

★ GOUDA ★
★ 750 ★
★

1272 - 2022

Jaarstukken 2017

gemeente
gouda

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Jaarverslag	7
3	Jaarverslag: programma's	9
3.1	Economie, cultuur en stadsmarketing	9
3.2	Zorg (Wmo)	18
3.3	Werk en inkomen	23
3.4	Jeugd, onderwijs en sport	28
3.5	Ruimtelijke ontwikkeling	34
3.6	Duurzaamheid en stedelijk beheer	40
3.7	Burgerinitiatieven en publiekszaken	50
3.8	Veiligheid en bestuur	54
3.9	Overhead	63
3.10	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	66
4	Jaarverslag: paragrafen	69
4.1	Lokale heffingen	69
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	76
4.4	Financiering	80
4.5	Bedrijfsvoering	85
4.6	Verbonden partijen	90
4.7	Grondbeleid	100
4.8	Interbestuurlijk toezicht	102
5	Jaarrekening	105
5.1	Inleiding	105
5.2	Overzicht van baten en lasten	105
5.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	107
5.4	Incidentele baten en lasten	113
5.5	Resultaatbepaling	116
5.6	Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties	117
5.7	Resultaatbestemming	117
5.8	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	118
6	Balans en toelichting	119
6.1	Inleiding	119
6.2	Balans per 31 december 2017: activa	120
6.3	Balans per 31 december 2017: passiva	121
6.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	122
6.5	Toelichting op de balans per 31 december 2017: activa	124
6.6	Toelichting op de balans per 31 december 2017: passiva	130
6.7	Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen	132

7	Taakvelden	133
8	Single information Single audit	137
9	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	139
10	Besluit bij Jaarstukken 2017	141
11	Bijlagen	143
11.1	Kerngegevens gemeente Gouda	143
11.2	Investeringen	144
11.3	Reserves en voorzieningen	149
11.4	Stedelijke vernieuwing	155

1 Introductie

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken 2017 van de gemeente Gouda legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2017. Dit gebeurt aan de hand van de programmabegroting 2017-2020 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college.

De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met de beleidsverantwoording en de jaarrekening met de financiële verantwoording incl. verplichte overzichten en bijbehorende controleverklaring, het voorgestelde raadsbesluit en de bijlagen.

1.2 Leeswijzer

Jaarstukken op hoofdlijnen

Het jaarverslag start met een infographic, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2017.

Programma's

Daarna volgt de verantwoording van de programma's en van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. De verantwoording gebeurt met de volgende vragen:

- Wat wilde Gouda bereiken?
- Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn.

Rapportage interbestuurlijk toezicht (IBT)

De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid-Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening

Deze omvat de financiële verantwoording over 2017 en met het zogenaamde overzicht van baten en lasten en de balans. Ook de overzichten Taakvelden en Single information Single audit maken hier deel van uit.

Controleverklaring

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Besluit en bijlagen

De jaarstukken worden gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen.

Weergave van bedragen

In de financiële tabellen worden de bedragen zo veel mogelijk in duizenden euro's weergegeven. Hierdoor ontstaan soms kleine afrondingsverschillen. In de toelichting op de financiële tabellen en in de overige teksten worden de bedragen voluit geschreven. In financiële tabellen duiden de min-tekens (bijvoorbeeld - € 1.000) meestal op inkomsten of baten. Bij de verschillenanalyses betekenen de min-tekens nadelen of verliezen.

2 Jaarverslag

Jaarrekening 2017 op hoofdlijnen

De gemeente Gouda heeft het jaar 2017 met positieve resultaten afgesloten. Dankzij voorzichtig financieel beleid en meevallers eindigde het jaar met een reëel overschot van € 1,4 miljoen. Na besluitvorming door de raad komt dit ten goede aan de algemene reserve. Aan specifieke bestemmingsreserves zal € 7,0 miljoen toegevoegd worden.

Uitgaven zijn gedaald

De uitgaven van de gemeente Gouda zijn gedaald van € 257 miljoen naar € 248 miljoen (-3%), waardoor de verlaging van inkomsten goed is opgevangen.

Financiële positie is verbeterd

Onderstaand een overzicht van de resultaten en activiteiten in 2017

- Daling winkelleegstand naar 12%
- Stijging bezoekersaantal naar 800.000
- Economische Agenda, Winkelvisie, Erfgoedverordening en Cultuurnota vastgesteld
 - Intentieverklaring Cheese Valley
 - Stijgende bezoekersaantallen culturele instellingen
- Lastendruk omlaag

- Oplevering buurtservicecentrum De Walvis
- Oplevering www.goudawijzer.nl
- Start Sociaal Team 0 - 100+
- Nieuwe contracten met de zorgaanbieders Wmo en jeugd, waaronder vereenvoudiging van producten
- Daling wachtlijst voor beschermd wonen met 66%

- Afname aantal mensen in de bijstand met 1%
- Rotterdampas ingevoerd, 1.000 verstrekt
- Schuldhulpverlening vernieuwd
- Social Return verbeterd en vernieuwd
- Experimenten bijstand

Jeugd, onderwijs en sport

- Veilig Thuis: aanpak verbeterd → wachtlijst naar nul
- Jeugdhulp en hulp op school trekken samen op
- Alle peuters kunnen terecht bij de peuteropvang
- Nieuw contract met Sport Gouda
- Cijfers vroegtijdige schoolverlaters 8e jaar op rij gedaald. Beste regio Randstad

Ruimte

- Nieuwbouw van 507 woningen
- Nieuwe Welstandsnota vastgesteld
- Prestatieafspraken 2017-2020 met woningcorporaties afgerond
- Veel succesvolle transformatieprojecten: Kaaspakthuis De Producent, Ambachtsschool, Stads-kantoor, Rijksadministratie
- Nota grondbeleid
- Gasloos bouwen

Duurzaamheid

- Mobiliteitsplan en nota Groen, Groener, Gouda vastgesteld
- Openbare ruimte voldoet voor ruim 85% aan kwaliteitseisen
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend
- Energiecoaches actief voor bewoners van huur- en koopwoningen
- 17 nieuwe bewonersinitiatieven Groen-moet-je-doen

Burgerinitiatieven

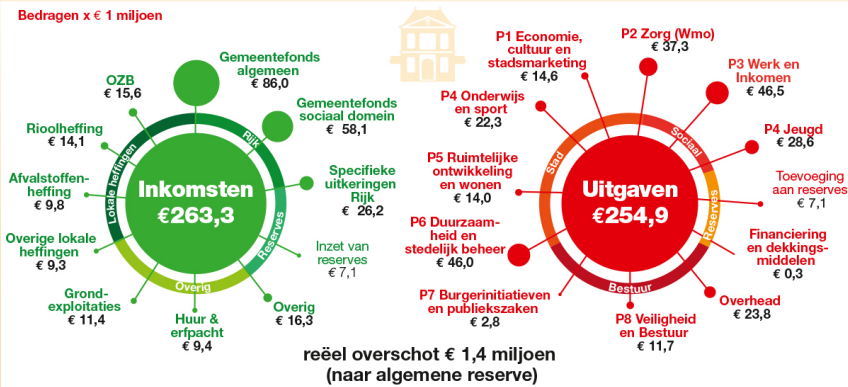
- Veel succesvolle initiatieven, o.a. Singelpark, Goudasfalt
- Budget GoudApot bijna volledig benut voor 208 bewonersideeën
- Gemeente heeft 182.902 telefoonoproepen afgehandeld
- 76% van de oproepen bij het KCC zijn direct door het KCC afgehandeld

Veiligheid

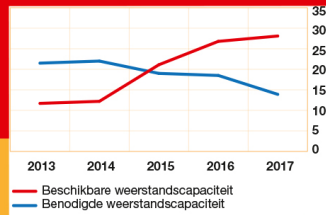
- Flinke daling woninginbraken van 21%
- Daling meldingen jeugdoverlast met 21%
- 114 BuurtWhatsapp groepen actief
- 322 aanvragen ingediend voor een bijdrage aan hang- en sluitwerk
- Nieuwe taken opgepakt door Stads-toezicht, o.a. inzet van bikers op jeugdoverlast, beveiliging van het Huis van de Stad en de havendienst

Inkomsten en uitgaven 2017

Bedragen x € 1 miljoen

Weerstandscapaciteit

Schuldpositie

3.1 Economie, cultuur en stadsmarketing

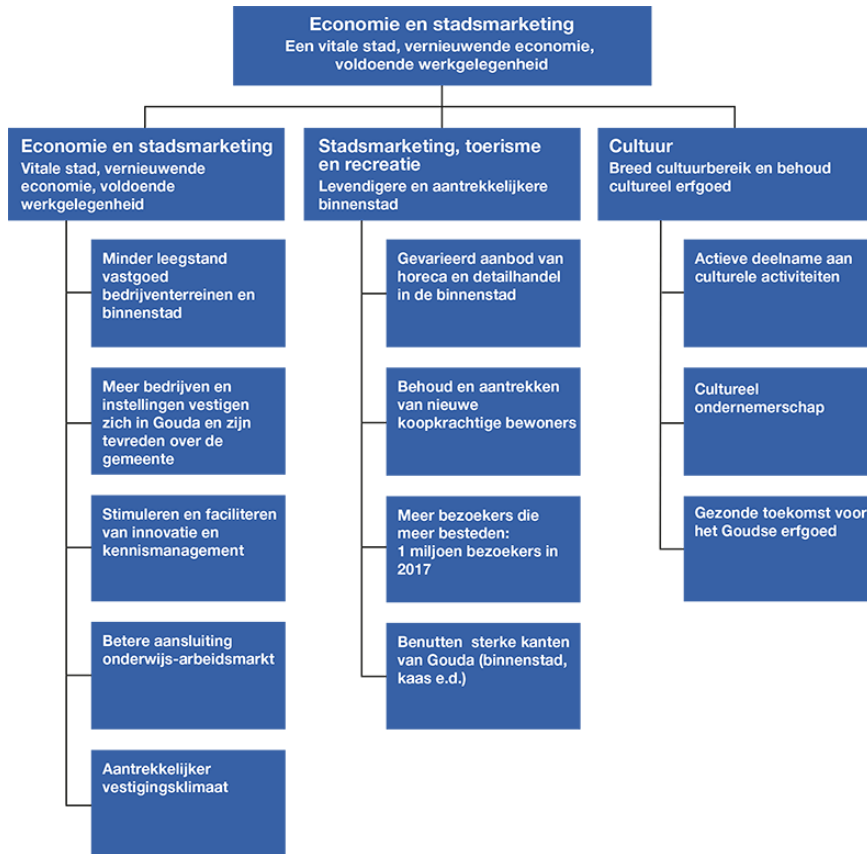
Bij de foto:

Kinderburgemeester Romaïssa Magouh (midden) tijdens de opening van de Goudse ijsbaan rond het stadhuis op de Markt.

Over het programma:

Vanuit de ambitie om te blijven investeren in de stad zijn de lokale economie en werkgelegenheid gebaat bij het verbeteren van het vestigingsklimaat en een sterkere link tussen bedrijfsleven, onderwijs en gemeente. Goede stadsmarketing leidt tot meer bezoekers, behoud van bedrijven en een stad waar het prettig wonen en werken is. De combinatie van een historische binnenstad en een breed aanbod aan culturele activiteiten dragen daaraan bij. De gemeente heeft daarnaast speciale aandacht voor de aanpak van leegstand, acquisitie, het bevorderen van innovatie en de versterking van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

3.1.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.1.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om met ingang van de jaarstukken 2017 in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's waren beoogd aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren. De meest recente cijfers betreffen 2016. Vanwege het eerste jaar van publicatie is nog geen trend zichtbaar.

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2016	103,8	134,0	LISA
2	Banen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2016	738,5	744,0	LISA
3	Netto arbeidsparticipatie	%	2016	64,7	65,8	CBS - Arbeidsdeelname
4	Functiemenging	%	2016	51,7	52,1	LISA

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
2	Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
3	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
5	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

3.1.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Economie

Actieprogramma Economie

De gemeente en Gouda Onderneemt! werken sinds 2014 gezamenlijk aan de uitvoering van het Actieprogramma Economie. Dit programma bevat negen thema's waaronder een beter vestigingsklimaat, innovatie, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en duurzaamheid. Het actieprogramma zorgt voor gezamenlijke focus en richting in het streven naar een vitale stad, vernieuwende economie en voldoende werkgelegenheid. In 2017 is gewerkt aan een actualisatie van het actieprogramma. De nieuwe Economische Agenda 2018-2020 is op 30 januari 2018 gepresenteerd. De gemeente en Gouda Onderneemt! hebben daarbij de commitment uitgesproken samen te werken aan de uitvoering van de agenda. Dit is vastgelegd in een intentieovereenkomst. Ambitie is om daarbij ook de link met onderwijspartners te verstevigen. De Winkelvisie is geactualiseerd en ter inzage gelegd.

Het Ondernemersfonds Gouda (OFG) blijft belangrijk bij de uitvoering van de activiteiten van het Actieprogramma. In 2017 zijn aanzienlijke bijdragen geleverd door het OFG aan centrummanagement, parkmanagement, Techniekpunt Gouda, verschillende binnenstadsevenementen georganiseerd door de SOG, publieksevenementen in de Nieuwe Marktpassage en in winkelcentrum Bloemendaal, etc.

Naast de opgaven vanuit het Actieprogramma Economie/Economische Agenda, wordt ook uitvoering gegeven aan acquisitie, een actieve benadering van leegstandsproblematiek, focus op accountmanagement en een betere dienstverlening. Ook bij deze thema's is samenwerking met alle betrokken partijen essentieel.

Leegstand

Leegstand is een dynamisch en complex probleem. De gemeente Gouda is van mening dat leegstand op pandniveau in eerste instantie het probleem van de eigenaar is. Maar er is ook sprake van een gemeentelijk belang wanneer leegstand consequenties heeft voor het vestigingsklimaat of de werkgelegenheid van het omliggende gebied. Inmiddels is de leegstand op sommige locaties structureler van aard en is een actieve rol van de gemeente gerechtvaardigd. De gemeente heeft daarbij een beperkte invloed en is slechts één van de vele betrokken partijen. Alle projecten en activiteiten zijn er daarom op gericht om de juiste partijen met elkaar te verbinden en te ondersteunen. Hiermee wordt een proces beoogd waarmee concrete resultaten worden geboekt en de leegstand structureel afneemt. De gemeente vervult hierin een rol als aanjager, facilitator en regisseur en richt zich specifiek op bedrijventerreinen en de binnenstad. Met de in de raad aangenomen Leegstands-verordening voor de binnenstad heeft de gemeente een extra instrumentarium in handen in de strijd tegen leegstand.

Leegstand bedrijventerreinen

De kantorenleegstand op Goudse Poort is gedaald van 44% (2015) naar 38% in 2016 en blijft stabiel. In 2017 is gewerkt aan de aanpak van de leegstand in met name het noordelijk deel van Goudse Poort. Dit gebeurt met de methode van de 'Versnellingskamer' binnen het programma Slim Ruimtegebruik van de Provincie Zuid-Holland. Hierbij werken direct belanghebbenden samen om vanuit ieders eigen rol te zoeken naar een gemeenschappelijk belang.

Op 23 november vond de tweede Versnellingskamer plaats. De gemeente Gouda, Provincie Zuid-Holland en dertien private partijen hebben bij die gelegenheid de Intentieovereenkomst Gebiedsaanpak Goudse Poort ondertekend. De Ontwikkelstrategie Goudse Poort is daarin vastgesteld als het vertrekpunt voor de revitalisering van Goudse Poort. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van de aanpak Shell-entree, het oppakken van gezamenlijke marketing van Goudse Poort en het realiseren van gebiedsdeals voor de in de ontwikkelstrategie genoemde clusters GoStores en GoOffices.

Leegstand binnenstad

De binnenstad van Gouda kent met het Programma Binnenstad een gecoördineerde aanpak voor de vele aspecten die de binnenstad raken. Daarbij zijn verschillende projectgroepen actief waarin vastgoedeigenaren, ontwikkelaars, gebruikers, de centrummanager en de gemeente gezamenlijk optrekken. Deze aanpak, gesteund door het herstel van de economie, leidde ertoe dat het aantal leegstaande winkels in 2017 opnieuw is afgenomen (tot circa 12%). Er is veel dynamiek in de binnenstad door verhuizende winkels en nieuwkomers. De leegstandsverordening die eind 2016 is vastgesteld heeft geleid tot gesprekken met pandeigenaren over de mogelijkheden voor hun leegstaand vastgoed. Het project 'Wonen boven winkels' wordt daarbij integraal met de aanpak leegstand uitgevoerd. In 2017 zijn in dit kader 9 woningen opgeleverd. Rond het vergunningentraject is het streven de procedures zo soepel mogelijk te laten verlopen en eigenaren en ondernemers te faciliteren waar mogelijk.

In overleg met de SOG zijn nieuwe beleidsregels voor het uitstallingsbeleid vastgesteld waardoor ondernemers de mogelijkheid hebben om de uitstraling van hun winkel te verbeteren.

Meer bedrijven vestigen zich in Gouda

Het accountmanagement richt zich op het onderhouden van warme contacten met bedrijven die al in Gouda gevestigd zijn. Daarnaast worden bedrijven die aangeven interesse te hebben in vestiging in Gouda actief benaderd en gefaciliteerd in hun zoektocht naar een geschikte plek. Het afgelopen jaar hebben zich enkele kleinere (dienstverlenende) ondernemers in Gouda gevestigd.

In de binnenstad vonden 8 verhuisbewegingen plaats en konden we 12 nieuwe ondernemers welkom heten. Zes ondernemers beëindigden hun bedrijfsvoering. De eigenaar van het V&D-pand heeft aangekondigd dat er in 2018 een nieuwe invulling voor (een deel van) het pand komt en dat een nieuwe formule zich hierbij elders op de Kleiweg zal vestigen. Het aanbod aan detailhandel en horeca in de binnenstad krijgt mede door deze nieuwe vestigingen een steeds gevarieerder karakter. In 2017 is een nieuwe winkelvisie voor Gouda gemaakt: Winkelvisie Gouda 2017-2022, "Gezellig en gemakkelijk winkelen en boodschappen doen in Gouda". De winkelvisie schetst de visie, ambities en doelstellingen.

In het kader van de acquisitie van bedrijven is de aandacht met name gericht op de ICT-sector. Er is hard gewerkt aan het bouwen van een ICT-cluster in de stad, mede gerelateerd aan de inzet voor de vestiging van een ICT hoger onderwijsinstelling. Voor de binnenstad is een factsheet opgesteld met relevante informatie over de binnenstad voor geïnteresseerde ondernemers. De online magazines Gouda Magazine en Gouds Aanbod zijn via social media campagnes opnieuw onder de aandacht gebracht bij bedrijven uit de doelgroepen.

Stimuleren en faciliteren van innovatie en kennismanagement

De activiteiten gericht op het thema Innovatie en Kennismanagement zijn geland in het Innovatieplatform, waarbinnen de gemeente en Gouda Onderneemt! de trekkers zijn. Het Innovatieplatform is geïntroduceerd bij het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV Smart Technology). Mede door de inzet van de kennismakelaar is een aantal bedrijven van het Innovatieplatform actief geworden binnen het CIV Smart Technology door het aanbieden van opdrachten en stageplaatsen. Ook vonden onderwijssessies plaats in het kader van de zogenaamde satellietlabs die het CIV Smart Technology kent.

Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is een van de speerpunten van de coalitie. In dit kader werkt de gemeente samen aan verschillende initiatieven zoals het CIV Smart Technology en het Techniekpunt Gouda. De gemeente is nauw betrokken bij het CIV Smart Technology en stimuleert de samenwerking met het Goudse bedrijfsleven o.a. door het faciliteren van de aanstelling van een kennismakelaar. Het Techniekpunt Gouda heeft weer veel verschillende activiteiten ontplooid om leerlingen in het primaire onderwijs kennis te laten maken met techniek en ICT. Er zijn plannen voor verbreding van de aanpak naar scholen van het voortgezet onderwijs.

Het platform onderwijs-arbeidsmarkt is verschillende keren bij elkaar geweest. Dit heeft geleid tot de organisatie van een druk bezochte tweede werkconferentie aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt op 12 oktober 2017. In deze conferentie stond het 'hybride leren' centraal. Dit betekent dat binnen het onderwijscurriculum gekeken wordt welke leerstof gedoceerd kan worden in het voortgezet onderwijs, welke in het beroepsonderwijs en welke onderdelen het beste in de praktijk aangeleerd kunnen worden, zodat een zogenaamde 'doorgaande leerlijn' ontstaat. Hiervoor is nauwe samenwerking tussen bedrijven en scholen essentieel. Een uitkomst van de conferentie is dat samen onderzocht wordt op welke manier het hybride leren gestimuleerd kan worden en welke rol de gemeente hierbij kan spelen (aanjagen, faciliteren, ondersteunen).

Op 17 maart 2017 is opnieuw 'Kom binnen bij bedrijven' georganiseerd. Werkzoekenden en mensen die op zoek zijn naar een andere baan konden bij dit evenement op een laagdrempelige manier in contact komen met werkgevers. Studenten hadden de mogelijkheid om bedrijven te bezoeken voor stages en leerwerkplekken. In Gouda deden 38 bedrijven mee, in de hele regio 253 bedrijven.

Aantrekkelijk vestigingsklimaat

De gemeente organiseert samen met Gouda Onderneemt! activiteiten die het vestigingsklimaat bevorderen, zoals de verkiezing Ondernemersprijs Midden-Holland en de organisatie van de bedrijvendag. De bedrijvendag is in 2017 opnieuw gekoppeld aan de organisatie van 'Kom binnen bij Bedrijven'.

Een bruisende binnenstad levert een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Samen met de werkgroep Binnenstad zijn samen met Platform 31 verkenningen gestart om een nieuwe visie op de binnenstad te ontwikkelen die input vormen voor het programma binnenstad.

De samenwerking tussen gemeente en ondernemers is de basis voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. In november is het team EZ van de gemeente door de organisatie CLOK uitgeroepen tot 'beste team EZ van Nederland'. Dit gebeurde op voordracht van Gouda Onderneemt! en de SOG.

Het is belangrijk dat gemeente en ondernemers/instellingen elkaar kennen en ontmoeten. Met dat doel zijn er bedrijfsbezoeken van het college geweest bij Gouda Refractories, Ettu, Centric, Wijngo en Stubbe. De accountmanager onderhoudt ook persoonlijk contact met bedrijven en er is intensief contact met de parkmanagers van de bedrijventerreinen en met de centrummanager in de binnenstad. De lijnen zijn kort en bij specifieke vraagstukken of problemen onderneemt de accountmanager actie om deze op te lossen.

Regionale samenwerking

Economische ontwikkeling stopt niet bij de grenzen van Gouda. Samenwerking met omliggende gemeenten is belangrijk om de economische positie van de regio te versterken. In de regio Midden-Holland werkt Gouda samen met de omliggende gemeenten Zuidplas, Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk en Krimpenerwaard. De wethouders economie komen samen in het Bestuurlijk Overleg Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt. Het streven is het versterken van de positie van de regio waarbij gekeken wordt naar de Zuidelijke Randstad en de kansen die daar liggen, maar ook naar het Groene Hart. Daarbij wordt samenwerking gezocht met ondernemers en onderwijs. Het bestuurlijk overleg is het aanspreekpunt voor de provincie met betrekking tot regionale afstemming van de ontwikkeling van kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel.

In 2017 is veel energie gestoken in een (succesvol) lobbytraject gericht op het voorkomen van de ontwikkeling van een Holland Outlet Mall in Zoetermeer. De komst van de HOM is in september afgeblazen door de gemeenteraad van Zoetermeer. Er zijn afspraken gemaakt over een uitvoeringsagenda voor het thema economie, onderwijs en arbeidsmarkt. Verder is een plan van aanpak opgesteld gericht op de ontwikkeling van een regionale bedrijventerreinenstrategie en een regionale detailhandelsvisie.

De economietafel Groene Hart Werkt! heeft in het kader van de subsidieregeling "Regionale Netwerken Topsectoren" subsidie ontvangen van de provincie Zuid-Holland om het netwerk te ondersteunen. In 2017 hebben, naast de ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten, twee bijeenkomsten plaatsgevonden met vertegenwoordigers van overheden, onderwijsinstellingen en ondernemers ('triple helix'). De focus van de economietafel is met name gericht op circulaire economie en duurzaamheid.

In regionaal verband is het project 'Kom binnen bij bedrijven' uitgevoerd. Hieraan deden de gemeenten Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Zuidplas, Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard en Woerden mee.

Kunst en cultuur

Met de nota 'Het cultureel vermogen van Gouda' is het cultuurbeleid geactualiseerd. Kunst en cultuur zijn belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling en zijn de smaakmakers van de stad. Ook de inspanningen van vrijwilligers en creatieve ondernemers zorgen voor een levendige stad. Met dit vermogen beschikt Gouda over een cultureel kapitaal dat gekoesterd wordt en waar de gemeente iedereen zoveel mogelijk van willen laten profiteren. Met de gesubsidieerde culturele instellingen zijn nieuwe subsidieafspraken gemaakt aan de hand van de vier speerpunten van het herijkte cultuurbeleid.

In de aanloop naar de nieuwe cultuurnota is geïnvesteerd in het laten opstellen van nieuwe bedrijfsplannen voor de grotere culturele organisaties. Onderdeel van de nieuwe subsidieafspraken is dat de gemeente meerjarig zekerheid geeft over de hoogte van de subsidie. De bijdrage voor de schouwburg is structureel verhoogd. Bovendien is extra budget gevonden voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte en is een begin gemaakt met het wegwerken van achterstallig onderhoud.

Ook is in 2017 onderzocht of Filmhuis en Verzetsmuseum onderdeel kunnen worden van een breder concept voor de Chocoladefabriek. Naar aanleiding van dit onderzoek is besloten vervolgonderzoek te doen, specifiek gericht op het bezien van mogelijkheden om het Verzetsmuseum als partner onder te brengen in de Chocoladefabriek.

Erfgoed en Cultuurhistorie

In lijn met de Erfgoedvisie wordt ingezet op samenhang, samenwerking, duidelijkheid op inhoud, ontwikkelingsgerichte investeringen, gedeelde verantwoordelijkheden en op inzet expertise uit de stad.

De gemeente werkt aan het ontsluiten van de cultuurhistorische kennis over Gouda. Dat gebeurt o.a. aan de hand van het opstellen van een Cultuurhistorische Basiskaart voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Deze zal via internet voor iedereen raadpleegbaar zijn en is in feite een digitale kennisdatabase. Tijdens het ontwikkelproces wordt overlegd met enkele lokale experts op het gebied van het de stadsontwikkelingsthema's, zoals watersysteem, religie, handel en bedrijvigheid. Op basis van deze informatie is een grondige analyse gemaakt en zijn de resultaten in kaartbeelden vastgelegd. In de vervolgfases zal de rol van 'de kennis uit de stad' een steeds grotere rol gaan spelen. De CHBK zal ook een bouwsteen zijn bij de implementatie van de Omgevingswet.

In 2017 is de oude Monumentenverordening vervangen door een Erfgoedverordening. Het onderzoek naar de mogelijkheden om voor Gouda een monumentenorganisatie (of 'stadsherstel') op te richten, dat eerder door een particuliere partij in de stad werd uitgevoerd, heeft nog geen resultaten opgeleverd. In 2017 is ook aandacht veel besteed aan een aantal grote herbestemmingsprojecten, zoals de Gouwekerk, het Weeshuiscomplex en de Turfmarktkerk.

Stadsmarketing

Stadsmarketing streeft naar het bevorderen van de economische vitaliteit van Gouda door de binnenstad levendiger en aantrekkelijker te maken voor bedrijven, bewoners en bezoekers.

Gevarieerd aanbod van horeca en detailhandel in de binnenstad

Door nieuwe ondernemers in de binnenstad is de variatie in aanbod van detailhandel en horeca weer groter geworden. Gouda krijgt hierdoor steeds meer een eigen karakter als winkel- en verblijfsstad.

Er is een promotiefilm over de Goudse binnenstad ontwikkeld die vertoond is in bioscopen in Zoetermeer, Alphen en Gouda. De winter evenementen zijn aangekondigd via digitale billboards langs de A12, A16 en A20. De Winter evenementen brochure is in een oplage van 325.000 exemplaren verspreid onder huishoudens in de regio. TV West heeft Gouda bij Kaarslicht rechtstreeks uitgezonden. Met deze inzet richt stadsmarketing zich naast toeristen ook op (winkelend) publiek uit de regio.

Behouden en aantrekken van nieuwe koopkrachtige bewoners

Naast het onderhouden van de website www.woneningouda.nl is er geïnvesteerd in het mogelijk maken van laagdrempelige informatievoorziening over woningbouwprojecten en aanbod van huurwoningen in de Stadswinkel. De Stadswinkel is een pop-up concept in een van de leegstaande panden in de binnenstad. Hier kunnen (nieuwe) inwoners van Gouda, die een nieuwe (huur)woning zoeken, terecht voor informatie over alle bouwprojecten in de stad. De Stadswinkel draagt hierdoor bij aan de doelstelling tot behoud en het aantrekken van nieuwe (koopkrachtige) bewoners. De gemeente werkt in de Stadswinkel samen met ondernemers uit de binnenstad, het DOE-platform en makelaars en ontwikkelaars. Via het Werkgeversservicepunt krijgen werkzoekenden een werkervaringsplaats in de Stadswinkel aangeboden.

Benutten sterke kanten van Gouda

In 2017 is gestart met de aanpak van Gouda750. Brand, the urban Agency is ingehuurd als kwartiermaker. In september 2017 was de aftrap van Gouda750 met de Goudse Geheimen.

Het Goudse middeleeuwse erfgoed is door middel van Erasmus in onderlinge samenhang voor het voetlicht gebracht, onder andere door het evenement Zotte Zaterdag. Ook is de Erasmustrail vertaald zodat Engelstalige bezoekers kennis kunnen maken met de verhalen van Erasmus, kind van Gouda.

Voor de samenwerking rondom Cheese Valley is een intentieovereenkomst getekend door de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Woerden. Cheese Valley maakt deel uit van de Dutch Food and Cuisine line van het NBTC (Nederlands Bureau van Toerisme). Samen met het NBTC is een succesvolle eerste persreis georganiseerd van 3 dagen in Cheese Valley met 15 internationale journalisten. Dit heeft al mooie artikelen in de internationale pers opgeleverd.

In 2017 kreeg Gouda de titel 'Roze Stad 2018' en de roze sleutel overhandigd tijdens Roze Zaterdag in Den Bosch.

Meer bezoekers die meer besteden

De toeristische promotie is gericht op de groei van binnen- en buitenlandse bezoekers aan Gouda. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met toeristische partners en ondernemers. Het vergroten van het bezoekersaantal draagt bij aan een aantrekkelijke, levendige en economisch sterke binnenstad. VVV Gouda is het hele jaar bezig met het gastvrij informeren en ontvangen van bezoekers en andere geïnteresseerden zoals diverse media. Daarnaast ligt de focus op 'travel trade' (bedrijven die zich bezig houden met toeristen) om Gouda als bestemming beter onder de aandacht te brengen.

- Groei van het aantal bezoekers tot in (totaal 795.654 in 2016).
- Sterke groei aantal bezoekers VVV Gouda in de Waag met +17% tot 45.000 bezoekers.
- Ruimere openingstijden in de winterperiode; 1 dag extra en per dag 1 uur langer.
- Geheel nieuwe website www.welkomingouda.nl in 4 talen.
- Flyer "Welkom in Gouda" in het Chinees.
- Pilot met Zoemie: www.goudaselfie.nl. Gouda was de eerste stad in Nederland die dit aanbiedt.
- Aanwezigheid op diverse travel trade beurzen; ITB Berlijn, Lauwers reizen (Antwerpen), GEM (Londen, City fair (Londen), Busidee (Boskoop).
- (Shopping)routen ontwikkeld voor de xplre Gouda app.
- Sales trip naar Vlaamse touroperators in samenwerking met Utrecht Marketing.
- Kennismakingsreis opgezet met Duitse touroperators in samenwerking met Utrecht Marketing.
- Vlaamse persreis opgezet samen met Oudewater en Krimpenerwaard.

Groene Hart

Gouda neemt deel aan de bestuurlijke tafel Vrije tijd, water en groen van het samenwerkingsverband Alphen-Gouda/Midden-Holland-Woerden. Er is een investeringsprogramma opgesteld met ook aandacht voor Gouda als icoon van het Groene Hart en de verhaallijn van kaas.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand
Aantal banen	Stijgende trend vanaf 2016	Het aantal in Goudse bedrijven werkzame personen is van 2015 naar 2016 stabiel gebleven (van 33.493 naar 33.490). NB. Over 2017 zijn nog geen gegevens bekend. Bron van het aantal werkzame personen en aantal bedrijfsvestigingen is het bedrijvenregister Zuid-Holland. Door een synchronisatie en update van het bestand zijn deze cijfers afwijkend van eerdere in jaarrekeningen gepresenteerde cijfers. Met name zzp'ers en eenmanszaken ontbraken.
Aantal bedrijfsvestigingen	Aantrekken minimaal 1 groter bedrijf per jaar	Restaurantketens De Beren en Kentucky Fried Chicken, daarnaast voorbereidingen binnenhalen ICT HBO/Universiteit. Geen groter bedrijf heeft zich in 2016 gevestigd, wel is het totaal aantal gevestigde bedrijven is van 2015 naar 2016 gestegen van 4.289 naar 4.772. In 2017 bereidt een grote webwinkel zich voor op vestiging op Goudse Poort.
Leegstand kantoren	Dalende trend vanaf 2016	De leegstand op Goudse Poort is in 2017 nagenoeg stabiel gebleven ten opzichte van 2016 (38% m2 vloeroppervlak).
Leegstand winkels	Dalende trend vanaf 201	Van 2016 naar 2017 is het aantal leegstaande winkelpanden in de binnenstad gedaald van 108 naar 94 en van 25.336 m2 naar 17.546 m2 winkelvloeroppervlak.
Bestedingen bezoekers	Stijgende trend	Het gemiddelde bestedingsbedrag van bezoekers uit Nederland is licht gedaald naar € 30,30 per persoon.
Bezoeker gesubsidieerde instellingen	Stijgende trend	De trend van stijgende bezoekerscijfers heeft zich in 2016 voortgezet. Het totale publieke bereik van de C4 is gestegen van 642.000 (2015) naar 701.000 (2016). De cijfers over 2017 komen in de loop van 2018 beschikbaar.

3.1.4 Verbonden partijen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om met ingang van de jaarstukken 2017 in de programma's te rapporteren over de gerealiseerde bijdrage van verbonden partijen aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden zoals het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit binnen de groengebieden, evenals de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Streekarchief Midden-Holland	Het Streekarchief Midden-Holland bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de deelnemende gemeenten en Regio Midden Holland.
Bedrijvenschap Regio Gouda	Het Bedrijvenschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Voor bedrijven is een prettige woon-en leefomgeving voor medewerkers een aspect dat een rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Gouda kan met haar historische binnenstad én haar aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden een prima vestigingsplaats bieden. Vanwege de beperkte groene recreatieve gebieden binnen de stadsgrenzen zijn de recreatiegebieden van de Groenalliantie van groot belang van de stad. Binnen de stad wordt gewerkt aan een programma Kwaliteitsimpuls dat onder andere gericht is op verbetering van de kwaliteit van het Goudse Hout.

In 2017 en volgende jaren wordt gewerkt aan planvorming en uitvoering van de Kwaliteitsimpuls ter verbetering van de gebieden, waaronder de Goudse Hout.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Het Bedrijvenschap Regio Gouda is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. Het bedrijvenschap ontwikkelt het regionale bedrijventerrein Gouwe Park van 45 ha netto om zo ruimte te bieden voor de vestiging van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te behouden of te verbeteren. De begroting 2018-2019 voorziet in een geleidelijke uitgifte van alle gronden tot 2020.

Streekarchief Midden-Holland

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en Regio Midden Holland.

SAMH maakt met deelnemende gemeenten afspraken over de jaarlijks te leveren bijdrage. Gemeenten en SAMH bezien hoe een toekomstbestendige (digitale) archivering er de komende jaren uit ziet. Daartoe wordt onder andere geïnvesteerd in een pilot e-Depot.

3.1.5 Wat heeft het gekost?

3.1.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 2e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Cultuur	7.262	7.742	7.503	239
PG Economie	4.624	5.338	5.342	-4
PG Toerisme en recreatie	1.626	1.740	1.757	-16
Totaal lasten	13.511	14.820	14.602	219
Baten				
PG Cultuur	0	0	-14	14
PG Economie	-3.847	-3.779	-3.748	-32
PG Toerisme en recreatie	-100	-156	-205	50
Totaal baten	-3.947	-3.935	-3.967	32
Saldo van baten en lasten	9.565	10.885	10.634	251
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-153	-153	0
Gerealiseerd resultaat	9.565	10.732	10.481	251

3.1.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Cultuur	239.000	V		14.000	V	
Accommodaties: Voor een onderzoek naar de verbreding van de Chocoladefabriek is bij het 2e ijkmoment 2017 eenmalig € 40.000 beschikbaar gesteld. Het onderzoek is eind 2017 in gang gezet. Aangezien de middelen in 2017 nog niet tot besteding zijn gekomen wordt aan de raad voorgesteld dit budget door te schuiven naar 2018.	40.000	V	I			
Cultuurparticipatie en educatie: In 2015 is een Cultuur en Erfgoedfonds ingesteld. Aan de raad wordt voorgesteld om het voor 2017 gereserveerde bedrag, evenals voorgaande jaren, toe te voegen aan deze reserve in het kader van Gouda 750 jaar.	27.000	V	I			
Archeologie: Op basis van de kostenafrekening 2017 is een voordeel gerealiseerd op onder meer de bijdrage aan het Streekarchief. In het kader van realistisch begroten wordt deze post bijgesteld.	45.000	V	I			
Archeologieonderzoek: Aan de raad zal worden voorgesteld om dit voordeel op de baten in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen in verband met vertraging van de oplevering archeologische eindrapportage ondergrondse containers.				15.000	V	I
Cultuurhistorie / monumenten: Een voordeel werd gerealiseerd op presentiegelden Commissie Cultuurhistorie door een lagere vergaderfrequentie.	16.000	V	I			
Streekarchief: De bijdrage aan het streekarchief blijft binnen de begroting. Per saldo is hier een klein voordeel te zien.	30.000	V	I			
Subsidies kunst en cultuur: In de Kadernota 2017-2020 is budget beschikbaar gesteld voor de indexatie van de culturele instellingen. Dit budget is dubbel in de begroting verwerkt.	54.000	V	I			
Overig	27.000	V	I	1.000	N	I
Economie	4.000	N		32.000	N	
Supinfo: Voor de vestiging van een universitaire ICT-opleiding in Gouda zijn plankosten gemaakt die niet waren niet begroot.	20.000	N	I			
Overige economische ontwikkeling	20.000	N	I	10.000	V	I
Beheer onroerende zaken: Voor de sloop van de voormalige onderwijslocatie Oosthoef 7 is bij de Kadernota 2017 een budget beschikbaar gesteld. In 2017 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Aan de raad wordt voorgesteld het restant door te schuiven naar 2018 ten behoeve van de sloopwerkzaamheden.	45.000	V	I			
Beheer onroerende zaken: De overige verschillen bestaan uit meerdere aspecten van de exploitatie van vastgoed zoals kosten die zijn gemaakt om panden in de toekomst te verkopen, servicekosten (o.a. energie) die niet volledig kunnen worden doorbelast aan de huurders en gedeelde huuropbrengsten.	9.000	N	I	42.000	N	I
Toerisme en recreatie	16.000	N		50.000	V	
Vanuit de gerealiseerde voordelen baten Stadsmarketing / Promotie Toerisme wordt voorgesteld om € 45.000 in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen ten behoeve van de dekking van de gemeentelijke voorbereidingskosten Cheese Experience.				45.000	V	I
Overig: Het nadeel op de lasten bestaat binnen programma 1 uit een aantal verschillen op de onderliggende producten. Daarnaast speelt ook de aangepaste overheadtoedelingssystematiek een rol in deze post.	16.000	N	I	5.000	V	I

3.1.5.3 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Vastgoed	136	1	135
Voorzoningen toerisme en cultureel erfgoed	97	97	0
TOTAAL	233	98	135

Toelichting op het investeringsoverzicht

Vastgoed

Voor het upgraden van het pand aan de Zwolleweg is bij het 1e ijkmoment 2017 een investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 55.000. De werkzaamheden vinden plaats in 2018.

Voor de laatste werkzaamheden aan het pand aan het Buytenerf was nog een investeringsbudget beschikbaar van € 80.000. Dit is niet meer nodig.

3.2 Zorg (Wmo)

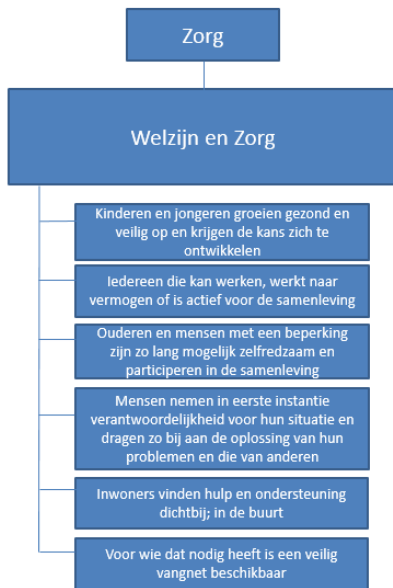
Bij de foto:

Vrijwilligers vervullen een onmisbare rol in de Goudse samenleving. In december werden ze in het zonnetje gezet tijdens het Vrijwilligersfeest bij de schaatsbaan.

Over het programma:

In de beleidsnota "Iedereen doet mee; met gebundelde krachten werken aan participatie, zelfredzaamheid en groei naar zelfstandigheid 2014-2018" zijn de doelstellingen voor het sociaal domein geformuleerd. Deze omvatten de programma's 2. Zorg (Wmo), 3. Werk en Inkomen en 4. Jeugd, Onderwijs en Sport.

3.2.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.2.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inwoners	1e helft 2016	40	58	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat een referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.

3.2.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Met de decentralisaties Wmo, Jeugd en Participatie is de gelegenheid ontstaan om meer integraal vanuit de leefwereld van mensen te kijken naar oplossingen. Hierom wordt gewerkt aan een integrale levensbrede toegang en ondersteuning binnen het Sociaal Domein. Het doel is dat inwoners de ondersteuning krijgen die past bij hun soms complexe problemen op diverse levensterreinen (op maat). Daarnaast wordt gestreefd naar snel toegankelijke en efficiënte dienstverlening.

Gerealiseerd:

1. De integrale verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp is op 1 januari 2018 inwerking getreden.
2. Met www.goudawijzer.nl is er één website voor het Sociaal Domein gerealiseerd.
3. Een proeftuin voor integrale toegang maatwerk Sociaal Domein is gestart. Zodat ook bij de toegang van de gemeente integraal en levensbreed naar een huishouden gekeken wordt. Het gaat hierbij om de toegang tot jeugdhulp, Wmo, Werk en Participatie en Inkomen.
4. De Sociaal Teams Volwassenen en Sociaal Teams Jeugd zijn per 1 januari 2018 opgegaan in Sociaal Teams 0 – 100+ (Sociaal Teams). De Sociaal Teams bieden basishulp aan kwetsbare huishoudens in Gouda.

In maart 2017 is een onderzoeksrapport van de samenwerkende inspecties naar de hulp en ondersteuning door de Sociaal Teams aan kwetsbare gezinnen verschenen. Op basis van het rapport is een verbeterplan opgesteld en zijn verbeteringen doorgevoerd.

De Sociaal Teams werken per gebied vanuit de buurtservicecentra. In Oost is dit het Nelson Mandela Centrum en in West buurtservicecentrum De Walvis dat in januari 2017 haar deuren opende. In 2017 is ook besloten een nieuw buurtservicecentrum Noord te realiseren in de voormalige bibliotheek Lekkenburg 1. De gemeenteraad heeft hiervoor krediet beschikbaar gesteld.

Er is een actieve samenwerking met de wijkverpleegkundigen en de jeugdgezondheidszorg zodat het sociale en het gezondheidsdomein met elkaar verbonden zijn. De specifieke rol van de sociaal makelaar in de Sociaal Teams, de verbinding tussen individuele hulpvragen en het collectieve aanbod in de algemeen toegankelijke voorzieningen, is ingevuld. Ook de verbinding tussen de Sociaal Teams en Werk en Inkomen is gemaakt, zodat beter ingezet kan worden op preventie van schulden en armoede. De onafhankelijke cliëntenondersteuning is geborgd in de Sociaal Teams.

Gouda is centrumgemeente voor maatschappelijke zorg en vrouwenopvang. Dit betekent dat de gemeente Gouda voor de regio Midden-Holland middelen ontvangt voor maatschappelijke opvang (inclusief vrouwenopvang en de aanpak van huiselijk geweld) en beschermd wonen en verantwoordelijk is voor de besteding daarvan. Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt om de middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen via een zogenoemd objectief verdeelmodel te verdelen over alle gemeenten. De beoogde startdatum van de herverdeling (2020) is op dit moment onzeker en hangt samen met de toegang voor de Wet langdurige zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die blijvend zijn aangewezen op zorg met 24-uurs toezicht en/of zorg in de directe nabijheid.

In mei 2017 hebben de gemeenten het Overgangsplan Maatschappelijke zorg regio Midden-Holland 2017-2020 vastgesteld. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat in een zo vroeg mogelijk stadium afspraken worden gemaakt over het zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio en de daarbij behorende financiën. Daarbij is het uitgangspunt om met elkaar te zorgen voor een sluitende aanpak voor kwetsbare inwoners. Dat gebeurt zoveel mogelijk lokaal, maar waar nodig ook regionaal.

Sinds 2016 is in Midden-Holland met het project Gewoon thuis een flinke slag gemaakt met het langer thuis wonen en weer sneller thuis laten wonen van inwoners met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Met als resultaat: de afgelopen maanden is de wachtlijst voor beschermd wonen teruggebracht naar 19 personen. Eind 2016 stonden nog 53 personen op de wachtlijst. De verwachting is dat de wachtlijst in 2018 verder zal dalen. Die beweging, waarbij het belang en de mogelijkheden van de cliënten uitgangspunt is, heeft (lokale) financiële consequenties. De uitgaven voor verblijf in een beschermd wonen instelling komen uit het budget beschermd wonen. Deze nemen in 2017 voor het eerst licht af, terwijl er lokaal méér uitgaven nodig zijn voor intensieve ambulante hulp aan huis. Daarom is er in 2017 voor het eerst in de regio een regeling voor een realistische kostenverdeling afgesproken. Deze regeling wordt bekostigd uit het budget beschermd wonen. Als één van de eerste regio's in Nederland wordt geanticipeerd op de aankomende herverdeling van middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen over alle gemeenten.

Eind 2017 liepen de contracten met de zorgaanbieders af. Daarom is een traject van bestuurlijke aanbesteding doorlopen van een aantal diensten op het gebied van jeugdhulp, Wmo en beschermd wonen. Dit is integraal gedaan (met voordelen voor jeugd en volwassenen). Resultaat van de inkoop 2018 – 2020 is dat er sprake is van een dekkend zorglandschap. Het aantal gecontracteerde diensten is teruggebracht van honderden naar 53. Op het gebied van zorgcontinuïteit geldt dat het overgrote deel van de cliënten de diensten van de huidige aanbieder kan blijven afnemen.

Het afschalen van intramurale zorg naar ambulante zorg, betekent automatisch dat er van de thuissituatie meer wordt gevraagd. Mantelzorgers en vrijwilligers spelen daarom een cruciale rol in het mogelijk maken van langer thuis wonen. Het is dan ook belangrijk dat zij zich erkend en gewaardeerd voelen. Besloten is om de tijdelijke subsidieregeling huishoudelijke hulp toelage (HHT) voor mantelzorgers in 2018 voort te zetten in een aangepaste vorm. Deze is laagdrempelig en goed toegankelijk voor mantelzorgers. Daarnaast is besloten om de mantelzorgpas voort te zetten tot 2019. Sinds maart 2018 kunnen mantelzorgers de Rotterdampas ontvangen als vorm van waardering. Organisaties met een aanbod dat kwetsbare burgers stimuleert en ondersteunt om mee te blijven doen hebben subsidie ontvangen op basis van de subsidieregeling Participatie in de buurt.

De gemeente investeert in lokaal preventief gezondheidsbeleid zoals bedoeld in de Wet publieke gezondheid. De subsidieregeling Gezond in Gouda biedt organisaties de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor projecten op het gebied van preventieve gezondheid. Per gebied is bekeken welke gezondheidsvraagstukken er zijn zodat de subsidie specifiek daarop ingezet is.

In het kader van het VN-verdrag inzake rechten van mensen met een beperking wordt verder gewerkt aan toegankelijkheid. Dit gebeurt door bij de ontwikkeling en uitwerking van alle mogelijke beleidsonderwerpen die voor hen van belang zijn aandacht te besteden aan mogelijke positieverbetering. Om dit expliciet te maken is het format van de college- en raadsvoorstellen hier op aangepast.

De Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) en de Goudse Cliëntenraad (GCR) geven onder leiding van een en dezelfde voorzitter gevraagd en ongevraagd adviezen over gemeentelijk beleid en uitvoeringszaken. Hieronder vallen ook beleidsonderwerpen en projecten uit het Ruimtelijk Domein die relevant zijn voor mensen met een beperking.

3.2.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De GGD is adviseur voor het gezondheidsbeleid van gemeenten. De GGD adviseert gemeenten vanuit haar expertise op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en –bescherming. Tot de GGD-werkzaamheden behoort ook het signaleren en monitoren van gezondheidsrisico's in de fysieke en sociale omgeving en het adviseren over de gezondheidseffecten van bestuurlijke beslissingen op andere beleidsterreinen.

De GGD hanteert daarbij drie uitgangspunten:

- Brede en positieve benadering van 'gezondheid',
- inzet op grote groepen met gezondheidsrisico's en inzet op het voorkomen van problemen,
- bevorderen van gezond leven en samenwerking met de zorg.

RDOG voert o.a. het Meldpunt Zorg. Het meldpunt richt zich op mensen die zorg mijden maar wel in zorgelijke situaties verkeren of (woon)last veroorzaken. Voorts is in 2017 een actueel crisisplan publieke gezondheidszorg opgesteld, is gezondheidszorg verleend aan statushouders en asielzoekers, zijn lijkschouwingen verricht en reizigers geadviseerd.

3.2.5 Wat heeft het gekost?

3.2.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Welzijn en zorg	37.583	38.616	37.267	1.349
Totaal lasten	37.583	38.616	37.267	1.349
Baten				
PG Welzijn en zorg	-1.171	-2.471	-2.768	297
Totaal baten	-1.171	-2.471	-2.768	297
Resultaat voor bestemming	36.412	36.146	34.499	1.646
Toevoegingen aan reserves (lasten)		900	900	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-350	-350	0
Resultaat na bestemming	36.412	36.696	35.049	1.646

3.2.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Welzijn en zorg	1.349.000	V		297.000	V	
Begeleiding: Het tekort wordt veroorzaakt door hogere dan verwachte eindafrekeningen 2016 met zorgaanbieders	133.000	N	I			
Begeleiding 2017: Meer lasten dan verwacht bij 2e ijkmoment. Er is een flinke slag gemaakt met het langer thuis wonen en weer sneller thuis laten wonen van mensen met (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Dit betekent een stijgende lijn van indicaties en derhalve uitgaven.	333.000	N	I	47.000	V	I
Hulp bij het huishouden: De trend van de afgelopen jaren heeft zich doorgezet. De keukentafelgesprekken zorgen voor minder aanvragen en lagere uitgaven dan begroot.	224.000	V	I			
Eigen bijdrage Wmo: Er is € 60.000 meer binnen gekomen aan eigen bijdragen dan begroot.				60.000	V	I
Beschermd wonen: Het positief resultaat op beschermd wonen wordt verklaard door het niet volledig besteden van het innovatiefonds Gewoon Thuis in 2017 (restant ca. € 275.000); de transformatiekorting van 5% is niet volledig uitgekeerd (restant ca. € 2 ton) en de uitgaven voor intramurale zorg vallen t.o.v. 2016 iets lager uit.	675.000	V	I	80.000	V	I
MO/VO: Voor 2017 was een uitname gedaan van € 400.000 uit de reserve MO/VO met name voor inzet voor het project 'omvorming van de bemoeizorg'. Een groot deel van dit bedrag is niet in 2017 ingezet. Dit enerzijds omdat de opstartfase van het project meer tijd heeft gekost dan verwacht. In deze fase zijn nog weinig kosten gemaakt. Daarnaast was de verwachting dat er meer frictiekosten zouden zijn. Een deel van de (financiële) omvorming is al ingezet. Voor de omvorming van de bemoeizorg worden ook in 2018 frictiekosten gemaakt. Voorts is er in 2018 door onder meer extra bedden bij de vrouwenopvang en het Leger des Heils een tekort op de doelluitkering MO en VO. Dit tekort kan worden opgeheven door overheveling van het restant van 2017 naar 2018.	396.000	V	I	40.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Bijdrage regiogemeenten ZorgVernieuwingsProjecten (ZVP): De uitgaven aan ZVP waren hoger dan begroot. De uitgaven worden gedekt door bijdragen van de regiogemeenten.	40.000	N	I	40.000	V	I
Bijdrage regiogemeenten onderzoek toekomst samenwerking sociaal domein: In 2017 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomst van de regionale samenwerking sociaal domein. Hierdoor waren er hogere lasten die gedekt zijn door een bijdragen van de regiogemeenten.	27.000	N	I	27.000	V	I
Hulpmiddelen: Het overschot wordt veroorzaakt door lager gebruik dan begroot.	391.000	V	I			
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot..	100.000	V	I			
Huishoudelijke hulp toelage: De uiteindelijke besteding van deze regeling laat een relatief klein overschot zien.	33.000	V	I			
Transformatie sociaal domein: Voor de transformatie van het sociaal domein is in 2017 € 160.000 uit de reserve sociaal domein beschikbaar gesteld. Met de verschillende projecten is pas in de loop van 2017 begonnen. Hierdoor resteert een saldo van € 90.000. Dit voordeel is verdeeld over Wmo en Jeugd.	45.000	V	I			
Overig	18.000	V	I	3.000	V	I

3.3 Werk en inkomen

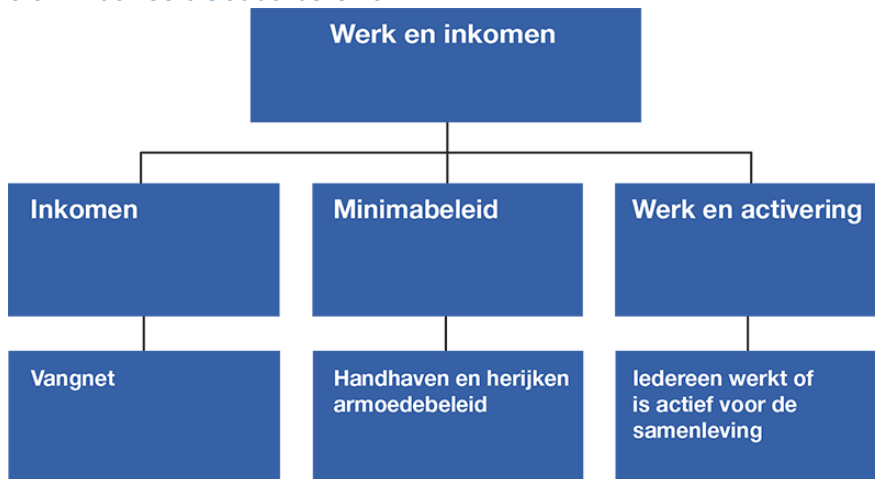
Bij de foto:

Ondertekening van de overeenkomst voor de bouw van sociale huurwoningen in Middenwillens met Woonpartners.

Over het programma:

De Goudse doelstellingen voor het Sociaal Domein uit de beleidsnota 'Iedereen doet mee' zijn programma-overstijgend. De Participatienota 2015 - 2018 geeft hierbinnen nadere invulling aan het beleid voor de bestaande en nieuwe doelgroepen van de Participatiewet.

3.3.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.3.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	1e helft 2017	44,6	41,9	CBS - Participatie Wet
2	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	1e helft 2017	29,3	27,1	CBS - Participatie Wet
3	% Kinderen in armoede	%	2015	6,44	6,58	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
4	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	2,05	1,52	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
2	Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
3	% Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
4	% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).

3.3.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Inkomen

Gouda biedt een Participatiewet-uitkering en andere financiële voorzieningen voor wie dat nodig heeft. Voorop staat dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Uitstroom naar werk heeft prioriteit en inwoners die dat nodig hebben worden daarin ondersteund door de gemeente.

Net als in voorgaande jaren was het Participatiewet-budget weer ontoereikend om de uitkeringen van te kunnen bekostigen. Er zijn daarom weer extra maatregelen genomen om het tekort zoveel mogelijk te beperken. Voor 2017 wordt daarom een beroep gedaan op de Vangnetregeling 2017.

Een belangrijke constatering is dat binnen het gehele sociaal domein de uitgaven geen gelijke tred houden met de inkomsten vanuit het Rijk. Het college heeft daarom een bestuursopdracht verleend. Met het verlenen van een bestuursopdracht anticipeert het college op de geprognosticeerde tekort binnen het sociaal domein.

De doelstellingen van het in mei gestarte programma Modernisering Sociale Dienst is om de instroom te beperken, de uitstroom te bevorderen en de handhaving te versterken en de talenten, wensen en voorkeuren van mensen met een Participatiewet-uitkering optimaal te benutten en waar mogelijk te honoreren. Enerzijds wordt gewerkt aan een meer integrale Sociaal Domein bredere dienstverlening aan de inwoners. Anderzijds ligt de focus op het in beeld brengen van de klant en op het effectiever en efficiënter inrichten van de processen en instrumenten en op het verbeteren en verdiepen van de relatie met het bedrijfsleven.

Voor de groep (potentiële) ondernemers met een Participatiewet-uitkering is de start gemaakt van een experiment met als doel bijstandsgerechtigde ondernemers meer (vrije) regelruimte te bieden om hun onderneming op of uit te bouwen. In samenwerking met Vluchtelingenwerk wordt zo vroeg mogelijk gezorgd voor een 'warme overdracht' van nieuwe stathouders naar Werk en Participatie. Zodat er gericht een traject ingezet kan worden voor de begeleiding van stathouders richting werk en/of activering.

Door de Stadswinkel stromen wekelijks mensen uit naar betaalde arbeid, omdat men in de Stadswinkel letterlijk een gezicht krijgt.

Minimabeleid

In maart 2017 heeft de raad het beleidskader armoede en schulden Gouda 2017 – 2020 ‘Samen Mee(r) Doen vastgesteld. Dit kader is - en wordt nog verder - uitgewerkt in een aantal verordeningen en maatregelen.

- De verordening Bevordering maatschappelijke participatie is vastgesteld;
- De verordening Individuele inkomenstoelage 2018 is vastgesteld;
- Het taalakkkoord ‘Taal voor het leven’ is gesloten en het Taalhuis is opgericht.;
- De Rotterdampas is ingevoerd. Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen is het kindpakket ingevoerd met een schoolkostenregeling en een vergoeding voor een sport- of muziekabonnement;
- Het Kinderfonds is gecontinueerd;
- Er is een collectieve zorgverzekering voor mensen met een laag inkomen;
- Er wordt in preventie van armoede en schulden geïnvesteerd door het toegankelijk aanbieden van informatie in samenwerking met de Sociaal Teams, scholen en betrokken maatschappelijke organisaties.

Naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak over de inzet van private schuldhulporganisaties is versneld gewerkt aan een noodzakelijke verbetering van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Vanaf 1 januari 2018 is de schuldhulpverlening gericht op minnelijke of wettelijke schuldsanering in eigen beheer georganiseerd, waarbij wordt gewerkt aan een optimale samenwerking met het voorveld gebaseerd op de “Goudse standaard”.

Werk en activering

In juli is de tussenevaluatie van de Participatienota 2015 - 2018 in de raad behandeld en zijn de re-integratieverordening, de afstemmingsverordening en de beleidslijn beschut werk vastgesteld.

Tegelijkertijd is een begin gemaakt met de brede discussie over ontschotting in het Sociaal Domein.

Via het programma Gouda aan de Slag wil de gemeente mensen met een uitkering naar werk leiden.

Uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden begeleid om maatschappelijk actief te worden voor de Goudse samenleving. In 2017 heeft de gemeente geen uitvoering van de verplichte tegenprestatie opgelegd.

De gemeente ondersteunt mensen met een arbeidsbeperking met ‘beschermde werk’ naar een zo regulier mogelijke werkplek, bij voorkeur bij een gewone werkgever. Voor hen die dit niet kunnen, wordt ingezet op ‘beschut werk’, op ‘dagbesteding’ of op een traject om deze doelgroep arbeidsfit te maken. Vanuit de rol als centrumgemeente in de arbeidsmarktregio Midden-Holland wordt de samenwerking tussen arbeidsmarktpartners (o.a. onderwijs en werkgevers) gestimuleerd. Dit om onder meer de regionale taakstelling van garantiebannen te realiseren voor geregistreerde arbeidsbeperkten. Werkgevers krijgen vanuit het Werkgeversservicepunt Midden-Holland ondersteuning bij het realiseren van werk voor alle doelgroepen met inzet van passende instrumenten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met scholen (voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en entree-opleiding).

Jeugdwerkloosheid wordt bestreden door jongeren die niet zelfstandig de weg vinden (al of niet met een uitkering) ondersteuning op maat te bieden. Met als doel dat zij uitstromen naar werk en/of passende opleiding. In dit kader werken arbeidsmarktpartners zeer nauw samen aan een sluitende aanpak en worden Europese middelen (ESF) verworven en ingezet.

Het gaat zowel om preventie als om bestrijding jeugdwerkloosheid. In het kader van preventie zijn jongeren van het Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs (VMBO) gestimuleerd om een opleiding te kiezen met arbeidsmarktperspectief. Tevens wordt zwaar ingezet op het tegengaan van voortijdige schoolverlaters. In het kader van de bestrijding jeugdwerkloosheid is er voor werkzoekende jongeren een voucherregeling ingezet. Dit is een tijdelijke loonkostensubsidie voor werkgevers in de regio Midden-Holland die hen stimuleert om jongeren in dienst te nemen (met en zonder uitkering). Jongeren die worstelen met diverse vormen van problematiek (schulden, dakloosheid, psychische problemen, een justitieel verleden) worden begeleid richting werk/school door gespecialiseerde jongerencoaches. Eventueel met inzet van diverse vormen van dagbesteding. Verder zijn arbeidsfittrainingen georganiseerd en zijn in samenwerking met uitzendbureaus jongeren toegeleid naar werk. Ook kunnen jongeren bij het leerwerkloket informatie krijgen over scholing en testen doen, zoals een competentietest.

Social Return

In de nota inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 zijn de ambities uit het Actieprogramma zakencoalitie Gouda 2016-2018, zoals deze zijn verwoord in het Plan van aanpak Social Return, expliciet opgenomen. Binnen het inkoopbeleid was al ruime ervaring opgedaan met Social Return. De inzet van dit instrumentarium kan nog verbeterd en aangevuld worden. Centraal staat hierbij het nader uitwerken van de uitgangspunten dat extra zal worden geïnvesteerd in flexibiliteit/ creatieve oplossingen en de duurzaamheid van de invulling van Social Return. Uitgangspunt bij aanbestedingen is dat een ondernemer bij opdrachten boven een bepaalde waarde een deel van de aanneem- of loonsom voor Social Return inzet. Het doel is om het aantal inwoners dat via Social Return aan het werk komt ten minste te verdubbelen van 30 naar 60. In het Plan van aanpak worden drie actielijnen onderscheiden: 1. Het versterken van de aanpak: het intensiveren van de inzet op maatwerk, 2. Het verbreden van de aanpak: het uitwerken van de sectorale benadering en 3. Het vernieuwen van de aanpak: inzet bij lagere contractwaarden en bij subsidies.

3.3.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Promen	<p>Promen voert voor Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW) via een gemeenschappelijke regeling uit. Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een arbeidsbeperking met een WSW-indicatie. Daarnaast voert Promen in opdracht van de individuele gemeenten re-integratie activiteiten uit voor werkzoekenden die ondersteund worden op grond van de Participatiewet. Dit in de vorm van leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen en aangepast(e) werk(plekken) zowel binnen als buiten de locaties van Promen in Gouda en Capelle aan den IJssel. Het beleid is er vooral op gericht de medewerkers zoveel mogelijk in een reguliere omgeving te laten werken op werkzaamheden die voor Promen rendabel zijn.</p> <p>Promen voert doelstellingen uit de programmabegroting (programma 3) uit: 1 Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving. 2 Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar (in dit geval in relatie tot werk).</p>

Promen

Doel van het programma Werk en inkomen is dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar. Promen levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van het programma Werk en inkomen door het bieden van werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een WSW-indicatie en aan inwoners die ondersteuning ontvangen op grond van de Participatiewet.

Ontwikkelingen 2018 en eventuele risico's

In de zomer van 2017 is het bestuurlijke besluit genomen dat Promen deze rol behoudt voor de toekomst en dat er een juridische en financiële scheiding komt tussen de WSW en Participatiewet. De Participatiewet-activiteiten zullen vanaf 2018 in een aparte BV worden ondergebracht, waarbij gemeenten individuele ruimte houden om hun dienstverlening vraaggericht in te vullen. Daarnaast is besloten dat Promen een transitieplan moet gaan opstellen om de verwachte inkrimping van het bedrijf vorm te geven. Voorts zijn de eerste stappen gezet naar een nieuwe lokale samenwerkingsconstructie.

3.3.5 Wat heeft het gekost?

3.3.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Inkomen	25.733	28.142	27.045	1.096
PG Minimabeleid	3.324	4.104	3.765	338
PG Werk (en activering)	15.118	16.818	15.666	1.152
Totaal lasten	44.174	49.064	46.476	2.587
Baten				
PG Inkomen	-22.599	-23.882	-23.962	81
PG Minimabeleid	-110	-330	-164	-166
PG Werk (en activering)	-622	-1.379	-1.108	-271
Totaal baten	-23.331	-25.591	-25.234	-356
Saldo van baten en lasten	20.843	23.473	21.242	2.231
Toevoegingen aan reserves (lasten)		759	759	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-23	-1.609	-1.609	0
Gerealiseerd resultaat	20.820	22.622	20.392	2.231

3.3.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Inkomen	1.096.000	V		81.000	V	
Bijstandsvorderingen inkomen: De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten) neemt de voorziening voor bijstandsvorderingen af; dit levert per saldo voor de baten en lasten een voordeel op van € 268.000.	258.000	V	I	10.000	V	I
RISR: Door eigen mensen in te zetten als sociaal rechercheur zijn de kosten voor inhuur lager uitgevallen.	66.000	V	I	10.000	N	I
Participatiewet-uitkeringen: De uitgaven voor de PW-uitkeringen komen boven de grens van 12,5% van het ontvangen budget uit. Hierboven wordt 100% vergoed door het Rijk middels de vangnetuitkering (opgenomen onder de baten). Per saldo is er een nadeel van € 19.000.	100.000	N	I	81.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekeningcijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	909.000	V	I			
Overig	37.000	N	I			
Minimabeleid	338.000	V		166.000	N	
Bijstandsvorderingen: De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd, mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten) voor de bijzondere bijstand neemt de voorziening voor bijstandsvorderingen af (voordeel). Daarnaast zijn er minder vorderingen ontstaan gedurende het jaar dan vooraf ingeschat (obv historie), waardoor de baten achterblijven bij de begroting. Dit levert per saldo voor de baten en lasten een nadeel op van € 20.000.	150.000	V	I	170.000	N	I
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	181.000	V	I			
Overig	7.000	V	I	4.000	V	I
Werk (en activering)	1.152.000	V		271.000	N	
Regionale projecten (ESF): De jaaroverstijgende ESF-projecten lopen nog door in 2018. Ten opzichte van de raming is sprake van onderbesteding op de lasten en op de baten. Dit is per saldo neutraal.	292.000	V	I	292.000	N	I
Regionale projecten (Transparantie banenafpraak): Eind 2017 is een bedrag beschikbaar gesteld voor 'Transparantie banenafpraak' (€ 89.000). De uitvoering zal pas plaats vinden in 2018. Voorgesteld wordt dan ook het bedrag opnieuw beschikbaar te stellen in 2018.	89.000	V	I			
Regionale projecten (Werkbedrijf): De oprichting en ontwikkeling van het regionale werkbedrijf is een jaaroverstijgend project. Er is in totaal € 1 miljoen beschikbaar gesteld in 2015 door het Rijk voor de arbeidsmarktregio. Hiervan resteert nog een bedrag van € 95.000. Dit geld dient beschikbaar te blijven voor de regio en de raad zal daarom worden voorgesteld om het saldo van deze post opnieuw beschikbaar te stellen in 2018.	95.000	V	I			
Re-integratiegelden: Per saldo is er op de re-integratiegelden een onderbesteding van € 95.000. De belangrijkste afwijking zit in de re-integratie-trajecten bij Promen. De gestarte re-integratie-trajecten bij Promen voor 2017 zijn nog niet geheel afgerond; voorgesteld wordt om uit het restantbudget van 2017 € 50.000 over te hevelen naar 2018 om deze reeds gestarte trajecten te kunnen bekostigen.	78.000	V	I	17.000	V	I
Vluchtelingenwerk: Van het Rijk wordt een subsidie ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders (€ 2.370 p.p. inclusief de extra middelen voor de participatieverklaring (€ 1.370)); het geld dat ontvangen wordt via het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) is nog niet geheel uitgegeven. In verband met de voorwaarden die gesteld zijn voor het uitgeven van deze Rijksontvangsten wordt voorgesteld het restant bedrag van per saldo € 249.000 opnieuw beschikbaar te stellen in 2018.	133.000	V	I	116.000	V	I
Volwasseneneducatie: In 2017 was voor de regio Midden-Holland een budget beschikbaar van € 791.000 (inclusief het meegenomen bedrag uit 2016). De bestedingen van de organisaties die uit dit budget gefinancierd werden zijn achtergebleven. Dit betekent dat een deel van het budget (€ 108.000) wordt teruggevorderd door het Rijk. Dit is budgetneutraal. Sinds 2015 hebben gemeenten meer beleidsvrijheid voor de financiering van taaltrajecten voor hun inwoners met een taalachterstand. De wettelijke verplichte inkoop van trajecten bij de ROC's is sindsdien stapsgewijs afgebouwd, wel gelden nog steeds de criteria waaraan deelnemers en het scholingsaanbod dienen te voldoen. In de regio Midden Holland is gekozen voor een divers en deels laagdrempelig scholingsaanbod, dit aanbod wordt nog niet optimaal benut door inwoners met een taalachterstand.	112.000	V	I	112.000	N	I
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekeningcijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	353.000	V	I			

3.4 Jeugd, onderwijs en sport

Bij de foto:

Kinderen van de Livingstoneschool arriveren in het Huis van de Stad om samen met burgemeester Milo Schoenmaker te ontbijten ter gelegenheid van het Nationaal Schoolontbijt.

Over het programma:

Jeugd

De programma-overstijgende doelstellingen voor het Sociaal Domein zijn geformuleerd in de nota 'Iedereen doet mee'.

Onderwijs

Gouda: geeft vorm aan de aansluiting van de zorgstructuur op de scholen op de jeugdhulp; verbetert de aansluiting van het voortgezet (speciaal) onderwijs op de toeleiding naar werk of arbeidsmatige dagbesteding; dringt het aantal voortijdig schoolverlaters terug en voert het lokaal onderwijsachterstandenbeleid (OAB) in samenwerking met de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties uit.

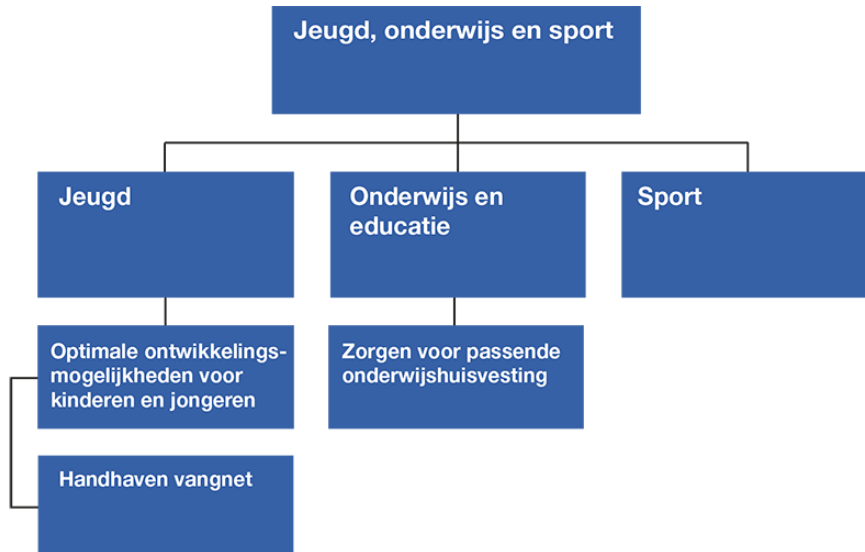
Onderwijshuisvesting

Gouda geeft vorm aan adequate huisvesting voor scholen.

Sport

Gouda investeert in een actief sportieve en gezonde samenleving.

3.4.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.4.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	1e helft 2017	10,6	10,8	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
2	Jongeren met jeugdreclassering	%	1e helft 2017	0,7	0,5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
3	Jongeren met jeugdbescherming	%	2e helft 2016	1,2	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
4	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,24	1,45	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2014	2,1	2	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
6	Absoluut verzuim	per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2016	0,27	2,01	Ingrado
7	Relatief verzuim	per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2016	58,54	26,88	Ingrado
8	% Niet-sporters (% t.o.v. inwoners totaal)	%	2014	51,2	49,9	RIVM- Zorgatlas

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
2	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
3	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
4	Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
6	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners, leeftijd 5-18 jaar.
7	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners, leeftijd 5-18 jaar.
8	% Niet-sporters (% t.o.v. inwoners totaal)	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

3.4.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Jeugd

In samenwerking met lokale jeugdpartners investeert de gemeente in gerichte preventieprogramma's. Zoals voorlichting, toegankelijke informatie en advies, civil society en netwerken die preventie en vroegsignalering effectief kunnen maken. Hier zijn veel actieve vrijwilligers bij betrokken. De focus is gericht op collectieve preventie en vroegsignalering.

Er zijn voorbereidingen getroffen zodat in 2018 gestart wordt met een tweejarige pilot voor het Preventief Interventie Team (PIT). Het PIT biedt kinderen die een verhoogd risico lopen op problemen in de sociale ontwikkeling en een verhoogde kans hebben om in het criminele circuit te komen, snel en vroegtijdig hulp.

De uitvoering van de wettelijke taken van de gemeente op het gebied van huiselijk geweld ligt bij Veilig Thuis Hollands Midden, ondergebracht bij de RDOG Hollands Midden. De RDOG heeft in opdracht van de gemeenten een plan van aanpak Naar een toekomstbestendig Veilig Thuis Hollands Midden opgesteld.

De aanleiding was drieledig:

- Het Inspectierapport begin 2017 "Veilig Thuis Hollands Midden Stap 2". Hieruit kwam naar voren dat Veilig Thuis aan 21 van de 30 criteria voldoet. Met name het (nog steeds) bestaan van een wachtlIJst voor onderzoek woog zwaar mee in het oordeel.
- De bestuurlijke opdracht in het kader van RDOG 2020 "Gezond Geregeld". Op basis hiervan zijn beoogde maatschappelijke effecten en prestatie-indicatoren huiselijk geweld en kindermishandeling benoemd.
- Landelijke ontwikkelingen wijzen op een aanzienlijke taakverzwaren voor Veilig Thuis. Hiervoor moet Veilig Thuis een robuuste organisatie worden die klaar is voor de toekomst.

Na de probleemanalyse zijn acties/interventies op een aantal aandachtsgebieden verricht. Uit een benchmark bleek dat de personele bezetting vanaf het ontstaan van Veilig Thuis in 2015 te laag is ingeschat, waardoor de organisatie de instroom aan adviezen en meldingen niet kon opvangen. Er is sprake van een voortdurende groei van het aantal meldingen, waaronder een sterke toename vanuit de politie.

De toeleiding van kinderen/jongeren naar de Raad voor de Kinderbescherming is geregeld door middel van de Jeugdbeschermingstafel Midden-Holland. De regiogemeenten hebben in januari 2017 de Jeugdbeschermingstafel bij de gemeente Gouda ondergebracht.

De uitgaven binnen het gehele sociaal domein houden geen gelijke tred met de inkomsten vanuit het Rijk. Het college heeft daarom een bestuursopdracht verleend. Het college anticipeert hiermee op de geprognostiseerde tekort binnen het sociaal domein.

Onderwijs

Het lokaal onderwijsachterstandenbeleid (OAB) wordt in samenwerking met de schoolbesturen, de kinderopvangorganisaties, de Brede School en de Weekendschool uitgevoerd. De rijksuitkering is ingezet ten behoeve van voorschoolse educatie, schakelklassen in het primair onderwijs en overige activiteiten voor kinderen met (risico op) een onderwijsachterstand.

Gouda werkt met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs aan de uitvoering van de ontwikkelagenda om de zorgstructuur op de scholen aan te laten sluiten op de jeugdhulp. Dit gebeurt onder andere door in het Sociaal Team schakelfunctionarissen te benoemen per school. Voor het voortgezet onderwijs is jeugdondersteuning op school beschikbaar middels het regionale project Jeugdondersteuning op School. Deze zorg is laagdrempelig en wordt zonder beschikking geleverd.

Gouda heeft met alle scholen van het Voortgezet Speciaal Onderwijs en Praktijkonderwijs afspraken gemaakt met als doel dat alle jongeren die hun school afronden uitstromen naar werk, vervolgonderwijs, dagbesteding of het project School@Work. School@Work is van start gegaan om te voorkomen dat jongeren voortijdig schoolverlater worden. Jongeren zonder startkwalificatie en werkloze jongeren behalen hun MBO-diploma niveau 1 (en als dat niet mogelijk blijkt, praktijkverklaringen) in een werkomgeving bij Promen of daarbuiten. De strakke aanpak van schoolverzuim wordt gehandhaafd. Voor het achtste jaar op rij is er een daling van het aantal Goudse voortijdig schoolverlaters. De cijfers liggen onder het landelijk gemiddelde. Het streven is dat het aantal voortijdig schoolverlaters de komende jaren nog verder wordt teruggedrongen conform de landelijke indicatoren.

Als voorbereiding op de harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk per 1 januari 2018 zijn in 2017:

- de subsidieregeling kindgebonden financiering peuteropvang en voorschoolse educatie en
- het kwaliteitskader peuteropvang en voorschoolse educatie vastgesteld.

Alle peuters van 2 jaar en drie maanden tot 4 jaar kunnen vanaf 1 januari 2018 terecht bij de peuteropvang om te spelen en te leren. Peuteropvang is toegankelijk voor alle peuters, ook peuters van ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag. De harmonisatie gaat gepaard met in veel gevallen een lagere ouderbijdrage, wat deelname aan de peuteropvang voor ouders aantrekkelijker maakt.

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. De manier waarop de gemeente deze taak invult, is vastgelegd in het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2014 (SHO).

In 2017 is aan een drietal huisvestingsprojecten gewerkt, die in het SHO genoemd stonden:

- Driestar College heeft vervangende nieuwbouw van de locatie Clematislaan in uitvoering. Deze nieuwbouw vindt plaats bij de hoofdvestiging van de school aan het Ronsseplein 1.
- (V)so De Ark is in samenwerking met Gemiva-SVG gestart met het ontwerp van de vernieuwbouw van het gebouw aan de Clematislaan, dat in 2018 door Driestar College zal worden verlaten. In het gebouw worden (V)so De Ark en het kinderdagcentrum Bloemendaal van Gemiva-SVG ondergebracht. Voor deze vernieuwbouw ten behoeve van De Ark is in 2017 een aanvullend budget van € 1 miljoen beschikbaar gesteld.

- Eind 2016 werd een krediet beschikbaar gesteld voor de renovatie van het gebouw van De Goudse Waarden aan de Heemskerkstraat. In 2017 is gestart met het ontwerp van de renovatie van het gebouw aan de Heemskerkstraat.

In 2017 is een Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs (IHP) opgesteld, waarin in samenwerking met de schoolbesturen de ambitie voor onderwijshuisvesting en de opgave voor vervangende nieuwbouw voor de komende 15 jaar wordt weergegeven. Gezien de leeftijd van de schoolgebouwen is de nieuwbouw- en renovatieopgave voor de Goudse scholen groot. Dit plan wordt in het 1^e kwartaal van 2018 afgerond en zal na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 voor besluitvorming worden voorgelegd. Er wordt rekening gehouden met duurzaamheidsinvesteringen.

Sport

In juni 2017 is de Nota Sport en bewegen in Gouda 2022 vastgesteld, met daarin de volgende speerpunten:

- Sport en bewegen in het sociaal domein:
In dit verband is o.a. de subsidieregeling Sportimpuls Gouda opengesteld. Hiermee worden nieuwe activiteiten gestimuleerd die Goudse inwoners met elkaar verbinden door middel van bewegen. Daarnaast wordt bijgedragen aan het vergroten van de gezondheid, preventie en participatie. In de projecten wordt samengewerkt met Sport.Gouda en eventueel met één of meer organisaties uit het maatschappelijk veld.
- Toekomstbestendig voorzieningenaanbod:
De sporthallen en het Groenhovenbad worden voorzien van zonnepanelen. De capaciteit voor zaalsport wordt uitgebreid met een tijdelijke sporthal voor 10 jaar op de voormalige Tobbelocatie.
- Vitale sportverenigingen
Om gericht ondersteuning te kunnen bieden aan verenigingen heeft Sport.Gouda een thema-avond georganiseerd over het gebruik van een vitaliteitsscan, waarna meerdere verenigingen er mee aan de slag zijn gegaan. De scan biedt de verenigingen en Sport.Gouda de mogelijkheid om naar behoefte de vitaliteit te toetsen en inzicht te krijgen in relevante verenigingskenmerken.
- Verdere verzakelijking rolverdeling gemeente en Sport.Gouda B.V.
In december 2017 is de Dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda B.V. verlengd voor een periode van 5 jaar, die na een positieve evaluatie met 5 jaar verlengd kan worden.

Omschrijving indicator	Streefwaarde (indien van toepassing)	Resultaat
Aantal inwoners dat minstens 30 minuten per dag beweegt	Hoger dan landelijk gemiddelde (63%)	Gerealiseerd: 63-66 % (bandbreedte uit onderzoek GGD HM 2016)
Aantal kinderen dat 5 dagen per week 60 minuten per dag beweegt	Landelijk gemiddelde (4 t/m 12 jaar: 23 % en 12 t/m 17 jaar: 26 %)	11 - 17 jaar: 16 % (kerncijfers jongerenpeiling GGD MH 2013)

3.4.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden. Het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevoordeling van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht zijn hier onderdeel van.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Sport.Gouda	Sport.Gouda B.V. heeft als doel: <ul style="list-style-type: none"> • het op economisch verantwoorde wijze beheren en exploiteren van de sportaccommodaties in Gouda ten behoeve van de sportbeoefening en vrije tijdsbesteding van de inwoners van de Gouda en de regio; • het ontwikkelen en verzorgen van sport- en activiteitenprogramma's ten behoeve van de inwoners van de Gouda en de regio.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden in de nabijheid van de stad bevorderen bewegen en verbeteren daarmee een actieve en gezonde samenleving. De Goudse Hout en de Reeuwijkse Hout zijn nu al bijvoorbeeld gebieden waar veel gewandeld, hard gelopen, gefietst, en gesport (bootcamp) wordt. Door de uitvoering van de moderniseringsplannen (de Kwaliteitsimpuls genoemd) worden bewoners nog meer uitgenodigd om naar buiten te gaan en actief bezig te zijn.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

De Publieke Zorg voor Jeugd (PZJ) is de basiszorg van de gemeenten van Hollands Midden. Het doel is om optimale voorwaarden te scheppen waarbinnen alle kinderen zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen. De meest omvangrijke taak van de RDOG HM is de jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-19 jaar.

De JGZ stelt vaccinaties, screenings, monitoring en signalering en extra zorg met diverse methodieken actief ter beschikking. Zij bereikt de kwetsbare gezinnen. De JGZ is zichtbaar voor ouders, ook op de scholen naast de lokale Centra voor Jeugd en Gezin. De JGZ voert groepsgerichte werkwijzen en integrale programma's voor de jeugd steeds meer samen

uit met alle betrokkenen in de wijk en de gemeente. Dit gebeurt zowel op initiatief van ouders en jeugdigen als op initiatief van professionals.

RDOG voert o.a. de procesregie van Complexe Gezinnen (voorheen Basiszorg Kwetsbare Kinderen), begeleiding jeugd via het JeugdPreventieTeam en Veilig Thuis.

Veilig Thuis is het meld- en adviespunt voor situaties of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Na een melding onderzoeken of daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling.

De beoogde maatschappelijke effecten voor de JGZ en de bestrijding huiselijk geweld en kindermishandeling zijn, respectievelijk: Kinderen groeien gezond op en huiselijk geweld en kindermishandeling komen niet voor.

Sport.Gouda

Gouda streeft naar een sportieve en gezonde samenleving. De gemeente, Sport.Gouda en de sportclubs werken samen om hieraan uitvoering te geven.

Eind 2017 is de nota Sport en bewegen in Gouda 2020 vastgesteld. Het herijkte sportbeleid zet nog meer in op sociale cohesie, burger- en sportparticipatie en maatschappelijke verbondenheid. Dit komt ook tot uiting in de nieuwe dienstverleningsovereenkomst die in december 2017 met Sport.Gouda is gesloten. Sport.Gouda zorgt op voor een toekomstbestendig voorzieningenaanbod, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. Daarnaast stimuleert Sport.Gouda actieve sportbeoefening. In zijn activiteiten sluit Sport.Gouda aan op het Sociaal Domein. In afstemming met de sociale teams en wijkteams organiseert Sport.Gouda o.a buitenschoolse activiteiten, buurtsport en sportevenementen. Sport.Gouda richt haar verenigingsondersteuning op vitale sportverenigingen - zodat zij in staat zijn om haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen - en betreft hen bij nieuwe activiteiten voor sociale aandachtsgroepen. In 2017 is hiertoe ook de regeling Sportimpuls Gouda 2017 in het leven geroepen. Dit alles draagt bij aan de beleidsdoelen van het programma Zorg (preventie en participatie) en van het programma Jeugd, onderwijs en sport.

3.4.5 Wat heeft het gekost?

3.4.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Jeugd	26.248	29.316	28.640	676
PG Onderwijs en educatie	10.528	13.903	14.007	-103
PG Sport	8.255	8.483	8.331	152
Totaal lasten	45.030	51.702	50.978	725
Baten				
PG Jeugd	0	-1.039	-1.244	205
PG Onderwijs en educatie	-1.283	-4.280	-4.608	328
PG Sport	-2.871	-2.897	-2.954	57
Totaal baten	-4.153	-8.217	-8.807	590
Saldo van baten en lasten	40.876	43.485	42.171	1.315
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-611	-611	0
Gerealiseerd resultaat	40.876	42.874	41.559	1.315

3.4.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Jeugd	676.000	V		205.000	V	
Jeugdhulp op school: voor de lasten van jeugdhulp op school krijgt de gemeente Gouda een bijdrage van scholen. Per saldo is dit budgetneutraal.	32.000	N	I	32.000	V	I
Transformatie sociaal domein: voor de transformatie van het sociaal domein is in 2017 € 160.000 uit de reserve sociaal domein beschikbaar gesteld. Met de verschillende projecten is pas in de loop van 2017 begonnen, hierdoor resteert een saldo van € 90.000. Dit voordeel is verdeeld over Wmo en Jeugd.	45.000	V	I			
Regionale bijdragen: voor de uitgaven aan jeugdmatch, crisis interventieteam en jeugdpreventieteam krijgt de gemeente Gouda een bijdrage van de regiogemeenten. Per saldo is dit budgetneutraal.	172.000	N	I	172.000	V	I
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	450.000	V	I			
Peuterspeelzalen. Minder onaangekondigde inspecties dan geraamd.	31.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Jeugd- en jongerenwerk: Rond het jeugd- en jongerenwerk voor risicojongeren is een incidenteel voordeel ontstaan.	30.000	V	I			
Maatwerkvoorzieningen jeugd 2017: De middelen die Gouda van het Rijk ontvangt zijn onvoldoende om de maatwerkvoorzieningen jeugd te bekostigen. Daarom is bij het 2e ijkmoment de begroting van jeugd met € 1,4 miljoen verhoogd. De uitgaven zijn uiteindelijk minder negatief dan verwacht bij het 2e ijkmoment.	307.000	V	I			
Overig	17.000	V	I			
Onderwijs en educatie	103.000	N		328.000	V	
Specifieke uitkeringen: Op de specifieke uitkeringen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten (RMC) is meer uitgeven en meer ontvangen dan begroot. Per saldo is het resultaat neutraal.	207.000	N	I	207.000	V	I
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	186.000	V	I			
Leerlingenvervoer: Geen opvallende verschillen met voorgaande jaren in het leerlingenvervoer. De uitgaven blijven binnen het beschikbare budget met een relatief bescheiden saldo van € 38.000.	43.000	V	I	5.000	N	I
Onderwijshuisvesting: Per saldo sluit de exploitatie van onderwijshuisvesting met een klein positief resultaat. Extra kosten leiden tot extra opbrengsten die beiden niet waren geraamd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om betaalde schades die door de verzekeringsmaatschappij worden vergoed of om energielasten van gymnastieklokalen die worden doorbelast aan Sport.Gouda.	118.000	N	I	124.000	V	I
Overig	7.000	N	I	2.000	V	I
Sport	152.000	V		57.000	V	
Bij het Actieprogramma is een bedrag van € 125.000 beschikbaar gesteld voor het sportstimuleringsfonds. De regeling loopt door in 2018. Aan de raad wordt voorgesteld het gedeelte dat niet is besteed door te schuiven naar 2018.	107.000	V	I			
Onderhoud sportvelden: Dit betreft onder andere de door te belasten kosten van bijvoorbeeld energie en belastingen van de diverse sportaccommodaties die eerst door de gemeente worden betaald en daarna worden doorbelast naar o.a. Sport.Gouda. Dit is budgetneutraal.	81.000	N	I	81.000	V	I
Sportstimulering: De combinatiefunctionarissen spelen een centrale rol in het leggen van de verbinding tussen sport en het sociaal domein. De DVO met Sport.Gouda is uiteindelijk in november 2017 verlengd, waardoor nu invulling gegeven kan worden aan de budgetten voor de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Voorgesteld wordt om het budget ad € 80.000 door te boeken naar 2018.	80.000	V	I			
Sportstimulering: Door verlaging van de rijksbijdrage aan de subsidieregeling voor combinatiefunctionarissen is ruimte ontstaan binnen de cofinanciering door de gemeente. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 37.000 euro.	37.000	V	I			
Overig	9.000	V	I	24.000	N	I

3.4.5.3 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Onderwijshuisvesting	5.632	5.430	201
Renovatie sportvelden	459	331	128
TOTAAL	6.090	5.762	329

Toelichting op het investeringsoverzicht

Onderwijshuisvesting

Direct gekoppeld aan de verhuizing van de (V)so De Ark naar de Clematislaan is de verhuizing van een deel van de basisschool De Triangel. In het concept IHP is vervangende nieuwbouw opgenomen voor De Triangel. Het gereserveerde krediet van € 200.000 voor de verhuizing van De Triangel schuift vooralsnog door in de tijd en zal komen te vervallen als het IHP wordt vastgesteld.

Renovatie sportvelden

In 2018 zal het restant van € 128.000 worden aangewend voor renovatie en uitbreiding speelveld rugby. De uitvoering van het project heeft vertraging opgelopen doordat nader onderzoek uitgevoerd moest worden. Uiteindelijk kon in november 2017 gestart worden met de uitvoering, die in 2018 wordt afgerond.

3.5 Ruimtelijke ontwikkeling

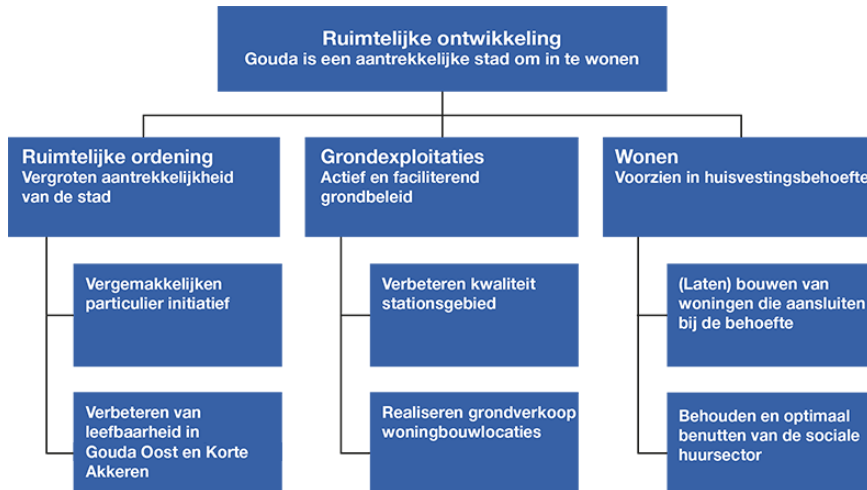
Bij de foto:

Ondernemers en de gemeente trekken samen op bij de gebiedsaanpak Goudse Poort.

Over het programma:

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen bijdragen aan een stad waarin het goed wonen, werken en recreëren is. De gemeente scheidt de ruimtelijke randvoorwaarden en mogelijkheden voor adequate huisvesting en een woon- en leefomgeving waarbinnen iedereen zich veilig en prettig voelt. Dit gebeurt door maatregelen te nemen voor de korte termijn en door het creëren van de juiste voorwaarden voor de langere termijn. Inwoners krijgen zelf ook de ruimte voor initiatieven om hun eigen woonomgeving te verbeteren. Om de woningvoorraad in Gouda in kwantitatief en in kwalitatief opzicht te laten groeien wordt intensief (verder) gewerkt aan de projecten Westergouwe, Middenwillens en de wijkontwikkeling in Gouda-Oost en Korte Akkeren. Ook is in 2017 een Welstandsnota afgerond en zijn voor de komende jaren met woningcorporaties prestatieafspraken gemaakt.

3.5.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.5.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	WOZ-waarde woningen	duizenden euro's	2013	192	223	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2014	182	211	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2015	173	206	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2016	176	209	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2017	179	216	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
2	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2015	5,5	6,4	ABF - Systeem Woningvoorraad
3	Demografische druk	%	2017	70,9	69	CBS - Bevolkingsstatistiek
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2017	939	644	COELO, Groningen
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2017	1006	723	COELO, Groningen

Nr.	Indicator	Toelichting
1	WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
2	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
3	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

3.5.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Ruimte voor particulier initiatief

Het bieden van ruimte aan plannen van ondernemers en bewoners is erg belangrijk. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat zoveel mogelijk flexibel met bestemmingen en het afwijken daarvan wordt omgegaan. Zodat bijvoorbeeld transformatie van leegstaande gebouwen naar woningen mogelijk wordt gemaakt. Er wordt mee gedacht met bouwinitiatieven om tot haalbare en creatieve oplossingen te komen. Er wordt naar gestreefd binnen vier weken duidelijkheid te bieden over de haalbaarheid van het initiatief en inzicht te geven in de te volgen procedure. Hierbij is sprake van een brede integrale beoordeling. Bij herzieningen van bestemmingsplannen wordt veel aandacht besteed aan het zoveel mogelijk flexibiliseren van de planregels.

In 2017 is de nieuwe welstandsnota vastgesteld. Hiermee is het welstandstoezicht gemoderniseerd en is er minder regeldruk. De vrije kavels in Westergouwe zijn hiervan een voorbeeld.

Ruimtelijke plannen

Verschillende postzegelbestemmingsplannen zijn vastgesteld zoals het bestemmingsplan Goejanverwelledijk 40-42 en bestemmingsplan wijkwinkelcentrum Goverwelle. Ook heeft het college, bijvoorbeeld bij het project Bunderhof 2, de coördinatie-regeling toegepast. Deze regeling maakt het mogelijk om de besluiten behorende bij een ontwikkeling gezamenlijk voor te bereiden en te coördineren en gelijktijdig bekend te maken. Het doorlopen van deze procedure heeft tot

gevolg dat tevens bundeling van rechtsbescherming plaatsvindt. Hierdoor hoeft een belanghebbende burger slechts tegen één besluit rechtsmiddelen aan te wenden.

Ook is een start gemaakt met de actualisering van de bestemmingsplannen Boerhavekwartier en Spoorzone. Voor bestemmingsplan Spoorzone zal een ruimere bestemming worden opgenomen zodat ook maatschappelijke voorzieningen en woningbouw tot de mogelijkheden behoren.

Omgevingswet

Met de informatie die reeds bekend is over de Omgevingswet, wordt gewerkt aan de verkenning van de gevolgen voor Gouda, wat in 2018 zal resulteren in een programmaplan. Bij deze verkenning is samengewerkt met de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH). Ook zijn veel ideeën uitgewisseld met regiobijeenkomst op speciale bijeenkomsten over de omgevingswet. Op uitnodiging van de gemeente Gouda is met inwoners, ketenpartners en medewerkers een sessie 'omgevingswet voor dummy's' gehouden.

Gouda bereidt zich ook voor door te experimenteren en te digitaliseren. GOUDasfalt is officieel aangedragen als pilotgebied voor het opstellen van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte onder de Crisis- en herstelwet. Ter voorbereiding op het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er nieuwe mogelijkheden voor inwoners en ondernemers om geo-informatie te raadplegen via de website van Gouda. Ook is er gewerkt aan het actualiseren en digitaliseren van de laatste bestemmingsplannen via www.ruimtelijkeplannen.nl en aan een Cultuurhistorische Basiskaart (CHBK).

Aangenaam wonen voor iedereen

Prestatieafspraken

In 2017 zijn de onderhandelingen over nieuwe (meerjarige) prestatieafspraken voor de periode 2017 tot en met 2020 op basis van de Woonvisie Gouda 2015-2020 afgerond. Het gaat om de bijdragen van de woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland aan het woonbeleid. Voor het eerst hebben de huurdersorganisaties van deze woningcorporaties de overeenkomst als gelijkwaardige partijen meeondertekend. Daarnaast heeft het college met deze woningcorporaties en Woonzorg Nederland die ook in de stad actief is, overeenstemming bereikt over hun concrete investeringsbijdragen aan het woonbeleid voor 2018 met een doorkijk naar de vier daaropvolgende jaren.

Woningbouw

Net als in voorgaande jaren heeft de gemeente ook in 2017 met woningcorporaties en marktpartijen gewerkt aan de opgave voor de invulling van betaalbaar wonen, zowel in de huursector binnen het sociale en geliberaliseerde prijssegment als in de koopsector. Het was een topjaar voor de woningbouw in Gouda met de oplevering van 507 nieuwbouwwoningen in verschillende prijsklassen. Westergouwe en Middenwillens hadden daarin een aanzienlijk aandeel. Zo werden in Westergouwe 178 woningen, waaronder 42 sociale huurwoningen, en in Middenwillens 99 woningen opgeleverd. De contouren van deze nieuwe delen van Gouda worden steeds zichtbaarder. Ook voor de zelfbouwkwavels in Westergouwe bestond in 2017 veel belangstelling. Eind 2017 waren in beide gebieden ook diverse woningen in aanbouw en voorbereiding genomen. In Gouda-Oost werd in 2017 de Telderstoren (22 sociale huurappartementen) opgeleverd.

(Ver)nieuwbouw vond ook plaats in de vorm van meerdere transformatieprojecten zoals het Kaaspakhuis, Rijksadministratie, de Ambachtsschool en het voormalig Stadskantoor aan de Agnietenstraat

Gouda kent drie actieve grondexploitaties die een jaarlijkse actualisatie in het Meerjarenperspectief grondexploitatie kennen. In 2017 zijn de financiële voorzieningen verlaagd door diverse meevallers en rentevoordelen. Het financiële risico voor de gemeente wordt lager door toenemende zekerheden over de opbrengsten en kosten van de lopende exploitaties.

In 2017 is de Regionale Projectenlijst Woningbouw geactualiseerd en vanuit de regio aangeboden aan de provincie. Deze is door de provincie aanvaard als onderbouwing van de eerste trede van de Ladder voor duurzame verstedelijking in het kader van bestemmingsplannen voor woningbouw. Verder continueerde Gouda haar deelname aan de City Deal 'Binnenstedelijk bouwen en transformatie' en nam deel aan de provinciale verstedelijkingsdiscussie.

Monitoring en analyse

Verder is in 2017 de Kernpublicatie Woon 2015 in regionaal verband opgesteld. Hierin zijn de uitkomsten van het landelijke Woon Onderzoek Nederland 2015 voor de regio Midden-Holland en de gemeenten Gouda en Waddinxveen beschreven. Ook heeft de regio een aantal analyses laten uitvoeren waarin ook op Gouda werd ingezoomd.

Verbeteren leefbaarheid in wijkontwikkelingswijken Gouda Oost en Korte Akkeren

De woningvoorraad en de leefbaarheid in Korte Akkeren zijn door de gezamenlijke inspanningen van de gemeente en de woningcorporaties al sterk verbeterd. Het bestemmingsplan voor het Middengebied bij de De Rijkestraat is inmiddels vastgesteld, de ruimtelijke procedure voor het plangebied Van Heuven Goedhartsingel wordt op korte termijn gestart. In 2017 is gestart met de nieuwbouw van woningen aan de Roerdompstraat.

De opgave in Gouda-Oost is nog steeds groot. Ook hier blijft de gemeente, net als in Kort Akkeren, samen met de twee betrokken woningcorporaties (Woonpartners Midden-Holland en Mozaïek Wonen) werken aan vernieuwingen en zet daarbij

landelijke wijkaanpakmiddelen, een beperkte financiële reserve Wijkontwikkeling en een deel van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing in. Ook levert de gemeente een financiële bijdrage door middelen voor het ophogen van de openbare ruimte in dit gebied in te zetten. De komende jaren zal een verkenning plaatsvinden of en in welke andere gebieden op termijn een herstructureringsopgave ligt. De gemeente houdt een vinger aan de pols als het gaat om de leefbaarheid van de verschillende buurten en wijken.

De Leo Vromantoren (aandeel sociaal 50%) en het deelgebied Zuidelijk Stempel West zijn opgeleverd, met uitzondering van de in aanbouw zijnde Georgina Sanderstoren (66 sociale huurappartementen). De aanleg van het Anne Frankplantsoen is in uitvoering genomen, waarmee de wijk meer groen krijgt. De bestemmingsplanprocedure voor het deelgebied Van Heuven Goedhartsingel / Bernadottelaan is gereedgekomen voor bestuurlijke vaststelling in de raad. In 2017 zijn ook stappen gezet in de planontwikkeling van het Zuidelijk Stempel-Oost, Gedenklaan en de Oversteek, de verbinding tussen de supermarkten en het Anne Frankplantsoen. Daarnaast is de onteigeningsprocedure voor de panden in de De Rijkestraat in gang gezet.

Verbeteren kwaliteit Stationsgebied, samen met betrokkenen komen tot een gezamenlijk uitvoeringsplan

Op uitnodiging van het Bewonersinitiatief Zuidelijk Stationsgebied is een structureel overleg ontstaan waaraan naast de gemeente ook de NS, Prorail, IBUS (als vertegenwoordiger van de Goudse Verzekeringen), Bunnik, Blauwhoed en Woonpartners deelnemen. In 2015 heeft de gemeente de keuze gemaakt het busstation aan de zuidzijde te behouden. In 2016 is samen met NS / Prorail en het Bewonersinitiatief de ruimtelijke en financiële haalbaarheid onderzocht van een geoptimaliseerd busstation in zuid in combinatie met nieuwe fietsenstalling, aanpassingen van het stationsgebouw en herinrichting van de openbare ruimte van het stationsplein en Vredebest. Dit krijgt zijn vervolg in 2017.

De woningvoorraad en de leefbaarheid in Korte Akkeren zijn door de gezamenlijke inspanningen van de gemeente en de woningcorporaties al sterk verbeterd. Op enkele plekken worden oude schoollocaties omgezet in woningbouw. De appartementen en de openbare ruimte in de Herenstraat zijn opgeleverd. Eind 2017 waren de woningen aan de Roerdompstraat in aanbouw.

Eind 2017 is met Dura Vermeer overeengekomen dat vanaf eind 2018 voor het eerst in Gouda op grote schaal zogenaamde nul-op-de-meterwoningen zullen worden gebouwd. Deze huizen wekken al de benodigde energie zelf op en zijn niet aangesloten op aardgas.

Huisvesting vergunninghouders

De gemeentelijke taakstelling voor huisvesting asielzoekers met een verblijfsvergunning ('vergunninghouders') bedroeg 96 personen. Daarnaast was er een in te lopen achterstand van 15 personen. In nauwe samenwerking met vooral de woningcorporaties zijn er in 2017 uiteindelijk 113 vergunninghouders gehuisvest. Daarmee is de taakstelling gehaald met een kleine voorsprong van 2 personen.

In 2017 is het experiment 'woning delen' voortgezet. Hierbij worden twee individuele vergunninghouders tijdelijk in één woning gehuisvest in afwachting van de overkomst van overige gezinsleden. Het gaat in het experiment om een tweetal corporatiewoningen.

Uitstroomwoningen

In 2016 maakten de samenwerkende gemeenten in de regio Midden-Holland afspraken over het beschikbaar stellen van woningen aan ex-gedetineerden, mensen die moeten uitstromen uit de maatschappelijke opvang of vanuit tijdelijk verblijf en beschermd wonen. Op basis hiervan hebben de woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland in 2017 in Gouda 28 reguliere woningen - met een zorgdakconstructie - via bemiddeling aan dit soort huishoudens verhuurd. Daarmee is de taakstelling voor Gouda gehaald met een voorsprong van 3 woningen.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2017
Aantal woningen waarmee de voorraad is toegenomen door nieuwbouw na aftrek sloop	Toename van minimaal 220 woningen per jaar tot 2020	504*
Binnenlands migratiesaldo	Minimaal 0 per jaar	737*

Bron cijfer CBS Statline

3.5.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet ze door taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening uit te voeren in opdracht van onder andere Gouda.
Bedrijfschap Regio Gouda	Het Bedrijfschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.
Grondbank RZG Zuidplas	Grondbank RZG Zuidplas heeft tot 2011 strategische grondposities verworven in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling van dit gebied. Vanwege de economische terugval zijn daarna de grondaankopen beëindigd. Nu voert de grondbank een beleid, gericht op verkoop van de verworven gronden. De deelnemers aan de Grondbank richten zich op een zo gunstig mogelijke waardeontwikkeling van de gronden.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling BWT ziet toe op veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening.

Ook handelt de ODMH de aanvragen om een omgevingsvergunning op grond van de Wabo en andere wetgeving af. Een omgevingsvergunning kan betrekking hebben op meerdere activiteiten, zoals bouwen, slopen, kappen, reclame, aanleg, inritten en brandveilig gebruik, etc.

De ODMH verzorgt tevens het toezicht op de bouw. Op grond van beleids- en uitvoeringsplannen wordt bepaald welk toezichtniveau noodzakelijk is per verleende omgevingsvergunning of activiteit. Naast toezicht voert de ODMH ook de handhaving uit.

De ODMH heeft in 2017 onder anderen 450 omgevingsvergunningen (bomenkap, (ver)bouw, etc. verleend), 270 sloopmeldingen afgehandeld en toezicht gehouden op bouwprojecten, zoals o.a. in Westergouwe. Verder 115 klachten over overlast/hinder behandeld en samen met externe partijen als politie/brandweer, etc. diverse integrale controles uitgevoerd (horeca, hennepkwekerijen, etc.).

Bedrijvenschap Regio Gouda

Gouwe Park heeft in 2017 ca. 3 ha verkocht aan bedrijfskavels waardoor zich nieuwe bedrijven in de Goudse Regio hebben kunnen vestigen en bestaande bedrijven uitbreidingsmogelijkheden kregen. Dit komt de groei van de werkgelegenheid ten goede.

In 2017 zijn zes verkochte kavels juridisch getransporteerd; hiermede is een oppervlakte gemoeid van 25.971 m² uitteefbare grond. De hiermee samenhangende verkoopwaarde van de grond bedraagt € 5,6 mln.

Grondbank RZG Zuidplas

De Grondbank Zuidplas heeft haar gronden in beheer zo goed mogelijk verpacht om tijdelijke inkomsten te verkrijgen. Door deelname in de Grondbank heeft Gouda beperkte invloed op de regionale woningbouwopgave. Door de gemeenten Zuidplas en Rotterdam en de provincie Zuid-Holland is in 2017 een verkenning uitgevoerd om zicht te krijgen op de woningbouwopgave voor de Zuidplas.

De Grondbank heeft ca 300 ha gronden in bezit. Door de verkenningen door de gemeente Zuidplas in overleg met de gemeente Rotterdam en provincie Zuid-Holland zijn er in 2017 feitelijk geen initiatieven ('no-regret besluiten') geweest om planologische wijzigingen van de gronden van de Grondbank te bewerkstelligen. Initiatieven over de verkoop van haar gronden voor gebiedsontwikkeling zijn in het kader van de 'no-regret besluiten' door de verkenningen aangehouden. In 2017 heeft een beperkte verkoop van een aantal kleine percelen plaatsgevonden.

3.5.5 Wat heeft het gekost?

3.5.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Grondexploitaties	9.356	11.395	7.867	3.528
PG Ruimtelijke ontwikkeling	1.934	2.070	2.069	1
PG Wonen	2.613	4.818	4.077	742
Totaal lasten	13.903	18.283	14.012	4.271
Baten				
PG Grondexploitaties	-9.356	-11.607	-11.393	-214
PG Ruimtelijke ontwikkeling	-677	-710	-873	163
PG Wonen	-1.272	-2.709	-2.436	-273
Totaal baten	-11.305	-15.027	-14.702	-324
Saldo van baten en lasten	2.598	3.257	-690	3.947
Toevoegingen aan reserves (lasten)	175	175	175	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-733	-163	-569
Gerealiseerd resultaat	2.773	2.699	-678	3.377

3.5.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Grondexploitaties	3.528.000	V		214.000	N	
Voor de drie grondexploitaties Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Deze zijn in 2017 gedeeltelijk vrijgevallen. Het netto positieve effect komt uit op € 3.170.000.	3.384.000	V	I	214.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Grondexploitaties worden soms afgesloten voordat alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Dit is om renteverliezen te voorkomen. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden worden nazorgbudgetten gereserveerd. In 2015 is de grondexploitatie van de Jan Verswollezone afgesloten. Alle werkzaamheden zijn in 2017 afgerond waarmee het restant van het nazorgbudget kan vrijvallen.	60.000	V	I			
De nazorgbudgetten van de in 2012 afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in een reserve gestort. De kosten blijven in 2017 achter bij de raming waardoor een voordeel ontstaat.	70.000	V	I			
Overig	14.000	V	I			
Ruimtelijke ordening	1.000	V		163.000	V	
Bouwen - beheer gronden: het nadeel wordt veroorzaakt door achterblijvende gronduitgiften van openbaar (snipper)groen en gemaakte voorbereidingskosten van potentiële ontwikkellocaties. Twee grote transacties die in 2017 zijn afgerond worden in 2018 overgedragen.	73.000	N	I			
Bestemmingsplannen: Bij het Actieprogramma is een budget van € 60.000 beschikbaar gesteld in verband met de procedurewijziging van het bestemmingsplan Spoorzone. Van dit budget resteert € 55.000. Voorgesteld wordt om dit budget in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.	55.000	V	I			
Anterieure overeenkomsten: Ter dekking van kosten is € 163.000 uit anterieure overeenkomsten ontvangen. Dit bedrag was niet geraamd.				163.000	V	I
Overig	19.000	V	I			
Wonen	742.000	V		273.000	N	
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	219.000	V	I			
Bouwleges: In 2017 zijn de inkomsten uit bouwleges achtergebleven. Dit heeft te maken met zowel de versnelling die eind 2016 gemaakt is (zodat de vergunningsinkomsten in 2016 vielen) als het opschuiven van vergunde bouwprojecten van 2017 naar 2018 (waarbij de inkomsten uit bouwvergunningen in 2018 vallen).				433.000	N	I
Stedelijke Vernieuwing - Wonen boven Winkels: Beschikkingen uit voorgaande jaren hebben nog niet tot een afrekening geleid. Voorgesteld wordt om deze post in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.	98.000	V	I			
ISV3-WonenBovenWinkels: De kostenverantwoording op definitieve beschikkingen voorgaande jaren en 2017 komt ten laste van het rekeningresultaat. Het verrekenen van deze kosten met de ISV-bijdrage sluit niet aan bij de gemaakte bestuursafspraken.	157.000	N	I			
Wijkontwikkeling: Het saldo van zowel het voordeel op de lasten als de baten wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2017 geprognosticeerde uitgaven zijn doorgeschoven naar 2018.	635.000	V	I	122.000	V	I
Woonwagenterreinen: De kosten van personele inzet waren hoger dan begroot, de op kosten onderhoud woonwagenstandplaatsen kon een voordeel gerealiseerd worden. De inkomsten uit standplaatsenverhuur waren hoger dan begroot door een hogere betalingsbereidheid en meer verhuurde plekken.	50.000	N	I	43.000	V	I
Overig	3.000	N	I	5.000	N	I

3.5.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
De nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in 2017 in een reserve gestort. De verrekening met de reserve is lager geweest dan geraamd. Dit komt omdat voor 2017 verwachte uitgaven zijn doorgeschoven in de tijd.	70.000	N	I
Bij de reserve Wijkontwikkeling was voor 2017 een onttrekking verwacht. Deze onttrekking heeft niet plaatsgevonden waardoor een nadeel ontstaat. In 2017 verwachte uitgaven zijn namelijk doorgeschoven naar 2018 wegens het ontbreken van facturen van de aannemer. Aan de raad wordt voorgesteld het hierdoor ontstane voordeel op de exploitatie toe te voegen aan de reserve Wijkontwikkeling.	500.000	N	I

3.5.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Herinrichting woonwagenlocatie	32	0	32
TOTAAL	32	0	32

Toelichting op het investeringsoverzicht

Herinrichting woonwagenlocatie

De afrondende investeringen in woonwagenlocaties zullen in 2018 plaatsvinden.

3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Bij de foto:

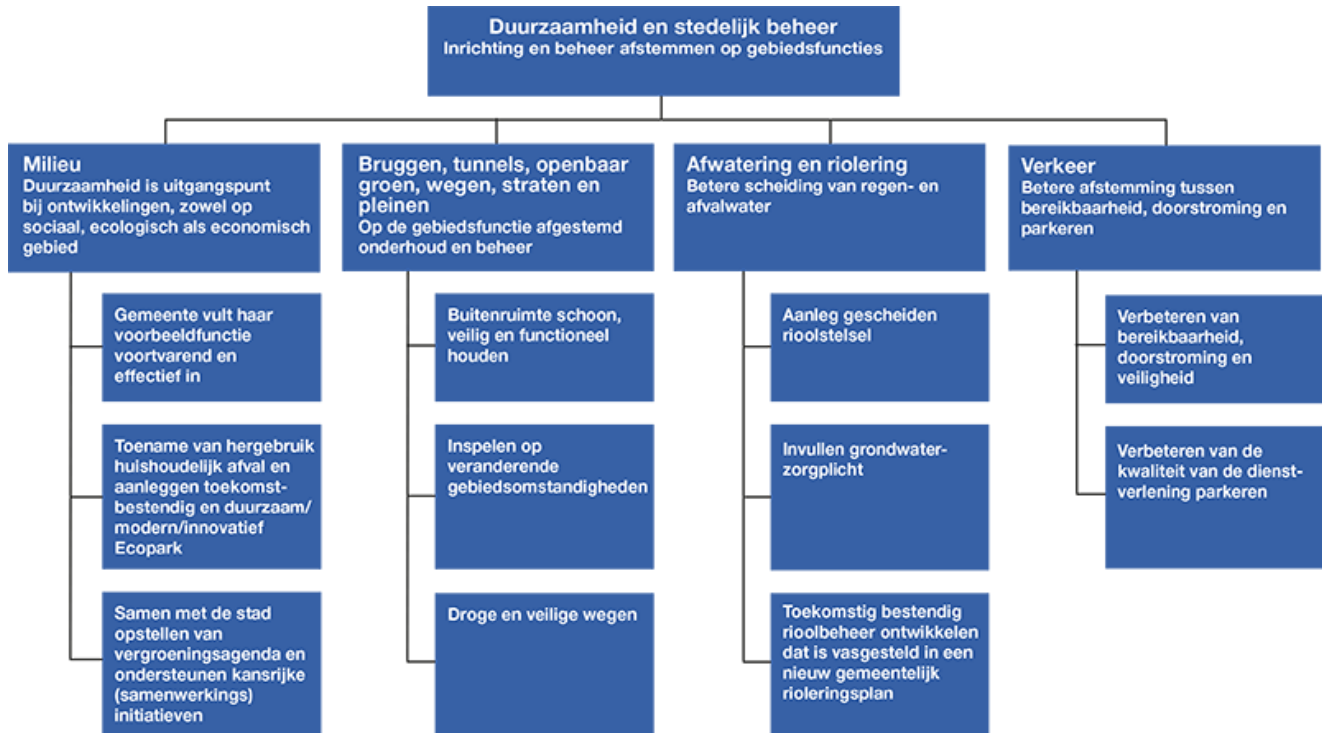
Uitreiking Groenprijs aan bewoners van Korte Akkeren voor het project Vlindervreugd aan de Da Costakade / Palmstraat.

Over het programma:

In 2016 zijn verdere stappen gezet om duurzaamheid steeds meer te integreren in stedelijk beheer en ontwikkelingen op sociaal, economisch en ecologisch terrein. Het college heeft Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 vastgesteld op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde Vergroeningsagenda.

De aanleg van een gescheiden hemelwatersysteem verloopt voorspoedig. Ook op het gebied van huishoudelijk afval is ingezet op het verbeteren van het scheidingsgedrag. Ook zijn in 2016 grote stappen gezet richting het digitaliseren van parkeervergunningen.

3.6.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.6.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2015	4	8	VeiligheidNL
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	%	2015	9	9	VeiligheidNL
3	Fijn huishoudelijk restafval	kg	2016	199	187	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
4	Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	0,3	12,6	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
3	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
4	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

3.6.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Voorbeeldfunctie gemeente

Samen met betrokken partijen in de stad geeft de gemeente invulling aan de "Maatschappelijke vergroeningsagenda" door inzet van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019. De gemeente heeft daarbij een belangrijke voorbeeldfunctie. College- en raadsvoorstellen moeten voorzien zijn van een 'duurzaamheidsparagraaf'. Hiervoor is het 'Gouds duurzaamheidskompas' ontwikkeld en worden workshops georganiseerd door het "kernteam duurzaamheid".

De gemeente heeft in 2017 onder meer de volgende acties ondernomen:

- Gouda neemt deel aan de Regionale Energiestrategie Midden-Holland.
- Met onder meer de inzet van de duurzaamheidsmakelaar is gestart met een wijkgerichte aanpak energie (besparing en duurzame opwek; bestaande koopwoningen). In dit verband werd in het najaar de WoonWijzerWagen al een keer ingezet bij winkelcentrum Bloemendaal; op basis van een strippenkaart zal deze in 2018 op diverse plekken in de stad te bezoeken zijn.
- De duurzaamheidsmakelaar heeft een basis gelegd voor de communicatie over duurzame initiatieven in Gouda; de website www.maakgoudaduurzaam.nl en de facebookpagina @maakGoudaduurzaam.

- Op sporthallen de Zebra en de Mammoet, en op het Groenhovenbad komen zonne-energie installaties.
- Het vastgoed van de gemeente kan verduurzaamd worden; de raad stemde in met een financieringsvoorstel.
- In 2017 zijn energiecoaches opgeleid en actief geweest voor bewoners (huur en koop).
- Gouda doet mee met de Energybattle, georganiseerd door Klimaatverbond.
- Tijdens de duurzaamheidsdag, georganiseerd door de Raad van Kerken en Humanistisch Verbond Gouda, was de gemeente vertegenwoordigd en de door de gemeente ingehuurde WoonWijzerWagen.
- Sportclubs worden door de duurzaamheidsmakelaar begeleid in verduurzamen van hun gebouwen.
- Scholen hebben een installatiecheck aangeboden gekregen, vooruitlopend op een meer uitgebreid energieadvies dat in 2018 zal plaatsvinden.
- Op bedrijventerreinen worden energieadviezen gegeven in het kader van de Wet milieubeheer; in samenwerking met het Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en de ODMH worden energieadviseurs ingezet als middel om handhaving uit te stellen. Hierdoor raken ondernemers meer gemotiveerd om maatregelen te nemen en vallen de resultaten vaak beter uit dan wanneer een verplichting wordt opgelegd, omdat de ondernemer wordt uitgedaagd om verder te gaan dan de wettelijke verplichting en daarbij te zoeken naar innovatieve oplossingen. Het project ontslaat bedrijven niet van hun wettelijke verplichting! Gouwestroom en Gouwespoor zijn op deze manier aangepakt; in 2018 volgen de overige bedrijventerreinen én de scholen.
- Bedrijven in de binnenstad ontwikkelen een methode om ervoor te zorgen dat voor het afvoeren van bedrijfsafval in de horeca minder vervoersbewegingen door de binnenstad gemaakt worden.
- Gouda heeft in het najaar van 2017 het Manifest Maatschappelijk verantwoord Inkopen ondertekend. Het bijbehorende Actieplan wordt in 2018 uitgevoerd.
- In samenwerking met Brede School en ODMH faciliteert de gemeente de aanleg van schooltuinen en cursussen moestuinieren voor ouders die het schooltuinen begeleiden.

De buitenruimte schoon, heel en functioneel houden

Op basis van het beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud blijft de openbare ruimte heel en functioneel. Hierin is ook een lange termijn-doorkijk gemaakt voor de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden, op basis van de door de raad vastgestelde normen. Het beheerplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Uit het beheerplan 2017-2024 blijkt dat de kosten van het groot onderhoud en vervangingsonderhoud afdoende gedekt zijn.

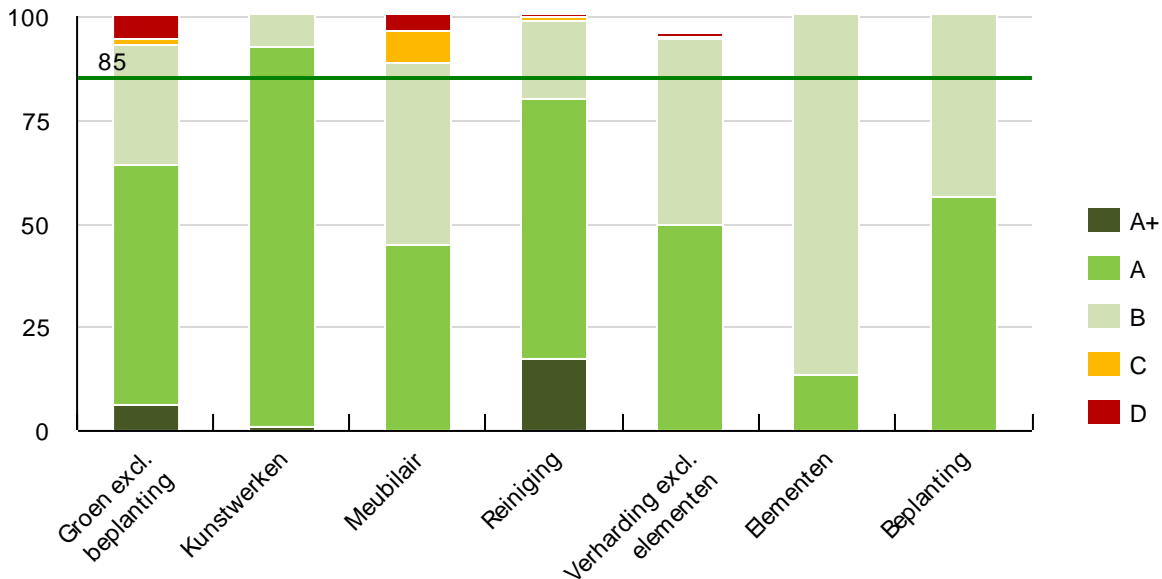
In 2017 zijn onder andere de volgende projecten uitgevoerd of is gestart met de uitvoering van:

- vervanging walmuur Kattensingel
- vervanging Collatiebrug en walmuur Raoul Wallenbergplantsoen
- voorbereiding walmuur Vroesentuin
- vervanging Koorbrug
- vervanging steiger Oosthaven
- vervanging beschoeiing (door beschoeiing van gerecycled kunststof)
- vervanging duikers
- vervanging van verkeersregelinstallatie Keerkring - Nieuwe Gouwe OZ - Meridiaan en Croda
- groot onderhoud bij een aantal beweegbare bruggen (elektrische brugbewegingsinstallatie en mechanisch-elektrische bewegingsinstallaties)
- het baggeren van watergangen

Kwaliteit openbare ruimte

Voor het dagelijks beheer van de stad is er een landelijke beeldsystematiek. De uitkomsten van de maandelijks schouwen van de buitenruimte zijn voor 2017 weergegeven in onderstaande grafiek.

Kwaliteit openbare ruimte

Het blijkt dat bij alle beheercategorieën wordt voldaan aan de afgesproken kwaliteitseis; de som van de kwaliteiten A+ t/m B is groter dan de minimale 85%. Voor elementenverharding en beplanting is een lager kwaliteitsniveau afgesproken, hier moet de som van de kwaliteiten A+ t/m C minimaal 85% bedragen. Hieraan wordt ruim voldaan.

Bij de beheercategorieën Groen excl. beplanting en Meubilair is het aandeel D-scores wel te hoog, namelijk resp. 5,6% en 5,8% in plaats van maximaal 2%.

Bij Groen scoort met name de beeldmeetlat Gras - graslengte slecht en ook zijn de resultaten bij Gras - bijmaaien rond obstakels onder de maat. In periodes met veel regen, bij onvoldoende draagkrachtige ondergrond of op natte plekken kan niet gemaaid worden en waardoor de gevraagde kwaliteit niet altijd haalbaar is.

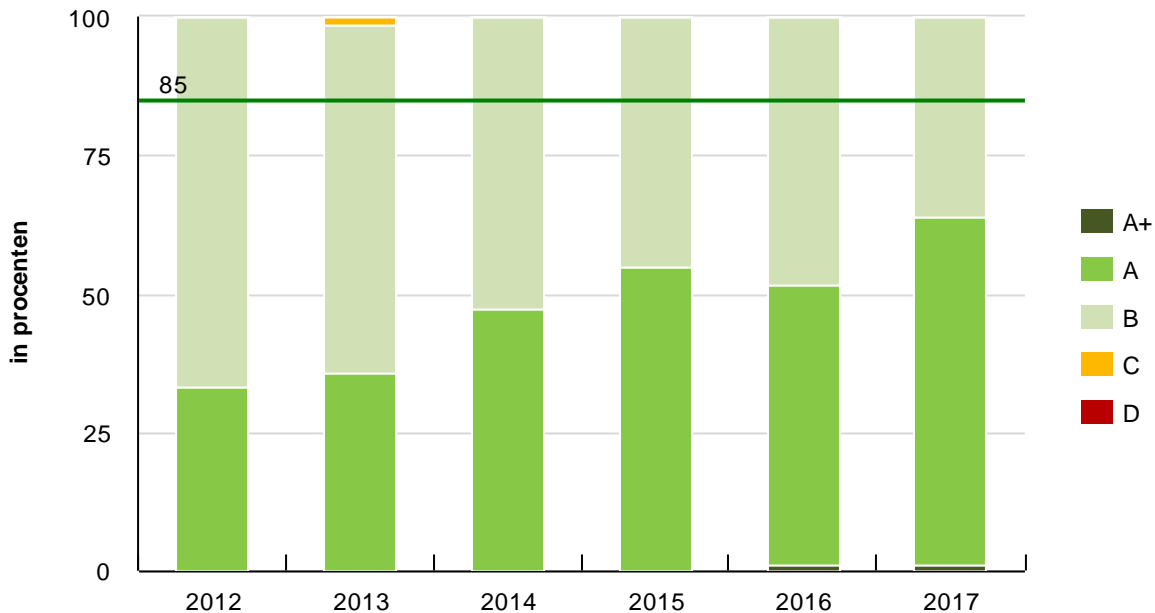
Bij Meubilair worden de hoge D-scores vooral veroorzaakt door scheefstand van lichtmasten (75% van de D-scores). In 2017 is gestart met een nieuw onderhoudsbestek en zijn er veel scheefstaande masten rechtgezet. Ondanks dat blijft het aandeel D-scores veel te hoog. Dit komt met name door aanrijdschades, iets wat nauwelijks te voorkomen is.

Geconcludeerd kan worden dat de gemiddelde kwaliteit de afgelopen jaren vrij constant is. Aan de minimale kwaliteitseis van 85% (som van de kwaliteiten A+ t/m B) wordt steeds voldaan. Echter elk jaar is het percentage D-scores meer dan de maximaal toegestane 2%.

Pluschauw

Aanvullend op de normale schouw wordt er in het Plusgebied extra geschouwd op de aanwezigheid van zwerfvuil. Met Plusgebied wordt het (Kern)winkelgebied, de NS-stations en toeristische locaties bedoeld. Deze schouw wordt 1x per kwartaal uitgevoerd.

Zwerfvuil plusgebied 2012-2017

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat ook in 2017 lang niet aan het hogere kwaliteitsniveau voor zwerfvuil in het Plusgebied wordt voldaan: de som van de kwaliteiten A+ en A zit ver onder de minimale eis van 85%. De grafiek laat in 2017 wel een lichte verbetering zien.

Inspelen op veranderende gebiedsomstandigheden

Het gebruik en de functie van de openbare ruimte veranderen sterk. Bij vervangingsonderhoud in de openbare ruimte wordt altijd gekeken welke aanpassingen gewenst en mogelijk zijn. Bij de ophoging van de Rondohof is bijvoorbeeld het wegprofiel aangepast. Door het hoogteverschil niet in het trottoir maar in de weg op te vangen, is een vloeiende en veilige aansluiting op de verschillende vloerpeilen van het gebouw gemaakt.

Droge en veilige wegen

Ook de ophoging van wegen wordt uitgevoerd op basis van het beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud. Sinds de afronding van het integrale programma 'Zakkende bodem' in 2014, is er geen sprake meer van integrale aanpak van wegvakken. Sindsdien is de aanpak vleksgewijs omdat alleen de wegvakken met een drooglegging van minder dan 20 cm aangepakt worden. Drooglegging is het verschil in hoogte tussen het polderpeil (waterpeil) en het maaiveld (hoogte van de weg). De drooglegging wordt tweejaarlijkse gemeten, in de even jaren. In 2017 heeft er dus geen nieuwe waterpassing plaatsgevonden.

In 2017 zijn onder andere de volgende projecten uitgevoerd of is gestart met de uitvoering van:

- gedeeltelijke ophoging Middenmolenplein en ophoging Rondohof
- ophogen / herstraten Vreewijk Zuid
- gedeeltelijke ophoging Achterwillenseweg
- ophoging Oostringdijk
- herstel van diverse asfaltverhardingen en elementenverhardingen

Boom- en groenbalans

In 2017 is het areaal openbaar groen in beheer bij Gouda met 61.700 m² afgenomen. Dit komt onder andere door de herontwikkeling van Gouda Oost (-12.500 m²). Daarnaast was de gehele beplanting langs het spoor in ons beheersysteem opgenomen. Eind 2017 is het deel achter de hekken uit het systeem verwijderd; dit is niet openbaar toegankelijk en niet in beheer bij Gouda. Deze administratieve wijziging heeft een afname van 36.700 m² in de telling van het openbaar groen tot gevolg, in de praktijk is er echter niets veranderd.

Bewonersinitiatieven in de openbare ruimte

Met het project Groen-moet-je-doen wordt ruimte geboden aan initiatieven van bewoners op het vlak van zelfbeheer. In 2017 zijn er 17 nieuwe initiatieven gestart. Door het beëindigen van 4 initiatieven zijn er in totaal 152 projecten in de stad. In 2017 is voor het eens de Groengrijs uitgereikt. Winnaars waren de Vlindervreugd aan de Da Costakade/Palmstraat, de bloembakken aan het Reeuwijkse Verlaat en de buurtmoestuin in Plaswijk.

In 2017 zijn er 18 kleine initiatieven in de openbare ruimte geweest, bijvoorbeeld het plaatsen van een boekenkast en fietsklemmen. Een groter initiatief is de Sint Mariewal, als onderdeel van het project Singelpark. Dit gebied is groen ingericht en er zijn beheerafspraken gemaakt.

Eind 2017 is een accounthouder voor fysieke bewonersinitiatieven in de openbare ruimte in dienst gekomen.

Moestuinen en schooltuinen

De uitbreiding van het aantal kleine schooltuinprojecten verloopt voorspoedig dankzij de belangstelling van de basisscholen voor deze activiteit. Er wordt intensief samengewerkt tussen Brede School, ODMH/educatie en gemeente. Er ligt een aanbod voor drie verschillende vormen, die variëren van grote bakken op of vlakbij het schoolplein tot kas-in-de-klas. Daarnaast wordt het aanleggen van moestuinen in de buurten gefaciliteerd.

Gouda heeft zich in juni 2017 aangesloten bij de landelijke actie Operatie Steenbreek, met het doel de verstening van tuinen en andere particuliere terreinen te verminderen of tegen te gaan. Daartoe is een overleg gestart met IVN, KNNV, Groei&Bloeï en de woningcorporaties in Gouda. Ook wordt samenwerking gezocht met hoveniers en plantenkwekers, die enthousiast zijn om bewoners te informeren over de mogelijkheden en van advies te voorzien.

De notitie Groen, groener, Gouda is unaniem door de raad aangenomen. Tegelijkertijd is via een amendement € 100.000 beschikbaar gesteld voor het in te stellen Groenfonds. Begin 2018 moet nog een aantal onderwerpen verder uitgewerkt worden om de voorstellen uit de notitie werkelijk te kunnen hanteren.

Natuurlijke speelplek

In Gouda Oost namen enkele bewoners het initiatief om een natuurlijke speelplek te ontwikkelen op de zogeheten driehoek ten noorden van de sportvelden. Zij vormden een stichting, ontwikkelden een plan met bureau RIS uit Gouda en gingen op zoek naar sponsors. Zij slaagden er in tegen het eind van het jaar het noodzakelijke budget van ca € 180.000 bij elkaar te krijgen, zodat de speelplek in 2018 aangelegd kan worden.

Afval Scheiden Loont

Gouda wil voldoen aan de landelijke afspraken over het scheiden van huishoudelijk afval. Doel van Afval Scheiden loont is om de hoeveelheid ongescheiden restafval terug te brengen van ruim 214 kg per inwoner per jaar in 2015 naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020.

In 2017 zijn maatregelen getroffen voor de introductie in 2018. Hiermee worden de inwoners van Gouda door een financiële prikkeling in de afvalstoffenheffing gestimuleerd om het huishoudelijk afval beter te scheiden. Als gevolg van de uitgebreide communicatie is de hoeveelheid gescheiden afval toegenomen en is de hoeveelheid restafval in 2017 al met 15% gedaald.

Brede coalitie bodemdaling

Bodemdaling door de inklinkende veenbodem brengt in toenemende mate uitdagingen met zich mee. Om de leefbaarheid en de historische gebouwen in de binnenstad op de lange termijn te beschermen, is in 2014 is de samenwerking 'Stevige Stad op Slappe Bodem' gestart, met het Hoogheemraadschap van Rijnland, Rijkswaterstaat Bodem+, Deltares, TU Delft, KCAF, STOWA, RIONED en het platform Slappe Bodem.

In het Living Lab is lokale kennis verzameld over grondwaterstanden, de stuurbaarheid ervan, de snelheid van bodemdaling en de relatie met het watersysteem. Deze kennis is noodzakelijk om de maatregelen voor een structurele aanpak voor de bodemdaling in de binnenstad te bepalen. Onderwerpen zijn: oppervlaktewaterpeilbeheer, klimaatscenario's, experimenteren met actief grondwaterbeheer en het op innovatieve wijze betrekken van bewoners. In het kwartiermakersproject van Centric wordt ook voortgang geboekt. Hiermee kunnen bewoners met relatief goedkope, makkelijk toegankelijke middelen meetgegevens verzamelen.

De coalitie is ook gestart met het verkennen van handelingsperspectieven. Deze laten zien dat er een palet aan opties is om de bodemdaling aan te pakken. Daarbij is een aanzet gemaakt de verwachte kosten en baten zijn en wat de impact van de verschillende handelingsperspectieven zijn. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de verdeling van kosten en baten over de verschillende stakeholders.

Verkeer en parkeren

In 2017 is het Mobiliteitsplan 2017-2026 vastgesteld. Het betreft een actualisatie van de mobiliteitsvisie met realistische doelstellingen met aandacht voor een betere doorstroming. Ook is er ruim aandacht voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid, duurzaamheid bereikbaarheid, fietsveiligheid en parkeren. Bij het mobiliteitsplan is een uitvoeringsprogramma gepresenteerd voor de aanpak van de grootste knelpunten.

Indicatoren

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2016
Titel Fairtrade Gemeente	Behouden titel	Titel behouden, werkgroep gefaciliteerd. Eind 2016 is de titel weer 2 jaar verleend.
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	100%, in 2017 in vervolg is aangesloten bij Manifest MVI.
Aantal initiatieven waarbij de duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	De duurzaamheidsmakelaar is actief (geweest) bij minstens 10 initiatieven, waarvan het grootste aantal nog loopt.
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ neutraal vanaf 2014	Hier wordt sinds 2012 al aan voldaan door compensatie van de resterende emissies.
CO ₂ emissie stad	CO ₂ neutraal in 2040	Een aantal projecten is ingevoerd, nog niet voldoende om resultaat te kunnen rapporteren.
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	De drooglegging van de wegen wordt eenmaal per 2 jaar uitgevoerd. Medio 2016 is de drooglegging opnieuw gemeten. Hieruit blijkt dat de streefwaarde ruim gehaald wordt: 6% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder.
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	In 2016 is bedroeg het geplande budget voor investeringen € 9,0 miljoen. Van dit budget is € 7,3 miljoen aan rioleringsprojecten daadwerkelijk uitgegeven. Bij de projecten is een meevaller behaald van € 1,2 miljoen. Verschuivingen in de planning zorgen voor onderuitputting in de kredietruimte: € 1,5 miljoen (totaal 2016). Deze zijn ten dele gecompenseerd door eerder uitvoeren van reparatieplan Bloemendaal: € 0,9 miljoen. In totaal is de onderuitputting op krediet vanaf 2014 opgelopen naar 5,0 miljoen.
Scheidingspercentage afval	Toename naar 60% vanaf 2020	Het scheidingspercentage lag in 2017 gemiddeld op 57%, in 2016 was dit 46%.
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	In 2016 was sprake van 56 door de politie geregistreerde ongevallen met slachtoffers. In 2015 lag dit aantal op 64.

3.6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet ze door milieutaken in de hele regio uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus N.V. adviseert en voert beheerstaken uit op het gebied van Beheer openbare ruimte en Afvalbeheer.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten ook over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert de Omgevingsdienst milieutaken uit ten aanzien van bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, archeologie, ecologie en milieueducatie.

De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen voor het gehele grondgebied van de provincie Zuid-Holland. Ten slotte voert de ODMH ook nog meer algemene taken uit zoals uit juridische en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieuvluchten, applicatiebeheer van het inrichtingenbestand, helpdesk, etc.

Op het gebied van vergunningverlening heeft de ODMH tientallen vergunningen/meldingen afgehandeld. Verder hebben er meer dan 250 milieucontroles plaats gevonden en zijn er diverse handhavingstrajecten uitgevoerd. Daarnaast heeft de ODMH diverse projecten op het gebied van duurzaamheid en energietransitie uitgevoerd, o.a. energieaanpak gebouwde omgeving (wijkenaanpak), verduurzaming Gouwespoor, energieaudit bij grote ondernemingen (EED) en verduurzaming scholen. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar de productierapportage Milieu 2017 die als bijlage bij de jaarstukken is gevoegd.

Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. voert taken uit op het gebied van afvalinzameling en afvalbeheer. Verdeeld over drie jaren wordt de opdracht integraal beheer van openbare ruimte (BOR) afgebouwd. Cyclus opereert op het snijvlak van overheid en markt en geeft ook informatie en advies over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.

Naast het afvalbeheer heeft Gouda ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie Parkeerservice U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. ParkeerService ondersteunt bij het maken van een vertaalslag tussen strategische visies en tactisch parkeerbeleid. Daarnaast geeft de coöperatie adviezen over verordeningen, tarifiering, parkeerexploitaties en alle andere denkbare onderwerpen.

3.6.5 Wat heeft het gekost?

3.6.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Afwatering (blauw)	1.406	922	1.062	-140
PG Bruggen en tunnels	1.774	1.566	1.599	-33
PG Milieu	10.627	10.588	11.072	-485
PG Openbaar groen	2.986	3.180	3.013	167
PG Riolering (bruin)	12.077	12.199	13.344	-1.144
PG Verkeer	3.582	4.095	4.283	-188
PG Wegen, straten en pleinen	13.911	11.051	11.615	-563
Totaal lasten	46.363	43.602	45.987	-2.385
Baten				
PG Afwatering (blauw)	0	0	0	0
PG Bruggen en tunnels	-100	-101	-105	3
PG Milieu	-10.510	-9.940	-11.034	1.094
PG Openbaar groen	0	-10	-39	29
PG Riolering (bruin)	-13.828	-13.985	-14.209	224
PG Verkeer	-3.205	-3.760	-3.821	61
PG Wegen, straten en pleinen	-417	-450	-844	394
Totaal baten	-28.060	-28.246	-30.052	1.806
Saldo van baten en lasten	18.302	15.356	15.935	-579
Toevoegingen aan reserves (lasten)	33	3.533	3.533	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-40	-376	-1.256	880
Gerealiseerd resultaat	18.296	18.513	18.212	301

3.6.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Afwatering	140.000	N				
Een nadeel van € 80.000 wordt veroorzaakt doordat de herstellbijdrage aan een kademuur in de exploitatie is verantwoord en niet ten laste van een investeringsbudget gekomen is. In de exploitatie was dit niet begroot. Het overige nadeel wordt veroorzaakt door een wijziging in de systematiek van het toerekenen van overhead.	140.000	N	I			
Milieu	485.000	N		1.094.000	V	
Afval: Het nadeel op de lasten (€ 497.000) wordt veroorzaakt door hogere kosten afvalinzameling en -beheer (onder meer door meer aanvragen minicontainer papier en GFT), een hoger bedrag aan kwijschelding afvalstoffenheffing, meerkosten afvalverwerking (ook door meer PMD-aanbod; daar staan ook inkomsten tegenover) en hogere kosten afvalbrengrstation (i.v.m. grotere bezoekersaantallen in de tweede helft van 2017). De dotatie aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing was daarentegen lager. Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten reinigingsheffing, hogere vergoeding ingezameld papier en PMD-verpakkingen. Het saldo van de baten en de lasten (€ 597.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.	497.000	N	I	1.094.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Ontsmetting / ongedierte: Een voordeel op deze post wordt gerealiseerd door lagere kosten van bestrijding van wespen en eikenprocessierupsen.	19.000	V	I			
Overig	7.000	N	I			
Openbaar Groen	167.000	V		29.000	V	
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	72.000	V	I			
Een voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door een ontvangen afkoopsom onderhoud snipperpaden.				29.000	V	I
In het coalitieakkoord Actieprogramma is voor 2017 een bedrag van € 160.000 opgenomen voor "Kracht van de Samenleving". Door kostenefficiency, fasering van de uitvoering en een latere permanente invulling van de functie "medewerker bewonersinitiatieven" bedragen de daadwerkelijke kosten € 65.000. Voorgesteld wordt om het voordeel op deze post van € 95.000 in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen ter dekking van kosten van uitvoeringmaatregelen.	95.000	V	I			
Riolering (bruin)	1.144.000	N		224.000	V	
Het nadeel op de lasten is opgebouwd uit een aantal componenten. De belangrijkste daarbij is de verschuiving van kosten vanuit het investeringsbudget naar de exploitatie voor € 480.000. Lastenvoordelen waren er door een lagere dotatie aan de voorziening (€ 87.000), lagere inningskosten rioolheffing (€ 55.000) en een voordeel op de toerekening overhead (€ 50.000). De kosten kwijtscheldingen waren € 85.000 hoger dan begroot. Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten gebruikersdeel rioolheffing in combinatie met ontvangen exploitatiebijdragen derden. Deze waren niet begroot. Het saldo (€ 40.000 nadeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten laste van het resultaat.	264.000	N	I	224.000	V	I
Het nadeel op de lasten van € 880.000 heeft betrekking op een aanvullende dotatie aan de voorziening riolering. Op advies van de accountant vindt deze toevoeging plaats in 2017 in plaats van 2018. In 2017 was deze toevoeging niet begroot.	880.000	N	I			
Verkeer	188.000	N		61.000	V	
Parkeren: Een nadeel van € 67.000 wordt veroorzaakt door de toerekening van niet-overheadlasten aan de productgroep Verkeer en de extra inzet van fiscalisten met als doel de betalingsbereidheid parkeerbelasting te verhogen. De inkomsten straat-, terrein- en garageparkeren waren € 8.000 hoger dan begroot.	67.000	N	I	8.000	V	I
Verkeer: De kosten van verkeersschades bedroegen € 96.000. Een deel daarvan kon verhaald worden op de veroorzaker.	96.000	N	I	34.000	V	I
Overig	25.000	N	I	19.000	V	I
Wegen, straten en pleinen	563.000	N		394.000	V	
Degeneratievergoeding: De ontvangen degeneratievergoeding is toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Het surplus op de ontvangst en de dotatie waren niet begroot.	74.000	N	I	74.000	V	I
De opgelegde malus aan Cyclus viel € 47.000 hoger uit dan begroot.				47.000	V	I
Groot onderhoud wegen: Het betreft hier werken voor derden (zowel de uitgaven als de ontvangsten waren niet begroot) als voordelen op de taakterugname Cyclus Beheer Openbare Ruimte. Een deel van deze voordelen en de dotatie van dit voordeel aan de voorziening waren niet begroot.	146.000	N	I	167.000	V	I
Geo-informatie: Het nadeel op de lasten wordt volledig veroorzaakt door de wijziging in de toerekening van de overheadlasten. De kosten van geo-informatie zijn verantwoord binnen programma Duurzaamheid en stedelijk beheer. Het budget stond op het programma Overhead.	318.000	N	I			
Geo-informatie: De verkoop van kaartbestanden leverde een voordeel op.				4.000	V	I
Gladheidsbestrijding: De kosten van preventief strooien en sneeuwruimen in december 2017 veroorzaakten een budgetoverschrijding van € 37.000.	37.000	N	I			
Openbare verlichting: Het nadeel op de lasten wordt veroorzaakt door kosten schadeherstel lichtmasten (hier staan ook baten tegenover) in combinatie met lagere energiekosten (deels i.v.m. afrekening voorgaande jaren) en een aanbestedingsvoordeel op dagelijks onderhoud. De gewijzigde toerekeningsystematiek overhead zorgde daarnaast voor een lastenvoordeel.	17.000	V	I	135.000	V	I
Overig	5.000	N	I	33.000	N	I

3.6.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Een aanvullende dotatie aan de voorziening riolering van € 880.000 veroorzaakt een nadeel. Dit nadeel wordt gedekt uit een identieke vrijval van de algemene reserve. Dit is een niet-begroot voordeel voor de exploitatie.	880.000	V	I

3.6.5.4 Investeringsbudgetten

Investeringsbudgetten op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Afval - investeringsbudget	23	-50	73
Investeringsbudgetten wegen grijs	8.338	5.975	2.363
Afval - investeringsbudget	454	224	230
Parkeren	56	55	0
Riolering	9.500	6.316	3.184
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	11	8	3
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	527	358	169
Verkeer	167	0	167
Verkeersplannen	0	0	0
Vervanging VRI	204	53	150
TOTAAL	19.279	12.938	6.340

Toelichting op het investeringsbudgetoverzicht

Afval

Het betreft een investeringsbudget dat ingezet wordt ter ondersteuning van uitvoeringsmaatregelen AfvalScheidenLoont. Ook in 2018 zal dit budget gebruikt worden met als doel de afvalscheidingsgraad te verhogen.

Investeringsbudgetten wegen - grijs

Met ingang van 2017 is er de verplichting om investeringen met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld de aanleg van wegen) te activeren en over meerdere jaren af te schrijven. In de begroting 2017 is daartoe een investeringsbudget van € 3.500.000 opgenomen, gebaseerd op historische uitgaven. De uitgaven die daadwerkelijke investeringen betreffen bedroegen in 2017 € 2.728.000, een verschil van € 772.000. Dit restantbedrag is ten laste van de voorziening groot onderhoud openbare ruimte geboekt. Het overige verschil wordt veroorzaakt door fasering van uitgaven ten laste van het investeringsbudget PP-CIP. Voorzien is dat uitgaven ten laste van deze budgetruimte in 2018 en 2019 zullen plaatsvinden.

Afval

In combinatie met het investeringsbudget AfvalScheidenLoont zullen ten laste van dit budget uitgaven voor aanvullende inzamelvoorzieningen afval worden gedaan. Voor dit investeringsbudget is de verwachting dat in 2018 en 2019 uitgaven gaan plaatsvinden.

Riolering

De onderschijding op het investeringsbudget 2017 wordt voor € 435.000 veroorzaakt door een boeking van uitgaven die in eerste instantie op het investeringsbudget riolering begroot en verantwoord waren. Het oorspronkelijke investeringsbedrag (€ 9,5 miljoen) was gebaseerd op een langjarig gemiddelde. Op basis van een geactualiseerde projectenplanning zijn projecten in tijd opgeschoven en heeft de uitvoering op een andere wijze, tegen lagere kosten, plaatsgevonden (voorbeeld: relinen in plaats van volledige rioolbuisvervanging). Daarnaast zijn er (geringe) aanbestedingsvoordelen gerealiseerd. De onderuitputting op de investeringsjaarschijf 2017 valt vrij. Dit betekent een voordeel op de kapitaallasten ten opzichte van de begroting. Dit heeft een positief effect op de ontwikkeling van de rioolheffing.

Verbetering openbare ruimte Goudse Poort

Het gaat om een viertal investeringsbudgetten waarvan de kapitaallasten ten laste komen van de reserve Goudse Poort. De werkzaamheden aan het Waddinxveense Pad en de Harderwijkerweg zijn afgerond: de uitvoering van de Hanzeweg en de VRI Nieuwe Gouwe Oostzijde vindt in 2018 plaats.

Verkeer

Het betreft het investeringsbudget "Verbeteren Fietsveiligheid" en "Selectieve toegang binnenstad (de zgn. zakpalen)". Uitgaven zijn voorzien in 2018.

Vervanging VRI

Voorzien is dat in 2018 afrondende werkzaamheden ten laste van dit investeringsbudget plaats zullen vinden.

3.7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

Bij de foto:

Stadsdichter Hanneke Leroux schreef over GOUDasfalt in het gedicht van de maand 'Monument'.

Over het programma:

In Gouda staat al jaren de kracht van de samenleving centraal. Velen in de stad nemen initiatieven, waarbij het aan de gemeente is om hier zo veel mogelijk ruimte voor te bieden. Een rode draad in het coalitieakkoord 2014 – 2018 is de intentie om nog meer ruimte te bieden aan innovatief burgerschap en ondernemerschap.

3.7.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.7.2 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Burgerinitiatieven

Kracht van de Samenleving

Samen met inwoners wil de gemeente het beste uit de stad halen. Onder de naam 'Kracht van de samenleving' is daarom bewust meer ruimte aan inwoners, ondernemers en organisaties gegeven. Zij weten immers vaak zelf het beste wat ze willen of hoe iets georganiseerd kan worden. Dit vraagt om een andere manier van samenwerken; de gemeente wordt meer partner en ondersteuner van initiatieven.

Denk bijvoorbeeld aan een aantal succesvolle lopende of afgeronde trajecten:

- ondersteuning van burgerinitiatieven zoals GoudAsfalt, Gouda Bruist, Gouwe dialoog, Singelpark, het pauzelandchap of het Raoul Wallenbergplantsoen;
- activiteiten bedoeld om burgerinitiatieven te faciliteren en te stimuleren, zoals Stichting GoudApot, het GA-team of Buurt bestuurt
- ruimte voor burgerparticipatie via Groen-moet-je-doen, projecten zoals de Tiendewegbrug, het Olympiadeplein, Erasmusplein, Springersplein, Vreewijk-Zuid of de Vogelbuurt.

GA-team

Om de organisatie te ondersteunen bij deze nieuwe aanpak is sinds ruim drie jaar een GA-team actief. Het team bestaat uit zo'n 15 ambtenaren uit verschillende afdelingen. Het afgelopen jaar is het team gestart aan een tour langs alle afdelingen in de gemeentelijke organisatie. Het doel was om de collega's bewust te maken van innovatief burgerschap, wat dat voor verandering betekent voor hun werk en welke tools er zijn ontwikkeld om het gesprek met initiatiefnemers beter aan te gaan. Tijdens de tour zijn dilemma's en knelpunten besproken. Verder is het GA-team actief ingeschakeld wanneer er bij initiatieven drempels werden ervaren of er meedenkkracht nodig was.

GoudApot

In 2017 is voor het tweede jaar op rij budget voor initiatieven beschikbaar gesteld aan Stichting GoudApot. Iedere inwoner met een goed idee voor Gouda die geld of advies kan gebruiken, kan hier terecht. De pot met € 240.000 wordt beheerd door de Gouwenars zelf. De voorwaarden en het beheer zijn transparant en voor iedereen zichtbaar op www.GoudApot.nl. Ondersteuning gebeurt zowel financieel als adviserend, door mee te denken of ideeën met elkaar te verbinden. Achter GoudApot staan vrijwillige Gouwenars klaar. De organisatie bestaat uit een groep beoordelaars, een bestuur en een raad van toezicht. De stichting werkt zelfstandig, maar verantwoordt haar uitgaven en evalueert de resultaten tweemaal per jaar met de gemeente.

In 2017 is budget voor 208 initiatieven aangevraagd en er is een enquête gehouden over de GoudApot. De uitkomst toont aan dat het idee achter GoudApot breed gesteund wordt. Als verbeterpunten worden genoemd: de snelheid van beoordelen (43% van de Gouwenars is hier ontevreden over) en 44% is niet tevreden over de benaderbaarheid van GoudApot na een afwijzing.

Daarentegen vindt 65% van de respondenten het een goed idee dat burgers de aanvragen van burgers beoordelen. Ook positief is dat het doen van een aanvraag als gemakkelijk wordt beschouwd en dat er een breed draagvlak is voor de criteria sociale cohesie, ontmoeting en eigen inzet van bewoners. Slechts 14% vindt de voorwaarden waar aan voldoen moet worden te streng, het overgrote deel van de respondenten ervaart deze als soepel en/of rechtvaardig. Naar aanleiding van deze enquête zijn verbetervoorstellen ontwikkeld. Zo werkt de stichting onder andere aan een snellere afhandeltermijn en het uitbreiden van de motivatie bij een afwijzing.

Wijkteams en Gouda Bruist

De vrijwillige inzet van bewoners voor de leefbaarheid en het onderlinge contact in hun wijk vormt de rode draad bij de Goudse Wijkteams. In bijna alle wijken zijn wijkteams actief die zelf bepalen welke activiteiten zij organiseren en waar zij hun energie op richten. In Westergouwe en Gouda Noord zijn nieuwe wijkteams gestart.

De wijkteams zijn een belangrijke partner van de gemeente en alle andere partijen die in de wijken werken. In 2016 zijn 10 wijkteams ondersteund met een huishoudbudget van 3.000 euro. Gouda Bruist heeft een kleine bijdrage ontvangen voor de opzet en uitbreiding van een online crowdfunding platform. Dit is voor Goudse initiatieven een waardevolle aanvulling op de andere mogelijkheden die er zijn om aan financiële middelen te komen.

Indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma wordt de volgende indicator gebruikt: Uitputting fonds burgerinitiatieven € 240.000 per jaar. In 2017 is € 235.362 uitgegeven aan initiatieven.

Publiekszaken

Betere dienstverlening

De gemeente past haar dienstverlening aan de behoeften van de klant aan en organiseert de frontoffice meer als een bedrijf. Het afgelopen jaar stond in het teken van de professionalisering van het klant contact centrum (KCC) en Burgerzaken. Om de prestaties te meten is een dashboard dienstverlening ontwikkeld om de performance van de verschillende kanalen te monitoren en eventueel bij te kunnen sturen.

Omschrijving indicator	Streefwaarde	Cijfers 2017
Klanttevredenheid	8	6,9 (gemiddeld 2017)

Eén frontoffice

De professionalisering van het KCC heeft gezorgd voor het ontstaan van één centraal aanspreekpunt: een volwaardige frontoffice. Vragen van klanten worden zo mogelijk direct afgehandeld door het KCC.

In 2017 zijn 182.902 telefoontjes bij de gemeente binnengekomen. Op het nummer 140182 zijn er 61.825 binnengekomen. Dat betekent dat het KCC 34% van de telefoontjes heeft afgehandeld. 76% van de bij het KCC binnengekomen telefoontjes zijn direct door het KCC afgehandeld (zie tabel).

	Prognose	Resultaat
Totaal aantal telefoontjes	215.000	182.902
% via KCC / % FTR*	40/60	34/76
% Overige organisatie	60	66

**FTR staat voor "First time right" en betekent dat het gesprek volledig en met de juiste informatie in het KCC wordt afgehandeld.*

Overige communicatiekanalen

Omschrijving indicator	Streefwaarde	Cijfers 2017
Balie bezoekers	< 47.350	72.395
Aantal telefonie	< 60.000	61.825
Brievenpost	< 10.000	4.817
Aantal e-mails	> 12.095	16.438
Website bezoeken	> 400.000	475.287
Aantal digitale aanvragen	> 9.000	5.693
Twitter / Facebookcontact	-	339
WhatsApp berichten	-	1.684

Onderzoek telefonische bereikbaarheid

In 2017 is een nieuw onderzoek gestart naar de telefonische bereikbaarheid van de organisatie. Onderzocht wordt of het haalbaar is om alle eerste telefonische contacten via het KCC te laten lopen.

Baliebezoeken

In 2017 is gemeente Gouda begonnen met het aanbieden van de Rotterdampas. Dit zorgt ervoor dat het aantal baliebezoeken structureel stijgt. Ook de zogenaamde paspoortpiek zorgde voor veel extra baliebezoeken. Voor elk nieuw

aangevraagd document, moest een klant twee baliebezoeken afleggen: bij het aanvragen en het afhalen. Deze piek zal aanhouden tot oktober 2018. Voor dit jaar zal de prognose aangepast worden naar iets minder dan afgelopen jaar: 70:000.

Meldingen Openbaar gebied

De applicatie voor het registreren en afhandelen van meldingen in de openbare ruimte is uitgebreid en verbeterd. Hierdoor wordt efficiënter gewerkt en is tegelijkertijd de dienstverlening verbeterd. Zo worden meldingen nu op basis van categorie en locatie gelijk doorgezet naar de juiste afdeling of partner. Voordelen hiervan zijn: kleinere kans op fouten, kortere doorlooptijden en een betere risicobeheersing. Melders krijgen nu ook een signaal als hun melding is afgehandeld. Op een plattegrond van Gouda is te zien waar welke melding is gedaan en wat de status is.

Social Intranet

Services en I&A hebben gewerkt aan de aanbesteding en implementatie van een nieuw (social) intranet. Er is niet alleen geïnvesteerd in de technische en functionele inrichting, maar er is ook veel aandacht geweest voor communicatie richting de organisatie. Het social intranet biedt collega's de mogelijkheid om effectiever en makkelijker samen te werken, documenten te delen en van gedachten te wisselen. Meegroeien met een snel veranderende samenleving vraagt om goede samenwerking en kennisuitwisseling. Het social intranet is hiervoor het platform.

3.7.3 Wat heeft het gekost?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Burgerinitiatieven	635	641	544	97
PG Publiekszaken	2.265	2.277	2.225	52
Totaal lasten	2.900	2.918	2.770	148
Baten				
PG Burgerinitiatieven	0	0	0	0
PG Publiekszaken	-1.504	-1.504	-1.540	36
Totaal baten	-1.504	-1.504	-1.540	36
Saldo van baten en lasten	1.396	1.414	1.230	184
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.396	1.414	1.230	184

3.7.3.2 Verschillenverklaring

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Burgerinitiatieven	96.000	V				
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	53.000	V	I			
Burgerinitiatieven: In verband met het feit dat er geen 13 wijkteams zijn die gebruikmaken van de subsidie, terugvordering van enkele bedragen van wijkteams uit 2016 en de terugvordering van een deel van de subsidie van GoudApot over 2016 is hier een voordeel ontstaan van € 43.000.	43.000	V	I			
Publiekszaken	52.000	V		36.000	V	
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekeningcijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	64.000	V	I			
Leges: De legesinkomsten waren in 2017 hoger dan begroot. Daar tegenover stonden meer rijksafdrachten.	12.000	N	I	36.000	V	I

3.8 Veiligheid en bestuur

Bij de foto:

Gouda is trots op jonge inwoners die zich inzetten voor anderen of voor de stad. Daarom zijn er de jeugdlintjes, de Goudse Sterren genaamd. Burgemeester Milo Schoenmaker reikte ze in november uit aan (van links naar rechts) Firdaouss Bouchama, Yassine Mellah, Mijke de Jong en Pelle van Esch.

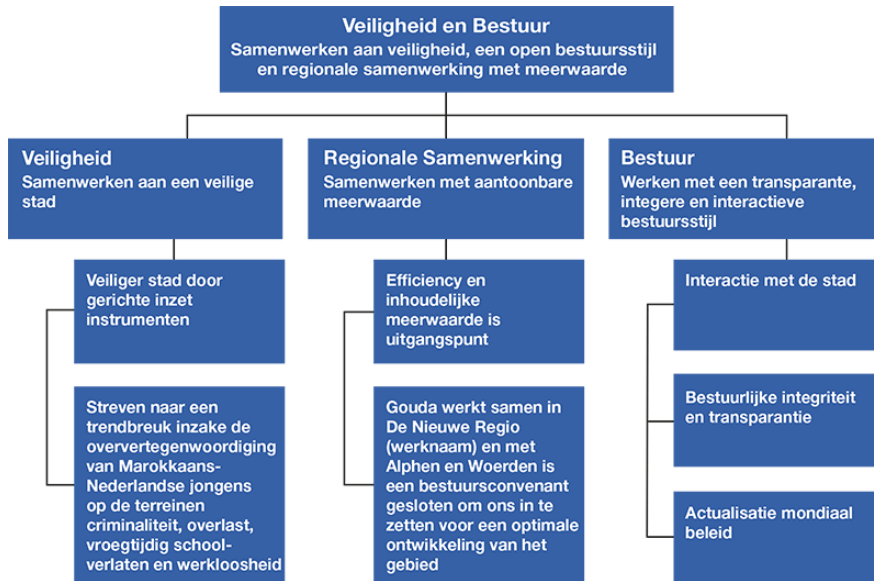
Over het programma:

Het programma Veiligheid en Bestuur maakt inzichtelijk waarom in Gouda veiligheid en bestuur belangrijke aandachtsvelden zijn, wat we hier willen bereiken en wat er voor wordt gedaan.

De Goudse integrale veiligheidsaanpak bestaat uit aandacht voor zowel preventie als repressie door de verschillende veiligheidspartners. In de Kadernota Veiligheid 2015 – 2018 zijn keuzes gemaakt voor de inzet van het veiligheidsinstrumentarium in deze jaren. Uitgangspunt hierbij is dat criminaliteit en hinderlijke overlast onverminderd stevig worden aangepakt.

In de kern gaat het bij het onderdeel 'bestuur' om een versterkte regionale samenwerking aansluitend bij de Goudse doelstelling en een bestuursstijl die wordt gekenmerkt door een grotere interactie met de stad, continue aandacht voor bestuurlijke integriteit en transparantie.

3.8.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.8.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	2,7	2,3	CBS - Diefstallen
2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	9	3,3	CBS - Diefstallen
3	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	6,9	5,3	CBS - Geregistreerde criminaliteit en diefstallen
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	8,8	5,6	CBS - Geregistreerde criminaliteit en diefstallen
5	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inwoners	2016	117	137	Bureau Halt
6	Hardekernjongeren	per 10.000 inwoners	2014	4,6	1,3	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen						
7	Formatie	Fte per 1.000 inwoners		Nvt.		eigen gegevens
8	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	6,12		eigen gegevens
9	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	€ 561		eigen gegevens
10	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017	18%		eigen gegevens
11	Overhead	% van totale lasten	2017	10%		eigen gegevens

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners
3	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners; voorbeelden van geweldsmisdrijven: seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord of doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
5	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
6	Hardekernjongeren	Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
7	Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
8	Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2018 wordt gerekend met de bezetting van 1 januari 2017).
9	Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
10	Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Nr.	Indicator	Toelichting
11	Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

3.8.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Veiligheid

In 2017 is door de gemeente en veiligheidspartners hard gewerkt aan het versterken van de veiligheid in de stad. Het kiezen van prioriteiten heeft geholpen om de aandacht en inzet te bundelen. Over de gehele breedte zijn er opnieuw minder misdrijven gepleegd dan in 2016. Het totaal aantal misdrijven daalde met 15% naar 4.140. Met name op het gebied van woninginbraken is een forse daling gerealiseerd van 21%. Ook de meldingen overlast door jeugd daalden met 21%. Gemeente en politie zijn blij met deze resultaten. Hieronder volgt een toelichting op de verschillende onderdelen.

In 2017 werkte de gemeente Gouda aan de volgende vijf prioriteiten:

1. High impact crimes: woninginbraken

Het totaal aantal HIC-crimes (overvallen, inbraken, straatroof, geweld) is afgenomen met 12% met name door de daling van het aantal woninginbraken. De categorie geweld daalde met 1%, het aantal overvallen steeg van 3 naar 7. In totaal waren er 958 HIC misdrijven. De woninginbraken vormen daar het grootste onderdeel van. Veel inzet was in 2017 gericht op een trenddoorbraak voor het hoge aantal inbraken. Dit is gedaan door het stimuleren van bewustwording, het vergroten van de meldingsbereidheid en het treffen van beveiligingsmaatregelen door bewoners. Na een groot aantal inbraken in de eerste helft van 2017 is na de zomer een forse daling ingezet.

Er is inmiddels vrij veel kennis over de veelplegers van woninginbraken. Het gaat vaak om jongens, die inbreken in hun eigen buurt en/of bij bekenden en die zoeken naar makkelijke manieren om geld en sieraden te stelen. Het plegen van een woninginbraak is voor deze groep vaak de opstap naar zwaardere criminaliteit; een criminele carrière lijkt aantrekkelijker dan naar school gaan en op legale manier geld verdienen. Reden te meer om hier vanuit integraliteit op te investeren en criminele samenwerkingsverbanden te doorbreken.

Overzicht van maatregelen en resultaten 2017:

- Er is zeven maal een last onder dwangsom opgelegd voor het vervoeren of bij zich hebben van inbrekerswerktuigen. Als deze last binnen een periode van vijf jaar overtreden wordt, moet een dwangsom van € 2.500 per geconstateerde overtreding aan de gemeente betaald worden, met een maximum van € 10.000.
- Er is twee maal een financiële beloning van € 500 uitgekeerd voor een tip over een inbraaksituatie die heeft geleid tot aanhouding van de verdachte en voorgeleiding bij de rechtercommissaris.
- De politie heeft het afgelopen jaar 20 helingcontroles uitgevoerd. Het plan van aanpak rondom heling is opgesteld en vanuit de gemeente is er inmiddels toegang tot het Digitaal Opkopers Loket (DOL).
- In de zomervakantie zijn er voor drie weken drie matrixborden op hotspots in de stad geplaatst.
- Door middel van toezichtservice is het toezicht op door vakantie onbewoonde woningen geïntensiveerd. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de medewerkers van stadstoezicht in afstemming met de politie. Totaal hebben zich vorig jaar 880 huishoudens aangemeld voor de vakantieservice.
- Bijna het gehele jaar is door ingehuurde particuliere toezichthouders meerdere dagen per week op hottimes extra toezicht uitgeoefend op door de politie aangegeven inbrakenhotspots.
- Verspreid over Gouda zijn er het afgelopen jaar negen veiligheids- en leefbaarheidsbijeenkomsten georganiseerd. Ook op bewonersavonden rondom de pilot Buurt Bestuurt is er veel aandacht voor de aanpak woninginbraken geweest.
- 14 inwoners hebben gebruik gemaakt van de poortverlichtingsregeling
- In het kader van de pilot Buurt Bestuurt Plaswijck zijn 350 lampen aan woningen of schuren bevestigd om de straten en/of achterpaden beter te verlichten.
- 16 maal is 'Tent in de wijk' ingericht, om direct na een inbrakenpiek in een straat of buurt voorlichting te geven over inbraakpreventie en beschikbare subsidieregelingen.
- Er zijn drie flyeracties uitgevoerd bij het winkelcentrum Goverwelle en er is drie keer een deur-aan-deur actie gehouden.
- Met de 114 beheerders van nieuwe en bestaande app-groepen is veel informatie gedeeld over hotspotlocaties, actuele gebeurtenissen en de bestaande regelingen. Daarnaast deelt de politie via de zogenoemde Heterdaadgroep tijdkritische informatie met de BuurtWhatsAppgroepen om zo tips te krijgen van mogelijke getuigen van de inbraak of verdachte situatie. In 2017 zijn er, in samenwerking met politie en bewoners, negen voorlichtingsavonden georganiseerd over BuurtWhatsApp.
- Sinds 3 juli is de Subsidieregeling Hang- en Sluitwerk 2016 vervangen door de subsidieregeling Inbraakwerende maatregelen. Eigenaren van koopwoningen in Gouda kunnen via deze regeling nog steeds de helft van de kosten van de aanschaf en het aanbrengen van hang- en sluitwerk en overige beveiligingsmaatregelen (zoals rolluiken en camera- en of alarmsystemen) door een PKVW of BORG gecertificeerd bedrijf terugkrijgen met een maximum van € 250 per woning. In totaal zijn er vorig jaar 100 aanvragen ingediend onder de Hang- en sluitwerkregeling en 222 aanvragen onder de subsidieregeling Inbraakwerende maatregelen. In juli en augustus zijn de buurtvoorlichters in Goverwelle deur-aan-deur geweest om bewoners te wijzen op de mogelijkheden van de subsidieregeling.
- Onder de oude regeling (juli 2016-juli 2017) zijn in totaal 500 aanvragen behandeld en het plafond van € 100.000 is in een jaar tijd bereikt. De nieuwe regeling loopt sinds juli 2017 en onder deze regeling is al € 51.250 aan subsidie verleend.

- Gedurende het jaar zijn samen met bewoners diverse hotspots geschouwd om zo zwakke plekken te kunnen aanpakken. Er is gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van de straatverlichting, overhangend groen en de mogelijkheid om achterpaden te compartimenteren en beter te verlichten.
- De gemeente heeft tijdens bijeenkomsten van de proeftuin woninginbraken denkkraft van bewoners en ambtenaren gebundeld om op een andere manier naar de aanpak van de woninginbraken te kijken. Tevens is de inbrakenaanpak incl. de best practices besproken met experts zoals beleidsmedewerkers van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de landelijke portefeuillehouder woninginbraken vanuit de politie. Ook zijn er werkbezoeken gebracht aan andere steden met vergelijkbare problematiek zoals Tilburg, Almere, Utrecht en Zoetermeer.

Iedere zes weken wordt de aanpak besproken binnen de Stuurgroep Woninginbraken. Om beter te weten waar en wanneer wordt ingebroken is dit jaar de informatiepositie van de gemeente verder uitgebreid. Door meer relevante informatie te veredelen en te verwerken in systemen als GIS en SPSS is meer zicht gekomen op de problematiek. Daarnaast heeft de gemeente opdracht gegeven tot het uitvoeren van de volgende gerichte analyses en onderzoeken:

- De politie voerde in het najaar een hotspotanalyse uit. Dit is een probleemanalyse van de gebieden in Gouda waarin de meeste inbraken plaatsvinden. De analyse van de wijk Goverwelle zal uiterlijk begin 2018 worden afgerond.
- Door de politie is in opdracht van de Driehoek een netwerkanalyse HIC-plegers uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar criminele netwerken, families en sleutellocaties in Gouda. De analyse zal naar verwachting begin 2018 worden opgeleverd.
- De gemeente heeft een opdracht uitgezet bij studenten van de Utrecht Data School en hen gevraagd om op basis van een brede set aan beschikbare data beter in beeld te brengen welke verbanden ten grondslag kunnen liggen aan de woninginbraken in Gouda. Met het inzicht dat dit oplevert kan de aanpak gericht worden ingezet.
- Op verzoek van de Goudse Driehoek is door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) de gemeentelijke aanpak van de woninginbraken geëvalueerd. Tevens zullen aanbevelingen worden gedaan voor de toekomst. De onderzoeksrapportage wordt begin 2018 verwacht.

De uitkomsten van de verschillende rapportages en analyses worden meegenomen in de nieuwe Kadernota Veiligheid 2019-2022.

2. Ondernijning

Begin 2017 heeft het programma Aanpak Ondernijning gestalte gekregen in de vorm van een operationele lijn (inrichting van een integraal schakelteam) en een beleidslijn (inrichting programma met vier sporen).

Integraal Schakelteam

Sinds mei 2017 is een schakelteam ondernijning actief. Dit is opgezet volgens het in 2015 uitgebrachte advies van bureau Bervoets. In het schakelteam worden signalen van ondernijning geduid, geprioriteerd en gewogen. In de periode april-oktober zijn al 46 signalen van ondernijning behandeld in het Schakelteam. Het grootste deel van de signalen is in onderzoek (geweest) en in 18 gevallen heeft dit tot actie geleid. In twee gevallen hebben de acties geleid tot ontwikkeling van nieuw beleid en in twee gevallen tot het oppakken van een project.

Resultaten vier sporenaanpak

Om misbruik van gemeenschappelijke voorzieningen en vergunningen te voorkomen wordt de Bibob-toetsing uitgevoerd bij de aanvraag van vergunningen. Het integraal handhavingsteam (in samenwerking met het Haags Economisch Interventie Team) heeft (onaangekondigde) handhavingsacties bij vergunningsplichtige panden uitgevoerd en er was sprake van gezamenlijk optreden bij controles van coffeeshops.

In het kader van de aanpak van hennep zijn panden gesloten door de burgemeester vanwege drugshandel en hennepcultuur. Deze strijd tegen 'ondernijning' krijgt steeds meer aandacht. De laatste jaren zijn er goede afspraken gemaakt met de politie over Hennep Informatie Berichten en heeft de burgemeester nieuwe beleidsregels opgesteld (Art. 13b Opiumwet).

In 2017 is gestart met de aanpak van een criminele familie met als doel het aanpakken van crimineel gedrag en het bieden van zorg binnen deze specifieke familie. Daarnaast is het doel om een methodiek te ontwikkelen om overdracht tussen generaties van criminaliteit te beëindigen of te voorkomen.

Ten aanzien van OMG's (Outlaw Motorcycle Gangs) voert de (landelijke) overheid een zero-tolerance beleid. Ook in Gouda zijn er afspraken gemaakt met de RIEC-partners voor het beleid ten aanzien van OMG's. Dit heeft geresulteerd in het sluiten van drie panden en het annuleren van een evenement.

3. Radicalisering

In 2017 is de aanpak radicalisering verder versterkt. De samenwerkende partijen hebben een steeds sterkere informatiepositie ten aanzien van de casuïstiek. Halverwege het jaar is een nieuwe netwerkregisseur aan de slag gegaan, die contact heeft met relevante personen in de Goudse gemeenschap, informatie verzamelt en deze duidt. Voorts is hij aanwezig bij (al dan niet door de gemeente georganiseerde) activiteiten in de stad en onderhoudt de opgebouwde

netwerken. Het netwerk van sleutelpersonen is in januari getraind in hun rol en er zijn over het jaar verspreid meerdere activiteiten uitgevoerd, zoals human libraries. Daarnaast zijn er vijf bijeenkomsten van de Gouwe Dialoog geweest.

De casusregisseur heeft zich gericht op de preventie van radicalisering en de persoonsgerichte aanpak van (mogelijk) geradicaliseerde personen en hij werkt daarbij samen met professionals en familie/vrienden van geradicaliseerden. Zo was er contact met de 'achterblijvers' (familie van uitreizigers). Voorts is door de casusregisseur gewerkt aan de verdere intensivering van de contacten met de scholen in Gouda, om mogelijke signalen van radicalisering onder leerlingen scherper in beeld te krijgen.

Terugkeerders

Gouda is voor zover mogelijk voorbereid op de terugkeer van uitreizigers door continu goed in contact te staan met de landelijke instanties. In het geval van terugkeer zal er op landelijke niveau screening plaatsvinden en een advies worden gegeven over de aanpak.

4. Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

In 2016 bleek al dat de problematische jeugdgroepen uit het straatbeeld zijn verdwenen en dat er een daling van 5% in meldingen was. Dat succes heeft zich het afgelopen jaar voortgezet. De meldingen jeugdoverlast zijn gedaald met 21% en er zijn geen nieuwe jeugdgroepen in beeld. Daar waar meldingen rond jeugdoverlast toenamen zijn vanuit de actieoverleggen direct acties ondernomen: met een passende aanpak op maat met inbreng van betrokken partners. Zo werd voorkomen dat nieuwe structurele overlast ontstond. De ramadan is zeer rustig verlopen. Wel werd duidelijk dat er in de periode tussen Suikerfeest en de zomervakantie meer meldingen kwamen. Volgend jaar wordt ook na de ramadanperiode het toezicht door politie en de inzet vanuit jongerenwerk doorgezet. Hinderlijk gedrag in de late avonduren is een actueel thema. Het gaat dan om veel herrie en vervuiling. We zoeken naar manieren om dit gezamenlijk aan te pakken, met een combinatie van fysieke maatregelen in de omgeving, bestuursrechtelijke maatregelen en de inzet van bikers.

Top60 #

In de Top60 aanpak wordt repressie gecombineerd met zorg en preventie. De eerste helft van dit jaar zijn er 68 jongeren opgenomen in de aanpak. In ongeveer de helft van de gevallen is politie de casushouder. Dit betekent dat de jongere geen zorg accepteert en niet meewerkt aan behandeling. Zij worden repressief benaderd en bij voorgeleiding door het OM wordt in aanmerking genomen dat zij een Top60 notering hebben. In de andere helft van de gevallen staat de jongere enigszins open voor hulp of zijn er voorwaarden opgelegd door de rechter. De reclassering speelt daar een grote rol in.

Begin 2017 zijn de instroomcriteria voor de Top60 bijgesteld. Wanneer iemand wordt aangehouden op verdenking van (een poging tot) woninginbraak en voldoet aan de focuscriteria (o.m. multiproblematiek, risico op afglijden crimineel gedrag) is dit voldoende om in te stromen in de Top60. Andere instroomcriteria zijn gebaseerd op de score van het aantal registraties bij de politie, leeftijd, woonplaats en de genoemde focuscriteria.

In de eerste helft van 2017 zijn 17 van de 68 jongeren die onder de aanpak vielen een of meerdere malen aangehouden voor een misdrijf. In totaal betrof dit 24 aanhoudingen voor een misdrijf (waaronder zes maal aanhouding voor woninginbraak). Dit betekent dat in de eerste helft van 2017 25% recidiveerde. De doelstelling (50% recidive in 2018) is hiermee voor deze periode behaald. Van de 68 jongeren zijn er gedurende het jaar 14 op de monitorlijst geplaatst. Dit zijn zaken die afgeschaald kunnen worden omdat de jongere goede stappen zet. Zij worden vanaf dat moment nog twee jaar gemonitord. Drie casussen zijn in 2017 afgesloten: tweemaal vanwege verhuizing en eenmaal door langdurige detentie buiten Nederland.

Preventieve Jeugdaanpak

Het NJI (Nederlands Jeugd Instituut) heeft naar aanleiding van een onderzoek naar het jongerenwerk en de aanpak jeugdveiligheid aanbevelingen voor Gouda gedaan. Er is behoefte aan preventieve inzet met een focus op jonge jeugd en met aandacht voor andere groepen zoals meiden en thema's als polarisatie. Op basis daarvan is er een nieuwe opdracht geschreven voor het jongerenwerk en er is een aanbesteding uitgezet. In 2018 start de nieuwe opdracht, waarbij de kennis en ervaring van de afgelopen jaren gecontinueerd kan worden. Hiermee samenhangend wordt van alle partners met aanbod voor risicojeugd gevraagd samen te werken om een integrale aanpak vorm te geven en te voorkomen dat risicojeugd uit het gezichtsveld raakt of te laat in beeld komt.

Doorbreken patronen van criminaliteit

In relatie tot het sociaal domein is het noodzakelijk om integraler te kijken naar wat jongeren en soms gezinnen beweegt om te 'kiezen' voor een criminele carrière. Hoe komt het dat jonge, kwetsbare, voornamelijk Marokkaans-Nederlandse jongeren in de leeftijd tussen 8 en 12 jaar, (on)bewust verkeerde rolmodellen volgen. Ditzelfde speelt ook een rol in het kader van de aanpak woninginbraken, radicalisering en ondermijning. Het doorbreken van deze patronen is een prioriteit van het gehele college. Het college zet hier dan ook gezamenlijk de schouders onder. Naast de repressieve aanpak vergt dit probleem namelijk ook een sterke preventieve aanpak om te voorkomen dat jongeren terecht komen in de criminaliteit. Vanuit Werk en Inkomen, Jeugd, Zorg en Onderwijs wordt met de veiligheidsketen samengewerkt aan het structureel versterken van kansen op een reguliere ontwikkeling, loopbaan en carrière van risicogroepen.

5. Sociale overlast

Het doel in het afgelopen jaar was om de integrale aanpak op woonoverlast te verbeteren en overlast door verwarde personen op straat tegen te gaan, zowel vanuit het oogpunt van veiligheid als van zorg. De Goudse aanpak wordt vooral in regioverband vorm gegeven, waarbij het doel is om overlastgevend en verward gedrag integraal aan te pakken. In 2017 is in Leiden de zogenoemde Psychiatrische Eerste Hulp geopend. Gouda is hierbij aangesloten.

Het doel om het aantal meldingen rondom burenruzie en conflictbemiddeling met 5% per jaar te laten dalen is in 2017 niet gehaald, er was sprake van een toename van 11%. Buurtbemiddeling op vrijwillige basis leverde een flinke bijdrage aan het oplossen van conflicten. Het aantal meldingen "overlast door personen" is vrijwel stabiel gebleven, met een toename van 1% tot 567 meldingen.

6. Stadstoezicht

Het team Stadstoezicht werd op veel verschillende zaken ingezet. Dit varieert van het uitkijken van cameratoezicht tot activiteiten op straat op het gebied van parkeren, milieu en het gebiedsgericht werken in de wijken. De taakuitbreidingen van de afgelopen jaren (onder andere Toezicht Drank en Horecawet, beveiliging Huis van de Stad, Havendienst en Jeugdtoezicht) zijn hier bij gekomen. Het team bestaat uit bikers, milieu inspecteurs, inspecteur openbaar gebied, marktmeester, observanten, brugwachters en beveiligers die allemaal toezicht houden op het juiste gebruik van de openbare ruimte en het Huis van de Stad. Vaak combineert een medewerker hierbij verschillende rollen.

Enkele cijfers over de periode oktober 2016 tot oktober 2017:

- De bikers zijn 624 keer repressief opgetreden;
- De milieu-inspecteurs hebben 1095 meldingen over afval, vervuiling en stank afgehandeld;
- Er zijn 527 incidenten aangemaakt bij het uitkijken van camera's;
- Er zijn 8528 naheffingen parkeren ('parkeerboetes') opgelegd;
- 642 zwerf fietsen zijn opgehaald na een melding;
- Voor fietsen in voetgangersgebied zijn 351 bekeuringen opgelegd;
- 333 woningen zijn gecontroleerd i.v.m. vakantietoezicht;
- Er zijn 60 aanhangers of voertuigwrakken weggesleept.

Overig

In 2017 zijn er tien tijdelijke huisverboden opgelegd en één gebiedsontzegging.

Bij tijdelijke huisverboden vormt (huiselijk) geweld of de dreiging ervan bijna altijd de oorzaak van het opleggen van het huisverbod. Gebiedsontzeggingen hebben doorgaans betrekking op verstoring van de openbare orde.

Er zijn gedurende het jaar tien Hennep Informatie Berichten ontvangen van de politie, waarop eenmaal een voornemen tot sluiting is verzonden en één huishouden zelf is verhuisd. Er zijn zes bestuurlijke rapportages opgesteld naar aanleiding van drugsonderzoek. Dit heeft geleid tot vier woningsluitingen en één voornemen tot sluiting. Er is geen horecazaak gesloten op basis van verstoring openbare orde of drugs. Er hebben 70 drank en horeca controles plaatsgevonden, wat heeft geleid tot 50 waarschuwingen.

Uit navraag bij Reclassering Nederland blijkt dat in 2017 in elk geval 16 Gouwenaars elektronisch toezicht (ook wel enkelband genoemd) opgelegd hebben gekregen.

Bestuur

Regionale samenwerking

Met ingang van 1 januari 2016 is in de regio Midden-Holland organisatorisch gewerkt vanuit het principe van de netwerkorganisatie. Uitgangspunt hierbij is dat de ondersteuning van de regionale strategische programma's vanuit de gemeenten in onderling overleg wordt geregeld. Elke gemeente levert naar rato ambtelijke inzet op één van de vijf inhoudelijke Bestuurlijke Overleggen. Iedere gemeente levert ook een voorzitter van één van deze Bestuurlijke Overleggen. Het Regionaal Platform functioneert als inhoudelijk strategisch overleg waar de inhoud van de 5 programma's samenkomt, onderlinge afstemming tussen programma's plaatsvindt en de lobby strategie van de regio wordt vastgesteld.

De inhoudelijke samenwerking vindt plaats binnen de volgende vijf Bestuurlijke Overleggen:

- Sociaal domein;
- Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt;
- Verkeer en Vervoer;
- Ruimte en Wonen;
- Natuur, Water en Recreatie

Zoals voorgenomen is de strategische agenda van Midden-Holland in 2016 afgerond en vastgesteld. Deze agenda is een stevige basis voor de regionale samenwerking en geldt als uitgangspunt voor inbreng vanuit onze regio bij andere regio's, hogere overheden en partners.

Er is met diverse andere belanghebbende partijen lobby gevoerd tegen de plannen voor de ontwikkeling van een Holland Outlet Mall Zoetermeer. Tevens is lobby gevoerd richting Rijk en Provincie voor de verbreding van de A20, de Bodegravenboog en de Algera-corridor. Er is met resultaat geïnvesteerd in het vergroten van de toeristisch-recreatieve bekendheid van het gebied en de versterking van de vrijetijdseconomie. Binnen het Sociaal Domein is gewerkt aan de nieuwe regionale inkoop. In 2017 is onder andere het inkoopkader voor de inkoop van diensten op het gebied van Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen, vastgesteld voor 2018–2020. De inkoop is gebundeld georganiseerd en ingekocht door de vijf samenwerkende gemeenten in de regio Midden-Holland.

Eind 2016 is het Groene Hart-bestuursakkoord tussen de convenantpartners Alphen aan den Rijn, Regio Midden-Holland en Woerden met Provincie Zuid-Holland getekend. Hierin wordt het belang van het Groene Hart binnen de Randstad op de gebieden van productielandschap, ondernemerschap, woongebied en landschap aangegeven. De lijn hierbij is dat met dit bestuursakkoord een aantal ontwikkelingen in het Groene Hart in een stroomversnelling gebracht wordt naast alle bestaande initiatieven. Op basis van dit bestuursakkoord is een subsidieaanvraag voorbereid. Het betreft een aanvraag van € 1,6 miljoen voor projecten in het kader van de subsidieregeling Maatregelenpakket Gebiedsgericht Werken Zuid-Holland 2017.

Regionale samenwerking vond tevens plaats in de Zuidvleugel via het netwerk Zuidelijke Randstad. De samenwerking is gericht op economische ontwikkeling en het behouden van een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Daarnaast is er samenwerking zoals vastgelegd in het convenant tussen de regio en de gemeenten Alphen en Woerden. Deze samenwerking is georganiseerd rondom drie bestuurlijke tafels: Infra en bodem, Groene Hart Werkt! en Vrije tijd, Water en Groen. Aan de hand van strategische agenda's per bestuurlijke tafel wordt lobby gevoerd. De bestuurlijke samenwerking is in programma's gebundeld en er is intensief met elkaar, het bedrijfsleven, instellingen en haar directe omgeving samengewerkt.

G32

De G32 is het netwerk van grote steden in Nederland. De gemeente Gouda maakt hier onderdeel van uit en is tevens vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

In 2017 hebben de steden Hilversum en Assen zich aangesloten, waardoor het totaal aantal steden nu 40 bedraagt. Het Algemeen Bestuur van de G32 heeft inmiddels besloten om de naam van het netwerk te wijzigen in G40, inclusief een nieuw logo. Het aantal inwoners in de G40-steden komt gezamenlijk uit op meer dan 5 miljoen.

In 2017 is de aandacht binnen het G32-stedennetwerk uitgegaan naar de verkiezingen alsmede de vorming van een nieuw kabinet, met als doel om de G32-boodschap daarbij mee te kunnen geven, onder meer gericht op meer groei en kracht voor stedelijke regio's. Ook stonden de uitwerking van de City Deals en de organisatie van de Dag van de Stad hoog op de G32-agenda. Beleidsthema's waarop de G32 in het bijzonder heeft ingezet zijn onder meer regionale samenwerking, het aanbod van woningen in het middenhuursegment, de verstedelijkingsopgave en stedelijke transformatie, de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet en de energietransitie, een nieuwe Retailagenda alsmede het opstellen van een 'Roadmap sociaal ondernemerschap'. Ook heeft de G32 fors gelobbyd om de problematiek van de tekorten in het sociaal domein goed op de agenda bij de Rijksoverheid te krijgen.

De gemeente Gouda voert tevens de administratie van de G32. De jaarrekening 2017 van de G32 laat een positief resultaat zien van € 160.271. De bedoeling is dit bedrag te restitueren aan alle G32-steden die in 2017 contributie betaalden; dit zal verrekend worden met de contributie voor 2018.

Meer informatie over de G32, inmiddels dus de G40, is te vinden via: www.g40stedennetwerk.nl

Indicatoren

De volgende indicatoren worden gebruikt om de voortgang in de realisatie van de doelstellingen te monitoren. Binnen het programma Veiligheid en bestuur zijn er alleen indicatoren ten aanzien van veiligheid.

Omschrijving indicator	Streefwaarde (indien van toepassing)	Resultaat
Afname aantal woninginbraken	-10% per jaar	-21%
Afname aantal HIC's (High Impact crimes: woninginbraken, overvallen, geweld, straatroof)	-5% per jaar	-12%
Afname aantal meldingen jeugdoverlast	-5% per jaar	-21%
Afname aantal meldingen gestoord/overspannen persoon	-5% per jaar	+1%
Afname aantal meldingen burenruzie en conflictbemiddeling	-5% per jaar	+11%

3.8.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	Regio Midden-Holland (RMH) is een samenwerkingsverband dat de belangen van de regio behartigt en bestuurlijke samenwerking in programma's bundelt.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Veiligheidsregio Hollands Midden	De Veiligheidsregio Hollands Midden geeft uitvoering aan hetgeen is bepaald in de Wet veiligheidsregio's op de volgende terreinen: <ul style="list-style-type: none"> ■ de brandweezorg; ■ de geneeskundige hulpverlening; ■ de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding; ■ de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing; ■ het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.

Regio Midden-Holland (RMH)

Er wordt in de regio Midden-Holland samengewerkt door de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas om de belangen van de regio te behartigen. De bestuurlijke samenwerking is in programma's gebundeld en er is intensief met elkaar, het bedrijfsleven, instellingen en haar directe omgeving samengewerkt. Voor meer informatie over de bijdrage aan het programma zie 3.8.3 onder bestuur.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

De Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) coördineert, stuurt aan en heeft de regie van de geneeskundige hulpverlening in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Daarnaast adviseert het andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening. De GHOR heeft vooral een regisserende, adviserende en ondersteunende rol. In 2017 waren er reguliere omstandigheden en de functies bestaan uit het bewaken van de mate van voorbereiding van de zorginstellingen, het doen van verbetervoorstellen en planvorming. Conform de Wet veiligheidsregio's rapporteert de GHOR jaarlijks over haar voorbereiding van de geneeskundige keten op crisissituaties aan het bestuur van de Veiligheidsregio. Deze dient te beoordelen of de inrichting van de geneeskundige keten kwalitatief verantwoord is toegerust.

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

3.8.5 Wat heeft het gekost?

3.8.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Bestuur	2.772	2.804	2.984	-180
PG Regionaal beleid	649	652	530	122
PG Veiligheid	7.772	8.561	8.189	371
Totaal lasten	11.193	12.016	11.703	313
Baten				
PG Bestuur	-68	-68	-60	-8
PG Regionaal beleid	0	0	0	0
PG Veiligheid	-120	-151	-408	258
Totaal baten	-188	-219	-469	249
Saldo van baten en lasten	11.005	11.797	11.235	562
Toevoegingen aan reserves (lasten)		279	279	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-134	-529	-509	-20
Gerealiseerd resultaat	10.871	11.547	11.004	543

3.8.5.2 Verschillenverklaring

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Bestuur	180.000	N		8.000	N	
College van BenW: Er is een aanvullende toevoeging gedaan van € 198.000 aan de Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders op grond van actuele actuariële berekeningen. Gebleken is dat door veranderingen in de aannames van de berekeningen het benodigde bedrag in de voorziening van jaar tot jaar sterk kan wisselen.	195.000	N	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Rekenkamer Groene Hart: Het tekort aan de lastenkant wordt veroorzaakt door inhuur i.v.m. het vertrek van een medewerker. Het positieve saldo aan de batenkant wordt veroorzaakt doordat de Groene Hart Rekenkamer m.i.v. 2017 is uitgebreid van drie naar vier gemeentes. Dit is nog niet in de begroting verwerkt.	14.000	N	I	27.000	V	I
Griffie: De rekening van de Griffie laat een tekort van € 38.000 zien. Dit wordt veroorzaakt doordat er tijdelijk dubbele salarislasten waren.	38.000	N	I			
Koudasfalt: Kosten en opbrengsten worden verantwoord in programma 1 PG Economie.	28.000	V	I	35.000	N	I
Juridische zaken: In 2017 zijn er minder hoorzittingen en commissiebijeenkomsten geweest, waardoor de kosten lager waren dan begroot.	28.000	V	I			
Overig	11.000	V	I			
Regionaal beleid	122.000	V				
Intergemeentelijke samenwerking: In 2017 is de samenwerking in de regio (VRHM) op een succesvolle manier voortgezet. In 2017 was er een onderbesteding van ongeveer € 41.000. Daarnaast is er een voordeel van ongeveer € 25.000 door resultaatbestemming 2016 en doorschuiven BTW 2017 (ODMH).	66.000	V	I			
Driehoek RZG: Op dit budget zijn geen uitgaven gedaan.	43.000	V	I			
Overig	13.000	V	I			
Veiligheid	371.000	V		258.000	V	
Rijksveiligheidsgelden: Van het Rijk zijn extra gelden ontvangen voor de integrale aanpak van jihadisme (€ 355.000). Onder meer vanwege het lager uitvallen van de kosten voor een aantal geplande activiteiten en vertraging in werving van additioneel personeel resteert € 145.000. Aangezien er nog geen structurele dekking is voor het thema radicalisering in de begroting, wordt aan de raad voorgesteld om € 50.000 in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen. Voor 2018 zijn voldoende middelen voor de aanpak beschikbaar.	145.000	V	I			
High Impact Crime: Per saldo is op dit product een overschot van € 77.000. Dit komt voornamelijk door ontvangen extra middelen vanuit het Rijk.	69.000	V	I	8.000	V	I
Niet gesprongen explosieven: Het voordeel ontstaat doordat nog niet alle declaraties door de aanvrager bij de gemeente zijn ingediend. Het bedrag is wel via de uitkering uit het gemeentefonds ontvangen en in de gelijknamige reserve gestort.	16.000	V	I			
Thematisch werken: In verband met de komst van het asielzoekerscentrum in Gouda zijn ter voorbereiding diverse kosten gemaakt (vanaf 2015). Deze kosten zijn geclaimd bij het COA en in 2017 gehonoreerd. Voor andere projecten waarbij zorgvuldige communicatie en inpassing in de omgeving van groot belang is (zoals de inpassing van moskeelocaties) is externe begeleiding ingehuurd. Om ook in de komende jaren de uitgaven voor deze projectbegeleiding te kunnen bekostigen wordt voorgesteld € 70.000 per jaar over te hevelen naar 2018 en 2019.	77.000	N	I	245.000	V	I
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	224.000	V	I			
Overig	6.000	N	I	5.000	V	I

3.8.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Aan de reserve Niet gesprongen explosieven (NGE) is minder onttrokken dan geraamd.	20.000	N	I

3.8.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Verschil
Vervanging cameratoezicht	103	74	29
Selectieve toegang binnenstad	67	0	67
TOTAAL	170	74	96

Toelichting op het investeringsoverzicht

Vervanging cameratoezicht

Niet alle camera's zijn vervangen volgens schema omdat ze nog in goede staat verkeren. Op basis van een actualisatie van de planning is voor 2019 het reguliere vervangingsbudget nodig, waar aanvankelijk was ingeschat dat er in dat jaar minder budget nodig was. Voorgesteld wordt daarom om het restantbudget over te hevelen naar 2019.

Selectieve toegang binnenstad

Dit budget voor de investering in nieuwe zakpalen is niet benut omdat de palen nog voldoen.

3.9 Overhead

3.9.1 Inleiding

Om te voldoen aan de meest recente wijzigingen van het BBV is in eerste instantie in de programmabegroting 2017-2020 binnen Algemene dekkingsmiddelen een nieuwe productgroep Overhead gevormd. In de loop van 2017 is gebleken dat een verdere afsplitsing noodzakelijk is. Daarom heeft de gemeenteraad bij de 3e begrotingswijziging 2017 besloten om een afzonderlijk onderdeel Overhead in te stellen.

Doordat de overhead op een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat er beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en voor het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden/functionele programma's.

3.9.2 Toelichting op de overhead

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) zijn in het jaar 2017 uitgekomen op € 24,3 miljoen en bedragen 9% van de totale exploitatie.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concern brede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/ kantine, en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

Toerekening aan grondexploitaties, voorzieningen en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begrooten en verantwoordt van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste

van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen.

De overhead die is doorberekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 1,18 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet wordt doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.9.3 Specificatie overhead

Lasten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Bestuursondersteuning	943	881	63
Concernstaf	415	377	38
Directie	660	642	19
Facilitaire zaken	1.648	1.728	-80
Financiën	1.508	1.409	99
HRM	3.760	3.710	49
Huisvesting	3.318	3.436	-118
Informatievoorziening en automatisering	4.982	4.918	64
Inkoop	793	642	151
Juridische ondersteuning	654	712	-58
Primair proces	3.926	6.513	-2.587
Toerekening externe kostendragers	-1.218	-1.181	-37
Totaal lasten	21.389	23.788	-2.399

Baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Facilitaire zaken	-10	-8	-2
Financiën	0	-2	2
HRM	-971	-1.550	579
Huisvesting	-688	-895	208
Informatievoorziening en automatisering	-1.008	-1.003	-5
Inkoop	-67	-13	-54
Juridische ondersteuning	0	-42	42
Primair proces	-1.515	-1.893	378
Totaal baten	-4.258	-5.405	1.147

3.9.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Zie ook het onderdeel beleidsindicatoren in programma 8 Veiligheid en bestuur.

omschrijving	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017
Totale overheadkosten (programma totaal)	21.389	23.788
Toerekening externe kostendragers	1.218	1.181
Totale overheadkosten (excl toerekening)	22.607	24.969
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	252.578	247.897
Berekend overheadpercentage	9%	10%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	9%	10%

3.9.5 Wat heeft het gekost?

3.9.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Overhead	0	21.389	23.788	-2.399
Totaal lasten	0	21.389	23.788	-2.399
Baten				

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
PG Overhead	0	-4.258	-5.405	1.147
Totaal baten	0	-4.258	-5.405	1.147
Saldo van baten en lasten	0	17.130	18.382	-1.252
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	1.021	1.021	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-1.382	-978	-403
Gerealiseerd resultaat	0	16.769	18.425	-1.655

3.9.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Overhead	2.399.000	N		1.147.000	V	
Definitie overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	1.628.000	N	I			
Bijdrage regiogemeenten NSDMH: De bijdrage van de regiogemeenten voor de regionale backoffice jeugd en de inkoop 2018 lag hoger dan begroot. Hier staan ook hogere uitgaven tegenover. Per saldo budgetneutraal.	332.000	N	I	332.000	V	I
Getachteerd personeel: De gemeente heeft extra inkomsten gekregen als gevolg van het detacheren van personeel. Hier staan voor hetzelfde bedrag aan lasten tegenover. Per saldo is dit budgetneutraal.	467.000	N	I	467.000	V	I
Concernbrede personeelskosten: Er is budget beschikbaar op het arbeidsvoorwaardenbeleid (€ 48.000) waar nog geen concrete invulling voor is. Aan de raad wordt voorgesteld dit budget door te schuiven naar 2018. Daarnaast is er budget beschikbaar voor presentiegelden van commissies waar geen realisatie op zit. Op de overige posten was een incidenteel voordeel. Daarnaast heeft gemeente Gouda van het A+O fonds een subsidie ontvangen van € 8.000.	107.000	V	I	8.000	V	I
E-HRM: Zowel de kosten als de bijdrage van deelnemende gemeenten is niet begroot. Per saldo is dit budgetneutraal.	97.000	N	I	97.000	V	I
Financien: In 2017 was er sprake van niet-ingevulde formatieruimte. Op de overige posten zat een incidenteel voordeel.	99.000	V	I			
IenA: In 2017 was er sprake van niet-ingevulde formatieruimte.	64.000	V	I	5.000	V	I
Juridisch: In 2017 was er sprake van niet-ingevulde formatieruimte, wat zorgt voor een voordeel aan de lastenkant. Zowel de premie van als de bijdrage aan de verzekering van Sport.Gouda was lager dan begroot. Per saldo is dit budgetneutraal.	70.000	V	I	12.000	N	I
Huisvesting / facilitaire zaken: Verhuuropbrengsten van het HvdS waren in 2017 hoger dan begroot. Daar tegenover stonden hogere lasten dan begroot. Per saldo is dit budgetneutraal.	230.000	N	I	199.000	V	I
Overige dienstverlening	15.000	V	I	51.000	V	I

3.9.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
ROO: op programma overhead is er minder aan de Reserve Organisatie Ontwikkeling onttrokken dan begroot.	403.000	N	I

3.9.5.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Automatisering	1.929	1.331	598
TOTAAL	1.929	1.331	598

Toelichting op het investeringsoverzicht

Automatisering

De implementatie van het aangeschafte zaaksysteem in 2017 is gestopt. Dit kwam doordat de leverancier, ondanks afspraken, niet bij machte was overeenkomstig de aanbesteding een werkend zaaksysteem op te leveren. Hierdoor is niet al het krediet besteed, dat hiervoor was gereserveerd. Voorgesteld wordt om € 575.000 over te hevelen naar 2018.

3.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

3.10.1 Inleiding

Alle lasten en baten die samenhangen met gemeentelijke producten worden direct binnen de programma's 1 tot en met 8 verantwoord. Daarnaast heeft de gemeente diverse uitgaven en inkomsten waarvoor die directe koppeling ontbreekt: de algemene dekkingsmiddelen. Deze lasten en baten worden verantwoord in dit onderdeel van de jaarstukken.

3.10.2 Toelichting op de algemene dekkingsmiddelen

Onder algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan: alle financiële middelen die geen vooraf vaststaand bestedingsdoel hebben. Hieronder worden de onderdelen hiervan kort toegelicht.

3.10.2.1 Algemene baten en lasten

In het onderdeel algemene baten en lasten worden de volgende posten verantwoord:

1. Onvoorzien
2. Stelposten
3. Organisatieontwikkelingen
4. Vennootschapsbelasting

1. Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Gebruik ervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. In de primitieve begroting was een bedrag van € 151.000 opgenomen. Bij de 3^e begrotingswijziging is dit bedrag tot nihil gereduceerd.

2. Stelposten

De gemeente Gouda had bij het opstellen van de begroting 2017 de volgende stelposten opgenomen voor loon- en prijscompensatie, taakmutaties algemene uitkering, uitbreiding Westergouwe en verbonden partijen. In de primitieve begroting was een bedrag van € 1.457.000 opgenomen. Na de 3e begrotingswijziging is dit bedrag tot € 78.000 gereduceerd.

3. Organisatieontwikkelingen

De kosten in gang gezette en toekomstige organisatieontwikkelingen worden als algemene lasten verantwoord. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om kosten van bovenformatief personeel en kosten die verband houden met het uitplaatsen van gemeentelijke taken. Deze kosten worden gedekt uit de reserve organisatieontwikkeling. In de primitieve begroting was een bedrag van € 500.000 opgenomen. Na de 3e begrotingswijziging is dit bedrag tot € 376.000 gereduceerd.

4. Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is vennootschapsbelastingplicht voor overheden effectief in werking getreden. Dit houdt in dat dat overheden vennootschapsbelasting (VPB) moeten betalen over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald.

De gemeente Gouda heeft een inventarisatie van het financieel resultaat 2017 uitgevoerd om de gemeentelijke activiteiten te beoordelen op de VPB-plicht. Op grond van deze inventarisatie gaat de gemeente ervan uit dat de clusters Parkeergarage en Straatparkeren door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor het cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling, maar verwacht de gemeente een VPB-druk van nihil door combinatie van de clusters Parkeergarage en Bouwgrondexploitaties.

De definitieve aangifte zal naar verwachting in het voorjaar van 2019 worden ingediend. In de primitieve begroting was een bedrag van € 0 opgenomen.

3.10.2.2 Algemene uitkering

In het onderdeel algemene uitkering wordt het bedrag van de uitkering uit het Gemeentefonds voor het uitvoeren van overheidstaken verantwoord. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit twee onderdelen: een Algemeen deel en een deel integratie uitkering Sociaal Domein (Jeugdhulp, Wmo en Participatie).

3.10.2.3 Dividenden en gemeentegaranties

In het onderdeel dividenden en gemeentegaranties worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Cyclus N.V. en Oasen verantwoord. De baten bestaan uit dividend op de aandelen BNG en Cyclus. Oasen keert geen dividend uit. Naast dividend worden op deze posten ook eventuele beleggingsresultaten verantwoord.

3.10.2.4 Lokale heffingen

In het onderdeel lokale heffingen worden aan de lastenkant worden de kosten geraamd voor het kunnen innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten verantwoord. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling bezwaarschriften etc. van de gemeentelijke belastingen. Tevens is rekening gehouden met de kosten van de uitvoering van de wet WOZ. Deze wet draagt de gemeente op om jaarlijks de waarderingsgrondslagen van alle onroerende zaken in de gemeente vast te stellen en om taxaties van nieuwe objecten of hertaxaties te plegen. Aan de batenkant worden de opbrengsten geraamd van de gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een gemeentelijke taak. De besteding is dus niet geoormerkt voor kosten van die producten. Voorbeelden daarvan zijn de onroerende zaakbelasting, de hondenbelasting en de precariobelasting. De riool- en reinigingsheffing horen niet in deze categorie en worden daarom in de betreffende programma's verantwoord.

3.10.2.5 Saldo financieringsfunctie

In het onderdeel financieringsfunctie (een begrip uit het BBV) wordt het saldo tussen externe betaalde/ontvangen rente op leningen/uitzettingen en de interne rentedoorberekening verantwoord. Dit saldo wordt ook wel renteresultaat genoemd. Binnen deze productgroep zijn ook ontvangen rente met betrekking tot het verstrekte financieringsarrangement Westergouwe en de financiering van het Bedrijvenschap Regio Gouda meegenomen.

3.10.3 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en 9 gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Oasen NV	Oasen voorziet op een efficiënte, effectieve en duurzame wijze de aangesloten gemeenten van drinkwater.
Cyclus N.V.	Cyclus N.V. adviseert en voert beheerstaken uit op het gebied van Beheer openbare ruimte en Afvalbeheer

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen in de BNG à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en jaarlijkse bijdragen aan de BNG vinden niet plaats. De betrokkenheid van de BNG bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. In 2017 is een dividenduitkering van € 135.211 ontvangen.

Oasen

De gemeente Gouda heeft 72 aandelen in OASEN à € 455,00 nominaal van de in totaal 2.500 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en jaarlijkse bijdragen aan OASEN vinden niet plaats. De betrokkenheid van OASEN bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen is gering. OASEN keert geen dividend uit en levert in dit verband geen bijdrage aan de algemene dekkingsmiddelen.

Cyclus

De gemeente Gouda heeft 107.530 aandelen in Cyclus € 7,- nominaal van de in totaal 456.855 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand. De betrokkenheid van Cyclus bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. In 2017 is een dividenduitkering van € 21.007 ontvangen.

3.10.4 Wat heeft het gekost?

3.10.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Algemene baten en lasten	498	78	0	78
PG Dividenden en gemeentegaranties	62	62	65	-3
PG Lokale heffingen	1.058	989	978	11
PG Organisatie-ontwikkeling	0	376	470	-94
PG Overhead	21.160	0	0	0
PG Saldo financieringsfunctie	-1.358	-1.338	-1.199	-139
Totaal lasten	21.420	167	314	-147

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Baten				
PG Algemene baten en lasten	0	0	0	0
PG Algemene uitkering	-140.786	-143.919	-144.091	172
PG Dividenden en gemeentegaranties	-156	-181	-184	3
PG Lokale heffingen	-18.133	-18.323	-18.166	-157
PG Overhead	-3.369	0	0	0
PG Saldo financieringsfunctie	-420	-819	-857	38
Totaal baten	-162.864	-163.243	-163.299	56
Saldo van baten en lasten	-141.444	-163.075	-162.985	-91
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.483	292	292	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.637	-1.333	-1.427	94
Gerealiseerd resultaat	-141.598	-164.116	-164.120	4

3.10.4.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Algemene baten en lasten	78.000	V				
Vanuit het gemeentefonds is € 78.000 beschikbaar gekomen voor wijzigingen in de gemeentelijke taken ten aanzien van peuterspeelzaalwerk. Deze middelen zijn in 2017 niet benut en vallen vrij in het rekeningresultaat. Het college zal de raad voorstellen dit bedrag in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.	78.000	V	I			
Algemene uitkering				172.000	V	
De decembercirculaire 2017 en diverse actualisaties van maatstaven over 2017 en voorgaande jaren leiden tot hogere inkomsten dan geraamd. Onderdeel daarvan zijn de toegekende middelen (€ 90.000 verdeeld over 2017 en 2018) voor een projectplan van de regio Midden-Holland met als doel de arbeidsparticipatie van de mensen met een psychische beperking te bevorderen. Aangezien de middelen pas in 2018 besteed kunnen worden, zal het college aan de raad voorstellen het bedrag van de jaartranche 2017 opnieuw beschikbaar te stellen in 2018.				172.000	V	I
Lokale heffingen	11.000	V		157.000	N	
Het nadelig saldo binnen lokale heffingen wordt voor het grootste gedeelte verklaard door een lagere OZB-opbrengst van netto € 106.000 (oftewel 0,7% van de raming). De lagere OZB-opbrengst houdt met name verband met het feit dat er in 2017 ongeveer 45% meer bezwaren zijn ingediend tegen de WOZ-waarde dan het jaar daarvoor. Ook de opbrengst precariobelasting viel in 2017 iets lager uit dan geraamd, onder meer doordat meer evenementen op niet voor precariobelasting in aanmerking komende locaties plaatsvonden. Verder was in 2017 ook sprake van een hogere oninbaarheid.				157.000	N	I
Overig	11.000	V	I			
Organisatie-ontwikkeling	94.000	N	I			
De raming van de reserve Organisatie-ontwikkeling is opgesplitst in een deel actieven en een deel niet-actieven. Deze verdeling veranderd gedurende het jaar, wat heeft geleid tot een nadelig saldo van € 94.000.	94.000	N	I			
Saldo financieringsfunctie	139.000	N		38.000	V	
Vanwege een lagere rentetoe rekening aan onderhanden werk grondexploitaties en investeringen komt het saldo financieringsfunctie € 101.000 lager uit dan begroot.	101.000	N	I			
Een interne renteverrekening heeft op grond van het gewijzigde BBV geleid tot zowel lasten als baten voor een bedrag van € 38.000.	38.000	N	I	38.000	V	I

3.10.4.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
De raming van de reserve Organisatie-ontwikkeling is opgesplitst in een deel actieven en een deel niet-actieven. Deze verdeling veranderde gedurende het jaar, wat heeft geleid tot een voordelig saldo van € 94.000.	94.000	V	I

4 Jaarverslag: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Onderstaand de rapportage over de uitvoering van het vastgestelde lokale belastingbeleid voor het jaar 2017.

4.1.2 Beleid

De raad heeft in december 2016 de belastingverordeningen 2017 vastgesteld, met daarin opgenomen de tarieven 2017. De tarieven voor de meeste belastingen zijn hierbij verhoogd met het inflatiepercentage van 0,9%. Dit percentage was vermeld in de meicirculaire 2016 van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De reinigingsheffingen bleven ongewijzigd. Overeenkomstig het Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2018 steeg de rioolheffing eigenaren met 20,9% en de rioolheffing gebruikers met 7,9%. De onroerende-zaakbelastingen woningen daalde met 1,3%. De onroerende-zaakbelastingen niet-woningen steeg met 2,9% (inclusief 2% verhoging vanwege ophoging bijdrage aan Stichting Ondernemersfonds Gouda van 5% naar 7%).

4.1.3 Aanslagoplegging, kwijtschelding en bezwaarschriften

In onderstaande tabel is de totale productie van de BSGR in 2017 voor de gemeente Gouda opgenomen. Ter vergelijking zijn de cijfers 2016 toegevoegd.

Omschrijving	2017	2016
Aantal aanslagregels belastingjaar	160.393	162.530
Aantal aanslagregels 2 voorliggende belastingjaren	3.646	3.918
Bruto opgelegd	€ 45.885.631	€ 45.239.988
Correcties	- € 1.296.173	- € 1.367.090
Kwijtscheldingen	- € 1.513.770	- € 1.499.417
Netto	€ 43.075.688	€ 42.373.481

De bedragen in bovenstaande tabel betreffen ook oudere belastingjaren. Zo is in het nettobedrag van € 43.075.688 een bedrag van € 693.829 opgenomen dat betrekking heeft op belastingjaren vóór 2017.

Opbrengsten

De opbrengst van de OZB is 0,7% lager dan de raming.

De opbrengst van de reinigingsheffingen is vrijwel gelijk aan de raming. De meeropbrengst bedraagt 0,3%.

De opbrengst rioolheffingen is 1,1% hoger dan de raming.

De opbrengst hondenbelasting is 1,4% hoger dan de raming.

De opbrengst toeristenbelasting is € 20.898 hoger dan de raming. De hogere opbrengst heeft betrekking op het belastingjaar 2016. De aanslagen toeristenbelasting 2017 worden begin 2018 opgelegd.

Kwijtschelding

In het kalenderjaar 2017 is een bedrag van € 1.513.770 kwijtgescholden. Hiervan had € 1.420.518 betrekking op het belastingjaar 2017 en € 93.252 op voorliggende belastingjaren. In de drie daaraan voorafgaande belastingjaren bedroeg de kwijtschelding over dat belastingjaar als volgt: € 1.251.853 (2014); € 1.300.369 (2015); 1.372.429 (2016).

Bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen

Per 1-1-2017 waren er bij de BSGR met betrekking tot Gouda nog 2 bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen in behandeling. In 2017 zijn er 609 nieuwe bezwaarschriften bijgekomen. Het aantal nog af te handelen bezwaarschriften per 31-12-2017 bedroeg 5.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. Overzicht lokale heffingen;
2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

ad 1 Overzicht lokale heffingen

Belasting	Opbrengst 2017 begroot	Opbrengst 2017 rekening	Kwijtschelding begroot 2017	Kwijtschelding rekening 2017	Tarieven
Onroerende-zaakbelastingen	15.720.763	15.615.045	10.000	4.855	eigenaar woning 0,1473% eigenaar niet-woning 0,2996% gebruiker niet woning 0,2389%
Reinigingsheffingen	9.815.000	9.842.537	850.000	882.793	eenpersoonshuishouden 269,28 meerpersoonshuishouden 336,60
Rioolheffingen	13.983.017	14.138.343	550.000	634.548	eigenaren 198,70 gebruikers 205,20
Hondenbelasting	233.526	236.901			eerste hond 72,60 tweede en iedere volgende hond 89,40

ad 2 Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

Onderstaand een tabel met de lastendruk in Gouda in het jaar 2017 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder. Ter vergelijking zijn de cijfers 2016 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de OZB wordt uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 179.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2017).

Omschrijving	2017		2016	
	eigenaar/gebruiker	huurder	eigenaar/gebruiker	huurder
OZB eigenaar	263,70		267,20	
Afvalstoffenheffing	336,60	336,60	336,60	336,60
Rioolrechten eigenaar	198,70		164,35	
Rioolrechten gebruiker	205,20	205,20	190,20	190,20
Totaal	1.004,20	541,80	958,35	526,80

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

In deze paragraaf geven we per titel en per hoofdstuk aan hoe, gebaseerd op de realisatie 2017, de kostendekkendheid van de tarieven is geweest. Per titel mogen afzonderlijke onderdelen van de legesverordening een kostendekkendheid hebben van meer dan 100% zolang het totaal van de kostendekkendheid per titel maar niet boven die 100% uit komt. Op basis van de realisatie 2017 is een kostendekkendheid van meer dan 100% niet voorgekomen.

Onderstaand is de nacalculatie van de kostprijsontwikkeling van de tarieven voor leges opgenomen.

Titel 1 Algemene dienstverlening - Realisatie 2017

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
1.1 Burgerlijke stand	125.852	11.327	4.053	141.232	118.833	118.833	84,1%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	900.921	81.083	9.146	991.149	918.173	918.173	92,6%
1.3 Rijbewijzen	274.751	24.728	7.558	307.037	298.958	298.958	97,4%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	116.484	10.484	1.128	128.096	93.961	93.961	73,4%
1.5 Publiekszaken ov	129.458	5.914	1.310	136.682	78.452	78.452	57,4%
1.7 Gemeentearchief	9.393	845	0	10.238	3.400	3.400	33,2%
1.9 Geluidshinder	683	61	0	744	259	259	34,8%
1.10 Winkeltijdenwet	2.231	201	0	2.431	457	457	18,8%
1.11 Huisvestingswet	12.195	1.098	0	13.293	0	0	0,0%
1.13 Verkeer en Vervoer	78.953	7.106	3.459	89.518	29.235	29.235	32,7%
1.14 Leegstandwet	6.930	624	0	7.554	1.600	1.600	21,2%
1.16 Kansspelen	2.256	203	0	2.459	1.829	1.829	74,4%
1.17 Telecommunicatie	42.310	3.808	0	46.118	37.449	37.449	81,2%
1.18 Diversen	113.906	10.252	0	124.157	45.730	45.730	36,8%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (FLO) / Omgevingsvergunning - Realisatie 2017

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
2.1 Begripsomschrijving	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.2 Vooroverleg / beoord conceptaanvraag	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.3 Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.4 Vermindering	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.5 Teruggaaf	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.6 Intrekking Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.7 Wijziging omgverg agv wijz project	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.9 -	0	0	0	0	0	0	0,0%

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
2.10 In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal titel 2	1.587.464	103.653	0	1.691.117	1.050.162	1.050.162	62,1%

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn - Realisatie 2017

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
3.1 Horeca	65.427	5.888	0	71.315	6.402	6.402	9,0%
3.2 Organiseren evenementen of markten	83.475	7.513	0	90.988	11.890	11.890	13,1%
3.3 Prostitutiebedrijven	2.256	203	0	2.459	457	457	18,6%
3.5 Brandveiligingsverordening	75.544	6.799	0	82.343	19.762	19.762	24,0%
3.6 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%

Recapitulatie - Realisatie 2017

Titel	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Titel 1 - Algemene Dienstverlening	1.816.323	157.732	26.654	2.000.709	1.628.336	1.628.336	81,4%
Titel 2 - FLO - Omgevingsvergunning	1.587.464	103.653	0	1.691.117	1.050.162	1.050.162	62,1%
Titel 3 - Europese Dienstenrichtlijn	226.702	20.403	0	247.105	38.511	38.511	15,6%

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken weer van een vijftal financiële kengetallen. De kengetallen in hun onderlinge verhouding geven een goed beeld van de financiële positie van een gemeente.

4.2.2 Beleidskader

De kaders voor het risicomanagementbeleid zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Kern van het risicomanagementbeleid is dat:

- risico's in samenhang worden beschouwd, met inbegrip van beheersmaatregelen (de zogenoemde netto benadering);
- een onderscheid wordt aangebracht in bedrijfsvoeringsrisico's en risico's verbonden aan de grondexploitaties.

4.2.3 Overzicht risico's

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Open einderegelingen sociaal domein	Buig	Het structurele tekort op het BUIG-budget is vanaf 2018 in de begroting verwerkt. Tevens komt er een plan van aanpak om de uitstroom te bevorderen. Hierdoor is het risico op budgetoverschrijding aanmerkelijk gedaald.
	Wmo en Jeugdzorg	De Wmo en Jeugdzorg zijn open einde regelingen. Naast het risico dat er een groter beroep op de regeling wordt gedaan, is de beheersbaarheid moeilijk. Dit komt omdat op voorhand niet vaststaat in welke mate gebruik gemaakt wordt van het voorzieningspakket. Vooral bij de Jeugdzorg is het afgelopen jaar het beroep op de zorg inzichtelijker geworden. In de begroting is de meest realistische inschatting van de uitgaven aan WMO en Jeugdzorg verwerkt. Hiermee is het risico op budgetoverschrijding aanmerkelijk gedaald.
Bouwplannen en projecten	Materiële Vaste Activa Westergouwe	Bij de grondexploitatie van Westergouwe moeten de fasen 3 -5 nog in exploitatie worden genomen. De gemeente ontwikkelt deze gronden alleen wanneer de gemeenteraad hiertoe een besluit neemt. Op basis van de gehanteerde risicomethode is de hoogte van het risicobedrag bepaald. In 2019 volgt op basis van het BBV een herwaardering van de gronden. Bij de jaarrekening 2016 is voor dit risico al een reserve gevormd.
	Middenwillens	Binnen het project zijn nog een paar bouw kavels beschikbaar voor particuliere bouwers. Vanwege de grootte van de kavels is hiervoor een beperkte doelgroep van belangstellenden. Dat kan effect hebben op het tempo van verkoop.
	Spoorzone	Het risico is beperkt. De kavel tussen de Rabobank en de Bioscoop is grotendeels bouwrijp en moet nog worden verkocht. Hierbij loopt de gemeente risico met betrekking tot grondwaarde, uitgeefbaar oppervlak en uitgiftedatum. De kosten en de daarmee de samenhangende risico's zijn gering.
	Materiële Vaste Activa Spoorzone	De marktwaarde van de grond bij de functie kantoren (huidige bestemming) is hoger dan de boekwaarde van de gronden. Op dit moment is het bestaande aanbod aan kantoorruimte echter groter dan de vraag. Het overschot aan kantoorruimte is van invloed op de belangstelling vanuit de markt voor het bouwen van kantoren in de Spoorzone, waardoor het risico bestaat dat de opbrengstpotentie van de kantoorfunctie niet in alle delen van de Spoorzone gerealiseerd wordt. De bestemming van de percelen wordt daarom verbreed, waarbij naast kantoren ook andere functies mogelijk worden. Bij de uiteindelijke kaververkoop kan sprake zijn van een lagere opbrengst dan de actuele boekwaarde. De grondopbrengst is namelijk afhankelijk van de functie, de daarmee samenhangende grondwaarde en het gebouwoppervlak (bvo). Afhankelijk van de daadwerkelijk invulling kan het risico op daling van de waarde van de gronden aanmerkelijk zijn.
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet toereikend is. Eind 2018 zal de hertaxatie plaatsvinden en duidelijk worden of de eerder getroffen voorziening afdoende is. Een verlaging van de waarde lijkt waarschijnlijk en daarmee de noodzaak tot het treffen van een hogere voorziening.
	Zuidelijk stationsgebied	Nadat de gemeenteraad medio 2016 een investeringskrediet beschikbaar heeft gesteld, heeft ook het ministerie van Infrastructuur en Milieu in december 2016 bekend gemaakt dat Gouda een financiële bijdrage krijgt. Begin 2017 is de planuitwerking hervat. Het voorlopig ontwerp voor de openbare ruimte is gereed. Het uitwerken van ontwerp en kostenramingen voor de fietsenstalling is vertraagd door aanvullende voorwaarden vanuit ProRail. Samen met ProRail wordt nader onderzoek gedaan om de financiële haalbaarheid te borgen en risico's te verkleinen.
Samenwerkingsverbanden	O.a. Promen, ICT E-HRM	De gemeente werkt met veel partijen samen (veelal in gemeenschappelijke regelingen) en op diverse terreinen. Bij deze samenwerking kunnen financiële en andere risico's zich voordoen waar de gemeenten geen directe invloed op kan uitoefenen.
Informatie-veiligheid	Hacks en privacywet	Door onbevoegd toegang tot het netwerk van Gouda kan voor de gemeente schade tot gevolg hebben. Bovendien loopt de gemeente financiële risico's indien het niet voldoet aan de privacywet.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Juridisch	Algemeen	Algemene risico's zijn het niet of onvoldoende nakomen van contractuele of andere afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig contractbeheer of faillissementen van contractpartners, het onrechtmatig uitvoeren van (Europese) aanbestedingen of verstrekken van geldleningen. De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, gedeerde winst, verzakking bij bouwwerkzaamheden, achterstallig onderhoud). Te denken valt ook aan aansprakelijkstelling voor schade ontstaan bij evenementen, planschade, onzorgvuldige besluitvorming en verkeerde toepassing van regelgeving.
Overig	Vennootschapsbelasting (VPB)	Sinds 1 januari 2016 is de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen van toepassing. Overheidsondernemingen worden VPB-plichtig indien en voor zover zij een onderneming vormen. In 2016 is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd om de gemeentelijke activiteiten te beoordelen op de VPB-plicht. Daaruit blijkt dat er op dit moment geen VPB-plicht bestaat. Theoretisch bestaat altijd de mogelijkheid dat de omstandigheid, regelgeving of zienswijze van de inspecteur verandert waardoor alsnog VPB-plicht ontstaat.

4.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van de benodigde weerstandscapaciteit maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen bedrijfsvoeringrisico's en risico's verbonden aan grondexploitaties.

Voor bedrijfsvoeringrisico's wordt een statistische methode gehanteerd. Hierbij wordt voor elk risico nagegaan wat de kans is dat het risico optreedt en de bijbehorende impact. Voor risico's verbonden aan grondexploitaties hanteert de gemeente Gouda de IFLO-methode met boekwaarden als uitgangspunt.

De benodigde weerstandscapaciteit voor 2017 bedraagt € 13.922.000.

4.2.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten op te vangen. dit is een optelsom van de algemene reserve, de reserve 3 D's en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer.

In onderstaand tabel is de opbouw van de weerstandscapaciteit weergegeven.

Omschrijving (x 1.000)	Bedrag
Algemene reserve (31/12/2017)	17.033
Reserve sociaal domein (31/12/2017)	8.799
<i>Stand voor resultaatbestemming</i>	25.832
Toevoeging reserve sociaal domein	835
Onbestemd resultaat 2017	1.389
<i>Resultaatbestemming 2017</i>	2.223
Weerstandscapaciteit	28.055
Benodigd weerstandsvermogen	13.922

4.2.6 Beoordeling weerstandscapaciteit

De toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan beoordeeld worden door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (28.055 / 13.922).

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van de weerstandscapaciteit is verbeterd van 1,2 bij de programmabegroting 2017 naar 2,0 bij de jaarrekening in 2017. Een ratio van 2,0 betekent dat de weerstandscapaciteit die de gemeente op dit moment heeft, ruim voldoende is om risico's in financiële zin op te vangen. De doelstelling is om de weerstandscapaciteit op een verantwoord niveau te houden, dat wil zeggen: tenminste van voldoende niveau conform het coalitieakkoord ("Gouda daagt uit").

4.2.7 Financiële kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting en de jaarstukken past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken:

	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	VNG normering
Netto schuldquote	114,7%	131,7%	119,1%	< 90 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	111,3%	128,9%	115,0%	< 90 %
Solvabiliteitsratio	10,7%	9,5%	12,7%	> 20 %
Structurele exploitatieruimte	3,2%	0,4%	3,0%	> 0,0 %
Grondexploitatie	5,3%	4,1%	5,6%	ad 1.
Belastingcapaciteit	132,5%	139,7%	138,9%	100,0%

ad 1: geen normering, moet in relatie worden gezien met de netto schuldquote

Toelichting op de kengetallen

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Kengetallen zijn getallen die een verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de jaarrekening of de balans.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (inkomsten in enig jaar) en een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Als bijvoorbeeld het investeringsvolume fors toeneemt bij ongeveer gelijkblijvende inkomsten dan zal deze quote stijgen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de quote inclusief en exclusief doorgeleende gelden. Dit maakt inzichtelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie.

In 2017 is voor € 12,5 miljoen aan leningen verstrekt. Dit verklaart het verschil tussen beide schuldquoten.

Ten opzichte van 2016 zijn de netto schuldquoten in 2017, ondanks een dalende schuld, in geringe mate toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de totale inkomsten 2016 hoger zijn dan in 2017 als gevolg van eenmalige baten.

De VNG geeft als richtlijn dat een schuldquote van 80% of hoger financiële bijsturing behoeft. Een hoge schuldquote heeft een een-op-een relatie met een lage solvabiliteitsratio.

	2014	2015	2016	2017
Netto schuldquote	129,2%	123,5%	114,7%	119,1%

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm.

De solvabiliteitsratio ontwikkelt zich de afgelopen jaren in positieve zin:

	2014	2015	2016	2017
Solvabiliteitsratio	5,7%	8,5%	10,7%	12,7%

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte toont aan of een gemeente voldoende structurele baten heeft om de structurele lasten te dekken. Het percentage geeft een indicatie van de financiële wendbaarheid; een uitkomst groter dan 0% betekent dat de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Bij een negatieve uitkomst zal de provincie de intensiteit van het toezicht verhogen.

	2014	2015	2016	2017
Structurele exploitatieruimte	3,6%	2,8%	3,2%	3,0%

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden zich verhoudt tot de gerealiseerde baten. De boekwaarde van de gronden is van belang omdat de waarde moet worden terugverdiend uit de grondverkoop. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG geeft geen indicatie voor een aanvaardbaar niveau van deze norm.

Per ultimo 2017 is het kengetal ten opzichte van 2016 marginaal toegenomen.

	2014	2015	2016	2017
Grondexploitatie	17,7%	17,0%	5,3%	5,6%

Belastingcapaciteit

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten enerzijds veroorzaakt door een OZB-tarief dat boven het landelijk gemiddelde ligt. Anderzijds komt dit door de stijging van de rioolheffing, die nodig is om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken.

	2014	2015	2016	2017
Belastingcapaciteit	124,0%	131,0%	132,5%	138,9%

Conclusie op basis van de kengetallen

De gemeente Gouda heeft ten opzichte van de VNG-norm een relatief hoge schuldpositie die van invloed is op de omvang van de beide schuldquoten en op de solvabiliteitsratio. De schuldpositie laat een dalende trend zien als gevolg van positieve rekeningresultaten in de afgelopen jaren. De financiering van de grondpositie met vreemd vermogen maakt onderdeel uit van deze schuldpositie. Het uitgangspunt is overigens dat deze investeringen op termijn worden terugverdiend uit de verkoop van de gronden.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de jaarrekening. Kapitaalgoederen zijn nodig om de gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken als bruggen, kademuren en viaducten, verkeersmaatregelen, watergangen en havens, openbaar groen, speelvoorzieningen, riolering en gemeentelijke gebouwen.

In deze paragraaf is per groep kapitaalgoederen aangegeven waarop het onderhoudsbeleid is gebaseerd en wat het onderhoud heeft gekost.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de volgende door de raad vastgestelde nota's:

Nota	Datum vaststelling
Nota onderhoud schoolgebouwen (tbv de schoolgebouwen die niet aan de schoolbesturen zijn overgedragen)	Vastgesteld op 12-12-2005
Kadernota Vastgoed	Vastgesteld op 12-12-2012
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie ter kennisname in 2014 aan de raad aangeboden
Nota Lange Termijn Investerings (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie ter kennisname in november 2016 aan de raad aangeboden
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 17-12-2014
Nota Sport en Bewegen in Gouda 2022	Vastgesteld op 05-07-2017

In onderstaande tabel is het niveau aan lasten samengevat:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017
Onderwijsgebouwen		
Groot onderhoud	252	86
Dagelijks onderhoud	81	95
Gemeentelijke objecten en gebouwen		
Groot onderhoud	694	785
Dagelijks onderhoud	225	225
Openbare ruimte		
Groot onderhoud via voorziening	2.589	4.303
Investeringsbudget PP-CIP en PP-LTI	4.838	3.246
Investeringsbudget PP- Invest Maatschappelijk nut	3.500	2.728
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	8.697	8.515
Rioleringen		
Totaal lasten exploitatie (incl. btw)	12.106	12.018
Sportfaciliteiten		
Groot en dagelijks onderhoud	0	8
TOTAAL	29.482	29.281

4.3.2 Onderwijsgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting van de scholen en voldoende gymzalen voor bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn juridisch eigenaar van hun schoolgebouwen. De gymzalen zijn in beheer bij Sport.Gouda. De "Nota onderhoud schoolgebouwen" voldoet nog. De nota geldt voor een beperkt aantal schoolgebouwen, namelijk de 6 zogeheten "bruikleenscholen", die in eigendom zijn bij de gemeente. Voor de overige schoolgebouwen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het onderhoud en het onderhoudsniveau.

Financiële middelen

Voor het onderhoud van de bruikleenscholen (dit zijn schoolgebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is) blijven middelen nodig. Door een jaarlijkse dotatie aan de voorziening worden fluctuaties in de onderhoudsuitgaven binnen de voorziening opgevangen. Daarnaast is jaarlijks een bedrag van € 102.000 beschikbaar voor de 14 gymnastiekzalen die in beheer zijn bij Sport.Gouda.

Het verloop van deze voorziening in 2017 was als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Stand 1 januari 2017		226	
Toevoegingen	243	243	0
Onttrekkingen	252	86	166
Stand 31 december 2017		383	

Voorbeelden van onderhoud dat in 2017 aan onderwijsgebouwen is uitgevoerd:

- Bijdrage vervangingskosten dakbedekking Aakwerf
- Aanbrengen ventilatie Wilhelmina van Pruisenlaan
- Bijdrage in kosten herstel isolatiefout De Caroussel
- Asbestsanering Driestarcollege en GraafJan van Nassauschool

dagelijks onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de zes bruikleenscholen. Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het Rijk. Sport.Gouda onderhoudt de gymnastieklokalen.

In 2017 zijn aan het dagelijkse onderhoud de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Na wijzigingen	Realisatie 2017
Dagelijks onderhoud bruikleenscholen	97	81	95

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

Beleid

Het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2014-2019 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de onderhoudsconditie van een object en de daarmee samenhangende risico's.

De Brandweerkazerne, het Huis van de Stad, de Goudse Schouwburg en de Stationsgarage hebben een eigen onderhoudsvoorziening. De onderhoudsbehoefte van de Schouwburg is over de hele onderhoudscyclus tot en met 2019 echter aanzienlijk groter dan de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening Schouwburg. De algemene onderhoudsvoorziening biedt ruimte om een extra bijdrage te leveren aan het onderhoud van de Schouwburg.

Financiële middelen

planmatig / groot onderhoud

Het planmatig en groot onderhoud komt ten laste van een vijftal onderhoudsvoorzieningen (groot onderhoud Brandweerkazerne, Schouwburg, Huis van de Stad, Stationsgarage en gemeentelijke objecten). Vanuit de diverse programma's vinden toevoegingen plaats aan deze voorzieningen.

Het verloop van deze voorzieningen was in 2017 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Vershil
Stand 1 januari 2017		1.792	
Toevoegingen	1.080	1.080	0
Onttrekkingen	694	785	-91
Stand 31 december 2017		2.087	

Voorbeelden van onderhoud dat in 2017 is uitgevoerd:

- Vervangen van luchtbevochtigers in Museum Gouda
- Buitenschilderwerk van het museumgebouw
- Energiebesparende en comfort verhogende maatregelen uitgevoerd in de Waag, waaronder vloerisolatie, kierdichting, etc.
- De Waag voorzien van automatische toegangsdeuren
- Waterdicht maken van molen de Roode Leeuw
- Vervangen van de brandmeldinstallatie van het Brandweergebouw
- Renoveren van het dak van het gebouw Middenmolenlaan 264
- Aanleg separate gasaansluiting voor de Sluismeesterslag 4
- Opschonen van watergangen Oostpolder

dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke panden (contractonderhoud en klachtenonderhoud) zijn de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Na wijzigingen	Realisatie 2017
Dagelijks onderhoud	252	225	225

4.3.4 Openbare ruimte (wegen en kunstwerken, water en groen)

Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met een landelijke beeldsystematiek op basis van de CROW-normen. Het kwaliteitsplan is hierop aangepast.

Het dagelijks onderhoud wordt grotendeels uitgevoerd door Cyclus. De gemeente controleert de kwaliteit van het onderhoud maandelijks op 100 willekeurige punten.

Sinds 2011 worden investeringen in bruggen, tunnels en beschoeiingen geactiveerd. Jaarlijks wordt een beheerplan groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GoVo) opgesteld met een 8 jarige doorkijk. Dit beheerplan wordt eenmaal per 2 jaar (in de even jaren) aan de raad aangeboden, recentelijk in november 2016.

Het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van 2017 ook investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen) geactiveerd moeten worden. Daartoe is een reeks budgetten "Investeringen maatschappelijk nut" opgenomen. Verrekening vindt plaats op basis van de daadwerkelijke investeringsuitgaven. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is met ingang van 2017 verlaagd met het bedrag "investeringsbudget maatschappelijk nut".

Financiële middelen

groot en vervangingsonderhoud openbaar gebied (projectprogramming, PP)

De kosten van het groot en vervangingsonderhoud worden verrekend met de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Vanuit de diverse programma's vinden dotaties aan de voorziening plaats. In de toevoeging aan de voorziening wordt rekening gehouden met een vermindering van de dotatie als gevolg van de kapitaallasten van de Lange Termijn Investerings.

Het verloop van deze voorziening was in 2017 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroot 2017	Realisatie 2017	Verschil
Stand 1 januari 2017		6.084	
Toevoegingen	3.187	3.187	0
Extra toevoegingen		354	-354
Onttrekking	2.589	4.303	-1.714
Stand 31 december 2017		5.321	

Een structureel CIP krediet van € 1,28 miljoen is beschikbaar voor een deel van het vervangingsonderhoud. De kapitaallasten hiervan komen ten laste van de algemene middelen.

Investeringen maatschappelijk nut (bedragen * € 1.000)	Begroot 2017	Realisatie 2017	Verschil
Uitgaven	3.500	2.728	772

Voorbeelden van groot- en vervangingsonderhoud dat in 2017 is uitgevoerd (nog te actualiseren):

- Vervangen openbare verlichting
- Vervangen duikers
- Vervangen beschoeiingen
- Herstellen asfaltdeklagen
- Herstraten elementenverharding
- Vervangen speelvoorzieningen

dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen in de programma's 5 en 6 beschikbaar:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Na wijzigingen	Realisatie 2017
Wegen	6.618	5.503	5.679
Water	525	529	570
Groen	2.709	2.665	2.266

Voorbeelden van dagelijks beheer en onderhoud dat in 2017 is uitgevoerd (nog te actualiseren):

- Diverse reparaties aan wegen en riolen
- Reinigen openbare ruimte
- Groenonderhoud openbare ruimte
- Snoeiwerkzaamheden aan bomen in de stad
- Oplossen van diverse meldingen van burgers
- Levering van diverse adviezen en rapportages

4.3.5 Riolering

Beleid

In december 2014 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014 - 2018 door de raad vastgesteld. Hierin is ook een toekomstbestendige financieringssysteem van de rioolkosten opgenomen.

Financiële middelen

In het gemeentelijke rioleringsplan zijn jaarlijkse bedragen opgenomen per onderhouds- of vervangingscategorie, die nodig zijn voor de uitvoering van het plan. Middelen benodigd voor groot onderhoud, kapitaallasten van vervangingsinvesteringen en dagelijks onderhoud zijn hierin bij elkaar genomen. Het totaal van deze bedragen is gelijk aan het totaal dat aan gemeentelijke rioleringsheffing zal worden ontvangen. Aan de hand van de actuele kosten- en heffingsontwikkelingen worden jaarlijks de tarieven rioolheffing door de raad vastgesteld. De verschillen tussen jaarlasten en jaaropbrengsten worden verrekend via de voorziening riolering.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroot 2017	Realisatie 2017	Vershil
Stand 1 januari 2017		6.867	
Exploitatielasten (incl BTW)	12.106	12.018	88
Opbrengst rioolheffing	13.826	14.138	-312
Stand 31 december 2017		8.987	

Voorbeelden van rioleringswerkzaamheden die in 2017 zijn uitgevoerd:

- Afboeien riolering Statensingel en Achterwillens
- Baggeren van watergangen
- Vervangen riool Weidebloemkwartier
- diverse rioolvervangingen en -reparaties Bloemendaal
- Vervanging riool Jan van Beaumontstraat

4.3.6 Sportgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen en het Groenhovenbad in Gouda. Sport.Gouda verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot- en dagelijks onderhoud. Zij voert dit onderhoud in nauwe samenspraak met de sportclubs uit. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties.

De dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda is eind 2017 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van een evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

Financiële middelen

Voor het onderhoud is in programma Jeugd, Onderwijs en Sport € 231.000 opgenomen als onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda. Dit bedrag is gebaseerd op het in de nota onderhoud sporthallen en zwembaden gekozen onderhoudsniveau.

Groot onderhoud

Het meerjaren onderhoudsplan is in 2015 jaar opgesteld en loopt tot en met 2024. Tweejaarlijks actualiseren we het meerjaren onderhoudsplan.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten voor de lift) en het klachtenonderhoud maken deel uit van de meerjaren onderhoudsplannen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemeente Gouda in 2017 is omgegaan met de vermogenspositie en het beheer van de geldstromen. Ook de uitvoering van het treasury beleid komt aan bod.

4.4.2 Beleid

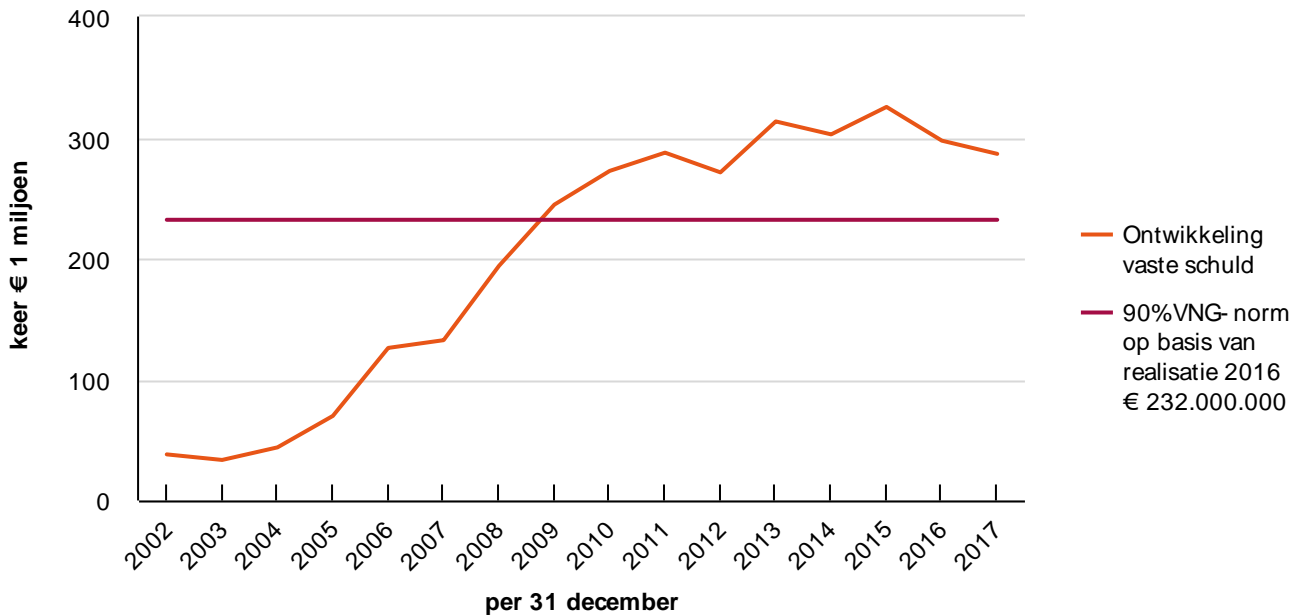
Het treasurybeleid is gericht op een efficiënte financiering zodat de gemeente haar publieke taak op verantwoorde wijze kan uitvoeren. Dit binnen de kaders van de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), die nader is uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut.

Bij de begroting 2017 zijn de volgende speerpunten van treasurybeheer en -beleid vastgelegd:

Prioriteiten	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling	Activiteiten 2017
Beheersen omvang leningenportefeuille	Alert te sturen op het verder verlagen van de schuldquote.	Netto schuldquote < 90%	Toegenomen van 114,7% (ultimo 2016) naar 119,1% (ultimo 2017)
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none"> ■ Afstemmen beschikbare middelen op benodigde middelen ten aanzien van zowel volume als looptijd, ■ Financieringsbehoefte dekken door aantrekken vreemd vermogen tegen zo profijtelijk mogelijke voorwaarden. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kasgeldlimiet: 8,5% ■ Renterisiconorm op vaste schuld: 20% ■ Limiet schatkistbankieren 0,75% 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kasgeld < 8,5% ■ Renterisico vaste schuld < 20% ■ Diverse kortlopende uitzetting bij Agentschap ministerie van Financiën (schatkistbankieren).
Optimaliseren leningenportefeuille o/g	Rentekosten van opgenomen geldleningen zo laag mogelijk houden.	Rentevoet vreemd vermogen lang verminderen door de lage rente op de kapitaalmarkt.	<ul style="list-style-type: none"> ■ In 2017 is € 3 miljoen minder aan langlopende leningen opgenomen dan begroot; ■ De gemiddelde rentevoet is gedaald van 3,67% naar 3,42%.
Beheersen renterisico's	Door betrouwbare cashflowplanningen van investeringen en grondexploitaties fixeren van het renteniveau voor in de toekomst benodigde financieringsmiddelen.	Binnen de door het treasurycomité gestelde grenzen (acceptabele renteniveaus) opereren.	De financieringsbehoefte is waar mogelijk met kort geld gedekt, zonder overschrijding van de kasgeldlimiet.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	Het "in control" houden van de treasuryfunctie.		De treasuryadministratie is belegd bij de treasurer. Uit oogpunt van continuïteit is verbreding en/of digitalisering wenselijk.
Onderhouden cashflowprognose	Cashflowprognoses zijn dermate betrouwbaar dat deze kunnen dienen als stuurinstrument.	Horizon van 2 jaar	De volatiliteit in geldstromen neemt toe, waardoor de horizon van 2 jaar onder druk staat.

Het college heeft het beperken van de schuldpositie als belangrijke opgave benoemd, waarbij een leningenplafond van € 330 miljoen is overeengekomen. Vanaf 2016 is voor het eerst een trendbreuk zichtbaar die zich in de jaren 2017 en verder voortzet. De omvang van de langlopende leningen daalde in 2017 met € 10,9 miljoen tot € 286,5 miljoen.

Ontwikkeling schuldpositie gemeente Gouda 01-01-2002 t/m 31-12-2017

In lijn met deze afname vertoont ook de netto schuldquote een dalende trend. Deze indicator zegt iets over de verhouding tussen de schuld en de begrotingsomvang (zie ook paragraaf 4.2.6).

In samenwerking met de Bank Nederlandse Gemeenten heeft een eerste verkennende sessie over off-balance financiering (o.a. van duurzaamheidsinitiatieven) plaatsgevonden. Hierin zijn verschillende varianten aan bod gekomen die vanuit treasury perspectief wellicht interessante mogelijkheden bieden.

4.4.3 Rente

Gehanteerde rentetarieven:

	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017
Omslagrente	4,00%	3,00%
Rekenrente over boekwaarde grondexploitaties	3,42%	3,20%
Rekenrente in de grondexploitaties	3,42%	3,42%

Renteontwikkeling

De lage inflatie in de Eurozone leidt al enkele jaren tot zeer lage rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt. De rente op de kapitaalmarkt bedroeg begin 2017 1,1% en bewoog zich vervolgens vanaf april rond 1,5% voor lineair lossende geldleningen met een looptijd van 20 jaar. Ook de rente op de geldmarkt (de korte rente) bleef bijzonder laag. De 1-maands rente is het gehele jaar negatief gebleven, variërend van plm. – 0,3% tot plm. – 0,4%.

Als gevolg van de lage rentestanden konden de nieuwe leningen tegen lagere rentes afgesloten worden dan gepland in de begroting 2017.

Renteresultaat

De gemeente rekent de rentekosten voor investeringen intern door met een percentage van 3,00% en voor lopende grondexploitaties van 3,20%. Het gemiddelde rentepercentage dat de gemeente werkelijk over haar financieringsmiddelen betaalt is 3,42%. Het verschil tussen de vooraf geraamde rentelasten en de werkelijke rentelasten vormt het renteresultaat. Het renteresultaat voor 2017 bedraagt € 1,9 miljoen.

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering ook inzicht moet geven in:

- de rentelasten;
- het renteresultaat;
- de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Met onderstaand schema wordt invulling gegeven aan dit inzicht:

Schema rentetoerekening jaar 2017

	Omschrijving		
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering		10.314
b	De externe rentebaten		-493
	Saldo rentelasten en rentebaten		9.821
c	De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-409	
c	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
			-409
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		9.412
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen	0	
			0
	De werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		9.412
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		11.319 (*)
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		-1.907

De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari 2017 bedragen € 370 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente hierover bedraagt € 11,3 miljoen

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten van € 9,4 miljoen en de toegerekende rentelasten van € 11,3 miljoen bedraagt € 1,9 miljoen. Deze afwijking bedraagt 20,3% van de werkelijke rentelasten. De gemeente mag overgaan tot correctie op basis van deze nacalculatie, maar is hiertoe niet verplicht omdat de afwijking kleiner is dan 25%. Over 2017 is daarom daar niet tot correctie over gegaan.

4.4.4 Risicobeheer

Een belangrijk onderdeel binnen de financieringsfunctie is risicobeheersing. Dit in de wet Fido voorgeschreven onderdeel geeft, inzicht in het risicoprofiel van de gemeente Gouda.

Renterisico op kortlopende schuld

Een belangrijk uitgangspunt is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente. De Fido kasgeldlimiet begrenst de omvang van de korte financiering. De limiet is 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan 2 kwartalen achtereenvolgend de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Begrotingstotaal (primitief)	236.224	236.224	236.224	236.224
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	20.079	20.079	20.079	20.079
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	8.329	9.590	12.344	9.298
Vrije ruimte	28.408	29.669	32.423	29.377

Bovenstaande tabel toont dat de kasgeldlimiet in 2017 in geen van de kwartalen is overschreden.

Renterisico op langlopende schuld

Ook het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten bij langlopende financiering is een belangrijk uitgangspunt. De renterisiconorm bepaalt dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal kan vernieuwen. Doel is dat de gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

In 2017 is voldaan aan de renterisiconorm:

Renterisiconorm

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting	Realisatie
Begrotingstotaal (primitief)	260.000	236.224
In procenten van de grondslag	20%	20,0%
Renterisiconorm	52.000	47.245
Aflossingen op vaste schuld	27.928	27.928
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+ 24.072	+19.317

Om het risico van toekomstige oplopende rente te beheersen is in 2016 het renteniveau van een lening vastgelegd. In februari 2017 is het geld (€ 7,5 miljoen) gestort. In december 2017 is een lening van € 9,5 miljoen aangetrokken met een

korte looptijd, tot eind december 2018. Dit vanwege de lage (negatieve) rente van -0,36% en vanwege enige onzekerheid omtrent de ontwikkeling van de financieringsbehoefte in 2018.

Kredietrisicobeheer op verstrekte geldleningen en overige uitzettingen

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen ontstaan vanuit gelduitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aard van de uitzettingen per 31 december 2017:

Totaal uitzettingen		
Bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Realisatie 2017
Publieke taak		
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	132	81
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Prudent beheer		
Uitzettingen bij financiële instellingen (rating A + hoger)	2.827	16
Overige (semi-)overheidsinstellingen	9.375	9.000
Overige toegestane instellingen	6.458	8.182
Overige niet toegestane instellingen	0	0
Totaal	18.792	17.279

De in het verleden ter belegging van overliquiditeit aangekochte obligaties ING zijn in 2017 verkocht. Deze waren verantwoord onder "Financiële instellingen". Deze beleggingen hadden op 1 januari 2017 een koerswaarde van € 1.884.843. (nominale waarde € 2.811.100). Bij de verkoop is een opbrengst gerealiseerd van € 2.276.991; de boekwinst ad € 392.148 is in 2017 verantwoord.

De uitzetting aan de "(semi-) overheidsinstelling" betreft een kasgeldfaciliteit aan het Bedrijvenschap Regio Gouda ter financiering van het project Gouwe Park. De omvang bedroeg per 31 december 2017 € 9.000.000. De grondverkoop in bedrijvenpark Gouwe Park zijn in de loop van 2017 fors toegenomen waardoor het Bedrijvenschap meer heeft kunnen aflossen dan begroot.

De verstrekte geldleningen aan "overige toegestane instellingen" betreft met name de ontwikkeling van het financieringsarrangement Westergouwe. De omvang bedroeg per 31 december 2017 € 8.206.000. Het risico hiervan is door het vestigen van hypothecaire zekerheden en door garanties afgedekt.

Koersrisico

Na de verkoop in 2017 van de in obligaties ING belegde overliquiditeit is geen van de uitzettingen nog aan koersrisico onderhevig.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende geldmiddelen zijn om aan directe verplichtingen te voldoen. Het saldo- en liquiditeiten beheer wordt ondersteund een liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar. Deze wordt permanent onderhouden op basis van de meest actuele informatie. Op grond hier van worden financieringsbeslissingen op korte termijn genomen. Zoals het aantrekken van kasgeld (kortstondige leningen met een looptijd tot 1 jaar) of het uitzetten van tijdelijk overtollige middelen in termijndeposito's.

Door deze goede planning kan geld zo profijtelijk mogelijk worden aangetrokken of uitgezet.

Om het liquiditeitstekort in 2017 op te vangen is in februari 2017 een langlopende geldlening van € 7,5 miljoen opgenomen, waarvan het renteniveau al in 2016 was overeengekomen. Eind december 2017 is een geldlening van € 9,5 miljoen met een looptijd van 1 jaar enkele dagen opgenomen.

Voor de kortlopende financieringsbehoefte zijn gedurende het jaar diverse kasgeldleningen met korte looptijden van gemiddeld een maand afgesloten. Op 31 december 2017 stond er geen opgenomen kasgeld in de boeken.

4.4.5 Leningenportefeuille

Evenals in 2016 heeft het college actief gestuurd op het reduceren van de omvang van de leningenportefeuille. In het Actieprogramma is hiervoor een plafond van € 330 miljoen afgesproken. Vanaf 2016 is voor het eerst een trendbreuk zichtbaar die zich in 2017 heeft voortgezet. De omvang van de langlopende leningen daalde in 2017 met € 10,9 miljoen tot € 286,5 miljoen

De VNG heeft normen afgegeven voor een aanvaardbare omvang van de schuldpositie ("netto schuldquote") die landelijk wel aanvaard is en gebruikt wordt. Over 2017 had de gemeente Gouda een schuldquote van > 90% wat door de VNG wordt

getypeerd als “hoog”, omdat er weinig leencapaciteit resteert om onverwachte tegenvallers op te vangen. De schuldquote vormt onderdeel van de kengetallen, zoals weergegeven in paragraaf 4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Ook in 2017 is de mogelijkheid onderzocht hoogrentende opgenomen geldleningen te herfinancieren tegen lagere percentages met bijbetaling van een boeterente. Vanwege de hoge boeterentes, veroorzaakt door de lage rentestanden, is hier niet toe over gegaan.

Opgenomen gelden (o/g)

Onderstaand een overzicht van de mutaties in de leningenportefeuille opgenomen gelden (o/g).

Uit de tabel kan ook de gemiddelde rentevoet van het lange vreemd vermogen worden afgeleid. De dalende tendens wordt veroorzaakt door de lage rentes waartegen we onze (her-) financieringsmiddelen hebben kunnen aantrekken.

Opgenomen gelden (o/g) in 2017

Bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Realisatie 2017	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2017	297.397	297.397	3,67%
Nieuwe aangetrokken leningen	20.000	17.000	-0,08%
Contractuele aflossingen	27.928	27.928	3,99%
Stand per 31 december 2017	289.469	286.469	3,42%

In 2017 is er € 3 miljoen minder aan langlopende geldleningen opgenomen dan begroot. Deze kleine afwijking dient in relatie te worden gezien met de steeds betrouwbaar wordende investeringsplanningen.

Per 31 december 2017 bedroeg de kortlopende schuld (kasgeldlening) € 0 miljoen.

In 2017 is het totaal van de opgenomen kortlopende- en langlopende geldleningen met € 17,9 miljoen gedaald van € 304,4 miljoen (stand 1 januari) naar € 286,5 miljoen (stand 31 december).

In het treasurystatuut is vastgelegd dat de gemeente Gouda streeft naar de aanschaf en het gebruik van duurzame financiële producten en de samenwerking met duurzame, financiële instellingen. De in 2017 gesloten kortlopende- en langlopende geldleningen zijn alle afgesloten bij BNG Bank (19 leningen), waarmee aan de gestelde duurzaamheidsvoorwaarden is voldaan.

BNG Bank kwalificeert als duurzame financiële instelling door het actieve beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit is bevestigd door een toonaangevend ratingbureau op het gebied van duurzaamheid Oekom Research. Als sterke punten ziet Oekom onder meer het sterke maatschappelijke karakter van de leningenportefeuille en de initiatieven op het gebied van financiering van duurzame investeringen. Ook op het gebied van corporate governance en personeelsbeleid scoort de bank goed.

Uitgezette gelden (u/g)

De onderstaande tabel toont de ontwikkelingen in de omvang van de uitgezette gelden van de gemeente Gouda (verstekte geldleningen) en toont de invloed daarvan op de ontvangen gemiddelde rente.

Uitgezette gelden (u/g) in 2017

Bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Realisatie 2017	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2017	22.805	32.247	1,14%
Nieuwe leningen	2.918	4.946	2,88%
Contractuele aflossingen	6.931	18.029	0,58%
Verkoop belegging in obligaties	0	1.885	0,50%
Stand per 31 december 2017	18.792	17.279	2,47%

De nieuwe leningen 2017 hebben voor € 2.946.000 betrekking op het financieringsarrangement Westergouwe en voor € 2.000.000 op de kasgeldfaciliteit aan het Bedrijfschap Regio Gouda.

De aflossingen betreffen de aflossingen op de leningen in het kader van funderingsherstel, aflossingen op het financieringsarrangement Westergouwe (€ 1.435.000) en op de kasgeldfaciliteit aan het Bedrijfschap Regio Gouda (€ 6.550.000).

Per 1 januari 2017 stond een bedrag van € 10 miljoen tijdelijk uit bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën; dit bedrag is in januari 2017 weer opgenomen.

De kasgeldfaciliteit aan het Bedrijfschap Regio Gouda is in 2017 verstrekt tegen een gemiddeld rentepercentage van 0,8 %. Het financieringsarrangement Westergouwe kent over 2017 een rentepercentage van 4,3%

In 2017 zijn de in obligaties ING belegde overliquiditeit verkocht (boekwaarde 1-1-2017: € 1,9 miljoen).

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente (inwoners, ondernemers en bezoekers), interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen.

4.5.2 Organisatieontwikkeling

Toekomstvisie Gouda 2020+

In 2017 is verder invulling gegeven aan de organisatieontwikkeling onder de paraplu van Gouda2020+. Er is geëxperimenteerd met nieuwe vormen van interactie met en tussen burgers, instellingen en ambtenaren via de proeftuinen 'jongeren', 'integratie' en 'preventie woninginbraken'. Deze proeftuinen zijn in 2017 beëindigd en hieruit zijn lessen getrokken, die meegenomen worden in de komende jaren. De GoudAcademie, een virtueel ontwikkelcentrum voor de gemeente Gouda, is half juni met succes gelanceerd. Ontwikkeling van medewerkers wordt hiermee gestimuleerd, met nadrukkelijk een focus op het combineren van leren en werken op de werkvloer. Een deel van de kosten van de startbijeenkomst is via een gehonoreerde subsidieaanvraag bij het A&O-fonds gedekt.

Ook zijn er een aantal organisatieveranderingen ingezet zoals modernisering van de sociale dienst, het realiseren van een integrale toegang, het anders inrichten van het meldpunt openbaar gebied en het integreren van een aantal taken die voorheen uitbesteed waren aan Cyclus.

Verder is een start gemaakt met het programma Jonge Goudse, een specifiek ontwikkel- en netwerktraject voor ambtenaren tot 35 jaar. Doel van dit programma is om deze jonge ambtenaren toe te rusten om te werken in een snel veranderende samenleving, onderling een netwerk te vormen zodat samenwerking over de grenzen van afdelingen wordt bevorderd en hen te laten bijdragen aan de verdere organisatieontwikkeling van de gemeente Gouda. Hieraan gekoppeld is een buddy-programma, genaamd Ervaring Geborgd, waardoor meer seniore collega's en jongere collega's als buddy van elkaar kunnen leren.

Daarnaast is er in 2017 verder gewerkt aan leiderschap en leiderschapsonwikkeling. Op verschillende manieren is aandacht besteed aan de (veranderende) rol van de leidinggevende in een zich doorontwikkende organisatie. Het belang van leiderschapsonwikkeling heeft eind 2017 geresulteerd in het besluit om in 2018 en 2019 een integraal md-traject op te starten voor de 23 leidinggevendenden in de organisatie.

Bezuinigingen organisatie

Vanuit het Coalitieakkoord is een taakstelling van € 1,75 miljoen opgelegd op loonkosten en € 0,5 miljoen op de bedrijfsvoering; dit dient in 2018 volledig te zijn gerealiseerd. Per 31 december 2017 is € 2 miljoen gerealiseerd. Voor het resterende deel zijn concrete maatregelen benoemd. Daarmee ligt deze bezuinigingsoperatie op schema.

Voorkomen van bezwaarschriften en formele procedures

De voorlopige cijfers laten zien dat in 2017 afgerond 15% minder bezwaren dan in 2016 zijn ingediend: iets minder dan 300. Ruim 50% van de afgehandelde bezwaarschriften is informeel afgedaan. Hiermee zijn de doelstellingen voor 2017 gehaald.

4.5.3 Personeel

Arbo en verzuim

In 2017 is hard gewerkt aan het verhogen van de vitaliteit van het personeel en het reduceren van het ziekteverzuim. Een en ander heeft geleid tot een reductie van het voortschrijdend ziekteverzuim van 6.0% eind 2016 naar 4.8% eind 2017. Nieuwe afspraken met de arbodienstverlener, scherpere focus op de processen rondom ziekteverzuim en aandacht voor vitaliteit en preventie hebben hieraan bijgedragen.

Bezetting

	31 december 2016	31 december 2017
Bezetting in FTE	424	442
Medewerkers	475	496
Aantal gedetacheerden	9	8
Totaal aantal medewerkers	484	504
Deeltijdpercentage	89%	89%
Loonkosten	€ 32.800.000	€ 34.395.000

In 2017 bedroeg het instroompercentage 11,0% en het uitstroompercentage 6,4%. Het aantal medewerkers dat op 31 december 2017 in dienst was is 442 FTE. In 2017 is voortgegaan met de in 2016 ingeslagen weg om structurele inhuur waar mogelijk te beperken. Dit besluit heeft met name binnen de afdelingen Werk en Participatie, Maatschappelijk Beleid en Projecten Openbare Ruimte voor een toename van het aantal medewerkers gezorgd waardoor de bezetting iets is toegenomen. Eind 2017 waren 8 medewerkers gedetacheerd bij verzelfstandigde onderdelen, zoals Halt, BSGR en REKAM. In 2017 heeft de gemeente Gouda 27 stages en leerwerkplekken aangeboden.

Loonkosten

De stijging van de loonkosten kan verklaard worden doordat een deel van de inhuur is vervangen door vast personeel en een toegestane uitbreiding als gevolg van besluitvorming over nieuw beleid vanuit het actieprogramma in het eerste kwartaal 2017. In het actieprogramma was vastgelegd dat de formatie met 3,5 FTE (plm. EUR 250.000) structureel en 6 FTE incidenteel (plm. EUR 500.000) mocht worden uitgebreid.

Daarnaast zijn de loonkosten gestegen door de CAO-stijging en de stijging van de pensioenlasten met plm. 2,5%. In lijn met de gemaakte afspraken blijven de gerealiseerde loonkosten over 2017 blijven binnen de begroting.

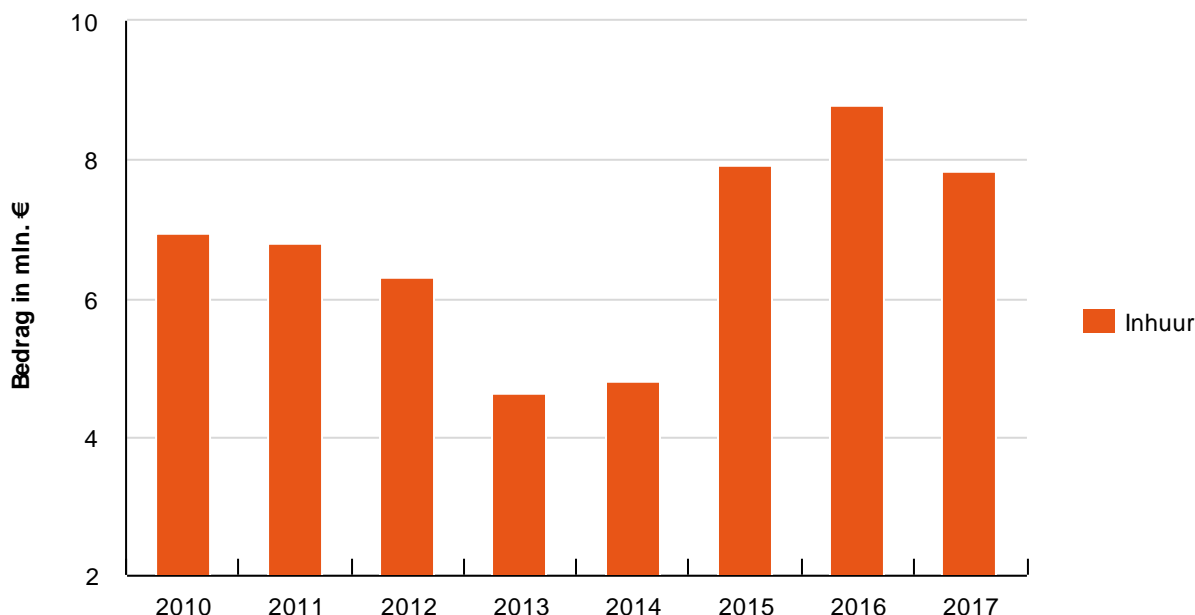
Inhuur derden

Omschrijving	2016	2017
Reguliere inhuur	€ 8.800.465	€ 7.821.132

In 2017 is de totale inhuur met € 980.000 gedaald. Dit is grotendeels te verklaren doordat inhuur is vervangen door nieuw personeel.

Bij projecten waar tijdelijke dekking, zoals subsidies en bijdragen van derden, voor beschikbaar is en waar een specifieke expertise noodzakelijk is, wordt vaak gekozen voor inhuur. Daarnaast wordt uit oogpunt van continuïteit bij tijdelijke vervanging door vertrek of ziekte van medewerkers en/of uitvoering van nieuwe taken soms ook gekozen voor inhuur. Dit is enkel toegestaan indien er geen eigen personeel aanwezig is en er binnen de begroting budget voor beschikbaar is.

Ontwikkeling inhuur externen 2010-2017

Regionale samenwerking ICT-beheer

De samenwerking voor het ICT-beheer met de buurgemeenten Waddinxveen en Zuidplas heeft voor de gemeente Gouda een win-win situatie opgeleverd. Doordat drie gemeenten gezamenlijk dezelfde infrastructuur gebruiken, zijn de kosten hiervoor voor elke gemeente lager. Gouda draagt hierin voor 55% bij. Gemeente Gouda levert de dienstverlening tegen kostprijs aan de twee buurgemeenten.

Regionale samenwerking e-HRM

Eind 2017 is besloten om de regionale samenwerking op het gebied van e-HRM met de gemeente Waddinxveen en Zuidplas anders vorm te geven. Het streven om te komen tot een gezamenlijke personeels- en salarisadministratie wordt beëindigd, omdat dit geen efficiencywinst oplevert. Keuze voor een softwarepakket en het beheer van deze applicatie blijft wel een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Regionale samenwerking NSDMH

In de afgelopen drie jaar hebben de vijf gemeenten in de regio Midden-Holland de eerste ervaringen opgedaan met de uitvoering van de nieuwe taken op het terrein van jeugd en Wmo. Uit een in 2017 gehouden evaluatie blijkt dat een goede samenwerking van groot belang is om een effectieve, efficiënte uitvoering van de nieuwe taken regionaal te kunnen realiseren. De gemeenten hebben daarom besloten inkoop, contractbeheer en informatievoorziening centraal te blijven uitvoeren. De gemeente Gouda zal dit als opdrachtnemer ook voor de vier regiogemeenten gaan uitvoeren.

4.5.4 Informatieveiligheid

Beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens en privacy zijn thema's die doorlopend aandacht nodig hebben.

Voor de gemeente is het uitgangspunt informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Dit kader bevat 303 beveiligingsmaatregelen onderverdeeld in technische, bouwkundige, organisatorische maatregelen om de gemeentelijke informatie te beschermen. De gemeente volgt de BIG om te voldoen aan wet- en regelgeving, voor een betrouwbare en continue dienstverlening, voor het zorgvuldig omgaan met informatie en het beheersen van risico's.

De gemeente streeft naar een optimale informatieveiligheid, maar 100% veiligheid is helaas een illusie.

Uit het onlangs verschenen Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten blijkt dat de vijf belangrijkste gesignaleerde bedreigingen voor de lokale informatievoorziening zijn:

- mensen maken fouten;
- gemeenten zijn net als alle organisaties kwetsbaar;
- dreigingen liggen ook (vlak) buiten de eigen organisatie;
- de waan van de dag bepaalt de agenda;
- we weten niet wat we niet weten.

Resultaten afgelopen periode

In de afgelopen jaren zijn de maatregelen uit de BIG opgepakt. In 2017 heeft de gemeente ongeveer 90% (5% meer dan in 2016) van de maatregelen geheel of deels gerealiseerd. Ongeveer 2% van de maatregelen vormen een geaccepteerd risico. De resterende 8% van de maatregelen zijn minder urgent en staan op de planning ter realisatie.

Beheersmaatregelen

Om nog meer in control te komen met betrekking tot informatiebeveiliging is de organisatie van de informatiebeveiliging herzien en is een Chief Information Security Officer (CISO) functionaris toegevoegd.

Om de informatiebeveiliging te monitoren wordt gebruik gemaakt van een Information Security Management Systeem dat uitgaat van de planning en control-cyclus.

Een aantal procedures is succesvol getest, waaronder de uitwijktest voor de BRP en de BAG. Ook is het afgelopen jaar met een penetratietest het Goudse netwerk getest op kwetsbaarheden van buitenaf.

Realisatie doelstelling IB-beleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

In 2017 is voor het eerst de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek gehanteerd waarmee getoetst is in hoeverre de beheersmaatregelen getroffen zijn in het kader van het IB-Beleid.

Hiermee sluit de verantwoording over informatieveiligheid aan op de planning en control-cyclus van de gemeente.

Uit de zelfevaluatie blijkt dat Gouda de goede dingen doet maar dat er enkele punten ter verbetering blijven. Zo kan informatieveiligheid als onderwerp beter geborgd worden door dit explicieter terug te laten komen in de wijze waarop stuur- en verantwoordingsinformatie plaatsvindt, zowel intern onze organisatie als extern met leveranciers en samenwerkingsverbanden.

Andere aandachtspunten zijn onder meer:

- het actualiseren van het informatiebeveiligingsbeleid;
- meer investeren in het bevorderen van kennis en bewustwording van medewerkers ten aanzien van informatieveiligheid;
- herzien procedure wijziging of beëindiging dienstverband;
- opstellen beleid voor werken met informatiesystemen buiten de reguliere kantooromgeving en
- het doorvertalen van leverancierseisen naar onderaannemers.

Naast de horizontale verantwoording is het doel van ENSIA ook om de verticale verantwoording richting de rijksoverheid, over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet) te structureren.

Voor de BRP en PNIK zijn twee zelfevaluaties ingevuld, de kwaliteitsmonitor en ENSIA. De kwaliteitsmonitor bevatte de vragen over de processen en in ENSIA waren de vragen over informatieveiligheid opgenomen. Het resultaat voor de zelfevaluatie Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten (PNIK) is goed met een totaalscore van 98,7%. Het resultaat

voor de zelfevaluatie BRP is voldoende met een totaalscore van 90,6%. De gestelde normen voor de bestandscontroles BRP zijn behaald.

Voor de BAG is in 2017 voor het eerst de nieuwe zelfevaluatie uitgevoerd. Daaruit kwam dat tijdigheid een aandachtspunt blijft maar in het algemeen Gouda boven gemiddeld scoort.

Voor de BGT gemeenten bronhouders voor het gemeentelijk grondgebied dat niet wordt beheerd door provincie, waterschap, Rijkswaterstaat of ministerie van economische zaken. In 2017 is de opbouw van de BGT afgerond. De zelfevaluatie via ENSIA was nog niet verplicht, maar mocht als proef worden ingevuld. Daaruit kwam dat extra tijd besteed moet worden aan het uitwerken en kenbaar maken van de procesafspraken en het vastleggen van de kwaliteitsborging.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

De stuurgroep ENSIA heeft besloten dat in het eerste jaar van ENSIA het college middels een verklaring verantwoording aflegt over de opzet en het bestaan van beheersmaatregelen en nog niet over de werking daarvan. Het verantwoordingsjaar 2017 richt zich op de DigiD-normen en een selectie van Suwinet normen. Een onafhankelijke IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurancerapport op waarmee verklaard wordt dat de collegeverklaring een getrouw beeld geeft.

Bovengenoemd proces is medio 2018 afgerond. Daarna wordt de collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet inclusief bijlage 1 DigiD en bijlage 2 Suwinet gezamenlijk met het assurancerapport separaat van het jaarverslag aan de gemeenteraad aangeboden.

Bescherming persoonsgegevens, datalekken en incidenten

Informatiebeveiliging en privacy overlappen elkaar en worden in de praktijk vaak als één gezien en dit zorgt nog wel eens voor verwarring. Het zijn twee verschillende aandachtsgebieden waarbij informatiebeveiliging wel zonder privacy kan, maar privacy niet zonder informatiebeveiliging. Met het invoeren van de BIG is wel de informatiebeveiliging op orde en daarmee de randvoorwaarde ingevuld om privacy mogelijk te maken. Voor privacy geldt ook wetgeving. Op 25 mei 2018 treedt de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking. De Wet bescherming persoonsgegevens komt daarmee te vervallen. Om tijdig te kunnen voldoen aan de AVG is in 2017 het project Gouda Privacyproof opgestart. Het project bestaat uit drie fases. Fase 1 is afgerond met het uitvoeren van een organisatie brede inventarisatie en analyse privacy plus het vaststellen van het privacy beleid. Fase 2 (betreft het invoeren van het privacybeleid op operationeel niveau) wordt momenteel uitgevoerd en met fase 3 (beheerfase) is ook een start gemaakt.

In 2017 zijn 10 datalekken geregistreerd in het daarvoor bestemde register. Daarvan zijn er 7 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat er (mogelijk) schade is en of gevolgen zijn voor de betrokkene(n). In 2017 hebben 230 medewerkers 1 of 2 dagen training gevolgd over privacy.

Meerjaren perspectief

De komst van de AVG en het dreigingsbeeld informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten vragen om herijking van de uitgangspunten informatieveiligheid en actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid en de daarbij horende maatregelen.

Deze maatregelen en de verbeterpunten uit ENSIA zijn ingrediënten voor het verbeterplan Informatieveiligheid 2018-2019.

4.5.5 Informatievoorziening en automatisering

Geheugen van Gouda

Het doel van het programma "Geheugen van Gouda" is de (digitale) dienstverlening te verbeteren door informatie op een betere manier te verwerken en op te slaan. Helaas heeft de gemeente de keuze moeten maken om de samenwerking met de softwareleverancier van het zaakstelsel te beëindigen. Dit heeft geleid tot vertraging in de uitvoering van het programma. In 2018 wordt dit opnieuw aanbesteed. Wel is het onderdeel vernieuwing van het Intranet gerealiseerd. Hiermee is de communicatie tussen medewerkers ondersteund.

Standaardisatie ICT

De organisatie heeft zich ten doel gesteld door standaardisatie het aantal applicaties waar mogelijk terug te dringen. In 2017 zijn de mogelijkheden geïnventariseerd. In het nieuwe informatieplan wordt aangegeven hoe de sturing op het aantal applicaties wordt ingericht en welke maatregelen daartoe worden genomen.

Met Waddinxveen en Zuidplas is een samenwerking op ICT-beheer. Daarbinnen wordt ook de mogelijkheid tot het gemeenschappelijk gebruiken van applicaties onderzocht. Twee applicaties worden al gemeenschappelijk gebruikt.

4.5.6 Financieel beheer

Financieel beheer

In 2017 zijn maatregelen genomen om de afhandeling van de facturen jeugdzorg te versnellen. Hierdoor is de afhandeling door het NSDMH van facturen jeugdzorg. De verwachting is dat alle facturen van 2017 en eerdere jaren uiterlijk juni 2018 zijn afgewikkeld. Daarnaast is gestuurd op tijdige afwikkeling van alle facturen van de Gemeente Gouda. Van het totaal aantal facturen is 82,4 % binnen 30 dagen afgehandeld.

Ten behoeve van de verbetering van de vastlegging van AO/IC maatregelen en ter bevordering van een eenduidige werkwijze daarbij is het pakket key2control aangeschaft. Dit zal in 2018 worden geïmplementeerd.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen.

Het toezicht op de uitvoerende werkzaamheden is een verantwoordelijkheid van de besturen van de verbonden partijen. Het toezicht ligt dus niet meer bij de afzonderlijke gemeenteraden. Steeds meer taken worden vanuit de wens om regionaal samen te werken ondergebracht in gemeenschappelijke regelingen. Dat betekent dat steeds meer geld vanuit gemeentelijke begrotingen naar regionale organisaties gaat. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de verbonden partijen bedraagt in 2017 € 34,5 miljoen (2016 € 36,1 miljoen).

Een continu vraagstuk is op welke wijze het samenspel met de verbonden partijen verbeterd kan worden. In het bijzonder gaat het erom de democratische legitimiteit zo goed mogelijk te waarborgen.

Het aangaan van samenwerkingsverbanden, de vertegenwoordiging in de verbonden partijen en de wijze van besturing en toezicht zijn beschreven in de Nota verbonden partijen. Een evaluatie of deze geactualiseerd moet worden was voorzien in 2017. Vooruitlopend hierop is binnen de ambtelijke organisatie een inventarisatie gehouden over 'nieuwe aspecten' die een plaats moeten krijgen in een nieuwe Nota. In dit kader kan worden genoemd: informatiebeveiliging en privacy wetgeving, verscherpte rechtmatigheidseisen, wet modernisering VPB.

Op initiatief van de gemeentesecretarissen zijn pilots gestart bij de Veiligheidsregio, RDOG en ODMH voor het realiseren van verbeterpunten in het toezicht. Onder andere hoe de gemeenteraden meer te betrekken bij en inzicht te geven in de verbonden partijen. Een ander aspect is het onderzoeken van de mogelijkheden om de planning- en controlcyclus van de verbonden partijen meer synchroon te laten verlopen met die van de gemeenten. Deze evaluaties zijn nog niet allen afgerond. Na afronding van de evaluatie van de pilots wordt de Nota in de loop van 2018 geactualiseerd.

4.6.2 Gemeenschappelijke regelingen

4.6.2.1 Regio Midden Holland

Openbaar belang en visie

De gemeenten in de regio Midden-Holland werken samen om strategische onderwerpen en hun belangen gezamenlijk te behartigen.

Zorg voor kwetsbare inwoners, stimuleren van innovatie en duurzaamheid voor ondernemers, een aantrekkelijke woon- en werkomgeving, het stimuleren van recreatie en zorgen voor een goed bereikbare regio zijn onder andere speerpunten waar de inhoudelijke focus op ligt.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

De regionale strategische programma's worden vanuit de gemeenten in onderling overleg geregeld. Op basis van de strategische agenda Midden-Holland zijn in 2017 per bestuurlijk overleg uitvoeringsprogramma's opgesteld.

Het jaar 2017 was het tweede jaar waarin gewerkt is vanuit de nieuw gevormde netwerkorganisatie. Zoals bij de start van de aangepaste gemeenschappelijke regeling was afgesproken heeft in 2017 een evaluatie van deze vernieuwde samenwerking plaatsgevonden. Door relatief snel na het vaststellen van de nieuwe gemeenschappelijke regeling te evalueren kan tijdig een aantal verbeteringen worden aangebracht in de regionale netwerksamenwerking. Het belangrijkste vastgestelde uitgangspunt hierbij is dat de inhoud in de netwerksamenwerking voorop dient te staan. In 2017 is in het verlengde hiervan door alle programma's gewerkt aan het opstellen van een concrete uitvoeringsagenda. Er zal dan ook geïnvesteerd worden in nieuwe verbindingen die behulpzaam zijn om de inhoud verder te brengen. Denk hierbij aan overleg tussen burgemeesters en gemeentesecretarissen evenals gezamenlijk overleg tussen de voorzitters van bestuurlijke overleggen.

Meer informatie over de inhoudelijke bereikte resultaten is te vinden in hoofdstuk 3.8.3 onder bestuur.

Meer informatie: www.regiomiddenholland.nl

4.6.2.2 ODMH

Openbaar belang en visie

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen zij door de uitvoering van de milieutaken voor de hele regio en de provincie Zuid-Holland en de bouw- en woningtoezichttaken voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Zuidplas, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland.

De taken omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels en bouwregels. Daarnaast adviseert de ODMH en voert zij taken uit t.a.v. duurzaamheid, bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en milieueducatie. De dienst houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's Milieu en duurzaamheid

De activiteiten op het gebied van milieu en duurzaamheid zijn beschreven in de jaarrapportage Milieu 2017. Het aantal uitvoeringsuren is in vergelijking met 2016 ongeveer gelijk gebleven, de uitvoering is daardoor binnen budget uitgevoerd. Ook in 2017 is specifiek inzet gepleegd op het thema duurzaamheid (1200 uur, verdeeld over diverse projecten). Hierdoor is de gemeente in staat geweest om op ontwikkelingen te anticiperen.

Bouw- en woningtoezicht (BWT)

De activiteiten op het gebied van bouw- en woningtoezicht zijn beschreven in de jaarrapportage BWT 2017. Het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning is licht toegenomen, maar omdat het vooral kleine aanvragen betrof (bomenkap, dakkapellen, asbestsanering, kleine bouwprojecten, etc.) is het aantal uitvoeringsuren ongeveer gelijk gebleven. Verder zijn veel grote en kleinere projecten uitgevoerd, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet, onderhoud monumenten in het kader van Gouda 750, asbestinventarisatie i.v.m. met nieuwe wetgeving, inventarisatie breedplaatvloeren, heibeleid, etc. De uitvoering is binnen budget uitgevoerd.

Meer informatie: www.odmh.nl

4.6.2.3 Groenalliantie Midden Holland en omstreken

Openbaar belang en visie

De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan den IJssel en Waddinxveen. De belangen bestaan uit het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht. Specifiek voor Gouda gaat het om het beheren van de Goudse Hout en de Oostpolder.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

Het vakantiepark van Landal Greenparcs doet het boven verwachting goed wat betreft het aantal boekingen; dat betekent ook meer bezoekers voor onze regio. Tevens is besloten de volgende fase voor de bouw van vakantiewoningen op te starten. Green Real Estate heeft het centrumgebouw, dat naast het recreatiepark op de Reeuwijkse Hout ligt, in december 2016 in gebruik genomen. Hierdoor zijn er ten behoeve van het vakantiepark en andere gebruikers in de Reeuwijkse Hout interessante functies bijgekomen, w.o. een zwembad, verhuur van fietsen en boten en een streekwinkel.

Gemeente Alphen aan den Rijn is per 1 januari 2017 uitgetreden; er is een eenmalige afkoopsom betaald van € 637.500, gebaseerd op afloop van de jaarlijkse bijdrage.

Daarnaast is voor uittreding van de provincie een overeenkomst gesloten. Voor de jaren 2018-2021 handhaaft de provincie haar bijdrage op het huidige niveau. Voor de jaren 2022-2025 gaat de bijdrage terug naar 90%. Deze vermindering kan de Groenalliantie opvangen door subsidie aan te vragen voor nieuwe investeringen.

De taken van de Groenservice Zuid Holland zijn voor de jaren 2017 en 2018 aan Staatsbosbeheer overgedragen. De ervaringen met de samenwerking zijn vooral positief. In 2018 zal daarom aan een nieuwe overeenkomst voor de jaren na 2018 worden gewerkt.

In 2017 zijn de plannen voor de Krimpenerwaard (Krimpenerhout en Loetbos) verder uitgewerkt en aanbesteed. Er is ook een start gemaakt met plannen voor de gebieden ten noorden van de Hollandse IJssel: de Reeuwijkse en Goudse Hout, 't Weegje, de Oostpolder en het Gouwebos. De daghaven Twaalfmorgen is samen met Stichting Veen hersteld en weer bruikbaar voor watersporters en andere recreanten.

Vanwege de uittredingen is de gemeenschappelijke regeling voor de Groenalliantie aangepast. De nieuwe tekst is ingegaan per 1 januari 2018.

Er is een risico gebleken in de huidige markt voor aanbestedingen. Er is ruim voldoende werk voor de betreffende aannemingsbedrijven, waardoor de prijzen in 2017 een stijgende lijn zijn gaan vertonen. Dit kan gevolgen hebben voor de gemaakte plannen om de gebieden te moderniseren.

Meer informatie: www.heerlijkbuiten.nl/natuur-en-recreatieschappen/groenalliantie-midden-holland

4.6.2.4 Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Openbaar belang en visie

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) bewaart o.a. de archieven van Gouda volgens de wettelijke bepalingen in de archiefwet. Het SAMH is daarnaast het regionaal historisch netwerk en historisch documentatiecentrum. Hiertoe worden ook archieven van talloze particuliere instellingen en bedrijven bewaard. Met cultuurhistorie speelt het SAMH ook een rol in de stadspromotie van Gouda. Vooral op de doelstellingen uit programma 1 (economie en stadsmarketing) en op de interne bedrijfsvoering van de gemeente (Geheugen van Gouda).

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

In 2017 is er samengewerkt om te komen tot een producten en diensten catalogus.

Twee belangrijke archiefdelen van gemeente Gouda zijn overgedragen aan het SAMH: bouwvergunningen 1978 – 1994 en het archief van de voormalige Dienst Openbare Werken van 1948 t/m 1988.

Meer informatie: www.samh.nl

4.6.2.5 Promen

Openbaar belang en visie

Promen voert voor Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW) via een gemeenschappelijke regeling uit. Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een arbeidsbeperking met een WSW-indicatie. Daarnaast voert Promen in opdracht van de individuele gemeenten re-integratie activiteiten uit voor werkzoekenden die ondersteund worden op grond van de Participatiewet. Dit in de vorm van leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen en aangepast(e) werk(plekken) zowel binnen als buiten de locaties van Promen in Gouda en Capelle aan den IJssel. Het beleid is er vooral op gericht de medewerkers zoveel mogelijk in een reguliere omgeving te laten werken op werkzaamheden die voor Promen rendabel zijn.

Promen voert doelstellingen uit de programmabegroting (programma 2) uit:

1. Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving.
2. Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar (in dit geval in relatie tot werk).

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

In de zomer van 2017 is het bestuurlijke besluit genomen dat Promen deze rol behoudt voor de toekomst en dat er een juridische en financiële scheiding komt tussen de WSW en Participatiewet. De Participatiewet-activiteiten zullen vanaf 2018 in een aparte BV worden ondergebracht, waarbij gemeenten individuele ruimte houden om hun dienstverlening vraaggericht in te vullen. Daarnaast is besloten dat Promen een transitieplan moet gaan opstellen om de verwachte inkrimping van het bedrijf vorm te geven.

Meer informatie: www.promen.nl

4.6.2.6 Bedrijvenschap Regio Gouda

Openbaar belang en visie

Het Bedrijvenschap Regio Gouda ontwikkelt het bedrijventerrein Gouwe Park even ten westen van Gouda, langs de A20 en A12. Het is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. De gemeenten nemen elk voor 1/3 deel in het uiteindelijk voor- of nadelig financieel resultaat bij afsluiting van de ontwikkeling. Het Bedrijvenschap is geheel gefinancierd met van de gemeente Gouda betrokken vreemd vermogen. Door de gemeente Gouda zijn en worden geen investeringen in het Bedrijvenschap gedaan.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

Doordat de economie weer aantrekt is in 2017 meer belangstelling voor de aankoop van bedrijfsperven. Hoewel er ca. drie ha is verkocht, ligt het uitgiftetempo toch lager dan verwacht. Dat maakt dat de looptijd van de grondexploitatie met 1 jaar is verlengd tot eind 2020. Dit leidt tot een verslechtering van het resultaat van de grondexploitatie, maar het eindsaldo blijft nog fors positief en in de lijn van eerdere verwachtingen. Er is in totaal nog ca 11 ha voor uitgifte beschikbaar. Het risico is aanwezig dat het uitgifte tempo lager blijft liggen dan eerder verwacht; hoewel nu de vooruitzichten voor 2018 en verder beter zijn.

Meer informatie: www.gouwepark.nl

4.6.2.7 RZG Zuidplas Grondbank

Openbaar belang en visie

Vanaf 2011 functioneert de grondbank als stallingbedrijf. De gronden zijn bedoeld voor de ontwikkeling van de Zuidplaspolder tot en gebied voor wonen, werken en natuur. Er zijn geen gronden meer gekocht en er worden uitsluitend gronden uitgenomen voor ontwikkelingsgebieden. De deelnemende partijen (provincie Zuid-Holland, Rotterdam, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas) bepalen gezamenlijk de bouwprogramma's voor de Zuidplaspolder.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

De gemeente Zuidplas heeft het voortouw genomen om samen met de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam een plan uit te werken vanuit de context van de in het verleden gemaakte afspraken ten aanzien van de Zuidplaspolder. De gemeente Zuidplas heeft eind december een besluit genomen over de verstedelijkingsopgave in de Zuidplaspolder en heeft dit besluit als bid aan de provincie Zuid-Holland aangeboden. Medio 2018 zal de provincie Zuid-Holland een besluit nemen over de door de gemeente Zuidplas aangedragen verstedelijkingsopgaven. Het bid houdt in dat de gemeente Zuidplas voornemens is tot 2030 5.000 woningen te bouwen grenzend aan de kernen en 4.000 woningen in het midden van de Zuidplaspolder. De vraag is of het bid in deze vorm door de provincie Zuid-Holland bevestigd zal worden. Ook is de vraag of de afspraken uit het verleden na de uitkomsten van de verstedelijkingsagenda nog voor de Zuidplaspolder gelden. In het kader van het waardebehoud is het voor de Grondbank van groot belang dat er voldoende ontwikkelingsperspectief bestaat voor haar gronden. De besluiten medio 2018 zijn van groot belang voor de waardering van de gronden en het mogelijk definitief afboeken van de verliesvoorziening of het treffen van een extra voorziening respectievelijk afboeking.

De grondbank bezit ca. 300 ha grond met een boekwaarde van circa € 97 miljoen. Omdat de marktwaarde van de gronden onder de boekwaarde ligt hebben de deelnemende partijen eerder een voorziening getroffen. Het is onduidelijk of deze getroffen voorziening afdoende is. Voor de jaarrekening 2017 heeft de Grondbank Zuidplas de gronden niet gronden opnieuw laten taxeren, vanwege de onzekerheden over het woonprogramma in de Zuidplaspolder.

Waar eerder de ambities zich richten op 15.000 woningen in dit gebied, heeft de raad van de gemeente Zuidplas eind 2017 een bid bij de provincie neergelegd waarbij er tot 2030 9.000 woningen gebouwd zouden kunnen worden in de Zuidplaspolder. Mogelijk accepteert de provincie dit bid, maar een verlaging tot een eerder toegezegde 7.000 woningen is ook mogelijk. In de ontwerp-begroting 2019 is opgenomen dat bij een gebrek aan ontwikkelperspectief voor de gronden in de Grondbank het totale verlies, inclusief de huidige verliesvoorziening (€ 24 mln.), tussen de € 60 en € 70 mln. kan bedragen. Hoewel er nog vele onzekerheden zijn, lijkt het erop dat het ontwikkelingsperspectief gehalveerd is. Of hier ook daadwerkelijke sprake van is en wat het financiële effect op de Grondbank is, zal afhangen van in welke mate de woningbouw beslag legt op de gronden in bezit van de Grondbank en welke alternatieve functies passend zijn voor de overige grondbankgronden. Te denken valt aan glastuinbouw of bedrijfsterreinen. Eind 2018 zal de hertaxatie plaatsvinden en duidelijk worden of de eerder getroffen voorziening afdoende is. Een verlaging van de waarde lijken waarschijnlijk en daarmee de noodzaak tot het treffen van een hogere voorziening.

Meer informatie: www.ontwikkelingzuidplaspolder.nl

4.6.2.8 Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG)

Openbaar belang en visie

De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisissomstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Dit gebeurt door de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, volksgezondheid en ambulancezorg.

Wijze dienen belang

De RDOG geeft uitvoering aan drie diensten: de GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst), GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en RAV (Regionale Ambulance Dienst). De werkzaamheden lopen uiteen van structurele en preventieve maatregelen tot aan de voorbereiding op gezondheidsbedreiging en effectief optreden bij een daadwerkelijke gezondheidsbedreiging. Voor de openbare gezondheidszorg komt daar het bevorderen van de toegang tot zorg nog bij.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

Het programma GGD sloot 2017 af met een tekort van € 1,7 miljoen. De structurele meerkosten in het programma GGD bedragen € 1,1 miljoen ten opzichte van de programmabegroting. De incidentele meerkosten bedragen ruim € 0,9 miljoen. Daar staan vooral incidentele besparingen tegenover ter grootte van € 0,3 miljoen. Een belangrijke oorzaak van het verschil is gelegen in de indexeringssystematiek. Andere oorzaken waren de keuze om het exploitatieoverschot 2016 niet toe te voegen aan de reserve en terug te storten naar de gemeenten, autonome ontwikkelingen door volumestijgingen en rijksbeleid (waaronder Veilig Thuis) waarvoor gemeenten niet (voldoende) gecompenseerd zijn.

Risico's

De RDOG HM heeft conclusie getrokken dat met het huidige takenpakket een extra gemeentelijke financiële bijdrage onvermijdelijk was. Dit was naast de opdracht om nog soberder om te gaan met de uitvoering van de taken, investeringen en overige kosten. Omdat de reserves onder de bodem zakten worden extra gemeentelijke bijdragen via de jaarrekening gevraagd ad € 1,7 miljoen. De gemeenten moeten de gevraagde bijstortingen aan de RDOG HM tevens te verwerken in hun jaarrekeningen.

Het programma GHOR was op schema, het programma RAV kende een tekort van € 0,1 miljoen.

Meer informatie: www.rdoghm.nl

4.6.2.9 Veiligheidsregio Hollands-Midden

Openbaar belang en visie

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Alsmede het realiseren van een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

Na de tijdelijke stopzetting van de doorontwikkeling naar de landelijk meldkamer is deze ontwikkeling weer opgepakt. Intussen blijft de veiligheidsregio verantwoordelijk voor de instandhouding van de huidige meldkamer en het up to date houden daarvan. Zo worden ontwikkelingen in de sociale media meegenomen in de technische innovaties van de meldkamer.

Door aanpassingen in het drinkwaterleidingsysteem kan op termijn de bluswatervoorziening in het geding komen. Door het gezamenlijk optrekken van de regionale brandweer, gemeenten en de drinkwaterbedrijven wordt gewerkt aan de toekomstbestendigheid van de bluswatervoorziening.

Ook wordt in 2017 de interne organisatie van de VRHM aangepast. Het huidige organisatieplan dateert uit 2011. Mede op basis van het medewerkersonderzoek, interne evaluaties en het rapport van de externe visitatiecommissie zijn nieuwe inzichten ontstaan over de werking van de organisatie en de bijbehorende organisatiestructuur. Tevens dient € 1,1 miljoen bezuinigd te worden op de kantoorformatie (MAM-notitie, Cebeon). Er is daarom een nieuw organisatie- en formatieplan opgesteld.

De bezuinigingen in het kader van Meer-Anders-Minder (MAM) lopen op schema.

Meer informatie: www.vrhm.nl

4.6.2.10 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland

Openbaar belang en visie

De Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is de uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke en waterschapsbelastingen van een aantal gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De BSGR bepaalt ook de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten. Het beleid van heffing en invordering van belastingen en de belastingverordeningen worden door de deelnemers zelf vastgesteld.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

De BSGR heeft in 2017 aanslagen opgelegd tot een bruto bedrag van € 443 miljoen (2016: € 427 miljoen). De toename komt door betere bronbestanden en tariefstijgingen.

In 2017 is besloten tot aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling aangaande de samenstelling van het dagelijks bestuur (DB) van de BSGR en het stemrecht bij de keuze van de leden van het DB. Gelet op het feit dat in het DB het algemeen belang van alle partijen prevaleert, is besloten om bij de benoeming van leden van het DB meer te letten op de persoonlijke capaciteiten dan op de organisatie die men vertegenwoordigt. Vanwege het zeer grote financiële belang dat het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft bij de BSGR (voor waterschappen zijn de opbrengsten uit belastingheffing vrijwel de enige bron van inkomsten), is echter wel besloten om vast te houden aan de verplichting dat ten minste één lid van het DB afkomstig is van een waterschap. Om te blijven waarborgen dat ook kleine deelnemers voldoende kansen houden om in het DB vertegenwoordigd te zijn, is tevens besloten dat AB-leden een gelijke stem krijgen bij de keuze van de leden van het DB.

Eind 2017 is een conferentie Gegevenshuis georganiseerd waarin de mogelijke ontwikkeling van belastingkantoren naar gegevenshuizen centraal stond. De aanleiding voor deze conferentie was het eerder in het jaar verrichte onderzoek naar de afstemming tussen de werkzaamheden op het terrein van de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) door de gemeenten en de werkzaamheden op het terrein van de WOZ (Waardering Onroerende Zaken) door de BSGR. In het komende jaar zal een en ander een vervolg krijgen.

Het jaar 2017 was het laatste jaar waarin de bijdrage van de deelnemers nog in belangrijke mate gebaseerd was op de historische kosten bij toetreding tot de BSGR. Vanaf 2018 treedt het nieuw ontwikkelde kostprijscalculatiemodel voor 50% inwerking en in 2019 volledig. Dit kostprijscalculatiemodel houdt in dat vanaf 2018 voorschotten in rekening worden gebracht en dat na afloop van het jaar een afrekening plaatsvindt op basis van werkelijk aantal opgelegde aanslagen. Verder is in het nieuwe model voor ieder type aanslag een kostprijs bepaald waarvan de hoogte afhankelijk is van de complexiteit van de heffingsmaatstaf. De nieuwe systematiek van de berekening van de bijdrage aan de BSGR is voor Gouda in financieel opzicht gunstig.

Meer informatie: www.bsgr.nl

4.6.3 Vennootschappen en coöperaties

4.6.3.1 Sport.Gouda B.V.

Openbaar belang en visie

Sport.Gouda is het zelfstandige sportbedrijf van de gemeente Gouda. De organisatie beheert en exploiteert een breed aanbod van sportvoorzieningen en draagt zorg voor activiteiten die voortkomen uit het gemeentelijke sportbeleid.

De gemeente Gouda is de grootste opdrachtgever. De wederzijdse rechten en plichten zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De aandelen van Sport.Gouda zijn volledig in handen van de gemeente.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

Het college heeft de DVO met ingang van 1 januari 2017 met 5 jaar verlengd. In 2022 wordt de uitvoering van de DVO geëvalueerd. Bij een positieve uitkomst wordt de DVO opnieuw met 5 jaar verlengd.

Meer informatie: www.sportpuntgouda.nl

4.6.3.2 Cyclus N.V.

Openbaar belang en visie

Cyclus is een overheidsonderneming waarvan acht gemeenten in de regio aandeelhouder zijn. Het bedrijf richt zich voornamelijk op Afvalbeheer: inzameling van huishoudelijk afval en verwerking van deze afvalstromen. Voor Gouda voert Cyclus daarnaast ook reinigingstaken in het openbaar gebied uit, ook is Cyclus verantwoordelijk voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding. De gemeente Gouda bezit 23,5% van de aandelen.

Continuïteit van Cyclus

De aandeelhouders hebben in eind 2015 besloten om Cyclus in afgeslankte vorm te continueren op basis van een marktconforme dienstverlening (zowel in prijs als kwaliteit). De focus ligt daarbij op inzameling van huishoudelijk afval, afvalbeheer en in beperkte mate reiniging van de openbare ruimte. Met Cyclus is afgesproken om de beheertaken openbare ruimte voor de gemeente Gouda gefaseerd in 3 jaar af te bouwen. In 2017 zijn de teruggekomen taken "dagelijks onderhoud bomen", "warm asfalt – verhardingen" en "havendienst" door de gemeente Gouda in regie uitgevoerd.

Ontwikkelingen en risico's 2017

Het oude contract liep tot eind 2018. In 2017 hebben aanvullende en afrondende gesprekken met Cyclus plaatsgevonden over het vernieuwen van de contracten tegen marktconforme tarieven. Dit heeft geleid tot de ondertekening van een nieuwe DVO Afvalbeheer voor een periode van vijf jaar door alle aandeelhouders. De afspraken met betrekking tot een tranche-gewijze afbouw van de uitvoering integraal beheer openbare ruimte door Cyclus blijven ongewijzigd.

Consequenties

Hoewel in afgeslankte vorm er een goede toekomst voor het bedrijf Cyclus is, zullen in de komende jaren belangrijke organisatieveranderingen en besparingen plaats (moeten) vinden. Daarnaast zal Cyclus ook op schaalvergroting moeten focussen om marktconform te blijven functioneren. Voor een aantal Cyclusmedewerkers levert dit onzekerheid op. Cyclus heeft daarom een sociaal plan opgesteld.

De beheer openbare ruimte taken komen weer onder directe gemeentelijke aansturing waarbij de regiegedachte intact blijft. De gemeente gaat voor deze taken op zoek naar (markt)partijen die de werkzaamheden op een adequate wijze kunnen uitvoeren. Daarmee wordt geborgd dat het beheer van de openbare ruimte in Gouda op een goed niveau blijft.

Meer informatie: www.cyclusnv.nl

4.6.3.3 Oasen N.V.

Openbaar belang en visie

Oasen is het drinkwaterbedrijf van Midden Holland, de gemeente Gouda is een van de aandeelhouders. Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater.

De uitvoering van de taken van Oasen heeft geen directe link met programmadoelstellingen van de gemeente. Er is uiteraard wel sprake van een algemeen belang van goed drinkwater.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

In 2017 is de vervuiling van het drinkwater met het zogenaamde GenX in de publiciteit gekomen. Oasen heeft na uitgebreid onderzoek verklaard dat de kwaliteit van het drinkwater nimmer in gevaar is geweest en waarborgt deze kwaliteit ook voor de toekomst.

Meer informatie: www.oasen.nl

4.6.3.4 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar belang en visie

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank verstrekt kredieten tegen lage tarieven of onder garantie van Nederlandse overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van provincies, een hoogheemraadschap en gemeenten, waaronder Gouda.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

In 2017 is een dividenduitkering van € 135.211 ontvangen over het boekjaar 2016 van de BNG. In de begroting 2017 was een bedrag van € 130.000 geraamd. In de meerjarenramingen 2018-2021 is een jaarlijkse dividenduitkering van € 110.000 begroot.

Aan de BNG worden geen bijdragen gedaan.

Meer informatie: www.bngbank.nl

4.6.3.5 Coöperatie ParkeerService U.A.

Openbaarbelang en visie

Gouda is sinds 2016 lid van de Coöperatie ParkeerService die voor 17 gemeenten de uitvoering van aan alle parkeren gerelateerde zaken zorgt. Zoals bijvoorbeeld de uitgifte en verlenging van vergunningen, klantinformatie, parkeeronderzoek, invordering van naheffingsaanslagen, behandeling van bezwaarschriften, beheer op locatie, meldkamer, technisch beheer van apparatuur en het verwerken van (contante) betalingen.

Ontwikkelingen 2017 en eventuele risico's

In 2017 is door de leden aan de (interim-)bestuurder de opdracht gegeven voorstellen op te stellen om de kostenstructuur en het verdienmodel aan te passen om de coöperatie beter toekomstbestendig te maken. Deelnemende gemeenten zijn niet financieel aansprakelijk voor het resultaat van de coöperatie. Via een Stichting Derdengelden is gewaarborgd dat (belastinggelden) bij een eventueel faillissement niet in de boedel van een curator vallen. Het financieel risico is daarom gering.

De Algemene ledenvergadering zal naar verwachting in mei 2018 besluiten over een nieuw verdienmodel en de governance van de coöperatie. Gouda zal vervolgens kijken wat de (financiële) gevolgen zijn en op basis hiervan een besluit nemen over de vanaf 2019 af te nemen producten en diensten.

Op het moment van schrijven zijn er geen cijfers beschikbaar over de Jaarrekening 2016 van ParkeerService UA.

Meer informatie: www.cooperatieparkeerservice.nl

4.6.4 Lijst verbonden partijen, balansgegevens en bijdragen

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2016 zijn gemeenten verplicht om ook een overzicht met verbonden partijen op te nemen.

Tabel 1: Belangen en vertegenwoordiging verbonden partij

De eerste tabel geeft informatie over de vertegenwoordiging in de besturen door de gemeente Gouda, het openbaar belang dat gediend is en de bestuurlijke invloed die Gouda heeft op de verbonden partij.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Regio Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Regionale beleidvorming en strategische belangbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard Waddinxveen en Zuidplas.	20% Ieder AB lid heeft 1 stem.
Omgevingsdienst Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen.	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.	18% Stemverhouding op basis van budget € 100.000= 1 stem.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen.	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart	20% Ieder AB lid heeft 1 stem.

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Streekarchief Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Het conform de archiefwet bewaren van de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en het ISMH.	20% leder AB lid heeft 1 stem.
Promen	In het AB zit een collegelid die door het college is aangewezen.	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering.	14,2 %. leder AB lid heeft 1 stem.
Bedrijvenschap Regio Gouda	De leden van het AB worden door de raden danwel uit de colleges aangewezen. Hiervan moet tenminste 1 lid deel uitmaken van het college van B&W. Gemeente Gouda wijst de plaatsvervangend voorzitter aan	Het in een samenwerkingsverband van Gouda, Waddinxveen en Zuidplas ontwikkelen van het bedrijventerrein Gouwe Park	13,3 %. leder DB lid heeft 1 stem.
RZG Zuidplas Grondbank	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB lid.	Het verwerven van strategische grondposities in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling. Tevens de verkoop van de verworven gronden tegen een zo gunstig mogelijke waarde ontwikkeling van deze gronden.	5% leder AB lid heeft 1 stem.
Regionale dienst Openbare gezondheidszorg Hollands Midden	In het AB zit een lid die door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college	De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisisomstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal.
Veiligheidsregio Hollands Midden	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.	Het heffen en invorderen van lokale belastingen voor de deelnemers. Daarnaast het bepalen van de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in deze gemeente.	14,66% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar.

Vennootschappen en Coöperaties

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Sport.Gouda	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfs-sporten en advies en consult.	100% stemrecht als aandeelhouder.
N.V. BNG	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger	0,15% stemrecht als aandeelhouder.
Oasen N.V.	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
NV Cyclus	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Advisering over het beheer van openbare ruimte en afval beheer. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan deze beheer taak. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.	20% leder AB lid heeft 1 stem
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV)	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.	9,1 % leder lid heeft 1 stem

Tabel 2 Meest recente balansgegevens en risico's

In de tweede tabel zijn de meest recente vermogensontwikkelingen en de risico's opgenomen. Verwacht wordt dat er geen substantiële wijzigingen in het vermogen van deze verbonden partijen zullen optreden. Risico's van enige omvang zijn benoemd in de kolom risico's. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2017	Eigen vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Risico's
De Nieuwe Regio	658	745	494	390	
Omgevingsdienst Midden-Holland	3.479	3.493	10.326	8.538	
Groenalliantie	6.412	8.107	2.435	3.460	
Streekarchief Midden-Holland	345	282	296	302	
Promen	1.649	1.783	7.048	8.037	
Bedrijvenschap Regio Gouda	0	5.833	13.869	9.454	
RZG Zuidplas Grondbank	-24.000	-23.524	97.254	98.448	Risico op waardeontwikkelingen gronden als gevolg van nieuw provinciaal beleid voor nieuwe woningbouwlocaties. Risico op waarderingsregels als gevolg van gewijzigde wetgeving BBV.
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	2.077	923	24.699	28.484	
Veiligheidsregio Hollands Midden	7.579	5.966	19.614	17.942	
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	1.751	2.094	4.703	10.714	

Vennootschappen en Coöperaties (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2016	Eigen vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Risico's
Sport.Gouda	2.073	2.076	2.139	1.775	
N.V. BNG	4.163.000	4.486.000	145.328.000	14.949.400	
Oasen N.V.	94.042	97.085	143.661	152.765	
N.V.Cyclus	13.925	7.798	9.282	12.444	
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	1.098	495	2.334	2.035	

Tabel 3: Bijdragen, Bijdragen t.o.v. totaal, en verwacht resultaat

In de derde tabel zijn de begrote en gerealiseerde bijdragen 2017 opgenomen, alsmede de begrote bijdrage ten opzichte van het totaal en het verwachte resultaat in 2017.

Voor het Bedrijfschap regio Gouda, Cyclus N.V., Oasen N.V. en de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten wordt geen jaarlijkse bijdrage betaald. Voor het Bedrijfschap regio Gouda en RZG Grondbank Zuidplas geldt dat de gemeente mogelijk een bijdrage moet leveren of kan ontvangen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Voorlopig is de verwachting bij beide verbonden partijen dat de grondexploitaties minimaal budgettair neutraal worden afgesloten.

Toelichting op substantiële verschillen komt bij de betreffende programma's aan de orde.

In onderstaande tabel zijn alleen de verbonden partijen vermeld waaraan in 2017 een financiële bijdrage is verstrekt. De financiële bijdrage aan de verbonden partijen BNG, Oasen en Bedrijfschap regio Gouda was in 2017 nihil.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 initieel	Bijdrage t.o.v. Totaal	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Realisatie 2016
De Nieuwe Regio	125	31,6%	125	125	148
Omgevingsdienst Midden-Holland	2.923	17,7%	2.923	2.923	2.902
Groenalliantie	516	28,3%	516	516	517
Streekarchief Midden-Holland	440	38,7%	440	441	469
Promen	363	38,7%	573	573	358
Bedrijfschap Regio Gouda	0	0,0%	0	0	0
RZG Zuidplas Grondbank	228	6,0%	228	228	
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	2.404	9,5%	2.404	2.404	2.406
Veiligheidsregio Hollands Midden	4.415	9,8%	4.415	4.415	4.395
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	1.412	14,7%	1.412	1.412	1.313

Vennootschappen en Coöperaties (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 initieel	Bijdrage t.o.v. Totaal	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	realisatie 2016
Sport.Gouda B.V.	4.802		4.813	4.750	5.237
Cyclus N.V.	15.933		16.112	16.528	18.302
- kolkenreiniging	262		262	269	269
- ongediertebestrijding	31		31	19	20
- straatreiniging na toerekening aan afval/riool	1.114		874	987	984
- gladheidsbestrijding	334		527	546	358
- afvalwaterkanalen	105		106	114	99
- afvalinzameling (bruto)	4.874		5.099	5.111	4.831
- afvalverwerking (bruto)	2.085		2.085	2.354	2.379
- dagelijks beheer	7.128		7.128	7.128	9.362
Coöperatie ParkeerServices U.A.	26		191	136	18
Totaal	33.587		34.152	34.451	36.064

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Inleiding

Voor het werken met grondexploitaties zijn regels opgenomen in het gemeentelijk grondbeleid en artikel 16 van het BBV (besluit begroting en verantwoording). Aan de hand van deze regels wordt in deze paragraaf verslag gedaan van het grondbeleid in het algemeen en de resultaten binnen grondexploitaties in het bijzonder.

4.7.2 Grip op de grondexploitaties

De gemeente Gouda voert actief grondbeleid via de projecten Westergouwe, Spoorzone en Middenwillens. Hiermee realiseert de gemeente belangrijke beleidsdoelen op het gebied van werkgelegenheid, bereikbaarheid en wonen. Verder is de gemeente vanuit risicobeheersing bewust terughoudend met het openen van nieuwe grondexploitaties, zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2017. Het openen van nieuwe grondexploitaties blijft mogelijk voor het realiseren van beleidsdoelen. Verder ondersteunt de gemeente marktpartijen bij het realiseren van projecten door grond te verkopen en bestemmingsplannen aan te passen (faciliterend grondbeleid).

De gemeente maakt de risico's binnen de grondexploitaties beheersbaar. Dit doet de gemeente door realistisch te ramen in de grondexploitaties; door optimalisaties door te voeren in plannen en door contractafspraken te maken met marktpartijen. Als het nodig is, neemt de gemeente tijdig haar verliezen en worden voorzieningen gevormd. Doordat de projecten worden opgeknipt in fases met korte looptijden, kunnen nauwkeurige berekeningen worden gemaakt en kan sneller worden ingespeeld op marktontwikkelingen.

Door het herstel van de woningmarkt en de lagere rente is het mogelijk om een aantal voorzieningen voor grondexploitaties te verlagen. Dat is gunstig voor het weerstandsvermogen.

De gemeente overlegt met de accountant over de economische vooruitzichten voor de grondexploitaties. Voor de kosten en opbrengsten worden indexen bepaald. De gehanteerde indexen zijn door de accountant goedgekeurd. Een onafhankelijk bureau controleert ieder jaar de berekeningen van onze grondexploitaties. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van de berekeningen groter en worden de financiële risico's kleiner.

Er zijn in 2017 geen nieuwe grondexploitaties geopend. Wel is de nota grondbeleid inclusief het handboek grondzaken vastgesteld, met de bevordering van sociale huur, middenhuur, energietransitie en duurzame ontwikkeling en vergroening als belangrijkste speerpunten. Bij grondverkoop is het prijsbeleid uit de grondprijzenbrief 2017-2018 toegepast.

4.7.3 Financieel resultaat

De gemeente heeft 3 actieve grondexploitaties. De rapportage Meerjaren Perspectief Grondexploitaties bevat actuele informatie over deze projecten. Hieronder wordt ingegaan op de grootste veranderingen binnen de grondexploitaties.

Westergouwe, fase 1 en 2

De grondexploitatie Westergouwe bestaat uit 2 fases. De verkoop en bouw van woningen in fase 1 verliepen voorspoedig. De voorbereidingen voor fase 2 zijn bijna afgerond. Naar verwachting start in het tweede kwartaal 2018 de woningverkoop. Eind 2018 start naar verwachting de bouw van de eerste woningen. Om aansluitend in 2021 te kunnen starten met Westergouwe fase 3 is in 2017 de planvorming voor deze fase opgestart. Medio 2018 zal de grondexploitatie Westergouwe fase 3 ter besluitvorming worden voorgelegd. Uitgangspunt is dat fase 3 wordt toegevoegd aan de grondexploitatie fase 1 + 2.

Het afgelopen jaar is het plan voor fase 2 verder uitgewerkt. Een deel van de grond is verkocht. Het saldo van de grondexploitatie Westergouwe 1 + 2 verbetert door een hogere verkoopopbrengst. De benodigde verliesvoorziening wordt lager. Tegelijkertijd wordt (voor hetzelfde bedrag) een bestemmingsreserve geadviseerd voor fase 3. In deze fase zijn substantiële bovenwijkse investeringen nodig, waardoor mogelijk een negatief saldo voor fase 3 ontstaat, waarbij deze bestemmingsreserve dan wordt ingezet.

Spoorzone

De grondexploitatie Spoorzone geldt voor het gebied ten noorden van het intercitystation. Hier is vanaf 2010 de burgemeester Jamessingel verlegd, het Huis van de Stad, een bioscoop, stationshal en parkeergarage gerealiseerd. Sinds 2013 heeft Technolution hier een vestiging en begin 2017 is de bouw van de Rabobank gestart. In dit gebied zijn bij NS en gemeente enkele bouwkavels beschikbaar voor bijvoorbeeld de vestiging van een kantoor, maatschappelijke instellingen of de bouw van woningen.

Middenwillens

Middenwillens is een gezamenlijk project van Slokker en de gemeente. In dit gebied komen ongeveer 200 woningen. Sinds 2013 bouwt Slokker; de laatste woningen van Slokker worden in 2018 opgeleverd. In 2014 heeft de gemeente voor het eerst grond verkocht aan Janssen de Jong. De eerste circa 100 woningen zijn in 2017 opgeleverd. Eind 2017 heeft Janssen de Jong grond afgenomen voor de bouw van 14 woningen met een gemiddelde GPR score van 8. Woonpartners Midden-Holland bouwt 24 sociale huurwoningen. Door de gestegen VON-prijzen is het resultaat van de grondexploitatie verbeterd.

Resultaat

Het resultaat van de drie grondexploitaties is met afgerond € 3,5 miljoen verbeterd. Dit is gunstig voor het weerstandsvermogen. De totale voorziening voor nadelige grondexploitaties per 31 december 2017 bedraagt € 5,9 miljoen. Vanwege de vertrouwelijkheid wordt alleen het totaal bedrag van de voorzieningen voor grondexploitaties vermeld.

Het beeld voor 2017 is:

Voorziening per 31-12-2016	Mutatie voorziening in 2017	Voorziening per 31-12-2017
€ 9,4 miljoen	€ -3,5 miljoen	€ 5,9 miljoen

NIEGG

De categorie Niet in exploitatie genomen bouwgrond (NIEGG) bestaat vanaf 01-01-2016 niet meer. De gronden van Spoorzone A1 en Westergouwe (fases 3 t/m 5) staan nu onder Materiële Vaste Activa. De waarde van deze gronden moet uiterlijk 31 december 2019 gelijk zijn aan of lager zijn dan de marktwaarde. Vanuit voorzichtigheid is een reserve gevormd. Hiermee kunnen eventuele waardedalingen van de gronden in Spoorzone A1 en Westergouwe (fases 3 t/m 5) tot 2019 worden opgevangen. De gemeente ontwikkelt deze gronden alleen wanneer de gemeenteraad hiertoe een besluit neemt.

4.8 Interbestuurlijk toezicht

4.8.1 Inleiding

Gemeenten hebben te maken met een toezichthouder per beleidsdomein. De provincie is op grond van de Wet revitalisering Generiek Toezicht de toezichthouder voor financiën, ruimtelijke ordening, omgevingsrecht, monumentenzorg, archief- en informatiebeheer en huisvesting vergunninghouders.

4.8.2 Rapportage IBT (voorheen 'Staat van de gemeente Gouda')

De rapportage en verantwoording op de voorgeschreven domeinen uit de met de provincie Zuid-Holland gesloten bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht vindt plaats aan de hand van de navolgende Rapportage IBT. De score (kleur stoplicht) is gebaseerd op instructie die door de toezichthouder ter beschikking is gesteld.

Financiën	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen	De begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 zijn structureel en reëel in evenwicht.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Ruimtelijke ordening	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Verordening Ruimte 2014 (artikel 3.4 Verordening Ruimte)	Groen	De bestemmingsplannen van Gouda voldoen aan de regels van de Verordening Ruimte 2014.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu, bouwen en wonen)	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Groen	Gouda beschikt zowel over een verordening VTH BWT, een vierjarenbeleidsplan VTH BWT als een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Ook wordt er jaarlijks een evaluatie opgesteld en aan de gemeenteraad en de provincie Zuid-Holland aangeboden.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Monumentenzorg	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	De gemeente heeft een adviescommissie op grond van de Erfgoedwet die adviseert over uit te voeren werken aan rijksmonumenten die op grond van de Erfgoedwet zijn beschermd en de samenstelling is deskundig. Deze adviescommissie adviseert tevens op grond van de Erfgoedverordening over uit te voeren werken aan gemeentelijke monumenten die op grond van de Erfgoedverordening zijn beschermd. Deze commissie moet deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg (betreffende bouwhistorische en bouwkundige opleiding en kennis, tenminste op het gebied van cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie en historische landschap/stedenbouw).
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Archief- en informatiebeheer	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde	Oranje	De 'oranje' score wordt onderbouwd in de 'rapportage informatie- en archiefbeheer 2017'. In deze rapportage is aan de hand van tien kritisch prestatie-indicatoren inzichtelijk gemaakt in hoeverre de gemeente Gouda aan de eisen van wet- en regelgeving voldoet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Huisvesting vergunninghouders	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Groen	De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.

Huisvesting vergunninghouders	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Gevraagde informatie huisvesting verblijfsgerechtigden	Stand van zaken
Achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	15
Fase interventieladder op 1 januari	informatie opvragen en valideren
Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	54
In het eerste halfjaar gehuisveste vergunningshouders op basis van cijfers COA	65
Op basis van een of meerdere toegestuurde huurcontracten	5
Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	1
Fase interventieladder op 1 juli	taakstelling is gerealiseerd
Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	42
Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	1
In het tweede halfjaar gehuisveste vergunningshouders op basis van cijfers COA	48
Op basis van een of meerdere toegestuurde huurcontracten	1
Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	2
Fase interventieladder op 31 december	taakstelling is gerealiseerd

5 Jaarrekening

5.1 Inleiding

Het overzicht van baten en lasten vormt samen met de balans, het taakveldenoverzicht en de SiSa-bijlage de jaarrekening.

Het overzicht van baten en lasten biedt inzicht in het financiële eindresultaat van 2017 met een analyse en toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting. De financiële positie van de gemeente bij de aanvang en het einde van het verslagjaar kan uit de balans worden afgelezen.

Het BBV schrijft voor dat de jaarstukken vanaf 2017 een overzicht bevatten waarin de gerealiseerde baten en lasten per taakveld worden vermeld. In de SiSa-bijlage wordt verantwoording afgelegd over de zogenaamde specifieke uitkeringen. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole.

De grondslag voor deze jaarrekening als onderdeel van de jaarstukken ligt in hoofdstuk IV, artikel 24 tot en met 58a, van het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#).

Benadrukt wordt dat alle vergelijkingen, voor zover niet anders gemeld, worden gemaakt met de begroting 2017 na de 3e wijziging.

5.2 Overzicht van baten en lasten

In de onderstaande tabel is de opbouw van het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten weergegeven conform de bepalingen van het BBV. Van elk programma, van de overhead en van de algemene dekkingsmiddelen zijn de lasten en de baten en het saldo vermeld, waarna het gerealiseerde totaal saldo wordt gepresenteerd. In de tabel zijn de baten vermeld met een -teken. Een positief saldo voor een programma in de kolom "Jaarrekening 2017" geeft aan hoeveel de lasten hoger zijn dan de baten oftewel hoeveel het programma de gemeente heeft gekost. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten van de jaarrekening 2017 van - € 8.347.000 is derhalve positief.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)		Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
01. Economie en stadsmarketing	Lasten	13.511	14.820	14.602	219	V
	Baten	-3.947	-3.935	-3.967	32	V
	Saldo	9.565	10.885	10.634	251	V
02. Zorg (Wmo)	Lasten	37.583	38.616	37.267	1.349	V
	Baten	-1.171	-2.471	-2.768	297	V
	Saldo	36.412	36.146	34.499	1.646	V
03. Werk en inkomen	Lasten	44.174	49.064	46.476	2.587	V
	Baten	-23.331	-25.591	-25.234	-356	N
	Saldo	20.843	23.473	21.242	2.231	V
04. Jeugd, onderwijs en sport	Lasten	45.030	51.702	50.978	725	V
	Baten	-4.153	-8.217	-8.807	590	V
	Saldo	40.876	43.485	42.171	1.315	V
05. Ruimtelijke ontwikkeling	Lasten	13.903	18.283	14.012	4.271	V
	Baten	-11.305	-15.027	-14.702	-324	N
	Saldo	2.598	3.257	-690	3.947	V
06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Lasten	46.363	43.602	45.987	-2.385	N
	Baten	-28.060	-28.246	-30.052	1.806	V
	Saldo	18.302	15.356	15.935	-579	N
07. Burgerinitiatieven en publiekszaken	Lasten	2.900	2.918	2.770	148	V
	Baten	-1.504	-1.504	-1.540	36	V
	Saldo	1.396	1.414	1.230	184	V
08. Veiligheid en bestuur	Lasten	11.193	12.016	11.703	313	V
	Baten	-188	-219	-469	249	V
	Saldo	11.005	11.797	11.235	562	V
Overhead	Lasten	20.037	21.389	23.788	-2.399	N
	Baten	-3.369	-4.258	-5.405	1.147	V
	Saldo	16.669	17.130	18.382	-1.252	N
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	1.530	167	314	-147	N
	Baten	-159.495	-163.243	-163.299	56	V
	Saldo	-157.965	-163.075	-162.985	-91	N
GEREALISEERD TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Lasten	236.224	252.578	247.897	4.680	V
	Baten	-236.523	-252.710	-256.244	3.534	V
	Saldo	-299	-133	-8.347	8.214	V

De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden verrekend met het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Toevoegingen verhogen de lasten van een programma, onttrekkingen leiden tot hogere baten. Als het totaal van de onttrekkingen groter is dan de toevoegingen, verbetert het uiteindelijke rekeningresultaat. Zie daartoe de navolgende tabel waarin de baten danwel onttrekkingen zijn vermeld met een -teken.

Reserves (bedragen * € 1.000)		Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Toevoeging reserves 02. Zorg (Wmo)	Lasten		900	900	0	-
Toevoeging reserves 03. Werk en inkomen	Lasten		759	759	0	-
Toevoeging reserves 05. Ruimtelijke ontwikkeling	Lasten	175	175	175	0	-
Toevoeging reserves 06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Lasten	33	3.533	3.533	0	-
Toevoeging reserves 08. Veiligheid en bestuur	Lasten		279	279	0	-
Toevoeging reserves Overhead	Lasten		1.021	1.021	0	-
Toevoeging reserves Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	1.483	292	292	0	-
Totaal toevoeging reserves	Totaal	1.691	6.959	6.959	0	-
Onttrekking reserves 01. Economie en stadsmarketing	Baten		-153	-153	0	-
Onttrekking reserves 02. Zorg (Wmo)	Baten		-350	-350	0	-
Onttrekking reserves 03. Werk en inkomen	Baten	-23	-1.609	-1.609	0	-
Onttrekking reserves 04. Jeugd, onderwijs en sport	Baten		-611	-611	0	-
Onttrekking reserves 05. Ruimtelijke ontwikkeling	Baten		-733	-163	-569	N
Onttrekking reserves 06. Duurzaamheid en stedelijk beheer	Baten	-40	-376	-1.256	880	V
Onttrekking reserves 08. Veiligheid en bestuur	Baten	-134	-529	-509	-20	N
Onttrekking reserves Overhead	Baten		-1.382	-978	-403	N
Onttrekking reserves Algemene dekkingsmiddelen	Baten	-1.637	-1.333	-1.427	94	V
Totaal onttrekking reserves	Totaal	-1.834	-7.076	-7.058	-18	N
Totaal mutaties reserves	Saldo	-143	-117	-99	-18	N

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en het totaal van mutaties in de reserves worden opgeteld en leiden tot het gerealiseerde resultaat. Het uiteindelijke rekeningresultaat bedraagt derhalve € 8.446.000 positief (in 2016 € 12.951.000 positief). De 3e begrotingswijziging 2017 sloot met een saldo van € 250.000 positief. Het uiteindelijke rekeningresultaat valt daardoor € 8.196.000 hoger uit dan geraamd in de laatste begrotingswijziging.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	-299	-133	-8.347	8.214	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-143	-117	-99	-18	N
Gerealiseerd resultaat		-442	-250	-8.446	8.196	V

Het BBV schrijft voor de algemene dekkingsmiddelen te specificeren naar ten minste:

- lokale heffingen
- algemene uitkeringen
- dividend
- saldo financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen

Zie daartoe het volgende overzicht.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Algemene baten en lasten	498	78	0	78
PG Dividenden en gemeentegaranties	62	62	65	-3
PG Lokale heffingen	1.058	989	978	11
PG Organisatie-ontwikkeling	0	376	470	-94
PG Overhead	21.160	0	0	0
PG Saldo financieringsfunctie	-1.358	-1.338	-1.199	-139
Totaal lasten	21.420	167	314	-147
Baten				
PG Algemene baten en lasten	0	0	0	0
PG Algemene uitkering	-140.786	-143.919	-144.091	172
PG Dividenden en gemeentegaranties	-156	-181	-184	3
PG Lokale heffingen	-18.133	-18.323	-18.166	-157

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
PG Overhead	-3.369	0	0	0
PG Saldo financieringsfunctie	-420	-819	-857	38
Totaal baten	-162.864	-163.243	-163.299	56
Saldo van baten en lasten	-141.444	-163.075	-162.985	-91
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.483	292	292	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.637	-1.333	-1.427	94
Gerealiseerd resultaat	-141.598	-164.116	-164.120	4

Het BBV schrijft ook voor afzonderlijk aandacht te besteden aan het bedrag voor onvoorzien.

Zie daartoe het onderstaande overzicht.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Onvoorzien	lasten	151	0	0	0	-

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

5.3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn toelichtingen opgenomen bij de belangrijkste afwijkingen binnen de verschillende programma's voor zover deze groter zijn dan € 100.000.

5.3.2 Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	13.511	14.820	14.602	219	V
Baten	-3.947	-3.935	-3.967	32	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	9.565	10.885	10.634	251	V
Mutaties in reserves	0	-153	-153	0	-
Gerealiseerd resultaat	9.565	10.732	10.481	251	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Cultuur

Binnen de productgroep Cultuur zijn enkele budgetten niet of onvolledig besteed. Dit geldt bij voorbeeld voor het onderzoek naar de verbreding van de Chocoladefabriek en de middelen voor cultuurparticipatie. Daarnaast zijn bijdragen en subsidies lager uitgevallen dan geraamd zoals bij voorbeeld het Streekarchief. Aan de raad zal worden voorgesteld de meevallers toe te voegen aan een reserve of budgetten opnieuw beschikbaar te stellen.

5.3.3 Programma 2 Zorg (Wmo)

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	37.583	38.616	37.267	1.349	V
Baten	-1.171	-2.471	-2.768	297	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	36.412	36.146	34.499	1.646	V
Mutaties in reserves	0	550	550	0	-
Gerealiseerd resultaat	36.412	36.696	35.049	1.646	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Hulp bij het huishouden

De trend van de afgelopen jaren heeft zich doorgezet. De keukentafelgesprekken zorgen voor minder aanvragen en lagere uitgaven dan begroot voor een bedrag van € 224.000.

Hulpmiddelen

Het gebruik van hulpmiddelen is lager uitgevallen dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 391.000.

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is acherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een overschot van in totaal € 100.000.

Baten:

Eigen bijdrage Wmo

Aan eigen bijdragen Wmo is € 60.000 meer ontvangen dan begroot.

Lasten en baten:

Begeleiding

Er is een flinke slag gemaakt met het langer thuis wonen en weer sneller thuis laten wonen van mensen met (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Dit betekent een stijgende lijn van indicaties en derhalve hogere lasten. Daarnaast zijn diverse eindafrekeningen met zorgaanbieders hoger uitgevallen dan geraamd. Per saldo een nadeel van € 419.000.

Beschermd wonen

Tekst Op beschermd wonen is het voordeel aan de lastenkant € 675.000 en aan de batenkant € 80.000. Dit wordt onder andere verklaard door het niet volledig besteden van het innovatiefonds Gewoon Thuis (restant circa € 275.000). Daarnaast geldt dat de transformatiekorting van 5% niet volledig is uitgekeerd (restant circa € 200.000) en vallen de uitgaven voor intramurale zorg lager uit ten opzichte van 2016.

Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

In 2017 is € 400.000 onttrokken aan de reserve MO/VO met name voor inzet voor het project 'omvorming van de bemoeizorg'. Een groot deel van dit bedrag is niet in 2017 ingezet. Dit enerzijds omdat de opstartfase van het project meer tijd heeft gekost dan verwacht. Daarnaast was de verwachting dat er meer frictiekosten zouden zijn. Per saldo is het voordeel aan de lastenkant € 396.000 en aan de batenkant € 40.000.

Bijdragen regiogemeenten

Voor diverse projecten heeft Gouda € 67.000 ontvangen van regiogemeenten. Hier staat een even groot bedrag aan lasten tegenover.

5.3.4 Programma 3 Werk en inkomen

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	44.174	49.064	46.476	2.587	V
Baten	-23.331	-25.591	-25.234	-356	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	20.843	23.473	21.242	2.231	V
Mutaties in reserves	-23	-850	-850	0	-
Gerealiseerd resultaat	20.820	22.622	20.392	2.231	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is acherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een overschot van in totaal € 1.442.000.

Regionale projecten

Voor de regionale projecten Transparantie banenafpraak en Werkbedrijf zijn de beschikbare budgetten niet volledig besteed. Per saldo resteert € 184.000. Aan de raad zal worden voorgesteld om de budgetten opnieuw beschikbaar te stellen in 2018.

Lasten en baten:

Participatiewet-uitkeringen

De uitgaven voor de Participatiewet-uitkeringen komen boven de grens van 12,5% van het ontvangen budget uit. Hierboven wordt 100% vergoed door het Rijk middels de vangnetuitkering (opgenomen onder de baten). Oftewel de lasten zijn € 100.000 meer dan geraamd, de baten liggen € 81.000 hoger dan geraamd. Per saldo is er een nadeel van € 19.000.

Bijstandsvorderingen

De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd mede op basis van historie. In verband met de afname van de debiteurenvorderingen (meer ontvangsten en minder nieuwe vorderingen) ontstaat per saldo voor de baten en lasten een voordeel van € 355.000.

Regionale projecten ESF

De jaaroverstijgende ESF-projecten lopen nog door in 2018; ten opzichte van de raming is een onderbesteding op de lasten en de baten van € 292.000. Dit is per saldo neutraal.

Vluchtelingenwerk

Van het Rijk wordt een subsidie ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. De middelen zijn nog niet geheel uitgegeven. Het gaat om per saldo € 249.000.

Volwasseneneducatie

In 2017 was voor de regio Midden-Holland een budget beschikbaar van € 791.000 (inclusief het meegenomen bedrag uit 2016). De bestedingen van de organisaties die uit dit budget gefinancierd werden zijn achtergebleven. Dit betekent dat een deel van het budget (€ 108.000) wordt teruggevorderd door het Rijk. Dit is budgetneutraal.

5.3.5 Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	45.030	51.702	50.978	725	V
Baten	-4.153	-8.217	-8.807	590	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	40.876	43.485	42.171	1.315	V
Mutaties in reserves	0	-611	-611	0	-
Gerealiseerd resultaat	40.876	42.874	41.559	1.315	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is scherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een voordeel van in totaal € 636.000.

Maatwerkvoorzieningen jeugd 2017

De middelen die Gouda van het Rijk ontvangt, zijn onvoldoende om de maatwerkvoorzieningen jeugd te bekostigen. Het voordeel bedraagt € 307.000.

Lasten en baten:

Onderwijshuisvesting

Kosten (€ 118.000) en opbrengsten (€ 124.000) die beide niet waren geraamd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om betaalde schades die door de verzekeringsmaatschappij worden vergoed of om energielasten van gymnastieklokalen die worden doorbelast aan Sport.Gouda.

Regionale bijdragen

Voor de uitgaven aan jeugdmatch, crisis interventieteam en jeugdpreventieteam krijgt de gemeente bijdragen van de regiogemeenten. De lasten en baten zijn € 172.000 hoger dan geraamd. Per saldo is dit budgetneutraal.

Specifieke uitkeringen

Op de specifieke uitkeringen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten (RMC) is € 207.000 meer uitgegeven en meer ontvangen dan begroot. Per saldo is het resultaat neutraal.

5.3.6 Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	13.903	18.283	14.012	4.271	V
Baten	-11.305	-15.027	-14.702	-324	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	2.598	3.257	-690	3.947	V
Mutaties in reserves	175	-558	12	-569	N
Gerealiseerd resultaat	2.773	2.699	-678	3.377	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is alhier gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een voordeel van in totaal € 219.000.

Baten:

Bouwleges

In 2017 zijn de inkomsten uit bouwlegen met € 433.000 achtergebleven bij de ramingen. Dit heeft te maken met zowel de versnelling die eind 2016 gemaakt is (zodat de vergunningsinkomsten in 2016 vielen) als het opschuiven van vergunde bouwprojecten van 2017 naar 2018 (waarbij de inkomsten uit bouwvergunningen in 2018 vallen).

Anterieure overeenkomsten

Uit anterieure overeenkomsten is € 163.000 ontvangen ter dekking van uitgaven.

Lasten en baten:

Grondexploitatie

Voor de drie grondexploitatie Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Deze zijn in 2017 gedeeltelijk vrijgevallen. Het netto positieve effect komt uit op € 3.170.000.

Wijkontwikkeling

Het saldo van zowel het voordeel op de lasten (€ 635.000) als op de baten (€ 122.000) wordt met de gelijknamige reserve verrekend. De voor 2017 geprognoseerde uitgaven zijn doorgeschoven naar 2018.

5.3.7 Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	46.363	43.602	45.987	-2.385	N
Baten	-28.060	-28.246	-30.052	1.806	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	18.302	15.356	15.935	-579	N
Mutaties in reserves	-7	3.157	2.277	880	V
Gerealiseerd resultaat	18.296	18.513	18.212	301	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Afwatering

Een nadeel van € 80.000 wordt veroorzaakt doordat de herstelbijdrage aan een kademuur in de exploitatie is verantwoord en niet ten laste van een investeringsbudget gekomen is. In de exploitatie was dit niet begroot. Daarnaast wordt een nadeel van € 60.000 veroorzaakt door een wijziging in de systematiek van het toerekenen van overhead.

Riolering

Een aanvullende toevoeging aan de voorziening riolering leidt tot hogere lasten (€ 880.000). Hetzelfde bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve en leidt daarmee tot een voordeel in de mutaties in reserves.

Geo-informatie

Het nadeel op de lasten van € 318.000 wordt volledig veroorzaakt door de wijziging in de toerekening van de overheadlasten. De kosten van Geo-informatie zijn verantwoord binnen programma Duurzaamheid en Stedelijk Beheer. Het budget was geraamd op het programma Overhead.

Lasten en baten:

Afval

Het nadeel op de lasten (€ 497.000) wordt veroorzaakt door hogere kosten afvalinzameling en -beheer, een hoger bedrag aan kwijtschelding afvalstoffenheffing, meerkosten afvalverwerking en hogere kosten afvalbrengrstation. De dotatie aan de egalatievoorziening afvalstoffenheffing was daarentegen lager. Het voordeel op de baten (€ 1.094.000) wordt veroorzaakt door meerinkomsten reinigingsheffing, hogere vergoeding ingezameld papier en PMD-verpakkingen. Het saldo van de baten en de lasten.

Riolering (bruin)

Het nadeel op de lasten van € 264.000 is opgebouwd uit een aantal componenten. De belangrijkste daarbij is de verschuiving van kosten vanuit het investeringsbudget naar de exploitatie voor € 480.000. Lastenvoordelen waren er door een lagere dotatie aan de voorziening (€ 87.000), lagere inningskosten rioolheffing (€ 55.000) en een voordeel op de toerekening overhead (€ 50.000). De kosten van kwijtscheldingen waren € 85.000 hoger dan begroot. Het voordeel op de baten van € 224.000 wordt veroorzaakt door meerinkomsten gebruikersdeel rioolheffing in combinatie met ontvangen exploitatiebijdragen derden.

Groot onderhoud wegen

Het betreft hier werken voor derden als voordelen op de taakterugname Cyclus Beheer Openbare Ruimte. Daardoor is aan de lastenkant een nadeel ontstaan van € 146.000. Aan de batenkant bedraagt het voordeel € 167.000.

Openbare verlichting

Het voordeel van € 17.000 aan de lastenkant en het voordeel van € 135.000 wordt onder andere veroorzaakt door kosten schadeherstel lichtmasten (hier staan ook baten tegenover) in combinatie met lagere energiekosten (deels i.v.m. afrekening voorgaande jaren) en een aanbestedingsvoordeel op dagelijks onderhoud. De gewijzigde toerekeningsystematiek overhead zorgde daarnaast voor een lastenvoordeel.

5.3.8 Programma 7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	2.900	2.918	2.770	148	V
Baten	-1.504	-1.504	-1.540	36	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	1.396	1.414	1.230	184	V
Mutaties in reserves	0	0	0	0	-
Gerealiseerd resultaat	1.396	1.414	1.230	184	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is scherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een overschot van in totaal € 117.000.

5.3.9 Programma 8 Veiligheid en bestuur

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	11.193	12.016	11.703	313	V
Baten	-188	-219	-469	249	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	11.005	11.797	11.235	562	V
Mutaties in reserves	-134	-250	-230	-20	N
Gerealiseerd resultaat	10.871	11.547	11.004	543	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:

Overhead

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is scherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een overschot van in totaal € 224.000.

Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders

Een aanvullende toevoeging van € 198.000 aan de Voorziening pensioenaanspraken (voormalige) wethouders is gedaan op grond van actuele actuariële berekeningen. Gebleken is dat door veranderingen in de aannames van de berekeningen het benodigde bedrag in de voorziening van jaar tot jaar sterk kan wisselen.

Rijksveiligheidsgelden

Van het Rijk zijn extra gelden ontvangen voor de integrale aanpak van jihadisme (€ 355.000). Onder meer vanwege het later starten van de casusregisseur (zij is medio 2016 gestart) en het lager uitvallen van de kosten voor een aantal geplande activiteiten resteert € 145.000.

Lasten en baten:*Thematisch werken*

In verband met de komst van het asielzoekerscentrum in Gouda zijn ter voorbereiding diverse kosten gemaakt (vanaf 2015). Deze kosten zijn geclaimd bij het COA en in 2017 gehonoreerd. Voor andere projecten (zoals de moskee) is externe begeleiding ingehuurd. Dit heeft geleid tot een nadeel aan de lastenkant van € 77.000 en een voordeel aan de batenkant van € 245.000.

5.3.10 Overhead

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	20.037	21.389	23.788	-2.399	N
Baten	-3.369	-4.258	-5.405	1.147	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	16.669	17.130	18.382	-1.252	N
Mutaties in reserves	0	-361	42	-403	N
Gerealiseerd resultaat	16.669	16.769	18.425	-1.655	N

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:*Overhead*

Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is acherp gekeken welke lasten tot de overhead behoren. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting. Hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen dit programma sprake van een nadeel van in totaal € 1.628.000.

Concernbrede personeelskosten

Er is budget beschikbaar op het arbeidsvoorwaardenbeleid (€ 48.000) waar nog geen concrete invulling voor is. Daarnaast is er budget beschikbaar voor presentiegelden van commissies waar geen realisatie op zit. Op de overige posten was een incidenteel voordeel. Per saldo is vallen de lasten € 107.000 lager uit dan geraamd.

E-HRM

Zowel de kosten (€ 97.000) als de even grote bijdrage van deelnemende gemeenten voor E-HRM waren niet begroot.

Lasten en baten:*Bijdrage regiogemeenten NSDMH*

De bijdrage van de regiogemeenten voor de regionale backoffice jeugd en de inkoop 2018 lag € 332.000 hoger dan begroot. Hier staan ook voor hetzelfde bedrag hogere uitgaven tegenover.

Gedetacheerd personeel

De gemeente Gouda heeft € 467.000 extra inkomsten verkregen middels het detacheren van personeel. Hier staan voor hetzelfde bedrag lasten tegenover.

Huisvesting / facilitaire zaken

De verhuuropbrengsten van het HvdS waren in 2017 € 199.000 hoger dan begroot. Daar tegenover stonden hogere lasten dan begroot voor een bedrag van € 230.000.

5.3.11 Algemene dekkingsmiddelen

bedragen * € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Jaarrekening 2017	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	1.530	167	314	-147	N
Baten	-159.495	-163.243	-163.299	56	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-157.965	-163.075	-162.985	-91	N
Mutaties in reserves	-154	-1.041	-1.135	94	V
Gerealiseerd resultaat	-158.119	-164.116	-164.120	4	V

Het saldo van de rekening en de begroting na wijziging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door:

Lasten:*Saldo financieringsfunctie*

Vanwege een lagere rentetoe rekening aan onderhanden werk grondexploitaties en investeringen komt het saldo financieringsfunctie € 101.000 lager uit dan begroot.

Baten:*Algemene uitkering*

De decembercirculaire 2017 en diverse actualisaties van maatstaven over 2017 en voorgaande jaren leiden tot hogere inkomsten dan geraamd voor in totaal € 172.000.

Lokale heffingen

Het nadeel op de baten van € 157.000 binnen lokale heffingen wordt voor het grootste gedeelte verklaard door een lagere OZB-opbrengst van netto € 106.000. Dit houdt met name verband met het feit dat er in 2017 ongeveer 45% meer bezwaren zijn ingediend tegen de WOZ-waarde dan het jaar daarvoor. Ook de opbrengst precariobelasting viel in 2017 iets lager uit dan geraamd, onder meer doordat meer evenementen op niet voor precariobelasting in aanmerking komende locaties plaatsvonden. Verder was in 2017 ook sprake van een hogere oninbaarheid.

5.4 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van de jaarrekening volstaat niet alleen het gerealiseerde resultaat. Nog meer is het van belang om te kijken of sprake is van het zogenaamde 'structurele en reële evenwicht'. Dit uitgangspunt is wettelijk verankerd. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Het overzicht van incidentele baten en lasten biedt inzicht in de realisatie van genoemd uitgangspunt.

In de volgende tabel komen alle onderwerpen terug die in de vergelijkbare tabel in de programmabegroting 2017-2020 zijn genoemd. Daarbij worden de gerealiseerde bedragen vermeld in de kolom werkelijk en afgezet tegen de geraamde bedragen. Aanvullend zijn lasten en baten opgenomen waarvan het incidentele karakter in de loop van 2017 is gebleken. In de toelichting wordt het incidentele karakter van de baten en de lasten onderbouwd. De toelichting op de afwijkingen tussen de geraamde en gerealiseerde bedragen staat in de vorige paragraaf.

Incidentele baten (bedragen * € 1.000)			
Programma	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
03 Werk en Inkomen	ESF subsidie (SZW)	-455	
03 Werk en inkomen	COA gelden (verhoogde asielinstroom)	-116	
05 Ruimtelijke ontwikkeling	Grondexploitatie	-11.393	-9.356
08 Veiligheid en bestuur	Jeugd en veiligheid	-50	
08 Veiligheid en bestuur	Thematisch werken (proj begeleiding, AZC)	245	
21 Reserves (algemene reserve)	Rijksveiligheidsgelden	-229	-134
21 Reserves (algemene reserve)	Revitalisering Goudse Poort	-25	
21 Reserves (algemene reserve)	Kennismakelaar	-80	
21 Reserves (algemene reserve)	Erfgoed en ruimte	-48	
21 Reserves (algemene reserve)	Huishoudelijke hulp toelage	-225	
21 Reserves (reserve SD)	Inkoop Wmo en Jeugd	-45	
21 Reserves (algemene reserve)	Werkbedrijf	-486	
21 Reserves (algemene reserve)	Vluchtelingenwerk	-229	
21 Reserves (algemene reserve)	Promen BWT trajecten	-112	
21 Reserves (algemene reserve)	Kinderfonds	-23	-23
21 Reserves (reserve SD)	Modernisering sociale dienst	-160	
21 Reserve MO/ VO	Omvorming bemoeizorg	-400	
21 Reserve MO/ VO	Opvang zwerfjongeren	-199	
21 Reserves (algemene reserve)	Sloop Winterdijk	-265	
21 Reserves (algemene reserve)	Impulsregeling	-80	
21 Reserves (algemene reserve)	Kadernota (actieprogramma) Sport	-125	
21 Reserves (reserve SD)	Inkoop Wmo en Jeugd	-61	
21 Reserves (reserve SD)	Transformatie sociaal domein	-80	
21 Reserves (algemene reserve)	Aanpak leegstand Agnietenstraat	-100	
21 Reserves (algemene reserve)	Wonen Boven Winkels	-58	
21 Reserves (nog wzk Notenboomen)	Nazorgbudget afgesloten grex Drie Nootenbomen	-3	
21 Reserves (nog wzk Bolwerk)	Nazorgbudget afgesloten grex Bolwerk	-3	
21 Reserves (algemene reserve)	Duurzaamheidsgelden	-18	
21 Reserves (algemene reserve)	Implementatie richtlijn EED	-18	
21 Reserves (parkeren)	Dekking kapitaallasten uitbreiding Klein Amerika	-40	-40
21 Reserves (Zuid stationsgebied)	Zuidelijk stationsgebied	-300	
21 Reserves (NGE)	NGE onttrekking	-280	
21 Reserves (algemene reserve)	Cofinanciering projecten	-710	
21 Reserves (algemene reserve)	Stages en traineeships	-48	
21 Reserves (algemene reserve)	Dotatie Vz Riolerig	-880	
21 Reserves (organisatie ontwikkeling)	Organisatieontwikkeling	-221	-680
21 Reserves (algemene reserve)	Onttrekking algemene reserve	-957	-957
21 Reserves (organisatie ontwikkeling)	Organisatieontwikkeling	-470	
TOTAAL INCIDENTELE BATEN		-18.747	-11.190

Incidentele lasten (bedragen * € 1.000)			
Programma	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
01 Economie en stadsmarketing	Kennismakelaar	80	
01 Economie en stadsmarketing	Erfgoed en ruimte	48	
02 Zorg (Wmo)	Opvang zwerfjongeren	199	
02 Zorg (Wmo)	Inkoop Wmo en Jeugd	45	
02 Zorg (Wmo)	Transformatie sociaal domein	35	
02 Zorg (Wmo)	Huishoudelijke hulp toelage	205	
03 Werk en Inkomen	ESF subsidie (SZW)	455	
03 Werk en inkomen	Werkbedrijf	363	
03 Werk en inkomen	COA gelden (verhoogde asielinstream)	95	
03 Werk en inkomen	Promen BWT trajecten	100	
04 Jeugd, onderwijs en sport	Inkoop Wmo en Jeugd	61	
04 Jeugd, onderwijs en sport	Transformatie sociaal domein	35	
05 Ruimtelijke ontwikkeling	Grondexploitatie	7.867	9.356
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	Zuidelijk Stationsgebied	317	
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	Riolering aanvullende dotatie Vz Riolerings	880	
08 Veiligheid en bestuur	Rijksveiligheidsgelden	204	
08 Veiligheid en bestuur	Jeugd en veiligheid	111	
08 Veiligheid en bestuur	Thematisch werken (proj begeleiding)	97	
08 Veiligheid en bestuur	Impulsbudget leefbaarheid	119	
08 Veiligheid en bestuur	Bijdrage NGE ontvangen via AU (toevoeging reserve)	279	
21 Reserve MO/VO	Afoming beschermd wonen	900	
21 Reserve SD	Afoming programma 3 naar sociaal domein	759	
21 Reserve wijkontwikkeling	Versterking reserve Wijkontwikkeling	175	175
21 Egalisatiereserve Openbare Ruimte	Openbare ruimte	3.500	
21 Reserve Parkeren	Verrekening exploitatievoordeel baten Stationsgarage	33	33
21 Reserves (algemene reserve)	Cofinanciering projecten	710	
21 Reserves (algemene reserve)	Spaaroptie	85	85
21 Reserves (organisatie ontwikkeling)	Organisatie ontwikkeling	207	483
Algemene dekkingsmiddelen	Organisatie ontwikkeling	311	
TOTAAL INCIDENTELE LASTEN		18.275	10.132

Totalen van Incidentele baten en lasten (bedragen * € 1.000)		Werkelijk	Geraamd
Totaal incidentele baten		-18.747	-11.190
Totaal incidentele lasten		18.275	10.132
TOTAAL		-472	-1.058

Toelichting op de tabel

De toelichtingen zijn gemaakt per programma en voor de baten en lasten als geheel.

Programma 1 en reserves - kennismakelaar

Vanuit de algemene reserve is eenmalig € 80.000 beschikbaar gesteld voor verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Programma 1 en reserves – Erfgoed en Ruimte

Vanuit de algemene reserve is € 48.000 beschikbaar gesteld voor incidentele onderzoeken naar de oorzaken bodemdaling en de verbanden tussen allerlei activiteiten (bv ophogen / bouwen / ontwateren).

Programma 2 en reserves

Diverse activiteiten beschikbaar gesteld vanuit de reserve SD .

Programma 3 - ESF subsidie

De verkregen ESF subsidie wordt ingezet ter bestrijding van jeugdwerkloosheid in Gouda.

Programma 3 - COA gelden (verhoogde asielinstream)

De gemeente heeft eenmalig middelen van het COA ontvangen om extra lasten als gevolg van de verhoogde instroom van statushouders op te vangen.

Programma 3 en reserves - Opnieuw beschikbaar gestelde budgetten

Bij de 2e begrotingswijziging 2017 is vanuit de algemene reserve € 850.000 beschikbaar gesteld voor diverse activiteiten en/of werkzaamheden met een incidenteel karakter binnen programma 3.

Programma 4 en reserves

Diverse activiteiten beschikbaar gesteld vanuit de reserve SD.

Programma 5 en reserves - Wijkontwikkeling

In de loop van het jaar worden de verwachte uitgaven aangepast aan de actuele situatie. Daardoor is in 2017 meer uitgegeven dan primitief geraamd. Die houdt ook in dat er navenant meer aan de reserve wordt onttrokken.

Programma 5 – Grondexploitatie

Het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) wordt jaarlijks opgesteld. Deze rapportage geeft inzicht in de stand van de grondexploitaties per 31 december van het afgelopen begrotingsjaar. Binnen het MPG wordt voor projecten met een verwacht nadelig saldo een voorziening getroffen ten laste van de algemene middelen. Bij de drie grondexploitaties Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone kon een gedeelte van de in het verleden gevormde voorzieningen vrijvallen.

Programma 6 - Voorziening riolering

Eenmalig wordt € 880.000 toegevoegd aan de voorziening riolering.

Programma 6 en reserves

Op 22 juni 2016 heeft de raad ingestemd met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. De reserve Spoorse Doorsnijdingen en de reserve Ketenmobiliteit zijn opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is in eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen. De onttrekking heeft betrekking op de in 2017 gemaakte plankosten.

Programma 8 - jeugd en veiligheid

Ten behoeve van jeugd en veiligheid is er een subsidie ontvangen van het ministerie van Veiligheid en justitie.

Programma 8 - Thematisch werken

De kosten die gemaakt zijn voor het AZC zijn in 2017 vergoed door het COA.

Programma 8 en reserves – Rijksveiligheidsgelden

Bij de 2e begrotingswijziging 2017 is vanuit de algemene reserve € 229.000 beschikbaar gesteld voor activiteiten en/of werkzaamheden met een incidenteel karakter.

Programma 8 en reserves – Niet gesprongen explosieven (NGE)

Het onderzoek naar niet gesprongen explosieven is incidenteel van aard en wordt gedekt vanuit de gelijknamige reserve.

Programma 8 en reserves - Opnieuw beschikbaar gestelde budgetten

Bij de 2e begrotingswijziging 2017 is vanuit de algemene reserve € 950.000 beschikbaar gesteld voor diverse activiteiten en/of werkzaamheden met een incidenteel karakter binnen programma 8.

Programma 21 - Egalisatiereserve openbare ruimte

In 2017 is, vanuit de exploitatie, de toevoeging aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte met € 3,5 miljoen verlaagd. Op hetzelfde moment is een investeringsbudget van € 3.500.000 opgenomen. Om de effecten voor de gemeentelijke exploitatie gelijk te houden, is een bedrag van € 3.500.000 toegevoegd aan de nieuwe egalisatiereserve openbare ruimte.

Programma 21 - Algemene dekkingsmiddelen en reserves

De reserve organisatieontwikkeling wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatie-ontwikkelingen.

Programma 21 - Algemene reserve

Conform begroting is in 2017 eenmalig € 85.000 aan de algemene reserve toegevoegd ter versterking van het weerstandsvermogen.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Met ingang van 2014 is sprake van een structurele onttrekking van € 40.000 aan de reserve parkeren ter dekking van de kosten van de uitbreiding parkeergelegenheid Klein Amerika.

Toevoegingen met een structureel karakter aan reserves hebben zich in 2017 niet voorgedaan.

5.5 Resultaatbepaling

De ontwikkeling van het resultaat vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2017 staat in het volgende overzicht.

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Stand na 1e BW 2017	Stand na 2e BW 2017	Stand na 3e BW 2017	Jaarrekening 2017
Saldo begroting c.q. rekening	441	441	790	250	8.446

Op grond van de 2e begrotingswijziging 2017 bedroeg het verwachte rekeningresultaat 2017 € 250.000. Het totaal gerealiseerde resultaat in de jaarrekening 2017 bedraagt € 8.446.000 positief (2016: € 12.951.000). Dit resultaat is als volgt tot stand gekomen:

- het saldo van baten en lasten zonder mutaties in reserves is € 8.347.000 positief;
- per saldo is voor € 99.000 onttrokken aan de reserves.

Overzicht belangrijkste afwijkingen

Het verschil tussen het resultaat tot en met de 3^e begrotingswijziging en het werkelijke resultaat wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door de onderwerpen in onderstaande tabel. In de tabel geven de bedragen de verschillen weer tussen de cijfers in de jaarrekening en de 3^e begrotingswijziging 2017 (-/- in kolom voor bestemming betekent overschrijding van het uitgavenbudget of onderschrijding van de geraamde inkomsten; -/- in kolom na bestemming betekent een storting in een reserve; -/- in kolom totaal betekent nadelig voor het rekeningresultaat van de gemeente).

(bedragen * € 1.000)	baten en lasten	mutaties reserves	totaal
Grondexploitatie	3.170	0	3.170
Overig	962	-18	944
Wijkontwikkeling	757	0	757
Beschermd wonen	755	0	755
Afval	597	0	597
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	436	0	436
Hulpmiddelen	391	0	391
Maatwerkvoorzieningen jeugd	307	0	307
Bijstandsvorderingen	268	0	268
Vluchtelingenwerk	249	0	249
Hulp bij huishouden (Wmo)	224	0	224
Algemene uitkering	172	0	172
Asielzoekerscentrum	168	0	168
Anterieure overeenkomsten	163	0	163
Openbare verlichting	152	0	152
Rijksveiligheidsgelden	145	0	145
Impulsregeling brede school sport en cultuur	114	0	114
Sportstimuleringsfonds	107	0	107
Concern brede personeelskosten	107	0	107
Stedelijke vernieuwing	98	0	98
Werkbedrijf	95	0	95
re-integratiegelden	95	0	95
Kracht van de samenleving	95	0	95
regionale projecten (transparantie banenafpraak)	89	0	89
Taakmutatie peuterspeelzaalwerk	78	0	78
High impact crime	77	0	77
Organisatie ontwikkeling	65	0	65
Beheer gronden	-73	0	-73
Herstelbijdrage kademuur	-80	0	-80
Financieringsfunctie	-101	0	-101
Minimabeleid	-107	0	-107
Begeleiding (Wmo) voorgaande jaren	-133	0	-133
Wonen boven winkels	-157	0	-157
Lokale heffingen	-157	0	-157
Appa voorziening dotatie	-195	0	-195
Begeleiding (Wmo)	-286	0	-286
Inkomsten bouwleges	-433	0	-433
Totaal verschil t.o.v. 3e begrotingswijziging 2017	8.214	-18	8.196

Op hoofdlijnen wordt onderstaand van het totaal gerealiseerde resultaat van € 8.446.000 positief een onderscheid gemaakt in incidentele en structurele componenten.

Totaal ontwikkeling resultaat (-=nadelig)	(bedragen * € 1.000)
Tot en met de 3 ^e begrotingswijziging 2017	€ 250
Structureel bij jaarrekening	€ 0
Incidenteel bij jaarrekening	€ 8.214
Lagere aanwending reserves (t.o.v. 3 ^e begrotingswijziging 2017)	- € 18
Totaal gerealiseerde resultaat	€ 8.446

5.6 Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties

De weergave van de mutaties in het eigen vermogen is op grond van het BBV verplicht. Artikel 42 van het BBV bepaalt dat het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat. Het hier bedoelde resultaat wordt afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Totaal ontwikkeling resultaat (-=nadelig)	(bedragen * € 1.000)
Saldo van het eigen vermogen per 1 januari 2017	€ 45.800
Saldo van het eigen vermogen per 31 december 2017 (saldo is inclusief gerealiseerd resultaat 2017)	€ 54.147
Toename van het eigen vermogen	€ 8.347

De toename van het eigen vermogen met € 8.347.000 is het gevolg van het positieve rekeningresultaat van € 8.446.000 en de afname van de reserves met € 99.000.

5.7 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2017 sluit met een positief saldo van € 8.446.000. Het voorstel aan de raad is om vanuit dit rekeningssaldo een aantal verrekeningen met reserves te laten plaatsvinden:

- een toevoeging aan de reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe van € 2.900.000;
 - een toevoeging aan de reserve organisatieontwikkeling van € 300.000.
 - een toevoeging aan de reserve sociaal domein van € 844.000;
 - een toevoeging aan de reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang van € 1.192.000;
 - een toevoeging aan de reserve cultuur en erfgoedfonds van € 27.000;
 - een toevoeging aan de reserve wijkontwikkeling van € 256.000;
- Daarmee wordt in totaal € 5.519.000 bestemd. Per saldo zal € 8.446.000 - € 5.519.000 = € 2.927.000 aan de algemene reserve worden toegevoegd.

ad a. een toevoeging van € 2.900.000 aan de reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe
De berekening van de grondexploitatie Westergouwe laat een voordeel zien van € 2,9 miljoen als gevolg van een gunstige grondverkoop in fase 2. Voorgesteld wordt om dit voordeel te reserveren voor de bovenplanse investeringen in de nog te openen derde deelfase van de grondexploitatie door dit voordeel toe te voegen aan de bestaande reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe.

ad b. een toevoeging van € 300.000 aan de reserve organisatieontwikkeling
In verband met de afvloeiing van personeel is er een inspanningsverplichting van Stadstoezicht/ Veiligheid en wijken (STZ/ VNW) om een extra toevoeging te doen aan de reserve organisatie-ontwikkeling. Door het positieve resultaat op deze onderdelen kan een extra dotatie gedaan worden van € 150.000.
Daarnaast wordt er € 150.000 aan de reserve organisatieontwikkelingen toegevoegd om aan de huidige aanspraken op de reserve te kunnen voldoen.

ad c. een toevoeging van € 844.000 aan de reserve sociaal domein
Conform besluitvorming bij resultaatbestemming van de jaarrekening 2015 wordt het saldo van programma 2 Welzijn en Zorg (€ 355.000), 3 Werk en Inkomen (excl. BUIG) € 58.000 en de productgroep Jeugd, uitgezonderd de producten MO/VO (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang) en beschermd wonen (€ 431.000) toegevoegd aan de reserve Sociaal domein voor in totaal € 844.000. Onderdeel daarvan zijn saldi van de niet-bestede incidentele budgetten voor de transformatie van het sociaal domein (€ 90.000) en voor de modernisering sociale dienst (€ 23.000). Hiervoor zal de raad worden voorgesteld deze in 2018/2019 opnieuw beschikbaar te stellen.

ad d. een toevoeging van € 1.192.000 aan de reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang
Het overschot op de producten maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen wordt conform eerdere besluitvorming toegevoegd aan de bestemmingsreserve MO/VO. Het betreft middelen die Gouda ontvangt vanuit de functie als centrumgemeente en regionaal worden ingezet.

ad f. een toevoeging van € 27.000 aan de reserve cultuur en erfgoedfonds
Bij de 2e begrotingswijziging van 2015 is de reserve cultuur en erfgoedfonds ingesteld. Deze wordt nu gevoed met het restantbudget dat in de begroting hiervoor was gereserveerd.

ad g. een toevoeging van € 256.000 aan de reserve wijkontwikkeling
Bij de reserve wijkontwikkeling was voor 2017 een onttrekking verwacht. Deze onttrekking heeft niet plaatsgevonden. De voor 2017 verwachte uitgaven zijn namelijk doorgeschoven naar 2018 wegens het ontbreken van facturen van een aannemer. Aan de raad wordt voorgesteld het hierdoor ontstane voordeel op de exploitatie toe te voegen aan de reserve wijkontwikkeling.

5.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Deze wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013.

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording op grond van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT 2017 bij inwerkingtreding van de Evaluatiewet WNT (besluit van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 19 april 2017, gepubliceerd in de Staatscourant van 1 mei 2017) gehanteerd.

In artikel 1.1, aanhef en onderdeel b sub 2 zijn de secretarissen bij de gemeenten en de griffiers bij de gemeenten aangewezen als topfunctionaris.

Naam (bedragen x € 1)	E.J. Karman Moerman	E.M. Branderhorst	B. Lubbers
Functiegegevens	Griffier	Secretaris	Ambtenaar in algemene dienst van de gemeenteraad van Gouda
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 03/04
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.576	119.374	26.449
Beloningen betaalbaar op termijn	13.262	16.994	3.370
<i>Subtotaal</i>	102.839	136.368	29.819
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	n.v.t.
- / - Onverschuldigd betaald bedrag	Neen	Neen	Neen
Totale bezoldiging	102.839	136.368	29.819
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	15/10 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,00	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	82.462	22.773	87.867
Beloningen betaalbaar op termijn	10.888	3.157	11.920
Totale bezoldiging 2016	93.350	25.930	99.787

Er zijn geen functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. In 2017 zijn er geen ontsluitingen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gemeld.

6 Balans en toelichting

6.1 Inleiding

Naast het overzicht van baten en lasten vormt de balans een belangrijk onderdeel van de jaarrekening van de gemeente. De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen.

Navolgend wordt allereerst de balans zelf weergegeven. Daarna komt een beschrijving van de gehanteerde grondslagen voor waardering en bepaling van baten en lasten. Deze worden gevolgd door toelichtingen op de verschillende balansposten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen.

6.2 Balans per 31 december 2017: activa

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo 2017	ultimo 2016
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	15.115	15.581
Kosten sluiten geldleningen en saldo agio/disagio	0	14
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	15.115	15.567
Materiële vaste activa	348.110	343.246
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.680	8.720
Investerings met een economisch nut	214.100	215.987
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	91.918	88.784
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	33.412	29.755
Financiële vaste activa	12.490	11.011
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	1.940	1.940
- overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen u/g	10.532	9.053
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18	18
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
TOTAAL VASTE ACTIVA	375.715	369.838
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	8.434	4.623
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	8.421	4.622
Gereed product en handelsgoederen	13	1
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	27.810	46.101
Vorderingen op openbare lichamen	14.352	14.701
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	9.000	13.550
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	16	16
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	10.000
Overige vorderingen	4.442	5.949
Overige uitzettingen	0	1.885
Liquide middelen	41	101
Kassaldi	41	44
Banksaldi	0	57
Overlopende activa	14.715	5.733
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	353	392
- Rijk	0	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	410
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	14.363	4.931
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	51.000	56.558
TOTAAL GENERAAL	426.715	426.396

6.3 Balans per 31 december 2017: passiva

PASSIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo 2017	ultimo 2016
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	54.147	45.800
Algemene reserve	29.332	21.061
Bestemmingsreserves	16.369	11.788
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten	8.446	12.951
Vorzieningen	24.832	22.468
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.967	7.387
Vorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	7.791	8.102
Vorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	10.074	6.979
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	286.469	297.397
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	286.434	297.357
- overige binnenlandse sectoren	35	40
TOTAAL VASTE PASSIVA	365.448	365.665
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.201	19.884
Kasgeldleningen	0	7.000
Overige schulden	16.201	12.884
Liquide middelen	4.301	44
Banksaldi	4.301	44
Overlopende passiva	40.765	40.803
Nog te betalen bedragen	38.429	37.805
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Rijk	893	1.532
- Overige Nederlandse overheidslichamen	866	865
Overige vooruit ontvangen bedragen	577	601
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	61.267	60.731
TOTAAL GENERAAL	426.715	426.396
BORG- EN GARANTSTELLINGEN		
Verstreckte borgstellingen	20.224	25.424

6.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

6.4.1 Waarderingsgrondslagen

6.4.1.1 Algemeen

Naast de algemeen geldende gemeentelijke verslaggevingregels opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de volgende aanvullende besluiten van toepassing:

- Regeling reserves en voorzieningen (d.d. 20 oktober 2003, nummer 18020-67);
- [Nota Waardering en Afschrijving Vaste Activa 2013](#) (d.d. 26 juni 2013).

Op basis van de hiervoor genoemde regelingen alsmede het BBV zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Alle verkregen activa zowel met een economisch nut als investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Voor aankoop en vervaardiging van activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut kan bij raadsbesluit worden afgezien van activering. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Met ingang van 2006 wordt - indien en voor zover er sprake is van vervaardiging - rente aan een actief toegerekend.
- Afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode.
- De restwaarde van activa wordt in principe op 0 (nul) gesteld.
- Rente waarmee het geïnvesteerd vermogen moet worden belast wordt jaarlijks voorcalculatorisch bepaald voor de boekwaarde van de gehele activa. Dit wordt berekend aan de hand van de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de gemiddelde looptijd van de activa. Het voorcalculatorische percentage wordt niet nagecalculeerd.
- De rentetoe rekening en afschrijving op de nieuwe investeringen vinden pas plaats in het eerste jaar na de afronding van de investering en de ingebruikname van het goed.
- Reserves en voorzieningen worden niet meer ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen.
- Investeringen waartoe op grond van eerdere CIP's is besloten, maar die nog niet zijn gestart of zijn afgerond, behoren tot het onderhanden werk. Bij jaareinde worden deze kosten geactiveerd. De waardering geschiedt tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

6.4.1.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering) verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingsduur bedraagt hoogstens vijf jaar.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

6.4.1.3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering), verminderd met afschrijvingen.

De erfpachtgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Afschrijving vindt plaats op basis van de te verwachten toekomstige nuttigheids- of gebruiksduur. Daarbij worden in het algemeen de volgende termijnen gehanteerd:

- gebouwen 40 jaar;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken 10-40 jaar;
- vervoermiddelen 8-15 jaar;
- installaties 10 jaar.

Op investeringen in gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

6.4.1.4 Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa vermelde geldleningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deelnemingen en aandelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats indien de waardevermindering naar verwachting duurzaam is.

6.4.1.5 Voorraden

De bouwgronden in exploitatie zijn opgenomen tegen de daaraan bestede kosten, inclusief de bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde grondverkoop.

In de grondexploitatie zijn naast de reeds gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten ook de toekomstige verwachte opbrengsten en kosten opgenomen. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Winstneming vindt plaats op het moment dat de grondexploitatie wordt beëindigd. Voor verwachte verliezen wordt een voorziening op eindwaarde gevormd die in mindering wordt gebracht op de bijbehorende balanspost.

Gereed product en handelsgoederen heeft betrekking op de verkoopartikelen van de VVV die worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

6.4.1.6 Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.1.7 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

6.4.1.8 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

6.4.1.9 Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorts de kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt en die strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren (kostenegalisatie). Tot slot worden tot de voorzieningen gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

6.4.1.10 Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

6.4.1.11 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.2 Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Lasten worden direct opgenomen zodra ze zich voordoen. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Op basis van actuele kostprijsberekeningen worden bij verlieslatende complexen de hoogte van de te nemen voorziening bepaald.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Omdat geen voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume mogen worden opgenomen, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting gevormd.

Opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn. De positieve resultaten op grondexploitaties worden pas bij het sluiten van grondexploitaties aan het resultaat toegevoegd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

6.5 Toelichting op de balans per 31 december 2017: activa

6.5.1 Vaste activa

6.5.1.1 Immateriële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten afsluiten geldleningen en saldo agio/disagio	14				14	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	15.567				452	15.115
Totaal	15.581	0	0	0	466	15.115

6.5.1.1.1 Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio

De boekwaarde per 1 januari 2017 is opgebouwd uit geactiveerde kosten met betrekking tot:

- de boeterente als gevolg van de vervroegde aflossing in 2002 van een langlopende geldlening om deze vervolgens goedkoper te herfinancieren;
- de kosten van een in 2005 gekochte rentecap op een lening met een variabele rente.

In 2016 is de rentecap geëxpireerd. Op de boeterente zijn alleen afschrijvingen geboekt. De afschrijvingstermijn is gelijk aan de restant looptijd van de afgeloste lening.

6.5.1.1.2 Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze post bestaat uit:

- de verstrekte bijdrage aan Hoogheemraadschap van Rijnland voor de renovatie van het gemaal aan de Bosweg;
- de voorbereidingskosten van de besluitvorming rond het tracé van de Zuidwestelijke Randweg, verminderd met de ontvangen bijdrage van € 206.000 van de provincie Zuid-Holland. De voorbereidingskosten worden conform het raadsbesluit geactiveerd;
- de tot en met 2012 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg en de brug over de Stolwijkervaart;
- de tot en met 2011 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de RijnGouweLijn en de in 2013 van de provincie terugontvangen bijdrage;
- de verstrekte bijdrage aan de restauratie van draaiorgel "de Lekkerkerker";
- de verstrekte bijdrage aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van de rotonde nabij de Coenecoopbrug;
- de betaalde afkoopsom voor de huurkosten van het Nelson Mandela Centrum.

In 2017 is op deze post in totaal € 452.000 afgeschreven. Er zijn geen andere mutaties geweest.

6.5.1.2 Materiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.680	8.720
Overige investeringen met een economisch nut	214.100	215.987
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	91.918	88.784
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	33.412	29.755
Totaal	348.110	343.246

6.5.1.2.1 Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

De boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden is met € 40.000 afgenomen vanwege de verkoop van enkele percelen erfpachtgrond (in totaal € 23.000) en enkele financieel technische correcties.

6.5.1.2.2 Overige investeringen met een economisch nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	50.957	0	11	0	0	50.946
Woonruimten	419	0	311	0	11	98
Bedrijfsgebouwen	136.003	5.439	0	0	4.789	136.653
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.640	331	0	0	875	7.096
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	9.278	144	0	0	1.080	8.343
Overige materiële vaste activa	11.689	1.381	0	0	2.104	10.965
Totaal	215.987	7.295	322	0	8.859	214.100

Gronden en terreinen

De desinvestering van € 11.000 hangt samen met de juridische overdracht na de verkoop van de voormalige Professor Van der Leeuwsschool aan de Batenburg.

Woonruimten

De desinvesteringen betreffen de verkoop van enkele gemeentelijke panden aan de Spoorstraat. Hierdoor is de boekwaarde met € 311.000 afgenomen.

Bedrijfsgebouwen

In 2017 zijn investeringen gedaan met betrekking tot Driestar college (Clematislaan) voor € 5.092.000, vernieuwbouw De Ark (€ 67.000), noodlokalen Segment (€ 190.000) en noodlokalen Al Qalam voor € 89.000.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2017 betreffen de vervanging van de kunstgrasmatten ten behoeve van Olympia (€ 261.000) en ten behoeve van GMHC (€ 65.000).

Machines, apparaten en installaties

In 2017 is onder andere geïnvesteerd in de vervanging van het parkeerverwijssysteem (€ 56.000) en in de vervanging van het cameratoezicht (€ 46.000).

Overige materiële vaste activa

De belangrijkste investering in 2017 betreft het Meerjaren Innovatie-, Vervangings- en Onderhoudsplan (MIVOP) voor in totaal € 1.321.000.

6.5.1.2.3 Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	85.425	6.315	0	0	3.101	88.639
Overige materiële vaste activa	3.359	250	0	0	330	3.279
Totaal	88.785	6.565	0	0	3.431	91.918

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2017 betreffen volledig de uitgaven met betrekking tot rioleringswerkzaamheden (€ 6.315.000).

Overige materiële vaste activa

In deze categorie zijn de investeringen verwerkt met betrekking tot afval scheiden en afval inzamelen.

6.5.1.2.4 Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25.681	6.545	0	111	2.201	29.914
Machines, apparaten en installaties	3.013	57	0	0	509	2.561
Overige materiële vaste activa	1.061	0	0	0	124	937
Totaal	29.755	6.602	0	111	2.834	33.412

Grond-, weg en waterbouwkundige werken

De grootste investeringen in 2017 betreffen werkzaamheden in het kader van PP CIP (€ 3.778.000) en PP lange termijn investering 2017 (€ 2.278.000). Daarnaast zijn investeringen gedaan in Goudse Poort voor € 354.000 en ten behoeve van het Cultureel en Havenkwartier.

Voor diverse projecten is in totaal € 111.000 ontvangen van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Machines, apparaten en installaties

De investering in 2017 betreft de aanleg van de verkeersregelinstallatie (VRI) Schielands Hoge Zeedijk en Nieuwe Gouwe Keerkring.

6.5.1.3 Financiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen / aflossingen	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	1.940					1.940
- overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	9.053	1.479				10.532
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18					18
Totaal	11.011	1.479	0	0	0	12.490

6.5.1.3.1 Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Voor de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen geldt de volgende specificatie. De bedragen betreffen de nominale waarde van het aandelenbezit in de betreffende onderneming.

Deelnemingen (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Cyclus		752
Sportpunt Gouda		949
BNG		206
Oasen		33
Totaal	0	1.940

6.5.1.3.2 Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Deze post betreft de deelname in een viertal verbonden partijen van oorspronkelijk 100 gulden per partij; in totaal € 181,52.

6.5.1.3.3 Overige langlopende leningen u/g

Sinds 1996 participeert de gemeente in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten. Van de verkoopopbrengst van de aandelen Bouwfonds Nederlandse Gemeenten is bij de verkoop in 2000 € 2.244.000 toegevoegd aan deze deelneming. In 2017 is per saldo € 13.000 aan de deelneming toegevoegd als gevolg van ontvangen rente en betaalde beheersvergoeding.

De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten is aan te merken als een stichting waarin de gemeente participeert, waarvan het bestuur door de deelnemende gemeenten wordt benoemd en de gemeente het risico draagt van de door de stichting verstrekte geldleningen.

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst Westergouwe financiert de gemeente een gedeelte van de investeringen in het openbaar gebied van Westergouwe voor ten dienste van onze samenwerkingspartners Volker Wessels Vastgoed en Heijmans Vastgoed Realisatie. Dit bedrag wordt vanaf 2011 volgens de overeengekomen aflossingsschema's terugontvangen.

Tot deze post behoren tevens een aantal hypothecaire geldleningen aan particulieren ten dienste van funderingsherstel, een lening aan Dierentehuis Midden-Holland en leningen verstrekt aan raadsleden in het kader van het fietsplan.

6.5.1.3.4 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Ultimo 2017 bestaat deze balanspost uit een tweetal waarborgsommen met een totaalwaarde van € 18.000.

6.5.2 Vlottende activa

6.5.2.1 Voorraden

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.421	4.622
Gereed product en handelsgoederen	13	1
Totaal	8.434	4.623

6.5.2.1.1 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Grondexploitaties	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 1-1-2017 (excl. voorziening)	14.009
Van gronden die per 01-01-2017 vallen onder de materieel vaste activa	0
Mutaties 2017	339
Afwaardering	0
Afgesloten	0
Boekwaarde 31-12-2017 (excl. voorziening)	14.348
Voorziening	-5.927
Balanswaarde 31-12-2017	8.421

Grondexploitatie	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 31-12-2017	14.349
Nog te maken kosten	17.868
Nog te verwachten opbrengsten	27.502
Rente	1.212
Verwacht exploitatie-resultaat op eindwaarde	5.928

6.5.2.1.2 Gereed product en handelsgoederen

Het gaat in dit geval om de handelsgoederen VVV van € 680 en de voorraad trekbandzakken voor restafval in het kader van het gemeentelijk project Afval scheiden loont ter waarde van € 11.560 (2016: € 0).

6.5.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Vorderingen op openbare lichamen	14.352	14.701
Verstrekte kasgeldleningen	9.000	13.550
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	16	16
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	10.000
Overige vorderingen	4.442	5.949
Overige uitzettingen	0	1.885
Totaal	27.810	46.101

6.5.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen betreffen vooral de vordering op het BTW-compensatiefonds (BCF) van € 13.476.000 voor de reguliere aangifte over 2017, die naar verwachting medio 2018 ontvangen wordt. Verder is hier een bedrag van € 328.000 opgenomen aan nog af te dragen (suppletie)aangiften BTW en BCF tot en met 2017.

Aan overige vorderingen op openbare lichamen is € 540.000 opgenomen. Per eind februari 2018 is daarvan € 536.000 ontvangen.

6.5.2.2.2 Verstrekte kasgeldleningen

Aan het Bedrijfschap Regio Gouda is ultimo 2017 € 9.000.000 aan financieringsmiddelen verstrekt.

6.5.2.2.3 Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

Deze post betreft het tegoed op de rekening bij het (Garantiefonds) Nationaal Restauratiefonds.

6.5.2.2.4 Uitzettingen in 's Rijks schatkist

In 2017 heeft een aantal tijdelijke uitzettingen bij het Rijk plaatsgevonden die in de loop van het jaar weer zijn opgenomen. Ultimo 2017 zijn geen middelen uitgezet bij het Rijk.

6.5.2.2.5 Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit:

- bijstandsvorderingen voor € 3.814.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 2.898.000);
- vorderingen inzake gemeentelijke belastingen, die zijn ondergebracht bij de Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR), voor € 2.620.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 420.000);
- vorderingen op overige debiteuren voor € 1.337.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 10.000). Eind februari 2018 was hiervan € 173.000 nog niet ontvangen.

6.5.2.2.6 Overige uitzettingen

De categorie overige uitzettingen omvat een uitzetting in ING-obligaties met een nominale waarde van € 2.811.000 tegen variabele rente. Als gevolg van een besluit om tot verkoop van de obligaties over te gaan, zijn deze volgens de BBV-voorschriften gewaardeerd conform de koers van 31 december 2016, zijnde 67,07, op € 1.885.000.

In 2017 zijn de obligaties verkocht en is een opbrengst gerealiseerd van € 2.277.000; de boekwinst van € 392.000 is in 2017 verantwoord.

6.5.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit kassaldi en banksaldi. Ook zijn hier de bij het Toeristisch Informatie Punt in voorraad zijnde VVV-cadeaubonnen etc. verantwoord.

6.5.2.3.1 Kas- en banksaldi

Ultimo 2017 bedroeg het totaal van de kassaldi € 41.000. Ultimo 2016 ging het om € 45.000.

In de loop van 2017 zijn de bankrekeningen bij de ING Bank opgeheven. Deze vertoonden eind 2016 nog een positief saldo van € 57.000. Voor het overige worden alleen bankrekeningen bij de BNG aangehouden. Het totaal van de negatieve banktegoeden bedroeg ultimo 2017 € 4.302.000 (eind 2016 € 44.000). Dit bedrag is verplicht opgenomen aan de passivakant van de balans.

6.5.2.3.2 Schatkistbankieren

In het kader van de Regeling schatkistbankieren dient elke decentrale overheid overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, af te storten bij het ministerie van Financiën (in 's Rijks schatkist). Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente Gouda gedurende het gehele jaar onder de drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen* € 1.000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.772			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	210	1.359	1.084	1.084
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.562	413	688	688
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	236.224.000
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	236.224.000
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	1.771.680

6.5.2.4 Overlopende activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	353	392
- Rijk	0	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	410
Overige nog te ontvangen bedragen	7.682	4.463
Vooruitbetaalde bedragen	646	468
Vooruitontvangen facturen	6.035	0
Totaal	14.715	5.733

6.5.2.4.1 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2017	Toevoeging	Ontvangen	Saldo 31-12-2017
Europese overheidslichamen:				
ESF 2014-2016 (1e tr 2014-2020)	347	0	347	0
ESF 2016-2018	45	353	45	353
Subtotaal	392	353	392	353
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
NTO PZH BDU project D14023 Sportln/Haast brug	5	0	5	0
NTO PZH BDU project D14024 Thorbeckelaan	50	0	50	0
NTO PZH BDU project D14025 Gr Florisweg	50	0	50	0
NTO PZH BDU project VD2013-4 Winterdijk	0	0	0	0
NTO PZH BDU project V-2014-17 Wachtelstraat	12	0	12	0
NTO PZH BDU project V-2014-18 Groenhvng	23	0	23	0
NTO PZH BDU project V-2014-19 Fietsroutes	16	0	16	0
NTO PZH BDU project V-2014-20 R. van Catsweg	13	0	13	0
NTO PZH BDU D13029 Kruispunt Oranjeplein	15	0	15	0
NTO PZH BDU V-2015-8 fietsparkeren centr	141	0	141	0
NTO PZH Mob V-2016-18 kruisp Huijgens/Ro	29	0	29	0
NTO PZH Mob V-2016-19 opitim. Crabethstr	29	0	29	0
NTO PZH Mob V-2016-20 opitim. Thijsseln	29	0	29	0
Subtotaal	410	0	410	0
Totaal	802	353	802	353

6.5.2.4.2 Overige nog te ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.5.2.4.3 Vooruitbetaalde bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2017: passiva

6.6.1 Vaste passiva

6.6.1.1 Eigen vermogen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Algemene reserve	29.332	21.061
Bestemmingsreserves	16.369	11.788
Gerealiseerd resultaat uit overzicht van baten en lasten	8.446	12.951
Totaal	54.147	45.800

In het volgende overzicht wordt het verloop van de reserves in 2017 per programma weergegeven.

omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2017	Toevoeging voorgaand boekjaar	Onttrekking voorgaand boekjaar	Toevoeging bij overzicht baten en lasten	Onttrekking bij overzicht baten en lasten	Boek- waarde 31-12-2017
Programma 1	135	50				185
Programma 2	2.931	1.035		899	599	4.266
Programma 5	723	2.552		175	6	3.443
Programma 6	5.196	981		34	365	5.846
Programma 8	1.943			279	280	1.942
Overhead	860			518	691	687
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	21.061	8.333		5.054	5.117	29.332
Totaal	32.849	12.951	0	6.959	7.058	45.701
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten						8.446
TOTAAL						54.147

In de kolommen "Toevoeging voorgaand boekjaar" en "Onttrekking voorgaand boekjaar" staan de toevoegingen en de onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

In de bijlagen wordt verder ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de reserves.

Gerealiseerd resultaat

Het boekjaar 2017 sluit met een voordelig saldo van € 8.446.000. Overeenkomstig artikel 42 lid 2 van het BBV wordt dit saldo uit het overzicht van baten en lasten afzonderlijk in de balans opgenomen.

Voorgesteld wordt vanuit dit voordelig resultaat:

- € 2.900.000 toe te voegen aan de reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
- € 300.000 toe te voegen aan de reserve organisatieontwikkeling;
- € 844.000 toe te voegen aan de reserve sociaal domein;
- € 1.192.000 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- € 27.000 toe te voegen aan de reserve cultuur en erfgoedfonds;
- € 256.000 toe te voegen aan de reserve wijkontwikkeling.

Het restant van het rekeningresultaat, te weten € 2.927.000 positief, komt ten gunste van de algemene reserve.

6.6.1.2 Voorzieningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.967	7.387
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	7.791	8.102
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	10.074	6.979
Totaal	24.832	22.468

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen in 2017 weergegeven.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2017	Toevoeging	Vrijval	Aan- wending	Boek- waarde 31-12-2017
Programma 1	1.094	949		649	1.394
Programma 4	226	243		86	383
Programma 5	75	0	59	16	0
Programma 6	13.111	6.682		4.304	15.489
Programma 8	7.796	301		679	7.419
Overhead	113	43		62	94
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	53	0		0	53
Totaal	22.468	8.218	59	5.796	24.832

Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In de bijlagen wordt nader ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de voorzieningen.

6.6.1.3 Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2017	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	297.397	17.000	27.928	286.469

De verdeling van de restschuld per 31 december 2017 naar rentepercentage en looptijd is opgenomen in de volgende tabel.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	tot 3%	3-4%	4-5%	5-6%	Totaal
Looptijd tot en met 2020	17.287				17.287
Looptijd tot en met 2025	50.300	8.515			58.815
Looptijd tot en met 2030	8.020	6.750	43.710		58.480
Looptijd tot en met 2035	24.000	37.500	14.000		75.500
Looptijd tot en met 2040			31.463		31.463
Looptijd tot en met 2045			44.924		44.924
Totaal	99.607	52.765	134.097	0	286.469

Met betrekking tot de vaste schulden bedraagt de totale rentelast voor het jaar 2017 € 11.297.000.

6.6.2 Vlottende passiva

6.6.2.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Tot de overige schulden behoort onder andere € 15.180.000 voor crediteuren. Per eind februari 2018 was daarvan € 102.000 nog niet betaald.

6.6.2.2 Liquide middelen

De liquide middelen aan de passivakant van de balans bestaan uit het debetsaldo van de bankrekening bij de BNG.

6.6.2.3 Overlopende passiva

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017
Nog te betalen bedragen	38.429	37.805
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Rijk	893	1.532
- Overige Nederlandse overheidslichamen	866	865
Overige vooruitontvangen bedragen	577	601
Totaal	40.765	40.803

6.6.2.3.1 Nog te betalen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.3.2 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2017	Ontvangen	Vrijgevallen / Terugbetalingen	Saldo 31-12-2017
Rijk:				
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie	411	874	865	420
Onderwijsachterstanden 2011-2015	358	0	358	0
Volwasseneneducatie Meeneemregeling	159	0	1	158
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2016	41	6	0	47
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2017	0	627	519	108
Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV)	554	0	444	110
VUO Subs Rijk Aanpak woninginbraken	8	100	58	50
Subtotaal	1.532	1.607	2.245	893
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Veenweidepark (Prov ZH)	43	0	0	43
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)	822	823	822	823
Subtotaal	865	823	822	866
Totaal	2.398	2.430	3.067	1.760

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.3.3 Overige vooruit ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.7 Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen

6.7.1 Borg- en garantstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Aantal ultimo 2017	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 31-12-2017
Borgstellingen met laag risicoprofiel					
1. Particuliere woningen	303	15.835	100%	5.091	3.465
2a. Woningcorporaties en zorginstellingen	9	13.504	100%	11.989	9.403
2b. Woningcorporaties en zorginstellingen	1	3.500	37%	960	928
Totaal borgstellingen met laag risicoprofiel	313	32.839		18.040	13.796
Borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel					
4a. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	12	2.528	100%	1.566	1.457
4b. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	8.520	80%	5.712	4.895
4c. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	1.370	50%	106	76
Totaal borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel	14	12.418		7.384	6.428
TOTAAL VERSTREKTE BORGSTELLINGEN	327	45.257		25.424	20.224

Op basis van de saldiverklaringen die de gemeente van geldverstrekkers heeft ontvangen, bedraagt het risicobeslag per 31 december 2017 € 20.224.000. De daling met € 5.200.000 is het resultaat van aflossingen op bestaande leningen.

Achternvang

Naast bovenstaande borgstellingen en de garantie die door de gemeente Gouda rechtstreeks zijn verstrekt, is sprake van borgstellingen die door waarborgfondsen aan derden zijn verstrekt en waarvoor de gemeente als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid) optreedt. De gemeente zal dus pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling.

Het garantievermogen van de waarborgfondsen verschilt per fonds maar belooft miljarden euro's. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt erg klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.

A. Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Aantal garanties: 3.625 in 2016 (2015: 4.135)

Omvang: € 589.000.000 in 2016 (2015: € 668.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 295.500.000 in 2016 (2015: € 334.000.000)

Het genoemde aantal en de vermelde bedragen zijn per 31 december 2016. Het overzicht Nationale Hypotheek Garantie (NHG) wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Bij het opmaken van deze jaarstukken was de stichting nog niet in staat (geweest) de standen per 31 december 2017 te verstrekken.

Het Rijk heeft met ingang van 1 januari 2011 de achtervangpositie van de gemeenten overgenomen voor nieuw te verstrekken leningen onder Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekent dat gemeente Gouda geen risico loopt om te worden aangesproken op de achtervangpositie voor leningen die vanaf 1 januari 2011 in dit kader zijn verstrekt. Het ondanks de economische crisis als laag te kwantificeren risico op de bestaande leningen onder NHG-garantie, dus die welke zijn verstrekt tot en met 2010, zal de komende jaren steeds verder afnemen als gevolg van de gepleegde aflossingen.

B. WSW-borgstellingen voor woningcorporaties

Aantal garanties: 52 (2016: 57)

Omvang: € 362.000.000 (2016: € 382.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 181.000.000 (2016: € 192.000.000)

In het geval dat de gemeenten op de achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling waarbij het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% van de leningen door gemeenten zal worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen en het risico dat dit de komende jaren gebeurt wordt vrijwel nihil geacht.

7 Taakvelden

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gemeenten verplicht om een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten van de gemeente verdeeld worden naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Via dit overzicht kunnen gemeenten makkelijker met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgesondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De jaarrekening 2017 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 na 2e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	3.106	3.223	-116
0.10 Mutaties reserves	6.959	6.959	0
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	250	0	250
0.2 Burgerzaken	2.323	2.275	48
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.312	5.331	-19
0.4 Overhead	20.932	22.467	-1.535
0.5 Treasury	-1.276	-1.134	-142
0.61 Onroerend Zaakb (OZB) woningen	600	603	-3
0.62 Onroerend Zaakb (OZB) niet-woningen	273	280	-7
0.63 Parkeerbelasting	138	145	-8
0.64 Belastingen overig	102	86	16
0.8 Overige baten en lasten	1.084	2.013	-929
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.609	4.581	28
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.822	4.430	392
2.1 Verkeer en wegen	13.984	14.422	-438
2.2 Parkeren	1.095	1.173	-78
2.3 Recreatieve havens	66	42	24
2.4 Economische havens en waterwegen	974	1.105	-131
2.5 Openbaar vervoer	136	136	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.551	512	1.038
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	1.419	1.436	-17
3.4 Economische promotie	863	873	-10
4.2 Onderwijshuisvesting	7.844	7.919	-75
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7.083	6.942	141
5.1 Sportbeleid en activering	5.698	5.453	245
5.2 Sportaccommodaties	2.713	2.806	-93
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en -part.	3.863	3.822	42
5.4 Musea	2.149	2.177	-28
5.5 Cultureel erfgoed	230	132	98
5.6 Media	1.886	1.831	55
5.7 Openb groen + (openlucht-) recreatie	3.905	3.778	127
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.489	5.255	234
6.2 Wijkteams	5.426	5.025	401
6.3 Inkomensvoorzieningen	33.378	32.110	1.267
6.4 Begeleide participatie	10.952	10.850	102
6.5 Arbeidsparticipatie	4.912	4.088	824
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.701	2.229	472
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	10.730	11.036	-307
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	18.046	17.078	968
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	18.985	17.819	1.166
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	3.123	3.652	-530
7.1 Volksgesondheid	4.051	4.193	-142
7.2 Riolering	11.649	12.709	-1.060
7.3 Afval	7.919	8.386	-467
7.4 Milieubeheer	1.677	1.665	13
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	6	3	4
8.1 Ruimtelijke ordening	1.389	1.569	-180
8.2 Grondexploitatie	10.174	7.670	2.505
8.3 Wonen en bouwen	4.488	3.703	786
Subtotaal lasten	259.786	254.856	4.930

Taakvelden: baten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017 na 2e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	-33	-60	27
0.10 Mutaties reserves	-7.076	-7.058	-18
0.2 Burgerzaken	-1.529	-1.554	25
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-4.435	-4.370	-65
0.4 Overhead	-3.618	-3.968	350
0.5 Treasury	-1.024	-1.069	45
0.61 Onroerend Zaakb (OZB) woningen	-8.791	-8.558	-233
0.62 Onroerend Zaakb (OZB) niet-woningen	-6.929	-7.057	127
0.63 Parkeerbelasting	-3.694	-3.694	0
0.64 Belastingen overig	-2.492	-2.420	-72
0.7 Algemene uitkering gemeentefonds	-143.919	-144.091	172
0.8 Overige baten en lasten	-641	-1.437	797
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-44	-20	-25
1.2 Openbare orde en veiligheid	-106	-389	282
2.1 Verkeer en wegen	-155	-648	493
2.2 Parkeren	-10	-28	18
2.3 Recreatieve havens	-101	-105	3
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.281	-243	-1.037
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-163	-155	-8
3.4 Economische promotie	-427	-464	37
4.2 Onderwijshuisvesting	-254	-339	84
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.203	-5.324	121
5.2 Sportaccommodaties	-2.352	-2.419	67
5.4 Musea	0	-14	14
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0
5.7 Openb groen + (openlucht-) recreatie	-100	-114	14
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-88	-304	216
6.2 Wijkteams	0	-32	32
6.3 Inkomensvoorzieningen	-24.212	-24.127	-85
6.5 Arbeidsparticipatie	-747	-472	-275
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1.732	-1.838	106
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-650	-771	121
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-1.039	-1.183	144
7.2 Riolering	-13.985	-14.209	224
7.3 Afval	-9.940	-11.034	1.094
8.1 Ruimtelijke ordening	-1	-174	173
8.2 Grondexploitatie	-10.326	-11.135	809
8.3 Wonen en bouwen	-2.686	-2.423	-263
Subtotaal baten	-259.786	-263.302	3.516

De onderstaande tabel toont de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor de jaarschijf 2017.

De lasten en baten worden niet over de taakvelden verdeeld via verdeelsleutels. Binnen de financiële administratie worden op een laag niveau kostenplaatsen toegewezen aan programma en aan taakvelden. De lasten en baten worden hiermee rechtstreeks op taakvelden geboekt, waardoor verdeelsleutels niet nodig zijn.

Programma (bedragen * 1.000)	taakveld	baten	lasten	totaal
01 Economie en stadsmarketing	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-3.738	4.061	324
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10	1.281	1.270
	3.4 Economische promotie	-202	863	660
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	3.582	3.582
	5.4 Musea	-14	2.177	2.162
	5.5 Cultureel erfgoed	0	73	73
	5.6 Media	0	1.831	1.831
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3	735	732
Totaal 01 Economie en stadsmarketing		-3.967	14.602	10.635
02 Zorg (Wmo)	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	184	184
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-159	3.358	3.199
	6.2 Wijkteams	0	2.287	2.287
	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	0	2.229	2.229
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1.838	10.814	8.976
	6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-771	17.819	17.048
	7.1 Volksgezondheid	0	577	577
Totaal 02 Zorg (Wmo)		-2.768	37.267	34.499
03 Werk en inkomen	0.4 Overhead	0	28	28
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-520	520	0

Programma (bedragen * 1.000)	taakveld	baten	lasten	totaal
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-116	180	64
	6.3 Inkomensregelingen	-24.127	30.588	6.461
	6.4 Begeleide participatie	0	10.850	10.850
	6.5 Arbeidsparticipatie	-472	4.088	3.616
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	223	223
Totaal 03 Werk en inkomen		-25.234	46.476	21.242
04 Jeugd, onderwijs en sport	0.4 Overhead	0	173	173
	4.2 Onderwijshuisvesting	-339	7.919	7.581
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.805	6.422	1.617
	5.1 Sportbeleid en activering	0	5.453	5.453
	5.2 Sportaccommodaties	-2.419	2.806	386
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-29	1.121	1.092
	6.2 Wijkteams	-32	2.738	2.706
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	17.078	17.078
	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-1.183	3.652	2.469
	7.1 Volksgezondheid	0	3.616	3.616
Totaal 04 Jeugd, onderwijs en sport		-8.807	50.978	42.171
05 Ruimtelijke ontwikkeling	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-632	1.262	630
	0.5 Treasury	-28	0	-28
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-243	512	269
	5.5 Cultureel erfgoed	0	59	59
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-72	30	-42
	8.1 Ruimtelijke ordening	-169	776	607
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-11.135	7.670	-3.466
	8.3 Wonen en bouwen	-2.423	3.703	1.280
Totaal 05 Ruimtelijke ontwikkeling		-14.702	14.012	-690
06 Duurzaamheid en stedelijk beheer	0.2 Burgerzaken	-14	52	38
	0.63 Parkeerbelasting	-3.694	145	-3.548
	1.2 Openbare orde en veiligheid	0	894	894
	2.1 Verkeer en vervoer	-648	14.422	13.774
	2.2 Parkeren	-28	1.173	1.145
	2.3 Recreatieve havens	-105	42	-63
	2.4 Economische havens en waterwegen	0	1.105	1.105
	2.5 Openbaar vervoer	0	136	136
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-145	156	11
	3.4 Economische promotie	-130	7	-123
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-39	3.013	2.973
	6.3 Inkomensregelingen	0	1.517	1.517
	7.2 Riolering	-14.209	12.709	-1.500
	7.3 Afval	-11.034	8.386	-2.648
	7.4 Milieubeheer	0	1.665	1.665
	8.1 Ruimtelijke ordening	-5	565	560
Totaal 06 Duurzaamheid en stedelijk beheer		-30.052	45.987	15.935
07 Burgerinitiatieven en publiekszaken	0.2 Burgerzaken	-1.540	2.223	683
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	545	545
	6.2 Wijkteams	0	-1	-1
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	3	3
Totaal 07 Burgerinitiatieven en publiekszaken		-1.540	2.770	1.230
08 Veiligheid en bestuur	0.1 Bestuur	-60	3.223	3.162
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	8	8
	0.4 Overhead	0	22	22
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-20	4.581	4.561
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-389	3.535	3.147
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	56	56
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	51	51
	8.1 Ruimtelijke ordening	0	228	228
Totaal 08 Veiligheid en bestuur		-469	11.703	11.235
20 Overhead	0.4 Overhead	-3.968	22.245	18.277
	0.8 Overige baten en lasten	-1.437	1.543	106
Totaal 20 Overhead		-5.405	23.788	18.382
21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.5 Treasury	-1.042	-1.134	-2.176
	0.61 OZB woningen	-8.558	603	-7.955
	0.62 OZB niet-woningen	-7.057	280	-6.777
	0.64 Belastingen overig	-2.420	86	-2.334
	0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-144.091	0	-144.091
	0.8 Overige baten en lasten	0	470	470
	3.4 Economische promotie	-131	4	-127

Programma (bedragen * 1.000)	taakveld	baten	lasten	totaal
	6.3 Inkomensregelingen	0	5	5
Totaal 21 Financiering en alg. dekkingsmiddelen		-163.299	314	-162.985
22b Mutaties reserves i.v.m. programma's	0.10 Mutaties reserves	-7.058	6.959	-99
	0.4 Overhead	0	0	0
	0.8 Overige baten en lasten	0	0	0
	1.2 Openbare orde en veiligheid	0	0	0
	2.2 Parkeren	0	0	0
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
	8.3 Wonen en bouwen	0	0	0
Totaal 22b Mutaties reserves i.v.m. programma's		-7.058	6.959	-99
22c Saldo rekening	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
Totaal 22c Saldo rekening		0	0	0
Eindtotaal		-263.301	254.857	-8.444

8 Single information Single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties			
Sis's bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 10 januari 2018					
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 01	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02	
OCW	D1A	Resultat regionaal meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten 2016-2021	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: D1A / 01	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D1A / 02	
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor schoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met benodigde gezagsorganen van scholen, houders van kindcrèche en buitenspeelzalen (conform artikel 167 WPO)
		Resultat specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03
			€ 1.281.396	€ 1.318.197	€ 7.378
		Hieronder per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07
OCW	D10	(Volwassenen)Onderwijs Participatiewet	Verstrekte uitkering (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) van educatie bij andere aanbieders dan roc's
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 03
			€ 632.144	€ 104.987	€ 420.064
		Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 06		€ 525.051
			€ 158.036	€ 0	
		Ten minste 25% besteed aan roc's (automatisch)			nee
szw	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03
			€ 24.153.210	€ 337.381	€ 1.316.776
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Besteding (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
			€ 32.351	€ 0	€ 119.623
		1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10
			€ 32.351	€ 0	€ 0
szw	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)
		Besluit	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03
			€ 83.317	€ 34.509	€ 51.424
		Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08		€ 33.973
			€ 0	€ 0	€ 19.045
tenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)
		Provinciale beschikking en/of verordening	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06
			1 PZH-2017-584237638	€ 0	€ 0
			2 PZH-2015-512009461	€ 0	€ 0
			3 PZH-2016-542761973	€ 0	€ 0
			4 PZH-2016-548453598	€ 0	€ 0
			5		
			6		
		Kopie beschikkingnummer	Cumulative besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulative overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09
			1 PZH-2017-584237638	€ 0	€ 0
			2 PZH-2015-512009461	€ 0	€ 0
			3 PZH-2016-542761973	€ 0	€ 0
			4 PZH-2016-548453598	€ 0	€ 0
			5		
			6		
					Eindverantwoording Ja/nee
					Als u kiest voor 'ja' betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
					nee
					nee
					nee
					nee
					nee

9 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Gouda

Verklaring betreffende de jaarrekening

De accountant geeft de tekst van de verklaring af op de dag van de besluitvorming door de gemeenteraad.

10 Besluit bij Jaarstukken 2017

(voorgesteld) besluit van de gemeenteraad

voorstelnummer 1931
onderwerp
Jaarstukken 2017

de raad van de gemeente Gouda

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 mei 2018

gelet op titel IV van de Gemeentewet

besluit tot:

1. Het als volgt wijzigen van onderdeel 2 van het besluit van de raad van 5 juli 2017, nr. 1101:
 - a. subonderdeel g wordt ingetrokken;
 - b. in subonderdeel j wordt '€ 4.713.507' vervangen door: € 5.298.073;
2. Het vaststellen van de jaarstukken 2017;
3. Het vaststellen van het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2017, te weten € 8.445.536 positief, en over te gaan tot de volgende resultaatbestemming:
 - a. € 2.900.000 toe te voegen aan de reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
 - b. € 300.000 toe te voegen aan de reserve organisatieontwikkeling;
 - c. € 843.561 toe te voegen aan de reserve sociaal domein;
 - d. € 1.191.682 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
 - e. € 27.000 toe te voegen aan de reserve cultuur en erfgoedfonds;
 - f. € 256.000 toe te voegen aan de reserve wijkontwikkeling;
 - g. € 772.475 te onttrekken aan de egalisatiereserve openbare ruimte en toe te voegen aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte;
 - h. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 2.927.293, toe te voegen aan de algemene reserve.
4. Het opheffen van de reserves IKB en bouwleges;
5. Het aanpassen van de einddatum van de in hoofdstuk 11.2.3 van de jaarstukken 2017 opgenomen kredieten waarvan de einddatum is bereikt maar waarvan de werkzaamheden niet zijn beëindigd, om daarmee te voldoen aan de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2013 waarin is bepaald dat dergelijk kredieten formeel dienen te worden afgesloten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2018.

De raad der gemeente voornoemd,
, griffier , voorzitter

11 Bijlagen

11.1 Kerngegevens gemeente Gouda

Kerngegevens	2011 (1-1-2012)	2012 (1-1-2013)	2013 (1-1-2014)	2014 (1-1-2015)	2015 (1-1-2016)	2016 (1-1-2017)	2017 (1-1-2018)
Bevolking							
Totaal	71.253	70.907	70.945	71.108	71.190	71.752	72.699
- 0 t/m 3 jaar	3.484	3.366	3.347	3.264	3.193	3.149	2.329
- 4 t/m 16 jaar	11.439	11.376	11.261	11.258	11.164	11.056	10.862
- 17 t/m 64 jaar	45.204	44.608	44.388	44.229	44.172	44.523	45.196
- 65 jaar en ouder	11.126	11.557	11.949	12.357	12.661	13.024	14.312
Cliënten sociale dienst	1.338	1.289	1.452	1.633	1.745	1.810	1.809
Personen in sociale werkvoorziening	524	470	450	457	508	475	456
Niet-werkende werkzoekenden	2.631	3.180	3.803	4.311	4.370	3.890	2.730
Oppervlakte (in hectares)							
Totaal	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811	1.811
- waarvan binnenwater	136	136	136	136	136	136	136
- waarvan historische kern	53	53	53	53	53	53	53
Woonruimten							
Aantal woningen	30.704	31.067	31.542	31.694	31.868	32.131	32.758
Aantal niet-woningen	3.797	3.775	3.764	3.788	3.793	3.792	3.808
Aantal standplaatsen woonwagens	71	71	71	74	71	70	70
Aantal woonschepen en -arken	52	52	52	52	52	52	52
Lengte wegen (in meters)							
Totaal	280.090	280.904	286.836	286.836	290.000	290.000	290.000
- waarvan binnen bebouwde kom	266.155	267.004	269.806	269.806	267.000	267.000	267.000
- waarvan buiten bebouwde kom	13.935	13.900	17.030	17.030	23.000	23.000	23.000
Lengte waterwegen (in meters)	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000
Oppervlakte openbaar groen (in hectares)	208	206	206	205	205	200	204

Toelichting op de tabel:

1. Bevolking: bron is GBA, gemeente Gouda;
2. Cliënten sociale dienst: bron is afdeling Maatschappelijk Beleid, gemeente Gouda;
3. Personen in sociale werkvoorziening: bron is Promen;
4. Niet-werkende werkzoekenden: bron is UWV via www.werk.nl;
5. Oppervlakte: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
6. Woonruimten: Nederland stapt over op de BAG als officiële registratie van het aantal woningen. De nieuwe cijfers zijn niet vergelijkbaar met de cijfers uit de oude registratie. Daarom zijn in de tabel alleen de cijfers uit de BAG opgenomen. Enkele statistieken zijn daarmee komen te vervallen. De woningaantallen per 1-1-2014 zijn voorlopige cijfers.
7. Lengte wegen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
8. Lengte waterwegen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda;
9. Oppervlakte openbaar groen: bron is afdeling Beheer Openbare Ruimte, gemeente Gouda.

11.2 Investerings

11.2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de realisatie van de investeringen gedurende het begrotingsjaar. Alvorens op de afzonderlijke investeringen in te gaan wordt opgemerkt dat op basis van het meest actuele CIP (versie na 3^e begrotingswijziging 2017) € 27.666.000 uitgegeven zou worden aan investeringen die in 2017 gereed zouden zijn. Voor deze investeringen is daadwerkelijk € 20.203.000 uitgegeven.

Programma	Geraamde uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Verschil
Programma 1	233.000	98.000	135.000
Programma 4	6.090.000	5.762.000	329.000
Programma 5	32.000	0	32.000
Programma 6	19.279.000	12.938.000	6.340.000
Programma 8	103.000	74.000	29.000
Investerings bedrijfsvoering	1.929.000	1.331.000	598.000
TOTAAL	27.666.000	20.208.000	7.463.000

11.2.2 Begroting en realisatie kapitaallasten 2017

De begrote kapitaallasten voor 2017 bedroegen € 26.670.000. De werkelijke kapitaallasten waren € 26.688.000. Het verschil van € 18.000 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de verkoop en daarmee samenhangende versnelde afschrijving van de stichtingskosten van een perceel grond.

11.2.3 Voorstel verlenging investeringskredieten

In de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2013 (WAA) is opgenomen dat aan het eind van een jaar alle kredieten worden afgesloten die volgens het CIP dat jaar als eindjaar hebben. Indien het krediet nog niet afgesloten kan worden, dient een toelichting te worden gegeven waarom is afgeweken van de planning. Indien op basis hiervan blijkt dat het eindjaar aangepast moet worden, wordt dit als voorstel voor aanpassing van het CIP afgewogen in de begrotingswijziging naar aanleiding van de jaarrekening.

In de navolgende overzichten zijn per programma de investeringen volgens het CIP met eindjaar 2016 opgenomen waarvan het voorstel is om deze niet af te sluiten per 31 december 2016 maar te verlengen tot 1 januari 2018.

Programma 1 Economie en stadsmarketing

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut		
Aanpassingen pand Zwolleweg 2 (2017)	De aanpassingen aan het gebouw vinden in 2018 plaats.	54.138
Totaal investeringen met economisch nut		54.138
TOTAAL PROGRAMMA 1		54.138

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut		
Permanente uitbreiding De Triangel met 4 lokalen, Coniferensingel 20	Direct gekoppeld aan de verhuizing van de (V)so De Ark naar de Clematislaan is de verhuizing van een deel van de basisschool de Triangel. Het hiervoor gereserveerde krediet schuift door en zal nog worden gebaseerd op de planning in het definitieve IHP.	200.000
Renovatie /uitbreiding speelveld rugby	Wegens renovatie/uitbreiding doorgeschoven naar 2018.	137.250
Totaal investeringen met economisch nut		337.250
TOTAAL PROGRAMMA 4		337.250

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut		
Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	In 2018 vinden nog uitgaven plaats ten laste van dit budget	32.417
Totaal investeringen met economisch nut		32.417
TOTAAL PROGRAMMA 5		32.417

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut met heffing		

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
AfvalScheidenLoont Voorbereidingskrediet	In 2018 vinden afrondende werkzaamheden plaats ten laste van dit investeringsbudget.	94.396
Ondergrondse containers afvalinzameling meerjarenplan deel 2009	Mede i.v.m. het project ASL vinden ook in 2018 nog uitgaven plaats op dit investeringsbudget.	135.867
Verbetering Afvalscheiding (voorheen "Verbeterplan gescheiden afvalinzameling 2004-2006")	Mede i.v.m. het project ASL vinden ook in 2018 nog uitgaven plaats op dit investeringsbudget.	72.894
Totaal investeringen met economisch nut met heffing		303.157
Investerings met maatschappelijk nut		
Goudse Poort: Hanzeweg	Een externe heeft de gasleiding nog niet verlegd. Hierdoor heeft de gemeente het werk nog niet kunnen uitvoeren.	32.010
Goudse Poort: VRI Nieuwe Gouwe Oostzijde	Een externe heeft de gasleiding nog niet verlegd. Hierdoor heeft de gemeente het werk nog niet kunnen uitvoeren.	135.750
Inr. openbaar gebied Fietsveiligheid 2017	In 2018 zijn uitgaven te verwachten op dit investeringsbudget.	100.000
Investerings wegen grijs (voorheen PP) 2016	In 2018 vinden nog uitgaven plaats ten laste van dit budget.	311.016
PP CIP jaarschijf 2017	Restant jaarschijf 2017 overhevelen naar jaar gereed 2018.	1.280.000
VRI SLH Zeedijk en Nwe Gouwe_ Keerkring	In 2018 vinden nog uitgaven plaats ten laste van dit budget.	150.306
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		2.009.082
TOTAAL PROGRAMMA 6		2.312.239

Programma 8 Veiligheid en bestuur

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut		
Vervanging camera toezicht js 2016	I.v.m. update planning vervanging camera's gaarne restant ad € 25.000 overhevelen naar krediet 7701885 (2019)	25.787
Totaal investeringen met economisch nut		25.787
TOTAAL PROGRAMMA 8		25.787

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2018
Investerings met economisch nut		
MIVOP 2017 / Geheugen van Gouda	Extra bedrag mee van € 300.000 van andere kredieten voor MIVOP Generieke digitale infrastructuur 2018: € 300.000 en MIVOP geheugen van Gouda voor € 275.000	575.000
Totaal investeringen met economisch nut		575.000
TOTAAL kostenplaatsen/algemene dekkingsmiddelen		575.000
TOTAAL GENERAAL		3.336.831

11.2.4 Overzicht investeringen 2017

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van het verloop van de investeringen in 2016. Onderscheid wordt gemaakt in twee soorten investeringen die in tabelvorm worden weergegeven.

- tabel 1: Investerings in uitvoering die doorlopen;
- tabel 2: Investerings in uitvoering die afgesloten worden.

11.2.4.1 Investerings in uitvoering die doorlopen naar 2018

Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings-wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
Investerings met economisch nut						
Vastgoed	Aanpassing Lekkenburg: Bouwkundig 20 jr	2018	2018	534.422	0	534.422
	Aanpassing Lekkenburg: Installaties 15 jr	2018	2018	468.647	0	468.647
	Aanpassingen pand Zwolleweg 2 (2017)	2017	2018	55.000	862	54.138
	Totaal investeringen met economisch nut			1.058.069	862	1.057.207
	TOTAAL PROGRAMMA 1			1.058.069	862	1.057.207

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings-wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
Niet commerciële voorzieningen	Voorzieningencluster (School) 1 bouwkosten	2024	2024	1.865.000	0	1.865.000
Onderwijshuisvesting	Vernieuwbouw De Ark	2018	2018	5.785.924	67.283	5.718.641
Renovatie sportvelden	Renovatie /uitbreiding speelveld rugby	2017	2018	142.010	4.760	137.250
Sport_Zonnepanelen	Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	2018	2018	172.500	0	172.500
	Zonnepanelen (325) Mammoet	2018	2018	126.141	3.747	122.394
	Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	2018	2018	265.478	0	265.478
	Zonnepanelen (88) Zebra	2018	2018	34.155	1.110	33.045
	Totaal investeringen met economisch nut			8.391.208	76.900	8.314.308
	TOTAAL PROGRAMMA 4			8.391.208	76.900	8.314.308

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Herinrichting woonwagencatie	Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	2017	2018	32.417	0	32.417
	Totaal investeringen economisch nut			32.417	0	32.417
	TOTAAL PROGRAMMA 5			32.417	0	32.417

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Afval investerings budget	AfvalScheidenLoont	2018	2018	500.000	76.514	423.486
	AfvalScheidenLoont Voorbereidingskrediet	2017	2018	250.000	155.604	94.396
	Ondergrondse containers afvalinzameling meerjarenplan deel 2009	2017	2018	204.090	68.223	135.867
	Verbetering Afvalscheiding (voorheen "Verbeterplan gescheiden afvalinzameling 2004-2006")	2017	2018	22.538	-50.356	72.894
	Totaal investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			976.628	249.985	726.643
	Investerings met maatschappelijk nut					
Investerings wegen grijs	Investerings wegen grijs (voorheen PP) 2016	2017	2018	1.280.000	968.984	311.016
	PP CIP jaarschijf 2017	2017	2018	1.280.000	0	1.280.000
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	Watersysteem Historische Binnenstad deel 2	2019	2019	225.000	455	224.545
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	GP: Hanzeweg	2017	2018	314.000	281.990	32.010
	GP: VRI Nieuwe Gouwe Oostzijde	2017	2018	140.000	4.250	135.750
Verkeer	Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	2019	2020	4.057.000	0	4.057.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2017	2017	2018	100.000	0	100.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2018	2018	2018	200.000	0	200.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2019	2019	2019	200.000	0	200.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	2020	2020	200.000	0	200.000
Verkeersplannen	Herinr.Sportlaan js 2018	2018	2021	235.000	0	235.000
Vervanging VRI	Vervanging VRI Goejanverwelledijk-Fluwelensingel- Haastrechtsebrug	2018	2020	300.000	0	300.000
	VRI SLH Zeedijk en Nwe Gouwe_ Keerkring	2017	2018	203.502	53.196	150.306
	Totaal investeringen maatschappelijk nut			8.734.502	1.308.875	7.425.627
	TOTAAL PROGRAMMA 6			9.711.130	1.558.860	8.152.270

Programma 8 Veiligheid en bestuur

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Vervanging cameratoezicht	Vervanging camera toezicht js 2016	2017	2019	42.000	16.213	25.787

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Totaal investeringen met economisch nut			42.000	16.213	25.787
	TOTAAL PROGRAMMA 8			42.000	16.213	25.787

Algemene dekkingsmiddelen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Automatisering	MIVOP 2017	2017	2018	0	0	575.000
	Totaal investeringen met economisch nut			0	0	575.000
	TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			0	0	575.000
TOTAAL GENERAAL				19.234.824	1.652.835	18.156.989

11.2.4.2 Investerings in uitvoering die afgesloten worden

Programma 1 Economie, cultuur en stadsmarketing

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Vastgoed	Rest werkzaamheden bibliotheek chocoladefabriek	2017	2017	80.718	38	80.680
	Totaal investeringen met economisch nut			80.718	38	80.680
	Investerings met maatschappelijk nut					
Voorzieningen Toerisme en cultureel erfgoed	Cultureel- en Havenkwartier voorbereidingskrediet 2010	2017	2017	97.153	97.152	1
	Totaal investeringen met maatschappelijk nut			97.153	97.152	1
	TOTAAL PROGRAMMA 1			177.871	97.190	80.681

Programma 4 Jeugd, onderwijs en sport

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Onderwijshuisvesting	1e inr. Livingstone groep 12 (2017)	2017	2017	15.535	15.535	0
	1e inr. Samuelschool 2 groepen (2017)	2017	2017	28.494	28.494	0
	1e inrichting Al Qalam groep 23 (2017)	2017	2017	15.535	15.535	0
	Bijdrage Huisv. Driestar (verv. Clematislaan)	2017	2017	5.097.000	5.092.255	4.745
	Noodlokalen Segment	2017	2017	187.000	189.924	-2.924
	Plaatsing 2 noodlokalen Al Qalam (2017)	2017	2017	88.000	88.632	-632
Renovatie sportvelden	Beschoeiing watergangen ONA	2017	2017	3.502	297	3.205
	Vervanging kunstgrasmat 4e veld GMHC	2017	2017	64.400	65.366	-966
	Vervanging kunstgrasmat Olympia	2017	2017	249.000	260.976	-11.976
	Totaal investeringen met economisch nut			5.748.466	5.757.014	-8.548
	TOTAAL PROGRAMMA 4			5.748.466	5.757.014	-8.548

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Diverse investeringen stadstoezicht	Vervanging Parkeerverwijssysteem PVS2015	2017	2017	55.531	55.495	36
	Totaal investeringen met economisch nut			55.531	55.495	36
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Riolering	Rioleringskrediet 2017 - 15 jr	2017	2017	200.000	126.311	73.689
	Rioleringskrediet 2017 - 40 jr	2017	2017	9.300.000	6.189.227	3.110.773
	Totaal investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			9.500.000	6.315.538	3.184.462
	Investerings met maatschappelijk nut					

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
Investerings wegen grijs	Investerings PP jaarschijf 2017	2017	2017	3.500.000	2.727.525	772.475
	PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2017	2017	2017	2.278.427	2.278.426	1
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	Watersysteem Historische Binnenstad deel 1	2017	2017	11.245	7.837	3.408
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	Goudse Poort: Harderwijkweg	2017	2017	52.500	52.811	-311
	Goudse Poort: Waddinxveense Pad	2017	2017	20.000	18.897	1.103
	Verbetering openbare ruimte Goudse Poort 2010	2017	2017	0	0	0
Verkeer	Vervanging selectief toegangssysteem binnenstad 2017 (zakpalen)	2017	2017	66.500	0	66.500
Verkeersplannen	Herinr. Sportlaan (Verkeersplein Oost)	2017	2017	297	0	297
	Totaal investeringen met maatschappelijk nut			5.928.969	5.085.496	843.473
	TOTAAL PROGRAMMA 6			15.484.500	11.456.529	4.027.971

Programma 8 Veiligheid en bestuur

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Diverse investeringen stadstoezicht	Vervanging cameratoezicht (CCTV) 2014 js16	2017	2017	21.981	22.079	-98
	Vervanging cameratoezicht js 2017	2017	2017	39.000	35.754	3.246
	Totaal investeringen met economisch nut			60.981	57.833	3.148
	TOTAAL PROGRAMMA 8			60.981	57.833	3.148

Algemene dekkingsmiddelen

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2018
	Investerings met economisch nut					
Automatisering	MIVOP Automatisering 2017	2017	2017	820.571	753.001	67.570
	MIVOP Bedrijfsvoering 2017	2017	2017	756.898	229.155	527.743
	MIVOP Geheugen van Gouda 2017	2017	2017	239.312	306.874	-67.562
	MIVOP Generieke Digitale Infrastructuur 2017	2017	2017	83.219	31.890	51.329
	Video management systeem Stadstoezicht	2017	2017	28.569	9.800	18.769
	Totaal investeringen met economisch nut			1.928.569	1.330.720	597.849
	TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			1.928.569	1.330.720	597.849
TOTAAL GENERAAL				23.400.387	18.699.286	4.701.101

11.3 Reserves en voorzieningen

11.3.1 Reserves

Overzicht verloop reserves

Naam reserve (bedragen * € 1.000)	Saldo 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2016	Saldo 31-12-2017
Programma 1					
Reserve cultuur en erfgoedfonds	135	0	0	50	185
Programma 2					
Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	2.931	899	599	1.035	4.265
Programma 5					
Reserve wijkontwikkeling	654	175	0	0	829
Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen	69	0	0	0	69
Reserve bouwleges	0	0	0	0	0
Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen	0	0	3	284	281
Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk	0	0	3	518	515
Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe	0	0	0	1.750	1.750
Programma 6					
Reserve parkeren	658	34	40	20	672
Reserve Zuidelijk stationsgebied	4.538	0	300	0	4.238
Reserve Revitalisering Goudse Poort	0	0	25	961	936
Programma 8					
Reserve niet-gesprongen explosieven WO2	1.943	279	280	0	1.942
Overhead					
Reserve organisatieontwikkeling	860	518	691	0	687
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Algemene reserve	15.630	85	4.691	5.299	16.323
Reserve cofinanciering regionale projecten	0	710	0	0	710
Reserve sociaal domein	5.431	759	426	3.035	8.799
Egalisatiereserve openbare ruimte	0	3.500	0	0	3.500
Reserve Individueel keuzebudget (IKB)	0	0	0	0	0
TOTAAL	32.849	6.959	7.058	12.951	45.701

Onderstaand volgt een toelichting per reserve.

Programma 1

Reserve Cultuur en erfgoedfonds

Het college heeft besloten de reserve van het cultuur- en erfgoedfonds te bestemmen voor het op te tuigen Fonds 1272 ter financiering van de festiviteiten en activiteiten in 2021/2022. Ook de bijdragen van private partijen, de opbrengsten vanuit eventuele crowdfunding en/of de mogelijke samenwerking met organisaties als het VSB fonds, krijgen een plek in Fonds 1272.

Via de resultaatbestemming 2016 is € 50.000 aan deze reserve toegevoegd. Aan de raad zal worden voorgesteld bij de bestemming van het resultaat 2017 € 27.000 toe te voegen.

Programma 2

Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. In 2017 zijn de saldi uit 2016 toegevoegd aan deze reserve, daarnaast is er tussentijds € 900.000 toegevoegd, zijnde het geprognosticeerde overschot op beschermd wonen 2017. Onttrokken zijn middelen voor de omvorming van bemoeizorg en zwerfjongerenopvang.

Programma 5

Reserve wijkontwikkeling

Deze reserve is bestemd voor de dekking van de kosten van de wijkontwikkelingsprojecten. Aan de raad zal worden voorgesteld om een bedrag van € 256.000 aan deze reserve toe te voegen.

Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen

Deze reserve is bestemd voor regulering van over meerdere jaren te maken kosten ten behoeve van werkzaamheden, mede door en voor derden, met betrekking tot actualiseren en digitaliseren van bestemmingsplannen. In 2017 is de reserve niet gewijzigd.

Reserve bouwleges

De reserve bouwleges is bestemd voor de verevening van kosten en opbrengsten gerelateerd aan de verstrekte bouwvergunningen. De werkzaamheden gerelateerd aan bouwvergunningen beslaan veelal meerdere jaren terwijl de legesinkomsten in één jaar verantwoord worden.

Tijdens de accountantscontrole van de concept-jaarstukken 2017 is aan het licht gekomen dat de toevoeging van € 585.000 aan de reserve bouwleges, waartoe de gemeenteraad heeft besloten bij de vaststelling van de jaarstukken 2016, op basis van voortschrijdend inzicht formeel niet is toegestaan. Voorgesteld wordt daarom de raad dit onderdeel van het besluit in te laten trekken. Het betreffende bedrag komt daarmee ten gunste van de algemene reserve.

Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen en Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk

De nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 in een reserve gestort. Deze bedragen zijn nog steeds nodig voor de afronding van de ontwikkeling van deze twee gebieden. Na de stagnatie in de crisisperiode is de ontwikkeling voor deze twee locatie's weer gestart.

Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe

Het MPG 2017 sloot met een positief netto resultaat. De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 besloten om dit resultaat in een nieuw te vormen reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe te storten.

De BBV-regels rondom niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) zijn in 2016 veranderd. De NIEGG-gronden van Westergouwe en Spoorzone zijn overgeheveld naar Materiële Vaste Activa (MVA). De waarde van de voormalige NIEGG gronden moet uiterlijk voor 31-12-2019 zijn gewaardeerd, op maximaal de marktwaarde in huidige staat. Deze waarde hangt onder andere af van marktontwikkelingen en bestemmingsplan. Op dit moment is nog onzeker of en hoe groot deze afwaardering zal zijn.

Mocht de raad besluiten om voor 31 december 2019 (een deel van) deze gronden in exploitatie te nemen door een grondexploitatie te openen, dan zal het risico op een afwaardering afnemen.

Programma 6

Reserve parkeren

Deze reserve wordt gevoed door afkoopsommen die worden betaald als bij de afgifte van bouwvergunningen niet (volledig) kan worden voldaan aan de normering van het aantal te realiseren parkeerplaatsen op eigen terrein. Gelet op het vorenstaande dient deze reserve te worden aangewend voor de aanleg van parkeerplaatsen, het treffen van parkeerregulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbendenparkeren. In 2017 is conform de programmabegroting een bedrag van € 40.000 aan deze reserve onttrokken in verband met de uitbreiding van parkeerterrein Klein Amerika. De toevoeging aan deze heeft betrekking op het batig saldo inkomsten Stationsgarage.

Reserve Zuidelijk Stationsgebied

Op 22 juni 2016 heeft de raad ingestemd met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. De reserve Spoorse Doorsnijdingen en de reserve Ketenmobiliteit zijn opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen. De onttrekking van € 300.000 heeft betrekking op de in 2017 gemaakte plankosten.

Reserve Revitalisering Goudse Poort

De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 besloten om de nog beschikbare incidentele middelen voor de revitalisering van de Goudse Poort te storten in een nieuw te vormen reserve. Deze reserve is bestemd om structurele kapitaallasten voor infrastructuur in het Goudse Poort af te dekken en (co)financiering bij de Versnellingskamer mogelijk te maken.

Programma 8

Reserve niet gesprongen explosieven WO2

Deze reserve is gevormd voor de middelen die ontvangen worden voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven. Kosten en opbrengsten die hierop betrekking hebben worden met deze reserve verrekend. De in 2017 ontvangen zogenaamde suppletie-uitkering is in dat jaar grotendeels aan de diverse aanvragers uitbetaald.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene reserve

Deze reserve wordt gebruikt voor de afwikkeling van het rekeningresultaat.

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2016 bedroeg € 12.951.000 positief. Vanuit dit saldo hebben in 2017 enkele verrekeningen met reserves plaatsgevonden. Per saldo is € 4.789.000 ten gunste van de algemene reserve gekomen.

In 2017 is € 85.000 toegevoegd ter versterking van het weerstandsvermogen.

Voor opnieuw beschikbaar te stellen budgetten is € 1.861.000 aan de reserve onttrokken. € 710.000 is afgezonderd voor de nieuwe reserve cofinanciering regionale projecten. € 125.000 is beschikbaar gesteld op grond van het Actieprogramma van het college. Met de 3e begrotingswijziging 2017 is € 880.000 overgeheveld naar de voorziening riolering. Ten slotte is conform de begroting € 1.114.000 aan de reserve onttrokken.

Reserve cofinanciering regionale projecten

Voor de cofinanciering van regionale projecten is een reserve van € 710.000 gevormd als onderdeel van de algemene reserve. In 2017 is deze reserve niet aangewend.

Egalisatiereserve openbare ruimte

Aan de egalisatiereserve openbare ruimte wordt het voordeel toegevoegd dat ontstaat door het verplicht activeren van investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte. De daarmee samenhangende verlaging van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte en het opvoeren van kapitaallasten heeft een positief resultaat tot gevolg. Dit voordeel wordt gedoteerd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein is ingesteld bij de eerste begrotingswijziging 2016. De reserve wordt gevoed door overschotten op programma 2 Zorg (Wmo), programma 3 werk en inkomen en de productgroep jeugd, uitgezonderd product MO/VO (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang) en Beschermd wonen. In 2017 zijn saldi 2016 toegevoegd aan deze reserve. Onttrokken zijn middelen voor de transformatie sociaal domein en modernisering sociale dienst.

Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatie-ontwikkelingen. In 2017 is € 518.000 aan deze reserve toegevoegd. De onttrekking bedroeg € 691.000.

11.3.2 Voorzieningen

Overzicht verloop voorzieningen

Naam voorziening (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2017
Programma 1					
Voorziening verhuurdersonderhoud schouwborg	207	174		104	277
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten	887	775		545	1.117
Programma 4					
Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen	226	243		86	383
Programma 5					
Voorziening civieltechnische werken en plankosten Verswollezone	75		59	16	0
Programma 6					
Voorziening onderhoud stationsgarage	100	46		0	146
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	6.084	3.541		4.304	5.321
Voorziening verwerking afvalstoffen	60	95		0	155
Voorziening riolering	6.867	3.000		0	9.867
Programma 8					
Voorziening deelname grondbank Zuidplas	1.440			0	1.440
Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders	5.801	258		579	5.481
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne	555	43		100	498
Overhead					
Voorziening onderhoud Huis van de Stad	43	42		37	48
Voorziening spaaruren verlof	70	1		25	46
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Voorziening pijporgel aula begraafplaats	53	0		0	53
TOTAAL	22.468	8.218	59	5.796	24.832

Onderstaand volgt een toelichting per voorziening.

Programma 1

Voorziening verhuurdersonderhoud schouwborg

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van de uitgaven verhuurdersonderhoud aan het schouwborgcomplex gelegen aan de Boelekade 67. Het meerjarig onderhoudsplan is vastgesteld door het college op 21 januari 2014. Op basis hiervan is € 174.000 aan deze voorziening toegevoegd. In de loop van 2017 is € 104.000 besteed wegens onderhoudswerkzaamheden.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven aan planmatig onderhoud aan gemeentelijk pandenbezit. Op 21 januari 2014 is het meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. In 2017 heeft naast de reguliere toevoeging van € 712.000 ook een aanvullende dotatie van € 63.000 aan de voorziening plaatsgevonden. Dit in verband met ontvangen BRIM-subsidies. Er is voor € 545.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Programma 4

Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen

De bekostiging voor de onderhoudsvoorzieningen voor schoolgebouwen is vanaf 1 januari 2015 geen taak meer voor de gemeente. Schoolbesturen ontvangen deze middelen vanaf dat moment rechtstreeks van het Rijk. De gemeente blijft nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, eerste inrichting, vandalismeschades en constructiefouten.

De voorziening is vanaf 2015 nog bestemd voor meerjarig onderhoud aan bruikleenscholen en gymzalen. Tevens wordt het meerjarig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel (vanwege gebruik door de GSG) uit deze voorziening voldaan. Inkomsten in het kader van uitvoeringsregels verhuur en medegebruik in het primair en speciaal onderwijs werden tot 2014 aan de voorziening toegevoegd en besteed aan duurzaamheidsmaatregelen. Per 1 januari 2015 is hiermee gestopt.

Programma 5

Voorziening civieltechnische werken en plankosten Jan Verswollezone

In 2015 is de grondexploitatie van de Jan Verswollezone afgesloten en is voor de nog uit te voeren werkzaamheden een voorziening gevormd. Alle werkzaamheden zijn in 2017 afgerond waarmee het restant van het nazorgbudget kan vrijvallen.

Programma 6

Voorziening onderhoud Stationsgarage

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de nieuwe Stationsgarage. In 2017 is een bedrag van € 46.000 in deze voorziening gestort.

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van beschikbare middelen en kosten groot onderhoud van de openbare ruimte (groot onderhoud van wegen plus kunstwerken, water en groen) zoals is opgenomen in het P(roject)P(rogramma), PP als onderdeel van het Integraal Uitvoerings Plan (IUP). Jaarlijks wordt een bedrag in deze voorziening gestort. Op basis van een projectmatige aanpak wordt het groot onderhoud uitgevoerd.

In 2017 is € 3.541.000 aan deze voorziening toegevoegd en is € 4.304.000 aan deze voorziening onttrokken. De toevoeging 2017 en de onttrekking 2017 is aanmerkelijk lager omdat nieuwe BBV-regelgeving voorschrijft dat met ingang van 2017 investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut geactiveerd dienen te worden. Deze uitgaven worden vanaf 2017 op een investeringsbudget verantwoord.

Voorziening verwerking afvalstoffen

Bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Een nevensdoel van deze voorziening is het bevorderen van een gelijkmatig tariefverloop bij onregelmatige lasten. In 2017 is € 95.000 aan deze voorziening toegevoegd.

Voorziening riolering

Bij de riolering is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Deze voorziening heeft als nevensdoel een gelijkmatig tariefverloop te bevorderen bij onregelmatige lasten. De kosten die gemaakt worden ten behoeve van riolering worden gedekt door inkomsten rioolrechten. In 2017 is een bedrag van € 3.000.000 aan deze voorziening toegevoegd.

Programma 8

Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de nieuwe brandweerkazerne. Op 21 januari 2014 is het nieuwe meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. Conform dit plan is een bedrag van € 43.000 in deze voorziening gestort en zijn voor € 100.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

Politieke ambtsdragers in functie bouwen pensioenaanspraken op. Voor de gemeente Gouda betreft dit de wethouders. Deze pensioenaanspraken komen ten laste van de gemeente Gouda. In tegenstelling tot deelnemers aan het ABP vindt voor de Appa geen premieafdracht plaats van de gemeente aan een pensioenfonds. De pensioenen van de wethouders worden gefinancierd uit de exploitatie van de gemeente op het moment dat dit pensioen wordt uitbetaald aan betrokkene. Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient een voorziening voor de pensioenaanspraken (voormalig) wethouders te worden gevormd. Ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioenen van (voormalig) wethouders is per 31 december 2017 een voorziening beschikbaar van € 5.481.000.

De actuele actuariële berekeningen leiden in 2017 tot een aanvullende dotatie aan de voorziening van € 198.000. Door veranderingen in de aannames van de berekeningen kan het benodigde bedrag in de voorziening sterk veranderen van jaar tot jaar.

Voorziening deelname grondbank Zuidplas

De RZG Grondbank Zuidplas is opgericht om strategische aankopen te doen in de Zuidplaspolder. De gemeente Gouda neemt voor 6% deel in de grondbank. In 2017 heeft geen mutatie in de voorziening plaatsgevonden.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Voorziening spaaruren verlof

De voorziening biedt de benodigde financiële dekking voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren. De afspraken met betrekking tot deze spaarvariant werden in een zogenaamd spaarcontract tussen werkgever en werknemer vastgelegd. Per jaar kon niet meer dan de opgebouwde compensatie-uren worden gespaard. Tevens was het maximaal te sparen uren gemaximaliseerd tot 1 jaar per medewerker. Door invoering van de levensloopregeling is de verlofspaarregeling met ingang van 1 april 2006 vervallen.

In 2017 is er aan verlof op basis van spaaruren een bedrag van € 25.000 opgenomen. Er heeft een dotatie van € 1.000 aan de voorziening plaatsgevonden als gevolg van actualisatie van het uurloon. Het saldo per 31 december 2017 betreft de waarde-aanspraak van drie medewerkers.

Voorziening onderhoud Huis van de Stad

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan het Huis van de Stad. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt elk jaar aangewend voor de onderhoudskosten van dit pand, die gebaseerd zijn op de meerjarige technische onderhoudsplanning.

Voorziening pijporgel aula begraafplaats

Op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris beheerd wordt. Het legaat dient gebruikt te worden voor de restauratie van het pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda. Restauratie van dit orgel zal worden uitgevoerd door de beheerder/eigenaar van deze begraafplaats. Op dit moment is niet bekend op welke termijn Yarden deze restauratiewerkzaamheden gaat uitvoeren.

11.4 Stedelijke vernieuwing

Inleiding

Tot 2010 verliep de verantwoording over het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) via de SiSa-bijlage. De afspraken over de verantwoording zijn nu opgenomen in twee bestuursovereenkomsten.

Bestuursovereenkomst

Voor het verkrijgen van het ISV in het derde investeringstijdvak (2010-2014) hebben op respectievelijk 7 en 14 december 2010 het college van gedeputeerde staten (GS) en het college van burgemeester en wethouders (B en W) besloten een bestuursovereenkomst voor de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg te ondertekenen. Daarnaast hebben GS en B en W op 9 februari 2012 een bestuursovereenkomst voor het onderdeel bodem-spoedeisende locaties ondertekend. Deze overeenkomsten zijn tevens de gemeentelijke aanvragen tot verlening van investeringsbudget. In de bestuursovereenkomsten zijn de afspraken vastgelegd waarover het college jaarlijks verantwoording moet afleggen. Het betreft afspraken over zowel de oude investeringstijdvakken 2000-2004 en 2005-2009 als het nieuwe investeringstijdvak 2010-2014.

Verantwoording

In overeenstemming met de provinciale verordening ISV legde het college tot en met 2014 jaarlijks via de jaarrekening verantwoording af aan de gemeenteraad. De provincie ontving dan vóór 15 juli na afloop van het begrotingsjaar de jaarrekening van de gemeente. Door het opnemen van een paragraaf stedelijke vernieuwing is de verantwoording van het investeringsbudget zichtbaar. In de jaarrekening 2010 is voor het eerst op deze wijze verantwoording afgelegd. Voor zowel de bestuursovereenkomst over de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg als de bestuursovereenkomst over het onderdeel bodem-spoedeisende locaties is de verantwoording in de jaarrekening 2014 tevens de eindverantwoording.

Vaststellingsbeschikking

Op basis van de eindverantwoording in de jaarrekening 2014 heeft de provincie in 2016 een vaststellingsbesluit genomen voor enerzijds de budgetten wonen, geluid en bodem-nazorg en anderzijds het budget bodem-spoedeisende locaties. Hierin is als voorwaarde opgenomen dat het college alleen nog aan de gemeenteraad verantwoording behoeft af te leggen over de in de beschikking vermelde prestaties.

Afspraken

Hierina volgt beknopt de stand van zaken rond de in de vaststellingsbeschikkingen vermelde prestaties en financiën over (2015 tot en met) 2017.

Prestaties vaststellingsbeschikking ISV-3 wonen, geluid en bodem-nazorg

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2017	Is de prestatie volledig gerealiseerd in de periode 2015-2017 (ja/nee)?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
1.	Afronden tweede fase van fysieke ingrepen in het 'groene; gemeentelijke monument Van Bergen IJzendoornpark.	Het project is in 2015 afgerond.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
2.	Afronden van ISV2-verplichting sanering van het Bolwerk (Poortgebouw).	In 2017 heeft de vaststelling van de stabiele eindsituatie niet plaatsgevonden. De sanering is hierdoor nog niet afgerond.	Nee.	De monitoring van het grondwater is nog niet afgerond. Nadat door de monitoring is komen vast te staan dat is voldaan aan de saneringsdoelstelling van het grondwater, kan de beschikking worden afgegeven. Hiermee wordt fase 3 van de sanering bereikt en daarmee kan de gehele sanering worden afgerond.	Ja zodra er een stabiele eindsituatie is bereikt. Dit gebeurt naar verwachting in 2018.
3.	Afronden van ISV2-verplichting realisering van circa 25 woningen in Middenwillens.	29 woningen zijn in 2015 opgeleverd.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
4.	Uitvoeren project Erasmusstraat/Veerstraat.	Het project is in 2015 financieel afgewikkeld en daarmee afgerond.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2017	Is de prestatie volledig gerealiseerd in de periode 2015-2017 (ja/nee)	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
5.	Uitvoeren project Walvisstraat/Herenstraat.	Het project is in 2017 financieel afgewikkeld en daarmee afgerond.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
6.	Uitvoeren subsidieverplichtingen Restauraties Gemeentelijke Monumenten.	Eind 2017 stond nog voor een bedrag van € 74.196,- aan subsidieverplichtingen open.	Nee.	Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken. Van de subsidieverplichtingen zijn er 1 uit 2015, 3 uit 2016 en 13 uit 2017 nog niet afgewikkeld. Zie ook bij 18.	Ja, zie bij 18.
7.	Project Omvorming Beplanting van Bergen IJzendoorn (fase 2).	Zie bij 1.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
8.	Subsidieverplichtingen Wonen boven Winkels.	De laatste subsidie gedekt uit ISV3 is in 2015 uitbetaald.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
9.	Herinrichting openbaar gebied bij woningbouw; de Oversteek, ter grootte van € 50.000.	De woningen in de Georgina Sanderstoren waren eind 2017 nog in aanbouw en het definitief ontwerp voor de Oversteek was gereed.	Nee.	De herinrichting van het openbaar gebied vindt in het eerste helft van 2018 plaats, zodra de laatste woning aan de Oversteek is opgeleverd.	Ja, 2018.
10.	Herinrichting openbaar gebied bij woningbouw: Roerdompstraat, ter grootte van €40.000	De project (aanleg speeltuin) is in 2017 opgeleverd, financieel afgewikkeld en daarmee afgerond. De woningen aan de Roerdompstraat die indirect aan dit project gekoppeld zijn, waren eind 2017 nog in aanbouw en worden in 2018 opgeleverd.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
11.	Verbetering fysieke woonomgeving kwetsbare buurten: Estafetteweg, ter grootte van € 30.000.	Het project, de aanpassing van de kruising, is in 2017 uitgevoerd maar tegen lagere kosten dan geraamd.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
12.	Verbetering fysieke woonomgeving kwetsbare buurten: Bemadottelaan, ter grootte van € 9.000.	Het project, plaatsen van fietsenstallingsplaatsen, is niet doorgegaan	Nee.	Het project bleek bij nader inzien niet uitvoerbaar.	Nee.
13.	Het deelbudget van € 5000,- blijven inzetten voor de subsidieactiviteit 'het gebruiken van kwaliteitsinstrumentarium toekomstgericht bouwen' uit de Subsidieverordening stedelijke vernieuwing 2011. Als de subsidieregeling in 2016 onbenut blijft, het geld voor 31 december 2017 op een andere wijze voor dit doel inzetten.	In 2016 bleef de subsidieregeling onbenut. Het geld is daarop eind 2017 als impulsachtig budget verplicht.	Nee.	Het geld is in 2017 ingezet voor de toepassing van het instrument GPR-Gebouw en de afgesproken ambitie score 8 (onderscheidend duurzaam) in het woningbouw-project Middenwillens fase 3. dat in 2018 tot uitvoering komt.	Ja, 2018.

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2017	Is de prestatie volledig gerealiseerd in de periode 2015-2017 (ja/nee)	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
14.	Het restantbedrag investeringsbudget Geluid, € 125.000,00, heeft u in zijn geheel verplicht voor het van de A-lijst afvoeren van de woningen in de projecten Geluidwerende Maatregelen Woningen Punt en omgeving en Geluidwerende Maatregelen Woningen Spoorstraat en omgeving.	Het geluidsaneringsproject Punt is in 215 afgerond, maar het geluidsaneringsproject Spoorstraat loopt nog. Er moet nog bij zeven woningen een voorziening getroffen worden.	Nee.	In 2017 veel energie gestoken in het op een lijn krijgen van eigenaar en huurder of er wel of niet geluidsisolatie zal worden aangebracht (en heel praktisch het openen van de voordeur als er iemand in wil voor onderzoek). Alle neuzen lijken nu dezelfde kant op te staan en de aannemer kan naar verwachting in 2018 aan de slag.	Ja, 2018.
15.	Het restantbudget investeringsbudget nazorg, € 24.500,00 is in zijn geheel verplicht voor de nazorg in 2015 en 2016 van de bodemsaneringslocatie Groenhovenpark.	Het restantbudget van € 24.500 is in 2015 betaald en besteed aan de nazorg in 2015 en 2016.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.

Prestaties vaststellingsbeschikking ISV-3 bodem-spoedeisende locaties

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2017	Is de prestatie volledig gerealiseerd in de periode 2015-2017 (ja/nee)	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
16.	Het op voldoende informatieniveau brengen van de spoedeisende locatie Korte Tiendeweg 11-13 (verspreiding).	De locatie is als 'ernstig, niet spoedeisend' beschikt op 16 februari 2016 en daarmee afgewikkeld.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
17.	Als de locatie Korte Tiendeweg 11-13 spoedeisend blijkt te zijn, de nodige voorbereidingen te (laten) treffen om de sanering dan wel de beheersing van de locatie zo spoedig mogelijk na 31 december 2015 mogelijk te maken (aandachtspunt: wellicht is een deel van het budget nodig als cofinanciering van de sanering van de locatie Korte Tiendeweg).	De locatie is als 'ernstig, niet spoedeisend' beschikt op 16 februari 2016 en daarmee afgewikkeld.	Ja.	N.v.t.	N.v.t.
18.	Het restantbudget (tot een maximum van) € 194.177,00 aanwenden voor verstrekken van subsidies ten behoeve van het restaureren van gemeentelijke monumenten. De hoogte van het restantbudget is afhankelijk van de uiteindelijke gemeentelijke kosten die gemoeid zijn met de aanpak van de locatie Korte Tiendeweg 11-13.	Het volledige bedrag is inmiddels beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling restaureren van gemeentelijke monumenten. De subsidieregeling loopt in principe zolang er budget beschikbaar is. Het subsidieplafond 2018 is vastgesteld op de hoogte van het nog beschikbare restantbudget eind 2017. Zie ook 6.	Nee.	Het restantbudget is nog niet volledig verplicht of besteed. De uiteindelijke besteding van dit restantbudget hangt samen met het aantal ingediende aanvragen en de daarmee gemoeide subsidie-bedragen. Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken.	Ja, uiterlijk 2021 als er in 2018 voldoende aanvragen ingediend worden en er geen uitstel van de gereedmeldingstermijn wordt verstrekt.

Financiële stand van zaken

	Stand per 1-1-2017	Uitgaven 2017	Verplichtingen per 31-12-2017	Stand per 31-12-2017
ISV-wonen, geluid en bodem-nazorg	€ 699.000	€ 65.850	€ 426.450	€ 206.700
ISV-bodem spoedeisende locaties	€ 26.700	€ 0	€ 0	€ 26.700

stand van februari 2018

In 2018 zal het college eventuele nog eventuele nog beschikbare ISV-middelen met een impulsachtig karakter toedelen aan activiteiten/projecten die passen binnen het doel van stedelijke vernieuwing.

Colofon

uitgave: gemeente Gouda

*fotoverantwoording: Oscar van der Wijk, Woonpartners Midden-Holland en
gemeente Gouda (Astrid den Haan en John van Meeteren)*

©gemeente Gouda, mei 2018